This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

L 396
A

Harvard College Library

FROM THE

CONSTANTIUS FUND.

Established by Professor E. A. Sophocles of Harvard University for "the purchase of Greek and Latin books, (the ancient classics) or of arabic books, or of books illustrating or explaining such Greek, Latin, or Arabic books." Will, dated 1880.

Received 9 March, 1899.

SCAENICAE ROMANORVM POESIS

FRAGMENTA

TERTIIS CVRIS

RECOGNOVIT

OTTO RIBBECK.

VOLVMEN II.

COMICORVM FRAGMENTA.

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.

MDCCCLXXXXVIII.

COMICORVM ROMANORVM

PRAETER PLAVTVM

ET SYRI QVAE FERVNTVR SENTENTIAS

FRAGMENTA

TERTIIS CVRIS

RECOGNOVIT

OTTO RIBBECK.

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.

MDCCCLXXXVIII.

L 396
A

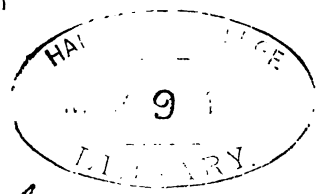

Constantius fund.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI.

PRAEFATIO

Adornandis comicorum poetarum, quos post anni intervallum tragicos sequi volui, reliquiis utilissimum accessit adiumentum liberalitate viri doctissimi W. WARNER Oxoniensis, qui intercedente viro studiorum communione olim mihi coniuncto W. M. LINDSAY defuncti amici sui J. M. ONIONS diligentia congestum apparatum criticum Nonianum transmisit. itaque quod codicum manu scriptorum ad libros Nonii IV—XX, quae ne ederet Onions Parcae manu prohibitus est, testimonia ad comicorum saltem poetarum frusta recognoscenda licuit adhibere, summas virorum illorum benivolentiae habeo et ago gratias. et quoniam hac in parte nondum vulgatis usus sum copiis, largiore manu librorum scripturas de nondum exhausto viri diligentissimi thesauro deprompsi quam ex inpressi voluminis penu communi usui iamiam exposito. nam plenam lectionum congeriem intra huius breviarii angustias coacervare non magis in animo erat quam vetus proecdoseos horreum redintegrare.

Itaque sigla codicum Nonianorum eadem fere quibus Onions usus est frequentius in hoc volumine apparent quam in priore. quorum indicem ne quis amplius desideret hic exponere volui. sunt autem haec:

A = Bernensis alter
B = Bernensis prior
Ba = Bambergensis
C = Colbertinus
D = Parisinus
E = Escurialensis
F = Florentinus
G = Genevensis

H = Harleianus
L = Leidensis
M = Montispessulanus
O = Oxoniensis
P = Parisinus
W = Wolfenbuttelanus
X = Leidensis alter
δ = extracti quos Onions dicit codices (*BaCDMOX*).

Ceterum in recognoscendis poetarum scaenicorum Latinorum reliquiis nec mihi nec aliis me umquam satisfacturum esse non me fugit profecto. quamquam laudatam hodie a multis cautionem sive modestiam sive prudentiam, quae crucibus maxime figendis et cancellis sive saepiculis interponendis et litterarum formis obliquandis cernitur ne septuagenarius quidem adspiro, qui restituere ut posse videor lacera poetarum verba, non temporum hominumque iniuria effectas 'vastitates funerum' exponere proposui. nec fallentur profecto creduli, qui memoriae quam venerantur sanctam speciem infra religiose servatam ob oculos habent. ac feliciori quidem ingenio non nego mehercle largam emendationum meliorum messem relictam esse, ut Buecheleri mei sollertiae et doctrinae multa me in hoc quoque volumine egregie vel constituta vel restituta debere grato animo fateor. sed restant et restabunt semper et in verbis et in numeris excutiendis dubitationum nebulae, quae ne subtilissimarum quidem disputationum aculeis discuti ita possint, ut veritatis lux ipsa appareat. manebunt etiam semper qui quae grammaticae elementis non aperte oppugnent prudenter servanda esse clament, de rerum imagine et sermonum sensibus et personarum coloribus securi.

Itaque cruces suas sibi habento qui ultra librarios sapere non audent: admirarer libentius si cui cautorum istorum hominum vel unam crucem certa emendatione profligare contigisset.

Sed corollarium tertium contexere et disputare de singulis quaestionibus in animo non erat. corrigenda

pauca habeo: primum calami vel operae lapsum, quo vol. I p. VII anni numerus falsus 1878 legitur, qui est 1888; tum in Accii v. 37 seruitiis (non seruitas) habet L, v. 121 sit quod H^1 (non H^2), 263 uti extat in cod., ut in proecdosi notaveram. denique Turpili fabula Epicleros inscribenda erat, non Epiclerus.

At auxit tragicorum reliquias eleganti sensu nuper L. Havet (Revue de philol. 1897 XXI p. 159). nam Cicero de harusp. resp. 39 Clodii exagitans flagitia cum haec protulerit: 'a dis quidem immortalibus quae potest homini maior esse poena furore atque dementia? nisi forte in tragoediis quos vulnere ac dolore corporis cruciari et consumi vides, graviores deorum immortalium iras subire quam *illos*, qui furentes inducuntur, putas. non sunt illi eiulatus et gemitus Philoctetae tam miseri, quamquam sunt acerbi, quam illa exultatio Athamantis et quam senium matricidarum. tu, cum furiales in contionibus voces mittis . . . . . tum baccharis, tum furis, tum das eas poenas, quae solae sunt hominum sceleri a dis immortalibus constitutae. nam corporis quidem nostri infirmitas multos subit casus per se, denique ipsum corpus tenuissima de causa saepe conficitur. deorum tela in impiorum mentibus figuntur', haec ultima numeris sic comprehensa

Deórum tela in ímpiorum méntibus
Figúntur

tragoediae vindicavit Havetus. quamquam Athamanti Accii cur tribuantur nec in ipsis verbis causa ulla est nec in argumento fabulae illius, a quo insaniae momentum plane alienum fuisse videtur.

Ipsa scaena tragica repraesentatur in anaglypho Arausensi (Gazette archéol. XIII p. 66 tab. XII): altercatio nimirum inter Herculem et Martem, quorum huic adscriptus est senarius

Adésse ultorem náti me credás mei

illi mutilus

. . . virtus núsquam terrerí potest

adsidente in theologeio Iove inter Minervam et Victoriam. priori versui quae subscriptae extant TOR litteras si liceret ad supplendum a sinistra parte qui Herculi appositus est adhibere, facile integrum fieret responsum:

Vltórem? virtus *e. q. s.*

Argumentum scaenae probabiliter divinavit Froehnerus Philol. Suppl. V 25. Occisi nimirum ab Hercule Cycni dum ultionem poscit Mars pater, litigantes fulmine misso dirimit Iuppiter (cf. scut. Herc. 327 sqq.). quae interpretatio cum quadret ad amussim, dolendum sane est, de Latina huius argumenti tragoedia vestigium alterum non extare. Aeschyleam quidem personam Cycnum teste Aristophane ran. 963 novimus, et veterem poetam Latinum arguunt spondei paribus sedibus admissi.

Omissas nescio an futuri sint qui querantur Syri quae feruntur sententias. sed hunc agrum novo conamine repastinandi causa nulla visa est. itaque laborem quem iuvenis umeris debilioribus inposui, tum viginti fere annis maturior factus iterum sustinui, iam pari spatio intermisso senex futuro saeculo, si his in quisquiliis operam consumere etiam iuvabit, laetus transmitto.

Dabam ultimo die anni MDCCCLXXXXVII.

FABVLA PALLIATA

LIVIVS ANDRONICVS

GLADIOLVS

Ἐγχειρίδιον Menandri Philemonis Sophili contulit Duentzerus, idemque militi de hostium caede glorianti his responderi probabiliter coniecit.

Púlicesne an címices an pédes? respondé mihi.

Festus p. 210 M. 'pedes autem pro pediculis — Liuius in Gladiolo: pulicesne' e. q. s. Cf. plenum bestiolarum conventum in Curculione Plauti v. 500.

Septenarium agnovit Fleckeisenus annall. 1861 *p.* 576.

LVDIVS

De fabulae nomine cf. Ritschelius opusc. III 320. Tituli similes *Γόητες* Aristomenis, *Πλάνος* Amphidis.

Córruit quasi íctus secena. — ⟨Sícine?⟩ — Hau multó secus.

Festus p. 330 M. 'scenam genus [fuisse ferri] manifestum est, sed utrum securis an dolabra sit ambigitur. quam Cincius in libro, qui est de uerbis priscis, dolabram ait esse pontificiam. Lyuius in Lydio: corruit' e. q. s. Cf. idem p. 318 'scena ab alis, a quibusdam sacena' ('secena' coni. Gesnerus) 'appellatur dolabra pontificalis.'

scena haut *cod.:* secena *scripsi* (*cf. coroll. p.* VII) *et* sicine *inserui.* scena taurus *x*

VERPVS*

Xenarchi fabula fuit *Πρίαπος.*

.. ornaménto incedunt gnóbiles ignóbiles

Festus p. 174 M. 'nobilem antiqui pro noto ponebant, et quidem per c litteram — — Liuius in Virgo: ornamen-

tum' e. q. s. (leuius cod. Virgine Scaliger Virga Duentzerus Auriga O. Guenther ephem. gymn. Berolin. XIV 813. Verpo ipse conieci: an Vargo? Cf. CGl. II 204 'uarguus *βλησός*', scr. 'uargus' (i. e. ualgus) '*βλαισός*.' Naeuius in Lycurgo x)

ornamentu incendunt nobili ignobiles *cod.* ornamento incedunt gnobiles ignobili *O. Muellerus* ornamento incedunt gnobili, *om.* ignobiles, *Scaliger. Versum expleas scribendo* istoc ornamento *vel* ornamento istoc incedunt; *ornamentum autem fortasse mentula est.* ⟨ornati⟩ ornamento i. gnobilid ignobiles *Leo Plaut. Forsch.* 80

INCERTI NOMINIS RELIQVIAE

I

áffatim

Edí bibi lusi

Pauli Festus p. 11 M. 'affatim dictum a copia fatendi, siue abundanter. Liuius: affatim' e. q. s. Scaligero Homeri Odyss. XV 373 expressa videbantur: cf. Leo l. l. 81. Etiam creticos discribi posse monet Bue

II

uecorde et málefica

Vacérra

Festus p. 375 M. 'uacerram Aelius et alii complures uocari aiunt stipitem, ad quem equos soleant religare; Ateius uero Philologus hoc nomine significari maledictum magnae acerbitatis, ut sit uecors et uesanus teste Liuio, qui dicit: uecorde' e. q. s. (ad quem equos Vrsinus . . . . . ices excerpta Victorii hoc nomine significari male dictum Vrsinus .um ad male dicendum exc. Victorii male dictum ad male dicendum Vaticani RS ut sit Augustinus et Vrsinus ut est Vaticani RS .. Victorii exc.) Homeri Odyss. II 243 Scaliger, XVII 248 G. Hermannus Elem. 626 expressum putat.

1 . . . corde *Victorius ex Politiani apographo* uecors *Scaliger* malefici *Victorii exc.* 2 uacerra *Scaliger* uecordia *cod.* . . . . uecórde et málefica uacérra *numeris Saturniis Hermannus*

III

Lepus túte es: pulpaméntum quaéris . . . . .

Vopiscus de Numeriano 13 (scriptorr. hist. Aug. II 221 J. 223 P.) 'ipsi denique comici plerumque sic milites inducunt

ut eos faciant uetera dicta usurpare. nam et lepus tute es, pulpamentum quaeris' (et post es libri in Terentii eun. 426 praeter Bemb., item Sacerdos CGL VI 453 K., Donatus ad Ter. l. l. et 433) 'Liuii Andronici dictum est, ⟨et⟩ multa alia quae Plautus Caeciliusque posuerunt.' Quae sine iusta ratione in suspicionem vocata sunt: nam trito casci auctoris dicto pro suo uti decet militem.

Q. ENNIVS

CAVPVNCVLA

Cf. CGl. II 116 'coponicula *καπηλεῖον*.' *Καπηλίδες* Theopompi fabula fuit.

huic est ánimus propitiábilis.

Nonius 155, 31 'propitiabilis a propitiando. Ennius Cupiuncula: hinc' e. q. s. (Caupuncula s. Cup. scripsi).

huic *edd.* hinc *ω*, *servari mavult Bue*

PANCRATIASTES

Παγκρατιαστής Alexidis Theophili Philemonis. PANCRATIASTAE Vahlenus inscripsit.

I

Quis ést qui nostris fóribus tam protéruiter —?

Nonius 513, 11 'proteruiter. Ennius Pancratiaste: quis' e. q. s. Priscianus p. 1010 P. 'Ennius proteruiter.' Cf. Plauti Rud. 414 Truc. 256.

quis] qui H^2W propteruiter *Prisciani Reg. Carolir., Nonii P, quam formam veram esse praedicabat Bergkius*

II

Cúm desubito me órat mulier lácrimansque ad genua áccidit.

Nonius 517, 15 'desubito ... Ennius Pancrasiaste: cum' e. q. s. (Pancrasiastae BaL)

III

Quo núnc me ducis? — 'Vbi molarum strépitum audibis máximum.

Nonius 506, 2 'audibo pro audiam. Ennius Telamone ... idem Panchratiastis: quo' e. q. s.

dicis *BaH* molarium *HW* molarum, *suprascr.* i, *L* molariam *Ba* *An* crepitum *ut Naev.* 114? audiuis *LP*

Quod incertis comoediis olim adscribebatur fr. (Diom. p. 305 P.) ad annales (v. 195) revocavit x.

CN. NAEVIVS

ACONTIZOMENOS

Cf. *'Ακοντιζόμενος* Dionysii, *'Ακοντιζομένη* Antiphanis.

I

Acóntizomenos fábula est primé proba.

Charisius p. 188 P. 'prime Plautus in ⟨.... item Naeuius in⟩ Acontizomeno: Acontizomenus' e. q. s. (supplevit Fr. Schoellius ad Plauti Truc. 454)

Acontizomenus *cod. De terminatione in* os *vide Ritschelium opusc.* IV 233

II

Huius aútem gnatus dícitur geminum álterum
Falso óccidisse.

Charisius p. 179 P. 'falso Naeuius in Acontizomeno: huius' e. q. s.

III

Súblustri noctu ínterfecit

Charisius p. 185 P. 'noctu diuque Sallustius historiarum secundo: noctu diuque stationes et uigilias temptare. at uero Titinius ... noctu diusque ... Naeuius in Acontizomeno: sulpicii n. i.' (acotizomenos cod.)

sublustri *vel* subluci *conieci.* sulpicii *cod.* *An* suppliciis *vel* supplicem?

AGITATORIA

I

age, né tibi
Med áduorsari dícas, hunc unúm diem
De meód equos sinam ésse. — Tux pax. — Póstea
Currénteis ego illos uéndam, nisi tu uíceris.

Charisius p. 213 P. 'tax pax Naeuius in Agitatoria: age' e. q. s. Excerpta Keilii Charisio p. 238 in adn. subiecta: 'tux pax gratulantis': cf. Ritschelius opusc. II 265 sq. 254 'tuxtax' Plautus Pers. 265. Compares Ballionis in Pseudulo v. 371 sqq.

1 atque *CFWMueller prosod. Plaut.* 733 tibi med *Bergkius symb.* I 59, *sed idem opusc.* I 386 *praeterea* áge age, ne tibi me *proposuit.* tibi me *cod.* tibi mihi *ed. pr.* te mihi *Fabricius* me tibi *Gulielmius* 3 demeo sequor *Neap.*, *sed* equos *cod. Bondami* de meo seruos *Bothius* domi meae seruos *x* domi hos equos *Bue mus. Rhen.* 29, 196 sinam ego illos esse *cod.*, *unde* ego illos *expulit Bue* esse *interpretor* edere 4 nisi tu pretio uiceris *Gulielmius in septenario. Septenarios ipse olim ediderat* áge ... diem Dé meo securos sinam ego illos esse. t. p. p. Currenteis *e. q. s. lacuna in sexto pede relicta* (*cf. coroll.* VIII): *nunc in summa re concedo Buechelero*

II

Quasi dédita ópera quae égo uolo éa tu nón uis, quae
égo nolo éa cupis.

Charisius p. 177 P. 'dedita opera declinari quidem ut nomen potest, sed tamen uim aduerbii retinet. Naeuius in Agitatoria: quasi' e. q. s.

quae ego nolo *ed. pr.* q. (*h. e.* quod) ego nolo *cod.*

III

ego sémper pluris féci
Potióremque habui líbertatem múlto quam pecúniam.

Charisius p. 188 P. 'pluris Naeuius in Agitatoria: ego' e. q. s.

Senarios olim hos proposui: nam líbertatem sémper pluris féci ego Potióremque habui múlto quam pecúniam

IV

eho an uícimus? —

Vicístis. — Volop ⟨est⟩. quó modo? — Dicám tibi.

Charisius p. 213 P. 'tax pax Naeuius in Agitatoria [I] eho idem in eadem: eho' e. q. s.

uolop quomodo *cod.* uolupe est. quo modo? *Bothius* dicam tibi *sollemnem in responsis formulam cum Bothio separavi ab interrogatione* quo modo? *Praemitti poterat, non debebat* (*cf. Ter. adelph.* 985) ego: *cf. coroll.* VIII *sq.* *De bisyllaba* uolup *forma disputavit Ritschelius opusc.* II 450

V

Nimium ó, ⟨nimium⟩ arte cólligor. cur re ínquaesita cólligor?

Charisius p. 186 P. 'nimio pro nimis Naeuius in Agitatoria: nimio' e. q. s.

nimium o, nimium *scripsi* nimio (*semel*) *Charisius, servari suadet Bue* colligôbcurre inq̄sita colligor *cod., corr. Bothius.* *Cf. Plauti Epid.* 677 'age tu arte colliga'

VI

Secus si úmquam quicquam féci, carnificém cedo.

Charisius p. 195 P. 'secus pro aliter. Naeuius in Agitatoria: secus' e. q. s.

VII

14[1] atque

Charisius p. 204 P. 'atque pro et Terentius in adelphis: atque ex me hic natus non est, sed ex fratre. ubi Acron: argute, inquit, nam per hanc coniunctionem transitum fecit ad narrationem. Cn. Naeuius in Agitatoria, sed et in Tarentilla.'

AGRYPNVNTES

I

15 si quidem uís loqui,

Non pérdocere, ⟨hau⟩ múlta longe prómicanda orátiost.

Nonius 65, 3 'promicare, extendere et porro iacere, unde emicare. Naeuius Agrypnuntibus: si quidem' e. q. s.

1 uis loqui *Bothius* loqui uis *ω*, *quod sic servari possit:* si quídem loqui Vis, nón docere 2 oratiost F^3HP oratiosi F^1L

oratio est *W* si quidem loquí uis, non perdúcere, Non (*vel* hau) múlta longe p. oratiost *Bue*, *cui debeo* hau *positum ante*, *quod post* multa *inseruerat Bothius*

II

Nam in scéna uos noctúrnos coepit praémiatores tóllere.

Nonius 150, 28 'praemiatores (praedatores x) nocturni, praedones (cf. CGl. V 645). Naeuius Amnagremnuntius: nam' e. q. s. (Agrypnuntibus Junius)

scena ω scenam *x* praemiatores ω: *merito dubitat CFW Mueller prosod. Plaut.* 463. *Cf. Turnebus Adv.* XV 4. praedatores *x* *Synecphonesin*, *quam versus flagitat*, *non nisi lacuna statuenda effugias*: *comparat* uindemitor *Bue*

APPELLA

Cf. Onom. 'appella *λειπόδερμος*' et scholl. in Hor. serm. I 5, 100. De Iudaeorum inrisione cogitavit Krahnerus (Varronis Cur. 23).

I

Cui caépe edundod óculus alter prófluit.

Priscianus p. 681 P. 'frequentior tamen usus hoc cepe protulit. Naeuius in Appella: cui' e. q. s. 'Nouius' e. q. s.

edundod *Bue annall. philoll.* 1867 *p.* 68, *probavit Ritschelius nov. exc. Plaut.* I 65 edundo *Sang. Halb.* edendo φ. *Hiatum in penthemimeri senarii fovet Bergkius opusc.* I 385

II

'Vt illum di perdánt, qui primus hólitor caepam prótulit!

Priscianus p. 681 P. 'hae cepae harum ceparum, quamuis antiquissimi in a quoque singulare feminino genere hoc recte protulisse inueniuntur. Naeuius in Appella: ut' e. q. s. (apella Reg.) Anonymus Bernensis in Hageni analectis Helveticis p. 106, 26 'Naeuius: illum ... cepam.'

illam, *om.* ut, *anon. Bern.* di perdant *CFW Mueller* di fer** *Bern. m. pr.* dii ferant *Reg. m.* 2 *Bern. m.* 2 differant *Reg. Bamb. Amien. Halb. Sang.* *ifferant *Grut.* deferunt *anon. Bern.* dii terant *Aldina* di feriant (*vel* auferant) *Maehly* que *anon. Bern.* primus *Bothius* (*cf. Leo Pl. F.* 138) primum ω primam, *ut scripseram* (*cf. coroll.* IX *sq.*), *CFW Mueller parali-*

pomenon pros. Plaut. p. 97 holetur *Reg.* holitus *Bong.* holit^{or} (*sup. m. alt. in ras.*) *Halb.* holitur *anon. Bern.* olit' *Amien.* olitr *Bamb.* protulit Cepam *Muellerus* protulit *om. anon. Bern.*

ARIOLVS

Cf. Ἀγύρτης Philemonis, Μητραγύρτης et Οἰωνιστής Antiphanis, Μάντεις Alexidis. Gellius III 3, 15 'sicuti de Naeuio quoque accepimus, fabulas eum in carcere duas scripsisse, Ariolum et Leontem ... unde post a tribunis plebis exemptus est, cum in his quas supra dixi fabulis delicta sua et petulantias dictorum, quibus multos ante laeserat, diluisset.' In primo versiculo, qui fortasse prologi erat, de se ipso loqui videtur poeta.

I

Deprándi item leóni ⟨si⟩ obdas óreas

Festus p. 182 M. 'oreae, freni quod ori inferuntur. Titinius ... et Naeuius in Hariolo: deprandi' e. q. s.

item *scripsi* autem *cod.* utei *coni. Bue* leoni si *Vrsinus* leoni *cod.* leoni si autem deprandi *olim edideram*

II

Quis heri ápud te? — Praenestíni et Lanuini hóspites. —
Suópte utrosque décuit acceptós cibo,
Altrís inanem uóluulam madidám dari,
Altrís nuces in prócliui profúndier.

Macrobius Sat. III 18, 6 'nux haec Abellana seu Praenestina ... inde scilicet Praenestinae nuces. est et illud apud Naeuium in fabula Ariolo: quis' e. q. s.

1 qui *Bamb. m.* 2 Lanvini *x* Lanuuini *ω* 2 suopte *Paris. a Bamb. m.* 3 suapte *Bamb. m. pr.* 3 *sq.* altris *utroque loco Geppertus de pronunt. serm. Lat.* 64 *et Roeperus. Philol.* XV 294: *probavit Ritschelius opusc.* II 458 alteris *ω* (*cf. coroll.* X *sq.*) 3 bulbulam *i. e.* uuluulam *Geppertus* (*cf. Apicius* 54 *Sch.*) bulbam *ω* *De* uolua inani *vel eiecticia cf. Plinius n. h.* XI 37, 84 madidatam *Scriverius*, *non male*, *si* uoluam *serues.* madidantem *Scaliger* bulgam mandendam *Bentleius* 4 profundier *Scriverius* profundere *ω* nuces in procliui alteris profundere *Bothius.* *Ariolatur Bergkius symb.* I 21

ASTIOLOGA*

Astiologa, i. e. ἡ ἀστειολόγος, scripsi.

Hác sibi próspica, hac déspica

Nonius 155, 25 'prospica et despica, intenta et contemplata (sic Onions. 'contemplare' Bamb. Oxon. 'contempla' φ). Neuius assitogiola: ac' e. q. s. 'potest ergo prospicus et despicus dici.'

hac .. hac *Bothius* ac .. ac ω. *Cf. Lachmannus in Lucr.* 307

CARBONARIA

Nota hoc nomine Plauti fabula.

Tíbi serui multi ápud mensam astant: ílle ipse astat, quándo edit.

Priscianus p. 894 P. 'uetustissimi tamen etiam edo edis edit dicebant correpta prima syllaba. Naeuius in Carbonaria: tibi' e. q. s. 'non potest enim in hoc iambo paenultima syllaba longa esse, ut intellegatur praeteritum, ne sit σκάζων.' (in carbonaria om. Sang.)

Trochaeos agnovit Ritschelius Parerg. I 98

CLAMIDARIA

Clamidaria, i. e. Chlamydaria.

Neque ádmodum a puerís abscessit néque admodum adulescéntulust. 26[1]

[Sergii] explan. in Donatum CGL IV p. 559 'admodum ... quaesitum est num pro ualde usque dicamus, et in usu fuit ... apud Naeuium in Clamidaria: neque' e. q. s.

.p. ueris *cod.* abscesit *cod.* adolescentulus est *cod. Variati in voce* admodum *accentus elegantia pereat, si trochaeos dimetiaris*

COLAX

Prologi in Terenti eun. 25 haec sunt: 'Colacem esse Naeui et Plauti ueterem fabulam, Parasiti personam inde ablatam et militis. Si id est peccatum, peccatum inprudentiast Poetae, non quo furtum facere studuerit. Id ita esse uos iam iudicare poteritis. Colax Menandrist, in ea est parasitus colax Et miles gloriosus: eas se hic non negat Personas transtulisse in Eunuchum suam

Ex Graeca: sed eas ab aliis factas prius Latinas scisse sese, id uero pernegat.' De quibus instar omnium Ritschelii in Parerg. I 99 sqq. disputatio est. Loquentem cum milite parasitum habemus fr. I: nam ille Herculem Victorem se ipsum esse gloriatus decumas bonorum sibi a parasito quoque flagitaverat offerri, cui hic iocabundus respondet, rei alienae quidem decumas ei se iam polluxisse publice indicanda scilicet eius nomine cena Herculana. De pollucendi more disseruerunt Henzenus mus. Rhen. V 71 sqq. et Mommsenus CIL I p. 149 sq. et ad n. 1175.

I

Qui décumas partes? quántum ⟨mi⟩ alieni fuit,
Pollúxi tibi iam públicando epulo Hérculis
Decumás.

Priscianus p. 874 P. 'polluceo polluxi ... Naeuius in Colace: quid' e. q. s.

1 qui (*i. e.* quomodo) *ψ* quid *Barb.*, *Hermannus opusc.* II 280 mi *Hermannus*, *om.* *ω* alienum *Bong.* 2 polluxi *Hermannus* polluxit (poluxit) *ω* iam *Hermannus* a *ω* epulo ... decumas *om. Sang.* herculi *Bamb.* *Varia frustra molitur Bergkius opusc.* I 537. *Cf. coroll.* XI *sq.*

II

30 ét uolo
Et uéreor et facere ín prolubio est ...

Nonius 64, 10 'proluuium .... Neuius Colace: et uolo' e. q. s. Comparant Aristophanis ran. 1425: *ποθεῖ μέν, ἐχθαίρει δέ, βούλεται δ' ἔχειν*. Sane incerti animi fluctuatio hic quoque describitur.

2 prolubio *edd.* proluuio *ω*

III

et ásseri
Laudés ago, cum uótis me multát meis,
Quod praéter quam mihi uéllem audibam hoc éminus.

Nonius 462, 32 'multare cum sit condemnare, positum est augere, uoti compotem reddere.'

1—3 *restituit Hermannus opusc.* II 279 1 adseri *Ba L* 2 multat *Hermannus* multatis *ω* 3 quam uellem audiebam hoc mihi

ennius *ω*, *nisi quod* hennius *LP* (*cf. coroll.* XII) eminus *ed.* 1496 audiebat hoc mihi *et ut alterius quod exciderit fragmenti auctor* Ennius *Kiesslingius* et affatim Laudes ... multas m. | Quod p. q. velle audebam, hoc mihi annuis *Quicherat*

IV

Vbi uídi, exanimabíliter timedus pédibus protinam mé 35
dedi.

Nonius 376, 12 'et quoniam non nulli ueterum pro eo quod protinus est protinam uel protenis conuerterunt, exempla de his necessaria decerpenda sunt ... Neuius in Colace: ubi ... dedi, id est pedibus longius fugi.'

timedus *LPW* tamedus *BGH* timidis *Aldus Manutius*, *Hermannus opusc.* II 279, *accepit Ritschelius opusc.* II 245 protinam Me dedi *Hermannus*

COMMOTRIA

Cf. Photii bibl. 530, 13 *ὅτι τὰς νῦν λεγομένας κουρίδας οἱ Ἀττικοὶ κομμωτρίας ἐκάλουν*. Fuit *Κουρίς* Antiphanis et Alexidis.

carere 35[1]

Varro de l. l. VII 54 M. 'in Menaechmis: inter ancillas sedere iubeas, lanam carere. Idem hoc est uerbum in Commotria Naeuii.' (Commotria Turnebus Adv. XXIII 16 cometria Vindob. ometria Guelf. cemetria Flor. Goth. Haun. cametria Paris. a comedia Paris. b Cosmotria Aldina Cosmetria Bothius neuii Flor.)

COROLLARIA

Cf. *Στεφανοπώλιδες* Eubuli.

I

nólo ego
Hanc ádeo efflictim amáre: diu uiuát uolo,
Vt míhi prodesse póssit.

Charisius p. 178 P. 'efflictim Naeuius in Corollaria: nolo' e. q. s. 'ubi Probus: usque donicum effligatur.' Haec autem non grammatici, sed poetae ignoti verba esse coniecit Ritschelius opusc. II 241: vide infra pall. inc. fr. LVII.

II

Vltró meretur, quam óbrem ametur: íta dapsiliter
suós amicos
Alít.

Charisius p. 178 P. 'dapsiliter.'

ultro Merétur *Bothius* ametur: 'Ita *Keilius. Nec trochaei placent*: meretur Quamóbrem *In coroll.* XII *transposui*: meretur ultro .. ametur: 'Ita

III

Riuális, salue. — Quíd 'salue'? attat áttatae! —
Quid istúc uero ⟨'attat'⟩ te áduertisti tám cito?

Charisius p. 214 P. 'attattat attatae' cf. Tarentilla fr. V Paulus Richter de usu part. exclam. in Studemundi stud. I 407 sqq. 414.

1 quid salue attattattat attatae riualis salue *cod.*: *ordinem et numeros constitui* 2 quid istud uero te aduertisti *cod.*, *sed* a te *ed. pr.* at tatae *Fabricius* attat *Jos. Bach de usu pronom. dem. in Studemundi stud.* II 229 *Correxi olim; post cognovi Bentleium ad Ter. Andr.* I 1, 98 *sic formata exhibere*: quid attattatattatae? Riuális, salue. quid istud attatae aduertisti tam cito?

IV

. . . . . utinam nasum ábstulisset mórdicus!

Charisius p. 184 P. 'mordicus Afranius ... Naeuius in Corollaria ...'

V

Núm ⟨tu non uis móneam te unum, sí uidetur,⟩
quíppiam?

Charisius p. 192 P. 'quippiam Naeuius in Corollaria ...' (Tarentilla ed. pr.)

num non uis te moneam unum, si uidetur, quippiam *Putschius, quae unde hauserit non constat.* num quippiam *om. ceteris cod.* nam quippiam *ed. pr.*, *om. Fabricius* numne nunc uis te moneam unum *e. q. s. x*

VI

Nímis homo formídulosust. 45

Charisius p. 186 P. 'nimis Naeuius ... idem in Corollaria: nimis' e. q. s.

formidulosus est *cod.*

VII

st', tace,

Caue uérbum faxis!

Charisius p. 214 P. 'st' (ita Fabricius et Putschius. it cod.)

1 st tace *Hauptius Philol.* I 376 setale *cod.* st tale *Fabricius*

VIII

Haec démolite! 48

Diomedes p. 395 P. 'demolio ... Naeuius in Corollaria h. d. inquit.'

IX

diuidiaest

Varro de l. l. VII 60 M. 'in Mercatore [615]: non tibi istuc magis diuidiaest quam mi hodie fuit. hoc idem est in Corollaria Naeui. diuidia ab diuidendo dicta, quod diuisio distractio est doloris.' hoc eadem est in corollaria neuius Flor. cum ceteris libris, ut hoc eodem usust videatur corrigendum esse. hoc itidem et in Corollaria Naeuius O. Muellerus eadem in corollaria Naeuius Bergkius symb. I 158 non Varronem, sed lectorem aliquem statuit adscripsisse, hoc a correctore in margine videri positum fuisse, quo significaretur hocedie in versu Mercatoris, non hodie legendum esse, Naevium vero plane eodem versiculo usum fuisse. Quae omnia quam sint incerta nemo non sentiet. Cf. Fulgentius 565, 3.

X

confestim

Charisius p. 177 P. 'confestim ... Naeuius in Tarentilla et in Corollaria.'

XI

trit

Charisius p. 213 P. 'trit Naeuius in Corollaria. significat autem, ut ait Plautus in quadam, crepitum polentarium, id est peditum.' s. autem uocem murum ed. pr., nescio an

recte (cf. Iuventius v. 9), ut altera illa, ad quam Plauti in Curculione II 3, 16 adpellatio quadraret, exciderit: fuit autem fortasse prox (cf. Pseud. 1279). Cf. praeterea inc. fab. VIII.

DEMENTES

Cf. *Μαινόμενος* Diphili.

49 Animaé pauxillulum ín me habet.

Diomedes p. 335 P. 'habeo et habito dicimus, ut apud Naeuium in Dementibus: animae' e. q. s.

habet *testatur Diomedes* habitat ω

DEMETRIVS

Cf. *Δημήτριος ἢ Φιλέταιρος* Alexidis quaeque Kockius II p. 313 adnotavit.

persibus

Varro de l. l. VII 107 M. 'apud Naeuium in Hesiona ... in Clastidio ... in Dolo ... in Demetrio: persibus a perite, itaque sub hoc glossema *callide* subscribunt.' Cf. inc. fab. IX. Pauli Festus p. 336 M. 'sibus, callidus siue acutus.'

DOLVS

Cf. *Δόλων* Eubuli. Klussmannum refutavit M. Hauptius Philol. I 375.

Caperáta fronte

Varro de l. l. VII 107 M. 'multa apud poetas reliqua esse uerba, quorum origines possint dici, non dubito, ut apud Naeuium in Hesiona ... in Clastidio ... in Dolo: caperata fronte, a caprae fronte.' doloreste cod. B Spengelii caperrata Flor. Cf. Varronis satura Eumenidum fr. I; alia exempla composuit Roeperus in comm. Gedanensi a. 1850 p. 14 sq.

caperrata *Flor. (v. supra), quod si verum est, Naevius e. c. sic*: capérrata ille frónte *scripsisse potest*

FIGVLVS

Nímis auarus

Charisius p. 186 P. 'nimis Naeuius .... idem in Figulo: nimis auarus.'

GLAVCOMA

Cf. Alexidis *Ἀπεγλαυκωμένος*.

⟨Veníbam⟩ quom de opsónio, stiló me pupugit ín manum. 50 51

Priscianus p. 894 P. 'pungo pupugi uel punxi ... Naeuius in Glaucoma: quod' e. q. s. (Neuius libri)

quod *ω* de eo *Putschius* eo *Erl. b* opsinio *Sang. Grut. Carolir.* obsonio *φ* mi in manum pupugit *ω*: *an* mihi p. m.?

GVMINASTICVS

Gvminasticvs: nominis formam vindicavit Ritschelius opusc. II 483. 520: cf. fr. VI. VIII

I

In álto nauem iúbet ⟨is⟩ destitui ánchoris.

Nonius 280, 1 'destitui est desolari. destitui rursum statui.'

iubet *ω*, *quod servata contra Plautum Ennium ceteros vetere mensura spondiaca Naevium scribere potuisse Buechelerus annall. philoll.* 1867 *p.* 68 *sibi persuasit.* lubet ei *coni. x* iube tu *scripseram* destitui iubet ancoris *Vrbin.* 308 in alto destitui anchoris nauem iubet *Bothius* iubet in alto nauem d. a. *prop. x*

II

⟨Díc⟩ utrum est melius: uírginemne an uíduam uxorem dúcere? —

Vírginem, si músta est.

Nonius 136, 7 'mustum non solum uinum, uerum nouellum quidquid est, recte dicitur. Neuius Gemnastico: utrum' e. q. s.

1 *Cf. Plauti Stichus* 118 *sq.* ne an uiduam uxorem *om. L*

III

Edepól, Cupido, cúm ⟨tu⟩ tam pausíllu's, nimis multúm uales. 55

Nonius 421, 25 'cupido .... cum masculino, deum ipsum ...'

tam pausillus (pauxillus *H* pauullus L^1) sis *ω* tu's tam pausillus *Luebbertus stud. gramm.* II 139 tam sis pauxillus *Bothius* tam p. cum sis *Havet* quoniam tam pausillu's *ad sententiam minus quam ad litteras quadret*

IV

Hómines, pecua béluasque

Nonius 159, 5 'pecua et pecuda, ita ut pecora, ueteres dixerunt.'

V

Sáxa síluas lápides montes dísicis, dispúlueras.

Nonius 95, 27 'dispuluerare est dissoluere.'

disicis *suasi coroll.* XIII *sqq.* dissicis ω

VI

Atque meís bonis omnibus égo te herem faciám .....

Nonius 486, 31 'herem (heredem Bamb. Leid. 116) pro heredem. Neuius Gymnastico: atque' e. q. s. (Geminastico Bamb.)

anapaestos agnovit Bue herem *H corr. m.* 1, *edd.* heredem φ atque ego te meis herem omnibus faciam bonis *Bothius* bonis 'Omnibus te ego χ

VII

'At enim tu nimis spísse ac tarde incédis .....

Nonius 392, 15 'spissum significat tarde ...'

ac *scripsi* atque ω: *cf. Leo Pl. F.* 303

VIII

60 Pol haút parasitorum áliorum ⟨hic⟩ similést . .

Nonius 224, 25 'simile est pro similis est, pro masculino positum neutrum Titinius Fullonibus [34]. Naeuius Gemnastico: pol' e. q. s. (gemnastico L gemmastico, i. e. geminastico BGH)

haut *Bentinus, Fruterius* aut ω simile est *Nonius, quod tuetur Bue decl. lat. p.* 8, *mus. Rhen.* 29, 196 similist *Ritschelius opusc.* II 616 (*qui tamen ibidem* 331 *probavit quod ediderat* simil est), *Lachmannus in Lucr.* 29 *cf. Leo Pl. F.* 258 *Iambos dedit Hermannus opusc.* V 267, *trochaeos* pól ⟨ille⟩ *e. q. s. Ritschelius* (*coroll.* XVI) *prop. Claudere versum* homo *potuit, e Titinii exemplo repetendum*

LAMPADIO

Cf. Ritschelii opusc. III 318.

protinam

Varro de l. l. VII 107 M. 'apud Naeuium in Hesiona ... in Clastidio ... in Dolo ... in Demetrio ... in Lampadione: protinam, a protinus, continuitatem significans.' Coniectura referri ad hanc fabulam possit inc. inc. fab. LXXIX.

NAGIDO

Nagido i. e. *Ναγιδενής*.

clucidatus

Varro de l. l. VII 107 M. 'apud Naeuium in Hesiona ... in Clastidio ... in Dolo ... in Demetrio ... in Lampadione ... in Nagidone: clucidatus, suauis, tametsi a magistris accepimus mansuetum.' (nagidone Flor. Goth. agidione Haun. agidone cett. Certum est littera *N* incipere hunc titulum.) Cf. Pauli Festus p. 55 'clucidatum dulce et suaue dicebatur.' CGl. II 34 'glocidatus, *ἡδύς*'.

clucidatus, *i. e.* glucidatus *Scaliger* caudatus *Paris. b Vind. Basil.* caudacus *Flor.*

NAVTAE?

supparus

Festus p. 310 M. 'supparus [dicebatur puellare] uestimen[tum lineum] — — puni[ceum uestimentum ita uo]cat neui de [bello Puni]co. et in nautis [uocat Neptuno u]estem consec[ratam — —]' e. q. s. Supplementa Ursini incertissima sunt; nec quidquam aut de fabula aut de verbis Naevii affirmari potest. Cf. Festus p. 340 v. siparium. Isidorus orig. XIX 3, 4 'siparum genus ueli unum pedem habens' e. q. s.

NERVOLARIA

Plauti fuit fabula cognominis.

. praecisum omásum pernam cállus glisis glándia 65

Nonius 151, 1 'praecisum et omasum partes carnis et uiscerum. Naeuius Neruolaria: praecisum' e. q. s. (Ennius ms. Junii, de Plauto cogitabat Ritschelius Parerg. I 96 Neruolaria Ritschelius herularia HL erularia W Aulularia ante Mercerum Ecularia conl. Alexidis *Ἱππίσκος* aut Ferularia prop. Bue)

Nolim praécisum atque omásum: *nam variis modis initium versus suppleri potest, e. c.* em *vel* iam *praemittendo* callus *Mercerus* gallus ω callum *ed.* 1526 clifis *FL* glissis *Urbin.* 307 glifis *HW* glires *ed.* 1526 glandia *edd.* grandia ω

PAELEX

Cf. *Παλλακή* Alexidis Menandri Diphili.

Desíne socri tuo, frátri patruelí meo

Nonius 223, 21 'socrus et masculino genere ueteres dici posse uoluerunt.' (Pellice Bothius pellico libri)

desine, *sc. male dicere* desim *Bothius* socrui *P* socru *Quicherat* socro *Bothius* patrueli *Guietus* patrui ω

PERSONATA

Festus p. 217 M. 'Personata fabula quaedam Naeui inscribitur, quam putant quidam primum [actam] a personatis histrionibus. sed cum post multos annos comoedi et tragoedi personis uti coeperint, ueri similius est eam fabulam propter inopiam comoedorum actam nouam per Atellanos, qui proprie uocantur personati, quia ius est is non cogi in scena ponere personam, quod ceteris histrionibus pati necesse est.'

Hoc dixit Verrius: actam esse hanc fabulam ab Atellanis, qui proprie dicantur personati. Nam multo ante quam comoedi et tragoedi personis uti coeperunt, Atellani soli eo habitu agebant, postea autem soli deponere eas cogi non poterant. Cf. hist. poes. Rom. I² 210 Fr. Marx encycl. Paul. I² 1916

PROIECTVS

Proiectvs i. e. Expositus. Cf. Plauti Cist. 124.

I

. . . populus pátitur, tu patiás . .

Diomedes p. 395 P. 'item patio Naeuius in Proiecto: populus patitur, inquit, tu p. moro item Naeuius in eodem [II].' (in prolecto Monac.)

patias *Paris. A* non pacias *Par. B* potior *Monac.* patias

modo *edd. vett.*: *vide supra*. *Sententia haec fuisse potest*: quod populus pátitur, tu patiás item

II

. . . . . quíd moras? — Quid ⟨iam⟩ ímperas?

mores *Par. B* quia imperas *Par. A Monac.* quã peras *Par. B* quid imperas *edd. vett.*, *quod magis placet.* quin imperas? *amici prop.*

QVADRIGEMINI

. . . suo labóri nullus párcuit.

Nonius 153, 22 'parcuit, pepercit.'

labori *edd.* laboris *ω* labori is *x*. *An* suos labores?

STALAGMVS

Visám: deo meó propitio méus homo est. 70

Donatus in Ter. Phorm. I 2, 24 'deo irato meo] uidetur ... addidisse meo, ne esset *ἀμφίβολον* cui diceret: irato deo. Naeuius in Stalagmonisa deo' e. q. s. Neuius Lugd. Hemnius Dresd. Stalagmonisa deo Cuiac. stalagmonis Adeo Lugd. Stalagmoís adeo Gand. stalignionis adeo Dresd. Stalagmus servi nomen ex Captivis notum post alios Bothius agnovit.

uisam. deo *scripsi* nisa deo *vel* nis adeo (*v. supra*) *ω* mussa. deo *Bue* nisi iam deo *x* *fortasse* homo ⟨illic⟩ est *vel* ⟨hic⟩ est homo *dederat poeta*

STIGMATIAS

praebia

Varro de l. l. VII 107 M. 'apud Naeuium in Hesiona..... in Stigmatia: praebia, a praebendo ut sit tutus, quod sint remedia in collo pueris.' (a prohibendo ... pueri Bergkius opusc. I 392 cf. Festus p. 234. 238)

TARENTILLA

Cf. *Ταραντῖνοι* Alexidis. Adulescentes duo dum peregri, Tarenti ni fallor, rem paternam disperdunt (VI: cf. IV. V), inproviso a patribus visuntur (VIII: cf. IX. X). Quorum alterius amica erat Tarentilla (fr. II. XI). Duobus adulescentibus duo adiuncti fuerunt servi (fr. VIII). Reconciliantur patres certis legibus, ad quas fr. XII pertinet.

I

Quae ego ín theatro hic meís probaui plaúsibus,
Ea nón audere quémquam regem rúmpere:
Quantó libertatem hánc hic superat séruitus!

Charisius p. 192 P. 'quanti, cum interrogamus nec emimus; quanto, cum emptam rem quaerimus. atqui Cato ... o quanti ille agros, inquit, emit ... Naeuius in Tarentilla: quae' e. q. s.

3 *An* hanc haec?

II

Quáse in choro ludéns datatim dát se et communém facit.
'Alii adnutat, álii adnictat, álium amat, aliúm tenet.
'Alibi manus est óccupata, álii percellít pedem,
'Anulum dat álii spectandum, á labris alium ínuocat,
Cum álio cantat, át tamen alii suó dat digito lítteras.

Isidorus Orig. I 25 'Ennius de quadam impudica [1—5].' Pauli Festus p. 29 M. 'adnictat, saepe et leuiter oculo annuit. Naeuius in Tarentilla [2].' Thesaurus nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 54 'adnictare, nutum cum oculis facere. Liuius [2].' Ibidem 372 'componitur adnictitare ·i· cum palpebris ínnuere, sicut facimus designando aliquid cum palpebris, unde Plautus [2].' Ibidem 376 'nuto componitur adnuto ... unde Plautus [2].' Gloss. Amplon. 254 'et componitur adnicitare i. e. cum palpebris innuere ... Plautus: alii adnitat, alii adnicitat.' Cf. CGl. V 44 'adnictare, inuitare arridere.' Paulo auctore Naevium pro Ennio apud Isidorum posuit Arevalus. Similia quamquam re diversa sunt Antiphanis (inc. fab. fr. VII M. 234 K.) *σφαῖραν λαβών Τῷ μὲν διδοὺς ἔχαιρε, τὸν δ' ἔφευγ' ἅμα, Τοῦ δ' ἐξέπρουσε, τὸν δ' ἀνέστησεν πάλιν Κλαγκταῖσι φωναῖς κ. τ. λ.* Inprimis cf. Plauti Asin. 775 sqq.

1 quase *scripsi* quae 'alii' *libri ap. Arevalum* quasi *teste Jos. Kleinio Wolfenb. Monac. Par.* 7582 in choro *scripsi cum Buechelero* in choro pila ω pila In choro *Bothius* ludens] pilam *Dziatzko mus. Rhen.* 31, 378 se *Otto* sese ω 2 *sic Pauli Festus, probavit Lachmannus in Lucr.* 249. alii adnutat alii adnucitat (adnicitat 377) aliud tenet aliud amat *thesaurus* 372 *et* 376. alii adnictat alium tenet alium amat *idem* 54 alium tenet alii (alium *Gu.* 4 *Wolfenb.*) innuit (annuit *suprascr.*

Gu. 4 adnotat *Par. Mon. corr. Wolf.*) *Isidorus* amat *erit fortasse qui* hamat *interpretetur* 3 alibi] alii *Gu.* 2 illi alii *CFW Mueller prosod. Plaut.* 592. *scribendum fortasse* alii pede percellit *Dacerius* peruellit *ω* alium percellit pede *x* 4 anulum dat alii *Mueller, quo vitetur hiatus.* anulum alii dat *Bothius* alii dat anulum *ω* spectandum *Bothius* (*cf. Plauti Asin.* 778) expectandum *Wolf. Monac. Paris. Gudiani* aspectandum *φ* 5 alii suo dat *scripsi* aliis (alias *corr. m.* 2 *Monac.*) dat *ω* dat aliis *Bothius* alii ducit *x* *Isidorus vel auctor eius fortasse textum legit, in quo septenarii in senarios commutati erant, quos tales fere fingi posse olim monui*:

quase in choró pila
Ludéns datatim dát se et communém facit.
Alióm tenet, alii ádnuit, alibí manus
Est óccupata, alií pede (*vel* at álii) percellít pedem,
Alií dat anulum áspectandum, isdem á labris
Alium ínuocat cumque álio cantat, át tamen
Alií dat digito lítteras.

cf. Meinekius Menandri et Philem. rel. p. 75

III

Facéte et defricáte 80

Charisius p. 178 P. 'defricate.'

IV

. utrubi cenáturi estis, hícine an in triclínio?

Charisius p. 198 P. 'utrubi'

cenaturis *nominativum pluralem commendavit Ritschelius nov. excurs. Plaut.* I 114: *potest tamen vel* cenaturin *sive* útrubi nam *sive* útrubi uos *sive* útrubi, dic *fuisse vel initio versus monosyllabum ut* sed *sive* dic *excidisse*; úterubi *Kiesslingius*

V

. . . . attáttatae! caue ⟨né⟩ cadas amábo.

Charisius p. 213 P. 'ei ei Naeuius in Tarentilla . . . atattatae idem in eadem . . .' Cf. inc. fab. XIII.

ne *addidi* (*cf. Plauti Most.* 324), *om. cod., etiam Bentleius ad Ter. Andr.* I 1, 98 amabo *edd.* ambo *cod.*

VI

. . . ubi isti dúo adulescentés habent,
Qui hic ánte parta pátria peregre pródigunt?

Charisius p. 189 P. 'peregre pro peregri Naeuius in Tarentilla: ubi' e. q. s.

VII

uereor sério

Charisius p. 195 P. 'serio pro uere.'

VIII

Sálui et fortunáti sitis dúo duum nostrúm patres!

Charisius p. 102 P. 'duum ... Naeuius in Tarentillā: salui' e. q. s.

sitis *om. ed. pr.*

IX

Eí ei: etiamne aúdent mecum una ápparere? . . .

Charisius p. 213 P. 'ei ei.'

etiamne *Keilius coniecit* etia am se *cod.* audent mecum una *Fabricius*: me coram *malim.* audent In e cum una *cod.*

X

Quá pro confidéntia ausus uérbum cum eo fúerim
Fácere rusus

Charisius p. 193 P. 'rursus negant dici debere, sed rursum, ut iterum. Maro tamen rursus * inueni. nam is' (Naeuius?) 'in Tarentilla: qua' e. q. s. ('Maro tamen, Scandunt rursus equum. Naeuius in Tarentilla' Fabricius 'Maro tamen, Rursus in arma feror; Scandunt ... et tamen in locis Naeuii rursus inuenimus. nam is in T.' Putschius 'apud ueteres etiam rusus inuenimus: Naeuius in T.' coni. Keilius)

1 pro *cod.* porro *ed. pr.* usus uerbum cum eo fuerim facere (*om.* rusus) *cod.*, *correxi* (ausus *iam Putschius*) rursus uerbum cum eo ausim facere *ed. pr.* qua pro confidentia Rúsus uerbum cum eo facerem? *coni. Keilius*, *probat Ritschelius opusc.* II 260

XI

Númquam quisquam amíco amanti amíca nimis fiét fidelis,
Néc nimis morigera ét deuota quísquam erit . . . .

Charisius p. 186 P. 'nimis.'

1 siet *Fabricius* 2 erit moriger et nota *cod.* (morigera *edd.*) morigere morata *Bue* nec erit nimis morigere nata (*olim* morigera et uota) *coni.* mulier uiro *in exitu suppleas*

XII

Prímum ad uirtutem út redeatis, ábeatis ab ignáuia,
Dómi patres patriam út colatis pótius quam peregrí probra.

Charisius p. 189 P. 'peregri autem, cum in loco est. Plautus in Persa: qui erus peregri est. Naeuius in Tarentilla: primum' e. q. s. (năe naeuius cod.)

1 redeatis *Fabricius* redactis *ed. pr.* reductis *cod.* 2 domi *scripsi* domos *cod.*, *tuetur Bue decl. lat.* 29: *sed cf. CFWMueller prosod. Plaut.* 175 *sq.* patres] praesens *ed. pr.* probra *scripsi* probro *cod.*

XIII

confestim

Charisius p. 177 P. 'confestim, uelut competenti festinatione ... confestim pro continuo et sine interuallo ... Naeuius in Tarentilla et in Corollaria.'

XIV

atque

Charisius p. 204 P. 'atque pro et ..... Cn. Naeuius in Agitatoria [VII], sed et in Tarentilla.'

XV

pallucidum

Varro de l. l. VII 108 M. 'apud Naeuium in Hesiona. .... in Tarentilla: pallucidum, a luce illustre.' tarentilli Flor. pallucidum Klussmannus, quod ioci causa ex pal-

lore et lucido compositum puto, A. Lentzius Philol. XIII 601 hybrida originatione ex *παν* et lucido conflatum eademque notione qua est praelucidus usurpatum esse statuebat. pacui dum Flor. pacuuius dum Paris. a pacuuii dum Goth. Haun. praelucidum O. Muellerus, quod in hac glossarum serie minus etiam probabile est quam pellucidum. Buechelerus dilucidum proposuit. Cf. coroll. XVII.

TECHNICVS

Tecinicus nominis formam commendavit Ritschelius opusc. II 483, dolosum uel insidiosum interpretans p. 499.

confictant

Varro de l. l. VII 107 M. 'apud Naeuium in Hesiona..... in Technico: confictant, a conficto conuenire dictum.' confictant Turnebus conficiant *ω* confictant conuenire Naevio tribuit Bergkius conficto a confingere conieci. a conficto, inuenire Bue.

TESTICVLARIA

Cf. Ritschelius Parerg. I 141.

94 Immó quos ścicidi in iús conscindam atque ábiciam.

Priscianus p. 890 P. 'scindo scidi: uetustissimi tamen etiam scicidi proferebant .....' Cf. inc. fab. VI.

scicidi in ius *scripsi* scicidi minus (*h. e.* in iuus) *Grut. Sang. et corr. alt. m. in* scicidimus *Bong.* sciscidimus *Reg.* conscindam, n *in ras.*, *Barb.* concidam *x*, *recte ut vid.*

TRIBACELVS*

95 Deos quaéso ut adimant ét patrem et matrém meos.

Donatus in Ter. Adelph. IV 1, 5 'moriatur scilicet. et hoc aduersus seruum debet dicere, ne indecorum adulescentis personae sit haec ita dixisse, quamuis eius modi adulescentes inducant comici, ut Naeuius in Tribacelo: deos' e. q. s. (Neuius Lugd., cuius Dresd. tribacelo scripsi tribascelo ed. Mediol. tribaselo cod. Lugd. tribasello Gand. ter baselo Dresd. Triphallo Bothius) cf. Plauti Most. 233.

adimant *Dresd.*, *edd. Rom. Vind.* adimantur *Lugd.* adiuuent *Gand.*, *edd. Med. Tarv.* et matrem et patrem *Lugd.*

TRIPHALLVS

Cf. Varronis satura *Τρίφαλλος περὶ ἀρρενότητος.*

Si cúmquam quicquam fílium rescíuero
Argéntum amoris caúsa sumpse mútuum:
Extémplo illo te dúcam, ubi non déspuas.

Gellius II 19, 6 'aliter enim dictum esse resciui aut rescire apud eos, qui diligenter locuti sunt, nondum inuenimus, quam super is rebus, quae aut consulto consilio latuerint aut contra spem opinionemue usu uenerint. Quamquam ipsum scire de omnibus communiter rebus dicatur uel aduersis uel prosperis uel insperatis uel expectatis. Naeuius in Triphallo ita scripsit: si' e. q. s.

1 si cumquam *conieci antequam proposuit Bergkius: olim initio versus thesin* (*e. c.* at) *excidisse statueram.* si umquam *ω* sin u. *x* umquam si *Carrio* 2 amori *Rott.* sumpse *Fruterius, Carrio* sumpsisse *Reg. Vat.* sūpsīse (use *corr. in* isse) *Rott.* 3 *de pistrino et de capistro molentium ori adfixo interpretatur Gronovius* te illo *Bothius: cf. Skutsch Plaut. et Rom.* 138

TVNICVLARIA

I

Théodotum

Compeíles . . qui áras Compitálibus
Sedéns in cella círcumtectus tégetibus
Larés ludentis péni pinxit búbulo.

Festus p. 230 M. 'penem antiqui codam uocabant — — dictum est forsitan a pendendo. Naeuius' (neut' cod. teste H. K.) 'in Tunicularia: Theodotum' e. q. s. 'significat peniculo grandi, id est coda.' Acumen horum versuum in eo positum videtur, quod trivialem nulliusque artis tabulam picturus tamen quasi divinum opus esset aggressus undique se circumsaepsit Theodotus. Hunc autem cautissimum et optime munitum virum ex ipsa aede furari posse callidus fur dicitur. 'Ludentes' lares saltantes intellexit H. Jordanus annall. instituti archaeol. 1862 p. 338 (cf. mythol. Rom. II 112).

2 compeiles *scripsi* compellas *cod.* compella *Scaliger lacunam expleas vel* sanctas *vel* nuper *inserendo* aris *Maehly,*

item susp. H. Jordan ('*Vesta et Lares.*' *Berolini* 1865 *p.* 19) Theódotum, cumulans qui aras *Bue* 3 circumtectus *O. Muellerus* circumtectuas *cod.* circumtecta *Scaliger* circum tectos *Maehly*: *facilius* circumtectas, *scil.* aras, *probaverim*

II

éxbolas

Quássant aulas.

Varro de l. l. VII 108 M. 'apud Naeuium in Hesiona..... in Tunicularia: exbolas quassant aulas' (aulas quassant Goth.), 'quae eiciuntur, a Graeco uerbo ecbole dictum.'

III

105 eius nóctem nauco dúcere

Festus p. 166 M. 'naucum ait Ateius Philologus poni pro nugis — — — et Naeuius in Tunicularia: eius' e. q. s.

nauci *Bothius*

INCERTARVM FABVLARVM

I

Patí necesse est múlta mortalés mala.

Hieronymus ad Heliodorum epist. LX 14 (t. I 349) 'Naeuius poeta pati, inquit, necesse est m. m. m.'

mortales *Sauppius Philol.* 21, 157 *ex codice Guil. Libri saec.* 7 *vel* 8, *ubi* mortales est (*sed* est *compunctum*) *legitur.* mortalem *vulgo*

II

Dictátor ubi currum ínsidit, peruéhitur usque ad óppidum.

Varro de l. l. V 153 M. (deficit hic Flor.) 'in circo primum unde mittuntur equi, nunc dicuntur carceres, Naeuius oppidum appellat. carceres dicti, quod coërcentur equi ... quod ad muri speciem pinnis turribusque carceres olim fuerunt, scripsit poëta: dictator' e. q. s. Inter belli Punici fragmenta a multis falso relatum. Cf. coroll. XVIII.

curru *conieci* insidet *Fleckeisenus*

III

Etiám qui res magnás manu saepe géssit glorióse,
Cuius fácta uiua núnc uigent, qui apud géntes solus praéstat,
Eum suús pater cum pállio unód ab amíca abduxit.

Gellius VII 8, 5 'Scipionem istum, uerone an falso incertum, fama tamen, cum esset adulescens, haud sincera fuisse et propemodum constitisse, hosce uersus a Cn. Naeuio poëta in eum scriptos esse: etiam' e. q. s. 'His ego uersibus credo adductum Valerium Antiatem aduersus ceteros omnis scriptores de Scipionis moribus sensisse.' Desunt in Par. et Rott. Cf. Fleckeiseni Epist. crit. ad M. Hertzium p. 29.

1—3 *septenarios iambicos agnovit Klussmannus* 1 magnas manu saepe ω, *probavit Bue quoque lat. decl.* 49 manu magnas saepe *vel* manu saepe magnas *Fleckeisenus l. l.* magnas manu sua *Bergkius symb.* I 108. saepe egit *Palmerius*; *ego conieci* per gessit gloriose *coroll.* XVIII 3 palliod unod *Bue annall. philoll.* 1867 *p.* 68 *et Ritschelius excurs. nov. Plaut.* I 65, *quorum ille tamen hiatum in caesura non repudiavit.* pallio uno ω pallio uno saepe *Bergkius* amica *deteriorum pars* amico *ceteri cum Vat.* pallio ab amico abduxit uno *Klussmannus Parum probabilem horum versuum distributionem proposuit CFW Muellerus prosod. Plaut.* 200

IV

regum fíliis
Línguis faueant átque adnutent, néc ⟨animis⟩ subséruiant.

Fronto epist. II 10 p. 33 Nab. 'item quod Plautus egregie in Colace super eadem re ait [fr. II G.]: quí data fide firmata fidentem fefellerint Súbdoli subsentatores, regi qui sunt proximi, Qui áliter regi dictis dicunt, aliter in animo ⟨autem⟩ habent. Haec enim olim incommoda regibus solis fieri solebant: at enim nunc adfatim sunt qui et regum filiis, ut Neuius ait, linguis' e. q. s.

regum filiis *utrum Naevii an Frontonis sit dubitari potest* nec *scripsi* (haut *olim*) Et *initio noui laterculi cod. teste Studemundo ad Klussmanni emend. Front. p.* XXVI animis *suppl. Bue* at sibi re *fuit cum conicerem*

V

Líbera linguá loquemur lúdis Liberálibus.

Pauli Festus p. 116 M. 'Liberalia Liberi festa, quae apud Graecos dicuntur *Διονύσια*. Naeuius: libera' e. q. s.

VI

113[1] Pantaleo Pisatilis

Festus p. 210 M. 'Pisatilem appellat Naeuius Pantaleontem, id est e Pisis oriundum tyrannum, cum alioqui inde profecti nunc Pisani dicantur.' Paulus p. 211 M. 'Pisatilem Naeuius dixit e Pisis oriundum.' Pisalitem Festi cod. Pisatem Lindemannus. Pisatidem Meinekius Del. anth. Gr. 239. Heraclides Politiarum c. 6 (hist. Graec. II p. 213 M.): *Πανταλέων ἐβασίλευσεν ἐν τούτοις, ὑβριστὴς καὶ χαλεπός. οὗτος πρέσβεις πρὸς αὐτὸν ἐλθόντας ἐκτεμὼν ἠνάγκασε καταφαγεῖν τοὺς ὄρχεις.* Cf. Pausanias VI 21, 1. Fortasse in Testicularia huius tyranni mentio facta est.

VII

Tantum ibi molae crepitúm faciebant, tíntinnabant cómpedes.

Festus p. 364 M. 'tintinnire est apud Naeuium hoc modo: tantum' e. q. s. Paulus p. 365 M. 'tintinnire et tintinnabant Naeuius dixit pro sonitu tintinnabuli.' Fortasse ipse poeta quid in carcere passus sit enarrat: cf. Arioli fr. I.

ubi *Vaticani RS* strepitum *Kiesslingius propter Ennii com. v.* 4. molae Crepitúm *e. q. s. Bue*

VIII

115. utrum scapulae plús an collus cálli ⟨mi⟩ habeat, néscio.

Nonius 200, 25 'collus masculino ..... Neuius Cor: utrum' e. q. s. (Naeuius Colace Junius Animadv. VI 10 'e codice suo', Hermannus opusc. II 279. fort. Corollaria)

utrumne *Kiesslingius* uerum *x: expleverit primam syllabam e. c.* sed *vel* nam *vel* (*ut Bue*) quod plus angulus *FL* habeat calli *Hermannus*

IX

'Ecqui fuerit pérsibus, cum argénti adest orátio?

Festus p. 217 M. 'persibus' (ita Scaliger Coni. in Varr. 160 persicus cod.) 'peracutum significare uidetur, ut Plautus — Naeuius: et qui' e. q. s. Cf. Demetrius.

et qui fuerit persicus carpenti adstratio *cod.*, *in quibus* adest ratio *latere videbatur Augustino*, captanda est ratio *Dacerio*, carpenda est ratio *Bothio* (carpenti adstratio *invicem tueri sentit Bue*) *Cf. Paroem. gr.* II 727 *χρυσοῦ λαλοῦντος πᾶς ἀπραγμονείτω λόγος*

X

Non hércle apluda est hódie quam tu néquior.

Pauli Festus p. 10 M. 'apluda est genus minutissimae paleae frumenti siue panici, de qua Naeuius: non' e. q. s. Thesaurus nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 54 'appluda, sorbitiuncula ex paleis facta. Naeuius: non' e. q. s.

est hodie apluda nequior quam tu *thesaurus*

XI

Péssimorum péssime, audax, gáneo lustro áleo!

Pauli Festus p. 29 M. 'aleonem aleatorem.' Thesaurus nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 30 'hic aleo, nis ·i· ille qui assidue cum aleis ludit, unde Naeuius: pessimorum' e. q. s.

lurco *Pauli Wolfenb.*, *Bothius* audax] euax *ab altero exclamari potuisse olim monui*

XII

Vagus ést et lustro

Thes. nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 313 'hic lustro, nis ·i· ille qui uagus est et nihil agit nisi fora lustrat, unde Naeuius de quodam: uagus, inquit, est et lustro'.

XIII

Risi égomet mecum cássabundum ire ébrium. 120

Varro de l. l. VII 53 M. 'apud Naeuium: risi' e. q. s. 'cassabundum a cadendo.' (Neuium Flor. Ennium Goth. Haun.) Placidi glossa in CGl. V 52: 'cassabundum, dubitantem titubantem.' Cf. IV 29. 316.

XIV

Cócus edit Neptúnum Cererem . . . . . .

'Et Venerem expertám Volcanom, Líberumque obsórbuit Páriter.

Gloss. Vatic. et Cassin. in CGl. V 521. 565 'Ceres frumentum uel panem, Liber uitem uel uinum, Venus libidinem uel olera, Neptunus aquam uel pisces, Vulcanus ignem uel solem significant. cocus ... obsorbuit, id est cocus comedit pisces et panem et olera cocta ad ignem et uinum pariter bibit.' Pauli Festus p. 58 M. 'cocum et pistorem apud antiquos

eundem fuisse accepimus. Naeuius: cocus, inquit, edit N. Venerem Cererem. significat per Cererem panem, per Neptunum pisces, per Venerem holera.' Thes. nov. Lat. l. l. VIII 131 'et notandum quod coquus et pistor idem apud antiquos dicebantur, unde Ennius: coquus ... Venerem.'

1 *sqq. Versus constituit Landgraf in Woelfflini arch.* 9, 172 *sq.* 1 Venerem Cererem *Paulus* 2 experta *Cassin.* uulcanum *Cassin.* uulcano *Vat., praefert Bue* 3 pariter obsorbuit *Cassin.* p. absorbuit *Vat.*

XV

. . petimine porcino qui méruerat

Festus p. 209 M. 'petimina in umeris iumentorum ulcera — eo nomine autem et inter duos armos suis quod est aut pectus ('nectos' cod.) appellari solitum testatur Naeuius in descriptione suillae ('sullae' cod.) quom ait: petimine' e. q. s.

porcino *Dalecampus in Plin. n. h.* II 37 piscino *cod.* *An* qui Piceno? (*cf. Martialis* XIII 35 filia Picenae uenio Lucanica porcae) meruerat: *cf. coroll.* XIX

XVI

penita offa

Festus p. 242 M. 'penitam offam Naeuius appellat absegmen carnis cum coda: antiqui autem offam uocabant abscisum globi forma, ut manu glomeratam pultem.' Idem 230 'penem antiqui codam uocabant. a qua antiquitate etiam nunc offa porcina cum cauda in cenis puris offa penita uocatur.' Cf. Arnobius adv. gent. VII 24, 230.

XVII

123 Mérula ⟨mea⟩ sandéracino ore!

Festus p. 325 M. 'sanderacam [ait esse genus coloris,] quod Graeci sa[ndycem appellant.] Naeuius: meru[la sanderacino ore.]' Paulus p. 324 M. 'sandaraca genus coloris.'

mea *metri explendi causa inserui: sic blandiri puellae amator potuit* sandaracino *Paulus*

XVIII

bilbit ámphora

Pauli Festus p. 34 M. 'bilbit factum est a similitudine sonitus, qui fit in uase. Naeuius bilbit amphora inquit.'

Thesaurus nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 67 'et bilbo, is. uerb. neut. ·i· sonitum facere ad similitudinem noui musti et nouae cereuisiae, quando spumescit in dolio, unde Naeuius bilbit amphora inquit.' ibidem p. 77 'bilbire dicitur uinum quando spumat et sonat spumando.' Cf. Philoxeni gloss. CGl. II 29, 50. 38 'bilbit *βομβύζει*' et 'bilibit *ἐπισπιασμὸς φωνῆς*.' Adde V 171, 23.

amphora inquit *Naevio tribuit O. Muellerus*

XIX

An náta est sponsa praégnas? uel aï uél nega. 125

Diomedes p. 370 P. 'aio uerbum ... de cuius imperatiuo non nulli ambigebant. uerum dictum est ai, ut Naeuius alicubi: an' e. q. s. Priscianus p. 875 P. 'aio ... imperatiuus in i terminans ... Naeuius: an' e. q. s. p. 906 P. 'aio ... imperatiuo in i terminante. sic enim Probus de dubio perfecto tractans ostendit Naeuium protulisse: an' e. q. s. idem paulo infra 'quod autem in aliis' (sc. personis, dicit de prima sing. et tertia plur.) 'corripitur' (vocalis a), 'ostendit usus ... Naeuius: an' e. q. s. (neuius Reg. Bong. ennius Bamb. Halb. Sang. Grut. Carolir.)

an est nata *Diomedes* est sponsa est *Carolir. Prisc.* 875

XX

Vél quae sperat sé nupturam uíridulo adulescéntulo,
'Ea licet seníle tractet détritum rutábulum.

Festus p. 262 M. 'rutabulum est quo rustici in proruendo igne panis coquendi gratia [utuntur.] Nouius in Pico — — Nauius obscenam uiri partem describens: uel quae' e. q. s. (Naeuius vulgo Nouius Augustinus)

1 *Malim* quaé desperat uiridulo *scripsi* uiri *cod.* diuiti *coni. Bue* adolescentulo *Vrsinus* adulescentulos *cod.* uel quae desperat nupturam se uiro adulescentulo *Bothius* 2 detritum *x* retritum *cod.* (*cor.* XIX)

XXI

Sónticam esse opórtet causam, quam óbrem perdas múlierem.

Festus p. 290 M. 'sonticum morbum in XII significare ait Aelius Stilo certum cum iusta causa, quem non nulli putant

esse qui noceat, quod sontes significat nocentes. Naeuius ait: sonticam' e. q. s. Paulus p. 291 M. 'sonticum iustum. Naeuius: sonticam' e. q. s.

XXII

Haec quídem hercle, opinor, praéfica est: nam mórtuum collaúdat.

Varro de l. l. VII 70 M. 'praefica dicta, ut Aurelius scribit, mulier ad luctum quae conduceretur, quae ante domum mortui laudeis eius caneret ... quibus testimonium est quod fretum est Naeuii: haec' e. q. s. quod tritum est Bue quod facetum (vel facete dictum) est conieci: certe quod est non oblitterandum, cf. e. c. 15. 28. 46. Pauli Festus p. 223 M. 'praeficae dicuntur mulieres ad lamentandum mortuum conductae, quae dant ceteris modum plangendi, quasi in hoc ipsum praefectae. Naeuius: haec' e. q. s.

haec quidem] equidem *coni. A. Spengel* mehercle *Paulus* nam *Varro* quae sic *Paulus* (*unde alterum septenarium incipere voluit Ritschelius Parerg.* I 99) quasi *conieci. Placent numeri Bothiani*

XXIII

130 131 Quíd si taceas? dúm ⟨modo⟩ uideat, tám sciat quid scriptúm siet.

Festus p. 360 M. 'at antiqui tam etiam pro tamen usi sunt, ut Naeuius: quid' e. q. s.

Numeros sequor Bothianos quod *Vatic. R* qui *mg. Vrsin.* taceas *scripsi: cf. Plauti Bacch.* 35 taceat *cod.* quod. *Vatic. R* siet *Bothius* sit *cod.*

XXIV

butubatta

Pauli Festus p. 36 M. 'butubatta Naeuius pro nugatoriis posuit, hoc est nullius dignationis.'

XXV

concipilauisti

Pauli Festus p. 62 M. 'concipilauisti dictum a Naeuio pro corripuisti et inuolasti.' Cf. G. Loewii Prodrom. XIII.

XXVI

consponsi

Varro de l. l. VI 70 M. 'qui idem faciat obligatur sponsu,

consponsus. hoc Naeuius significat cum ait consponsi.' ('quidem faciat obligatur sponsus' ω, corr. Spengelii. neuius Flor. De titulo fabulae 'Consponsi' cogitat A. Spengel.) Pauli Festus p. 41 M. 'consposos antiqui dicebant fide mutua colligatos.' Cf. Romuli fr. II.

XXVII

. . . . depúit me miseram ád necem. 134

Thes. nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 175 'depuire uerberare. Naeuius: depuit' e. q. s. Cf. PauliFestus p. 70 M. 'depuuere, caedere. Lucilius: palmisque misellam depuuiit me.'

depuit *thesaurus*, *prob. Solmsen Stud. z. lat. Lautgesch.* 166

XXVIII

Ingúrgitauit úsque ad imum gútturem.

Nonius p. 207, 20 'guttur neutri est generis ... masculino Plautus ... Lucilius ... Neuius: ingurgitauit' e. q. s. Novio olim dederam (fr. XIV).

XXIX

. ánimum amore cápitali compléuerint

Fronto epist. p. 27 Nab. 'litterae ad me tuae ... non satis proloqui possum ut animum meum gaudio in altum sustulerint, desiderio fraglantissimo incitauerint, postremo, quod ait Neuius, animum a. c. compleuerint.' Olim inter Noviana (fr. IX) rettuleram.

compleuerint *an quod in cod. est* compleuĕrunt *an plane alia forma usus sit Naevius, incertum: cf. Leo Pl. F.* 280

XXX

nunc prímulum

Amásco.

Diomedes p. 334 P. 'amo ueteres inchoatiuo modo amasco dixerunt ... Naeuius: nunc p. a.' Neuius Monac. nevios Pariss. AB, ut fortasse Nouius fuerit.

1 *sq.* primolum *Parisini AB Monac.* amasco primulum *Forcellinius*

Adde praeterea Afranii inc. fab. XXVII.

TRABEA

EX INCERTIS FABVLIS

I

Léna deleníta argento nútum obseruabít meum,
Quíd uelim, quid stúdeam. adueniens dígito inpellam iánuam:
Fóres patebunt. de ínprouiso Chrýsis ubi me aspéxerit,
'Alacris obuiám mihi ueniet cómplexum exoptáns meum,
Míhi se dedet: Fórtunam ipsam anteíbo fortunís meis.

Cicero Tusc. disp. IV 31, 67 'aliter enim Naeuianus ille gaudet Hector: laetus sum' e. q. s. 'aliter ille apud Trabeam: lena ... dedet. quam haec pulchra putet, ipse iam dicet: Fortunam ... meis.'

3 fori' patebit *Bentleius* *Versus* 5 *particulas coniunxit Bentleius*

II

Ego uoluptatem ánimi nimiam súmmum esse errorem árbitror.

Cicero Tusc. disp. IV 15, 35 'quae' (appetitio nimia) 'si quando adepta erit id, quod ei fuerit concupitum, tum efferetur alacritate, ut nihil ei constet quod agat, ut ille qui uoluptatem animi nimiam summum esse errorem arbitratur.' In quibus Trabeae versum latere perspexit Bentleius. Cicero ad fam. II 9 'repente uero incessi omnibus laetitiis laetus. In quo cum obiurgarer quod nimio gaudio paene desiperem, ita me defendebam: ego uoluptatem animi nimiam.' Idem de fin. II 4, 13 'nam et ille apud Trabeam uoluptatem animi nimiam laetitiam dicit.' Idem poetae dictum vide an respiciant illa Ciceronis ad Paetum IX 21 'ain tandem? insanire tibi uideris, quod imitere uerborum meorum, ut scribis, fulmina? tum insanires, si consequi non posses. cum uero etiam uincas, me prius inrideas quam te oportet. quare nihil tibi opus est illud a Trabea, sed potius *ἀπότευγμα* meum.' Paetum Trabeae versu quodam usum esse quo significaret non succedere ipsi quod aggressus erat, coniecit

Manutius; immo ipsam illam imitandi insaniam vel *ἀπότευγμα* nimiam sibi esse animi voluptatem videtur Paetus scripsisse.

animi] homini *cod. ep. ad fam.* errorem] aegrorem *Bentleius, quod verum non esse apparet loco ad fam.* II 9 arbitror *Bentleius. Trabea quo verbo usus sit nescimus: fortasse* autumo *scripsit*

ATILIVS

MISOGYNOS

Menandri fabula *Μισογύνης* fuit.

Cicero Tusc. disp. IV 11, 25 'odium mulierum quale in misogyno Atili est.'

EX INCERTIS FABVLIS

I

Suam quoíque sponsam, míhi meam: suum quoíque amorem, míhi meum.

Cicero ad Att. XIV 20, 3 'cum . . . scripsissem ad eum' (Brutum) 'de optimo genere dicendi, non modo mihi, sed etiam tibi scripsit sibi illud, quod mihi placeret, non probari: quare sine quaeso sibi quemque scribere. Suam cuique' e. q. s. 'non scite: hoc enim Atilius poëta durissimus.'

cuique (*bis*) *edd.* quoque (*bis*) ***Med.***

II

Pér laetitiam líquitur animus.

Varro de l. l. VII 106 M. 'Aurelius scribit delicuum esse ab liquido, Claudius ab eliquato. si quis alterutrum sequi malet, habebit auctorem apud Atilium: per l. l. a. A liquando liquitur fictum.' (Accilium Turnebi cod. Attilium Haun. Caecilium cod. B) Nisi forte ex Electra Atilii haec petita sunt: cf. Soph. El. 871 *ὑφ' ἡδονῆς τοι, φιλτάτη, διώκομαι κ. τ. λ.*

liquitur *verbi mensuram monstravit Bue annall. philoll.* 1869 *p.* 488. 536: *cf. Plauti Trin.* 243

III

Cape caéde, Lyde, cóme conde . . .

Varro de l. l. VII 90 M. 'apud Atilium: cape' e. q. s. 'cape, unde accipe; sed hoc in proximo libro retractandum.' (Acilium cod. B)

cede *Flor.* Lyde *edd. vulg.*, *probavit Lachmannus in Lucr.* 324 lide *ω*, *tuetur O. Muellerus* elide *susp. Spengelius* lude *Scaliger* dide *Palmerius* come *Bue* coëme *intellegi vult* conde] tunde *Turnebus*

AQVILIVS

BOEOTIA

Cf. *Βοιωτία* Antiphanis Theophili Menandri.

I

Vt illúm di perdant, prímus qui horas répperit,
Quique ádeo primus státuit hic solárium!
Qui míhi comminuit mísero articulatím diem.
Nam ⟨unúm⟩ me puero uénter erat solárium
Multo ómnium istorum óptumum et ueríssumum:
Vbiuís monebat ésse, nisi quom níl erat.
Nunc étiam quom est, non éstur, nisi solí lubet.
Itaque ádeo iam oppletum óppidumst soláriis,
Maiór pars populi ⟨iam⟩ áridi reptánt fame.

Gellius III 3, 4 'alias probauit' (Varro) 'adductus filo atque facetia sermonis Plauto congruentis easque iam nominibus aliorum occupatas Plauto uindicauit sicuti istam quam nuperrime legebamus, cui est nomen Boeotia. nam cum in illis una et uiginti non sit et esse Aquili (aqli, i scr. supra q, Vat. Rott.) dicatur, nihil tamen Varro dubitauit quin Plauti foret, neque alius quisquam non infrequens Plauti lector dubitauerit, si uel hos solos ex ea fabula uersus cognouerit, qui quoniam sunt, ut de illius Plauti' ('Plauti' delendum videtur) 'more dicam, Plautinissimi, propterea et meminimus eos et ascripsi-

mus. Parásitus ibi esuriens haec dicit: ut illum di perdant' e. q. s. Cf. Ammianus Marcellinus XXIII 6, 77 'uenter unicuique' (Persarum) 'uelut solarium est, eoque monente quod' (quom?) 'inciderit editur' XIX 8, 8 'arida siti reptantes' (v. 9). Cf. Hertzius rament. Gellian. V p. 18 et Herm. 8, 286. Disputavit de Gelliano capite Ritschelius Parerg. I 83 sqq. 123 sqq. 208. De solariorum mentione vide nunc quae Ostermayer de hist. fab. in com. Pl. p. 57 et Leo Pl. F. 138 monuerunt.

4 unum *Hertzius*, *om.* ω olim *Ritschelius* nam me puerulo *Bentleius* (puello *Hertzius*) ueter ψ (*cf. cor.* XX) 6 ubiuis *scripsi* ubi iste ω ubiuis ste *Hertzius*, *prob. Fleckeisenus*, *sed cf. Skutsch p.* 146 ubi ubi *cum edd. vett. Ritschelius* iuste *Bue* usque is *Goetzius* ubi is non *conieceram Integra sententia excidisse videtur CFWMuellero l. l.* 364 7 quom *Bothius* quod ψ quid *Rott.* estur *edd. vett.* est ω 8 oppidum est *Hermannus* est oppidum ω 9 popli pars *Bothius* iam *Hertzius olim*, *om.* ω arida *ad Ammiani exemplum Hertzius* ut a. reptent *Ritschelius*

II

Vbi prímum accensus clámarat merídiem

Varro de l. l. VI 89 M. 'accensum solitum ciere Boeotia ostendit, quam comoediam Aquilii esse dicunt, hoc uersu: ubi' e. q. s. (Aquilii Turnebus alii libri. Cf. Ritschelius Parerg. I 11 sq.)

clamant *Guelf.*[1] clamarit *Laetus* clamauit *Osannus*: *an* clamabat?

LICINIVS IMBREX

NEAERA

Cf. *Νέαιρα* Timoclis et Philemonis. Vel miles vel parasitus assentator amatae eius dicere videtur.

Nolo égo Neaeram té uocent, sed Nérienem,
Cum quídem Mauorti es ín conubiúm data.

Gellius XIII 23 (22), 16 'praeter Plautum etiam praeterque Gellium Licinius Imbrex, uetus comoediarum scriptor, in fabula quae Neaera scripta est ita scripsit: nolo' e. q. s. 'Ita autem se numerus huiusce uersus habet, ut tertia in eo nomine syllaba contra quam supra dictum est corripienda sit, cuius

sonitus quanta apud ueteres indifferentia sit notius est quam ut plura in id uerba sumenda sint.'

1 neaerem *Lugd.* neaera *Germ. Petav.* neaere *Par.* *De formae* Nerienem *mensura cf. Fleckeisenus epist. crit. ad M. Hertzium p.* 32 2 quandoquidem *Bothius* quoniam quidem *Fleckeisenus* Mauorti *scripsi* Marti *ω* ẽ *Voss. Germ.* ē *Petav.* *Numeros iuvabit qui* es ípsi in coniugiúm (*s.* concubium, *ut prop. Luchs stud.* I 72) data *scripserit*

CAECILIVS STATIVS

Servavi ordinem nominum qualem indicat Gellius IV 20, 13, quamquam Statius Caecilius appellatur in Hieronymi chronico (cf. de praenom. c. 4).

AETHRIO*

Aethrio vel Aetherio. Aetherium Iovem intelligebat Spengelius p. 6 Amphitruoni non multum dissimilem fabulam fuisse coniciens; et deorum sane partes in ea fuisse videntur secundum fr. IV, nisi forte metonymice Mercurius dicitur: ipsum adeo Amphitrionis nomen optimi libri Nonii commendant, quod reciperem, nisi Festi et Diomedis obstarent testimonia. Aeschrionem Apollodori Caecilius transtulisse videtur Meinekio hist. cr. 461. Aethrionem saturam Varronianam a Nonio p. 91 laudari incerta coniectura opinatus est Vahlenus anal. Non. 27.

I

De nócte ad portum súm prouectus prósumia.

Nonius 536, 12 'prosumia nauigii genus. Caecilius Meretrice ... idem Aethrione: de nocte' e. q. s. (antrione HL¹W amphitrione Ba *χ*, Junius)

a portu *Quicherat* prouectus *Baχ* profec *W* profectus *φ*

II

Ei périi: quid ita número uenit? fúge domum.

Festus p. 170 M. 'Panurgus Antonius haec ait: numero nimium cito, celeriter nimium — — celeriter. Caecilius in Aethione: ei' e. q. s. (Aethrione Vrsinus)

perii *vulgo* peri *cod.* fuge *Augustinus in mg.* fuce *cod.* hei perii! ⟦ quid ita? ⟦ numero uenit. ⟦ fuge domum! *Spengelius*

III

Orám reperire núllam, qua expediám, queo.

Festus p. 182 M. 'orae extremae partes terrarum, id est maritimae dicuntur, unde et uestimentorum extremae partes, quae quidem et primae dici possunt. Caecilius in ethrione usus est pro initio rei, cum ait: oram' e. q. s.

qua *Spengelius* quam *cod.*, *tuetur Lachmannus in Lucr.* 223

IV

Cúm Mercurio cápit consilium, póstquam sentinát satis.

Festus p. 339 M. 'sentinare, sat agere, dictum a sentina, quam multae aquae nauis cum recipit, periclitatur. Caecilius in ethrione: cum' e. q. s. Paulus p. 338 M. 'sentinare, sat agere, dictum a sentina nauis, quam quis ut aqua liberet euacuare contendit. itaque sentinare est subtiliter periculum uitare. Caecilius: capit' e. q. s.

An post consilium *gravius interpungendum, reliqua oratio ut non absoluta sit?*

V

. actutum, uóltis, empta est: nóltis, non empta ést . . 5

Diomedes p. 381 P. 'apud veteres reperimus id quod nolumus, non uultis * ut est in Aethrione apud Caecilium: actutum uultis' e. q. s. (sic edidit H. Keilius. in etherione apud lucílium Pariss. AB Monac. in etheriore apud lucilium 'ms. cod.' C. Scioppii apud lucilium edd. vett. apud Caecilium Statium I. Beckerus Philol. IV 78)

Supplere possis áge iam *vel* agite actutum *recenti m. ascriptum in Monac.* acti*um *Paris. A* actiuum *Paris. B Mon., om. edd. vett.* empta Noltis *'ms. cod.' C. Scioppii* non emo *vel* non erit, *ut senarius fiat, Bue* *Septenarium vel* eadem erit *vel* est item *concludere potuit*

ANDREA

Andria Caecili num recte feratur dubitat Ritschelius Párerg. I 133, quod cum ex Graecis Menandria sola nota sit, si eandem, quam Caecilius olim dederat, repetere ausus esset Terentius, vix ei in prologo de ea re tacere licuisset. Sed Andrea potest vel *Ἀνδρέας* vel (cum Dziatzkone) *Ἀνδρεία* in-

tellegi, ne de Androgyno, quod compendio scriptum fuerit, dicam.

Condúcit nauem pútridam . . . .

Nonius 152, 17 'putidum, putre ... Caecilius Andrea: c. n. p.'

putidam *Vrbin.* 307, *edd. cf. Lachmannus ad Lucr.* 3, 871

ANDROGYNOS

Ἀνδρόγυνος Menandri?

I

Sepúlchrum plenum taéniarum, ita út solet.

Festus p. 360 M. 'taenias Graecam uocem sic interpretatur Verrius, ut dicat ornamentum esse laneum capitis honorati, ut sit apud Caecilium in Androgyno: sepulchrum' e. q. s. (lucilium Vaticani RS.)

uti solet *vel* ut adsolet *praestat fortasse*

II

Séd ego stolidus: grátulatum méd oportebát prius.

Festus p. 317 M. 'stolidus, stultus — — Caecilius in Hypobolimaeo — et in Andronico: sed' e. q. s. (Androgyno Augustinus)

med oportebat *Bothius* me ... oporteat *cod.* tibi me oportebat *Umpfenbachius*

ASOTVS

Ἄσωτοι fuerunt Antiphanis et Eutychis, *Ἄσωτος* Timostrati. Amicam, ni fallor, noctu clanculum a se in domum paternam ductam esse narrat adulescens asotus fr. I, de eodem fr. II patri sermo est vel cum sene amico vel cum servo. Obsonantis sumptus tanguntur fr. III. Parasitum loquentem habes fr. V et VI.

I

nam ego

Duábus uigiliís transactis dúco desubitó domum.

Nonius 517, 13 'desubito ... Caecilius Asoto: nam' e. q. s. (asato Bamb. item fr. II. III. VI. VII)

1 nam] eam *Scaliger* me *ante* ego *quidam inseri voluit*
2 ducor *vir doctus in Stephani exemplari* *Fortasse cum Bue continuandus octonarius*

II

Ad amícos curret mútuatum. — Mútuet
Mea caúsa.

Nonius 474, 1 mutuet mutuum sumat. Caecilius Asoto: ad' e. q. s.

1 *sq. septenarium continuare maluit cum Bothio Spengelius*
2 causa mea *in octonario Quicherat* *An sibi ipse respondet?*

III

Iam dúdum depopulát macellum

Nonius 471, 16 'populat est et passiuum populatur . . .'

depoplat *in senario O. Brugmanus p.* 48

IV

Tun iám callebis, ílle festus désidet?

Nonius 258, 10 'callet etiam dictum a callositate.'

tun *scripsi* tunc *B* tum φ tu *vulgo* festum *Palmerius* fessus *Scaliger*

V

Meretíssimo hic me eiécit ex hac décuria. 15

Nonius 139, 19 'meritissimo. Turpilius Paraterusa [II] Caecilius Asoto: meretissimo' e. q. s. ('Turpulius paraterus meretissimo' mediis omissis Bamb.) Cf. Plauti Pers. 143.

meretissimo *Ba* meritissimo φ

VI

Nihílne, nil tibi ésse quod edim? . . .

Nonius 507, 4 'edim pro edam.'

nihil nehil H^1L nihilne *Ba* nihilne nihil φ edim *edd.* dedi H^1 edi φ

VII

Nihíl fore opino intér me atque illum . . .

Nonius 475, 4 'opino pro opinor . . .'

Iambos discripsit Spengelius, trochaeos posito nil *Bothius*
opinio *Ba* me *Ba H* mea φ

CHALCIA

Fr. I fortasse ad eundem senem referendum est, de quo in cognomine Menandri fabula *Χαλκεῖα* haec (III) dicuntur: *οὐκ ἂν γένοιτ' ἐρῶντος ἀθλιώτερον Οὐδὲν γέροντος πλὴν ἕτερος γέρων ἐρῶν· Ὃς γὰρ ἀπολαύειν βούλεθ' ὧν ἀπολείπεται Διὰ τὸν χρόνον, πῶς οὗτος οὐκ ἔστ' ἄθλιος;*

I

18 Sat híc uicinus †se as peperisset †uobis
19

Nonius 464, 22 'parere etiam uiros dici posse Caecilius auctor est Chalciis: sat' e. q. s. 'dictum id prudenter et mutuatum ab Homero: *αὐτὰρ Γλαῦκος ἔτικτεν ἀμύμονα Βελλεροφόντην*.' (Chalciis Spengelius Calchis libri dictum id prudenter et mutuatum Grauertus Anal. 111 datum id prudente mutuatum libri datum. Id prudenter mutuatum, ut datum Caecilii esset, Bothius. datum. Dictum id prudenter et natum Spengelius.

ait hic *Grauertus* ait *Bentleius* se eas *Bentleius* se has *Bue* eas *vel* autem eas *Grauertus* saeuas *vel* seruas *latere potest*, asses *olim scripsi* peperisset *scripsi* perisse (perasse *Ba*) et *ω* peperisse *Aldus* peperisse e *Bentleius* p. se *Grauertus* uobis *initio uersus seq. Grauertus* bonos *vel* bonas *vel* leuis *vel* bonis *latere dubitanter suspicor*

II

numquid nám fores
20 Fecére soniti?

Nonius 491, 25 'soniti et sonu pro sonitus et sono Pacuuius Duloreste: quidnam ... Caecilius Calcis: nam quidnam' e. q. s. (Chalciis Junius)

1 *Licet cum Bue septenarii partem* númquid nam f. f. s. *continuare* numquid nam *Grauertus* nam quidnam *ω* nam quid *Bothius*, *non inprobatum Spengelio*, *qui tamen ipse* nam quid iam *vel* nam quid nunc *proposuit*. *Conici etiam* numquid iam *vel* nunc quidnam *possit* fortes *W* 2 facere *Ba W*

CHRYSION

'Chrysion' (immo Crusion) non 'Chrysius' scribendum esse vidit Spengelius p. 6: cf. inc. fab. XXXVI. In Antiphanis Chryside (II) habes: *τέτταρες δ' αὐλητρίδες Ἔχουσι*

μισθὸν καὶ μάγειροι δώδεκα Καὶ δημιουργοὶ μέλιτος αἰτοῦσαι σκάφας.

. . quamquam ego mercéde huc conductús tua
Aduénio, ne tibi me ésse ob eam rem obnóxium
Reáre: audibis mále, si male dicís mihi.

Gellius VI 17, 13 'quis adeo tam linguae Latinae ignarus est, quin sciat eum dici obnoxium, cui quid ab eo, cui esse obnoxius dicitur, incommodari et noceri possit, et qui habeat aliquem noxae, id est culpae suae conscium? ... qua uero ille grammaticus finitione usus est, ea uidetur in uerbo tam multiplici unam tantum modo usurpationem eius notasse, quae quidem congruit cum significatu, quo Caecilius usus est in Crysio in his uersibus: quamquam' e. q. s. (Crysio in Reg. Vat. csio in Rott.) Coquus loquitur.

1 hac ad ductus *Rott.* 2 obnoxium ob eam rem *Rott.* 3 dicis *Vat.* dixis *Carrio*

DARDANVS

Δάρδανος Menandri?

Nil Spéi ego credo, ómnis res spissás facit.

Nonius 392, 15 'spissum significat tarde.' (tardano BGH)

nil Spei ego *scripsi (eodem verborum ordine Lindsay class. rev.* X 1896 *p.* 425) nihil ego spei H^3LW (ei *ante* ego *fuit cum inseri vellem*) nihil rei ego BGH^1 nil égo spei credo, quom *prop. quidam* spissa BP

DAVOS

Ea túm conpressa párit huic puerum, síbi probrum.

Festus p. 229 M. 'probrum, stuprum, flagitium — — Caecilius in Dauo: ea' e. q. s. Dardano suspicatur Spengelius p. 5, sed cf. Ritschelius Parerg. I 143.

DEMANDATI

Si úmquam quisquam uídit quem catapúlta aut balista
ícerit

Nonius 124, 6 'icit significat percutit, ab ictu ...'
quam FH^1

EPHESIO

Cf. *Ἐφέσιος* Menandri.

Tum equidem ín senecta hoc députo misérrimum,
Sentíre ea aetate eúmpse esse odiosum álteri.

Nonius 1, 2 'senium est taedium et odium, dictum a senectute, quod senes omnibus odio sint et taedio. Caecilius in Efesione tum' e. q. s. (Ephesio: nae tum Spengelius. De Ephesio cogitarat etiam Junius: sed quidni Ephesio possit servi nomen fuisse?) Cicero Catonis mai. 8, 25 'melius Caecilius ... quam illud idem [Ploc. IX] ... illud uero idem Caecilius uitiosius: tum' e. q. s.

1 equidem *om. Nonius* in senectute hoc *Nonius* hoc in senecta *Rhenaug. Ciceronis* 2 eumpse esse odiosum *Fleckeisenus annall. philoll.* 1865 *p.* 566 [*cf. Bergkius opusc.* I 395] eum se esse odiosum *Ciceronis Leid. m. pr.* eum ipsum esse odiosum *Nonius* esse odiosum se *Rhenaug. Gud.* esse odiosum, *om.* se, *Paris. Salisb. Benedictob.* se esse odiosum *Erf.* odiosum se esse *Trevir.* esse se odiosum *Indersd. cum ceteris libris Ciceronis* ipsum esse odiosum *Bothius*

EPICLEROS

Ἐπίκληρος Antiphanis Alexidis Diodori Diphili.

I

Itane 'Antipho inuenítur profluiá fide?
Itanést inmemoris, ítanest madida mémoria?

Priscianus p. 699 P. 'hic et haec et hoc memor ... uetustissimi tamen similem genetiuo protulerunt eius nominis nominatiuum.' Idem p. 772 P. 'apud antiquos hic et haec memoris et hoc memore proferebatur. in quo testis est Caper, antiquitatis doctissimus inquisitor. ostendit enim Caecilium in Epiclero sic protulisse: itane' e. q. s.

1 inuenitur *Spengelius ex duobus codd.* inuentus *φ utroque loco* est inuentus *Bothius* profluia *Halb.* profluuia *Grut.* profluiuia *Sang.* proflu≡u≡a *Reg.* profluida *Vind. b p.* 699 pirfluia (*m.* 2 pirfluiă) *Reg. p.* 772 2 itane est *bis ψ* itane .. itane est *Grut.* itane est ... ita^{ne} est *Reg. p.* 699 medida *Reg. Bamb. p.* 699

II

An úbi non sitis, íbi consilium claúdeat?

Priscianus p. 889 P. 'inuenitur tamen etiam claudeo ... Caecilius in Epiclero: an' e. q. s. (Celius Reg. m. pr. Claudius Sang. in Epiclero om. Sang.) Thesaurus nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 107 'dicimus quoque claudeo, es pro claudicare, uerb. neut. unde Caecilius: an' e. q. s. Ibidem p. 142 'claudere, claudicare. Caecilius: uos' e. q. s.

an ubi uos sitis, ibi *Priscianus, nisi quod* ibi *Reg. m. alt.* ubi *Reg. m. pr. Bamb. Bern.* an ut sciatis ubi *thes.* 107 uos nescitis ubi *idem* 142, *ut fortasse* an. ubi nec sitis *verum sit* (nos *tuetur Bue*)

EPISTATHMOS

Ἐπισταθμος Posidippi.

Si próperas, escende húc meam nauem: ita céleris est

Priscianus p. 760 P. 'celer uel celeris et hoc celere ... Caecilius in Epistathmo: si' e. q. s. (Epistathmo Spengelius episathomo Reg. Halb. Barb. episathmo, sup. m. alt., Bong. episathomos Bamb. epirathomo Sang. Grut. Carolir. Legebatur igitur Epistathomos)

escende *vel* exscende *Gulielmius* extende ω hc̄ (*i. e.* hanc) *Sang.* meam *Reg.* in meam φ, *Spengelius* nauim *Sang. Grut. Carolir.*

EPISTVLA

Ἐπιστολή Alexidis?

I

Iamne ádeo? manta. — Iam hóc uide: caecús animum ....
. . aduentus ángit. 35

Festus p. 133 M. 'mantare saepe manere. Caecilius in Epistola: iam' e. q. s.

1 *interrogandi signum posui et personas distinxi.* iamne abeo? ⟦ manta *Leo Pl. F.* 285 *post* animum *lacunam minimum viginti litterarum indicavit Vrsinus, quam his fere* incertat metus. ten patris *suppleri iussit Leo, ut* adu. angit *octonarium clauserint*

II

Nam nóbis equidem déus repertus ést Iouis.

Priscianus p. 695 P. 'Iouis nominatiuo quoque casu inuenitur. Caecilius in Epistula: nam' e. q. s.

nobis] nob^{uus} *Bong.* nouus *Reg. Bamb. Halb.* equidem *Osannus* quidem ω quidem iam *Brugmanus* est *Reg.*, *suprascr. Halb. Bamb. m.* 2, *om.* φ nam nóbis equidem nóuus repertust Ióuis deus *conieci*

EX HAVTV HESTOS

Ἐξ αὐτοῦ ἑστώς qualis sit describit Cicero secundum Platonem Tusc. disp. V 12, 36.

⟨Est⟩ haéc caterua pláne gladiatória,
Cum suúm sibi alius sócius socium saúciat.

Donatus in Ter. adelph. IV 5, 34 'praesens praesenti eripi] adiuuant significationem haec ex abundanti addita ... sic Caecilius in Exhautuhestoti: haec' e. q. s. (Caelius Dresd. Gand., edd. Vind. Med. Tarv. Celius Lugd., ed. Rom. in Exhautuhestoti Spengelius in exatostoti Gand., edd. Rom. Vind. Med. Tarv. mexato scoti Dresd. in hesatoshetim Lugd. in Eratosthene vulgo) Gloss. Terentianum C. Barthii 'Caecilius: haec .. s. s.'

1 haec est *Bergkius* plane *Lindenbrogius* plena ω
2 socium socius *gloss.*, *non male* sauciat *om. Lugd. Gand.*

EXVL

Fortasse secundum Philemonis *Ἀπόλιδα*; ad Alexidis *Φυγάδα* refert Spengelius p. 6.

I

. . . . nam híc in tenebris íntus sese abscóndidit.

Nonius 75, 25 'abscondidit pro abscondit' (ita F^1, Rothius. 'abscondit pro abscondidit' φ) 'Caecilius Exule: nam' e. q. s. 'Pomponius Maccis geminis [III].'

nam] nunc *senarium efficere monet Bue: cf. Leo Pl. F.* 306 abscondit *FHPW*

II

.. non haec putás? non haec in córde uersantúr tibi?

Nonius 369, 26 'putare, animo disputare ...'

tibi *P*, *Ald.* ti φ

FALLACIA

Καταψευδόμενον scripserunt Alexis Philemo Menander Sosipater.

I

nam quam dúriter
Vos éducauit átque asperiter, nón negat.

Nonius 512, 8 'duriter pro dure ...'

1 *sq.* quin ... educarit *Bothius* (*cf. Ed. Becker stud.* I 245) atque asperiter *Bothius* (*cf. Priscianus* II 71, 1 *H.*) atque aspere *ω* aspereque *Scaliger* nam quin dúriter Atque áspere uos educarit, non negat *Grauertus*

II

Nam siílli, post quam rém paternam amíserant,
Egéstate aliquantísper iactatí forent

Nonius 511, 26 'aliquantisper ...'

1 *fortasse* amisĕrunt

III

Núllus sum, nisi meám rem iam omnem própero incursim pérdere.

Nonius 127, 19 'incursim pro celeriter.'

IV

Fácile aerumnam férre possum, si índe abest iniúria:
'Etiam iniuriám, nisi contra cónstat contumélia.

Nonius 430, 16 'iniuria a contumelia hoc distat: iniuria enim leuior res est ...'

1 possunt *HL* poss̃ *W* 2 nisi H^1P misi (missi W^1) *φ* constat H^1 constant *φ* contumelia *Palat.* contumeliam *φ* si citra constat contumeliam *C. Fr. Hermannus Philol.* III 106

V

Nísi quidem qui sése malit púgnitus pessúm dari

Nonius 514, 8 'pugnitus pro pugnis.'

nisi quis est qui *Madvicus* sese *Bothius* se *ω*

VI

'Ossiculatim Pármenonem dé uia liceát legant.

Nonius 147, 30 'ossiculatim, ut si minutatim.' Idem 332, 9 'legere rursum colligere ...'

hossiculatim GH^1W hosticulatim $Lp.$ 332 legam *ω ibidem*

VII

. . . . . uelim paulísper te opperíri. —
Quantísper? — Non plus tríduum.

Nonius 511, 29 'aliquantisper ... Caecilius Fallacia [II] Caecilius Fallacia: uelim' e. q. s. *Lacunam inter utrumque Caecilii exemplum statuit Quicherat*

Numeros agnovit Bothius

GAMOS

Γάμος Philemonis Diphili Antiphanis.

Vt hóminem . . tóxico transégerit

Festus p. 355 M. 'toxicum dicitur ceruari[um uenenum, quo] quidam perungere sagitta[s soliti sunt.] Caecilius in Gamo: ut' e. q. s. ('cerua. eo solent quidam perungere sagittas. Caelius' Vaticani RS bamo Vatic. R)

hom ..... *cod.*, *sed* hominem *nulla lacuna indicata Vaticani RS* hominem miserum *Scaliger* hominem amoris *Spengelius*

HARPAZOMENE

Titulorum Harpazomene et Harpazomenos (fr. III) varietatem notavit Meinekius etiam in cognomine Philemonis fabula.

I

dí boni,
Quid íllud est pulchritátis!

Nonius 155, 17 'pulchritas pro pulchritudo. Caecilius arpaiomene: di' e. q. s.

1 *sq. uno versu* dí boni! quid *e. q. s. componere poteram; creticos exhibet x* 2 il(lu)d *metitur Skutsch* 122

II

. . hunc collum Lúdo praecidí iube!

Nonius 200, 20 'collus masculino ... Caecilius Sarpazomane: hunc' e. q. s (Harpazomene Junius)

Ludo *x* ludo *vulgo* lodo (loedo?) F^1 praecipi *FL*

III

Vtinám pisciculi té schema, sine crúribus
Videám!

Charisius p. 117 P. 'schema quasi monoptoton sit, proinde declinasse Caecilius in Ἁρπαζομένῳ denotatur. Vtinam, inquit, te ... uideam, pro schemate.'

1 pisciculi te schema *dubitanter conieci.* tescioli schemată *cod.* te sine schema *ed. pr.* te seruoli schema *Bue mus. Rhen.* 29, 197 te, sciole, istac schema *olim conieci*

IV

Quid nárras, barbare índomitis cum móribus,
Inlítterate inléx? 60

Nonius 10, 23 'inlex' (ita Ba L^1 ilex φ) 'et exlex est, qui sine lege uiuat ... Caecilius Sarpazomene: quid' e. q. s. 'Sisenna' e. q. s. (Harpazomene Aldina)

1 cum indomitis ω, *transposui* 2 inlex hi sunt (hi sunt *in ras.*) *Ba* inlex hes L^1 ilex es φ inlegis *Bue apud Brugmanum p.* 30 (*qui* inlex inlitterate *prop.*) ilex *formam idem defendit decl. lat.* 14. *Istae quas post* inlex *libri exhibent sordes e* Sisennae *quod sequitur nomine videntur ortae esse*

V

Equí homo ineptitúdinis cumulátus cultum oblítus es?

Nonius 128, 15 'ineptitudo pro ineptia. Caecilius Arpazone: qui' e. q. s. (Harpazomene ed. 1526)

equi (*i. e.* ecqui) *scripsi*: *cf. Naev.* 116 qui ω qui tu *x* *A trochaeis quos Bergkius commendaverat ad iambos redii* cultrum *Bothius*

VI

quíd tibi aucupátiost
Argúmentum aut de amóre uerbificátiost
Patri?

Donatus in Ter. eun. IV 4, 4 'quid uestis mutatio?] sic ueteres ... Caecilius *ἁρπαζομένη*: quid' e. q. s. (Caelius ed. Med. Celius Par. Lugd. Dresd., edd. Rom. Vind. Tarv. *ἁρπαζομένη*] in ... Par. Lugd. Dresd., item lacuna interposita, sed om. in edd. Rom. Vind. Tarv. Med.)

1 quid tibi *una cum fabulae nomine lacuna intercidit in ed. Med.* acceptio *Par. Lugd. Dresd.* est *om. edd. vett.*
2 argumenti *Par. Lugd.* amore *Gand., Luchs p.* 72 meo amore *φ* *Iambos constituit Luchs, ante quem trochaei tradebantur*

HYMNIS

Cf. *Τμνις* Menandri. Meretricem Hymnida suo aere emptam senex pater alii desponsurus est, ut amanti filio spem intercludat, fr. I. De altercatione quadam restat fr. III. Philosophantis enim inportunitatem inpatiens adulescens reprehendit, alter autem inridens quaerit, quid ni ipse, cum ita animatus sit, gladio potius in ferventem illam scutram inruat: ni mirum violentia nihil hic profici. Porro asotum adulescentem audis fr. IV. VI. VII, patrem autem fr. VIII.

I

habes
Milétida: ego illam huic déspondebo, et gnáto saltum
obsípiam.

Diomedes p. 378 P. 'quod uulgo obsepio dicimus, ueteres obsipio dixerunt. Caecilius in Hymnide: habes' e. q. s. (im hymnida Par. A et, nisi quod in, Monac. Par. B im hymnita cod. Scioppii, om. edd. vett.)

1 habes *Par. A Monac., Par. B m.* 2, *cod. Scioppii (loquitur cum lenone senex)* abis *Par. B m. pr., om. edd. vett.*
2 Miletida *Bothius* Miletidam *ω, a Caecilio utique alienum vid.* mulierculam *edd. vett.* et nato (gnato *Spengelius*) *vulgo* et ex nato *Parr., cod. Scioppii* et ex tanto *Monac.*

II

. . . . . síne blanditie níhil agit
In amóre inermus.

Nonius 79, 1 'blaterare, confingere per mendacia. Afranius ... blaterare ... idem ... blateres. Caecilius Hymni: desine' e. q. s. Caecilio novum lemma blandities praemittit Onions (imnide $F^2H^1L^1$ imnis de φ Hymnide Bentinus)

1 blanditie *H*, *Onions* blanditiae φ nil *Bothius* agis x

III

quae
Narráre inepti est ⟨ád⟩ scutras feruéntis. — Quin
machaéra
Licitári aduersum ahénum coepistí sciens

Nonius 134, 15 'licitari congredi, pugnare ... Caecilius Hymnide: quae' e. q. s. (himmide Vrbin. 307, i. e. himinide, item fr. V)

2 macera ω 3 licitari *edd.* licitaria ω aeneum ω *De versu nihil adfirmo*

IV

Míhi sex menses sátis sunt uitae, séptimum Orco spóndeo.

Cicero de fin. II 7, 22 'atqui reperiemus asotos primum ita non religiosos, ut edint de patella, deinde ita mortem non timentes, ut illud in ore habeant ex Hymnide: mihi' e. q. s. (ex hũide i. e. humnide Pal. b exonimide Monac. exenemide Leid. ut exiunde Morel.). Hinc Lucilium sua sumpsisse v. 591 L. 'qui sex menses uitam ducunt, Orco spondent septimum' monuit Muretus ad Catull. p. 726

V

⟨'Em⟩ uide luculéntitatem eíus et magnificéntiam!

Nonius 135, 2 'luculentitatem a luculento. Caecilius Hymnide ... Laberius ... luculentitate captus.'

luculentiam *in senario commendat Bue, in lemmate quoque Nonii* luculentiam et *ante* luculentitatem *periisse suspicatus* eius *om. Bothius*

VI

Gárruli sine déntes iactent, síne nictentur pérticis.

Festus p. 177 M. 'nictare et oculorum et aliorum membrorum nisu saepe aliquid conari dictum est ab antiquis — Caecilius in Hymnide: garruli' e. q. s.

garruli sine dentes *Scaliger* garrulis medentes *cod.*

VII

Síne suam senectútem ducat úsque ad senium sórbilo.

Festus p. 339 M. 'senium a senili acerbitate et uitiis dictum posuit Caecilius in Hymnide: sine' e. q. s.

An senectam? *cf. v.* 28 usque *Bentleius in Ter. ad.* IV 2, 52, *probavit Lachmannus in Lucr.* 250 utique *cod.*, *servari volebant Grauertus Anal.* 82 *et Schoemannus opusc. acad.* IV 296 adsenum *cod.* sorbilo *Bentleius* sorbitio *cod.* sonticum *Grauertus*

VIII

Prodígere et, cum nil hábeas, ted inrídier

Festus p. 229 M. 'prodegeris, consumpseris perdideris, ut Caecilius in Hymni: prodigere' e. q. s.

et *scripsi* est *cod.* nil *Bothius* nihil *cod.* ted inridier *Neuius* te inridier *cod.* (*cf. Diomedes p.* 378 *P.*) te inriderier *Dacerius*

IX

74[1]nudius tertius

Charisius p. 185 P. 'nudius tertius Caecilius in Hymnide.'

HYPOBOLIMAEVS sive SVBDITIVOS

De huius fabulae argumento coniecturam facere licet ex Varronis de re rust. II 11, 11 loco 'neque non quaedam nationes harum' (sc. caprarum) 'pellibus sunt uestitae ... cuius usum apud antiquos quoque Graecos fuisse oportet, quod in tragoediis senes ab hac pelle uocantur *διφθερίαι*, et in comoediis qui in rustico opere morantur, ut apud Caecilium in Hypobolimaeo habet adulescens, apud Terentium in Hautontimorumeno senex.' Hinc enim confirmatur quod Meinekius Men. p. 172 statuerat, ex Hypobolimaeo petita esse quae narrat Cicero pro Rosc. Am. 16, 46 'ecquid tandem tibi uidetur, ut ad fabulas ueniamus, senex ille Caecilianus minoris

facere Eutychum' (eutycum Monac. m. 1 recte euthycum Veneta euthicum Wolfenb., et sic infra. enthinum Laur. 52, 1 Aeschinum et infra Aeschinus Spengelius. Deest locus in Lagom. 26) 'filium rusticum, quam illum alterum Chaerestratum? nam ut opinor hoc nomine est. alterum in urbe secum honoris causa habere, alterum rus supplicii causa relegasse? ... nemo uobis magis notus futurus sit quam est hic Eutychus, et certe ad rem nihil inter sit utrum hunc ego comicum adulescentem an aliquem ex agro Veiente nominem.' Quibus quod addit scholiasta Gronovianus p. 429 Or. 'apud Caecilium comoediographum inducitur pater quidam qui habebat duos filios, et illum, quem odio habebat, secum habebat, quem amabat, ruri dedit. ergo uides, quia amauit Roscium pater, siquidem hunc agris dederat,' id magis ex ingenio commentatoris quam ex certa scientia fluxisse videtur. 'Menandrum' sane dicit Quintilianus I 10, 18: 'et apud Menandrum in Hypobolimaeo senex reposcenti filium patri uelut rationem impendiorum, quae in educationem contulerat, opponens psaltis se et geometris multa dicit dedisse,' sed inde cave concludas in Caeciliana fabula eum locum non extitisse: cum enim in eo sit Quintilianus, ut antiquis etiam temporibus musicam demonstret maximo in honore fuisse, testes primum laudat Graecos homines, tum demum ad Romanorum disciplinam transit. Ceterum de argumento dixi in enarratione mea quae est de Agroeci persona p. 10 sq. Hypobolimaeum qui a Festo dicitur Chaerestratum cum simplici Hypobolimaeo convenire Grauertus Anal. 81 coniecit, quod Ciceronis quem descripsi loco confirmatur. Item quae Hypobolimaeae Rastrariae nomine vulgo feruntur, ad eandem Hypobolimaei sive Hypobolimaei Chaerestrati fabulam pertinere idem vir doctus statuit. Certe quodam modo conveniunt inter se Hyp. I et Hyp. Rastr. I, Hyp. V et Hyp. Rastr. II, Hyp. IV et Hyp. Rastr. IV V, nec adversatur librorum auctoritas. Itaque tres eiusdem comoediae titulos habemus: Hypobolimaeum, quem 'Subditiuum' nuncupat Gellius fr. V et semel (fr. IV) Nonius, Hypobolimaeum Chaerestratum, Hypobolimaeum (Hypobolimaeam semel fr. VI vel bis — fr. V — Nonii libri praebent) Rastrariam. Rastraria autem indicem utrum poeta ipse dederit, quod Grauertus voluit, an grammatici potius excogitaverint, ut affirmat Ritschelius Parerg. I p. XV, tum demum perspici posset, ni fallor, si de argumento plus constaret. Ita enim appareret, num quae rastro illi in rerum ordinem explicandum vis tributa fuerit necne. Ceterum repetita fabulae actione potest titulus mutatus fuisse. — Hypobolimaeum Aeschinum recte, ut videtur, ab his discriminant Grauertus p. 79

et qui contra eum Gellianam fidem merito vindicavit Ritschelius l. l. (cf. p. 135).

I

75 . . aerumnam páriter tetulistí meam.

Nonius 178, 17 'tetulit, tulit . . . Caecilius Hippobolimen: aerumnam' e. q. s. (Hypobolimaeo Scaliger)

Praemittas nam mecum

II

Fílius ⟨meus éccum⟩ incedit ín me sat hilará schema.

Priscianus p. 679 P. 'schema pro schemate. Valerius . . . Plautus . . . Caecilius in Hippo: filius' e. q. s. (cecilius Reg. Amien. Bong. cicilius Sang. Grut. hippo Bamb. Amien. Bong. Halb. hyppo Vat. m. alt., om. m. pr. ippo Reg. ippo Barb. lupo Sang. Grut. eppo Carolir. Hypobolimaeo Robertus Stephanus)

eccum: *cf. cor.* XXI *Bachius in Studemundi stud.* II 405 incedit in me *scripsi* in me (*bis Amien.*) incedit *ω* sat *scripsi* satis *ω* hilaria *Reg.* hilari *Bamb. Amien.* scema *Sang. Vind. Bong. Barb. Grut. Carolir., recte Senarium olim* filíus in med incedit *cum Bothio exhibueram*

III

Abi hínc tu, stolide: [uís] illi ut tibi sít pater.

Festus p. 317 M. 'stolidus, stultus — — Caecilius in Hypobolimaeo: abi' e. q. s. Senex, quem de restituendo Chaerestrato tergiversari narrat Quintilianus I 10, stultum dicit adulescentem, qui cum ab ipso optime habitus fuerit, iam in ignoti hominis domum transiturus sit.

uis *vel* uisne *vel aliquid inserendum putavi*; dic *prop. Bue* illi *interpretor* illic, *in illa domo.* ille *Bothius, fort. recte*

IV

Quaesó, ne temere hanc rém agas, ne iracúnditer.

Nonius 515, 1 'iracunditer. Caecilius Subditiuo: quaeso' e. q. s. Cf. Menandri inc. XXV (574 K.): *εἰ καὶ σφόδρ' ἀλγεῖς, μηδὲν ἠρεθισμένος Πράξῃς προπετῶς· ὀργῆς γὰρ ἀλογίστου κρατεῖν Ἐν ταῖς ταραχαῖς μάλιστα τὸν φρονοῦντα δεῖ.*

agas, ne *ante Aldum* agas et ne *ω*: *cf. CFWMueller prosod. Plaut.* 154

V

Nam hi súnt inimici péssumi fronte hílaro, corde trísti,
Quos néque ut adprendas néque uti dimittás scias. 80

Gellius XV 9 'uere ac diserte Caecilius hoc in Subditiuo scripsit: nam' e. q. s. 'hos ego uersus, cum de quodam istius modi homine sermones essent, in circulo forte iuuenum eruditiorum dixi. tum de grammaticorum uolgo quispiam nobiscum ibi adsistens non sane ignobilis: quanta, inquit, licentia audaciaque Caecilius hic fuit, cum fronte hilaro, non fronte hilara dixit et tam inmanem soloecismum nihil ueritus est!' Nonius 205, 1 'frontem feminino genere Virgilius . . . masculino Titinius . . . feminino Pacuuius . . . Cato . . . fronte longo . . . Caecilius Subditiuo: nam' e. q. s.

2 adprendas *vulgo* adprehendas *ω* uti dimittas *Spengelius* ut dimittas *Monac. Spengelii* ut mittas *ceteri libri Gelliani* uitare *Nonius* (*sed* ut uitare *Vrbin.* 308)

VI

. . . . . súbito res reddént hebem

Charisius p. 107 P. 'hebem; Caecilius in 'Τποβολιμαίῳ: subito' e. q. s.

reste reddent *ed. pr.: potest* te *ante* subito *insertum fuisse*

VII

Habitáb⟨at in tugúriolo pau⟩pérculo.

Festus p. 355 M. '[tugu]ria a tecto appellantur [domicilia rusticorum] sordida — [Caecilius in Hypo]bolimaeo: habitab . . . . . perculo.' ('appellantur et sunt fumo sordida' Vaticani RS)

tuguriolo pauperculo *scripsi*

VIII

Prius ⟨ád rauim depóscat sane quám conte⟩ntam féceris.

Festus p. 274 M. 'rauim anti[qui dicebant pro raucitate.] Plautus — — [Caecilius] in Hypobolimaeo: prius' e. q. s.

Non nimis inepta supplere conatus sum

HYPOBOLIMAEVS CHAERESTRATVS

85 Nam istá quidem noxa múliebre est magis quám uiri.

Festus p. 174 M. 'noxa peccatum aut pro peccato poenam — item, cum lex iubet noxae dedere, pro peccato dedi iubet. Caecilius in Hypobolimaeo chaerestato: nam' e. q. s. (Chaerestrato Scaliger)

istaec *Grauertus* muliebre est *Bothius* (*cf. Leo Pl. F.* 259) muliebrem et *cod.* muliebris est *Vrsinus* muliebrist *O. Muellerus, Brix ad Plauti mil.* 187 mulierist *Grauertus* mulieris magis quam uiri est *Meinekius Men. p.* 172

HYPOBOLIMAEVS RASTRARIA

Cf. Woelfflinus mus. Rhen. 43, 308.

I

Obsúrduit iam haec ín mea aerumna míseria.

Nonius 147, 3 'obsorduit' (obsurduit Ba, in quo lemma solum extat) 'obsoleuit. Caecilius Hypouoli Ristraria: obsorduit' e. q. s. (hypob rastraria HL Hypobolimaea Rastraria Scaliger)

obsorduit ω: *cf. ad* 95, 2 mea *Fleckeisenus* me ω

II

In uóltu eodem, in eádem mantat málitia.

Nonius 505, 23 'mantat pro manet. Caecilius Hypob Rastraria: in uoltu' e. q. s.

III

Hos síngulatim sápere, nos minus árbitror.

Nonius 176, 7 'singulatim et singillatim, a singulis. Caecilius Hypoboli Rastraria: hos' e. q. s.

nos s. s. non *Bothius*

IV

Rábere se ait

Nonius 40, 3 'rabere dictum est a rabie . . . Caecilius Hypobolimaeo Rastrabia: r. s. a.' (hipolimaeo rastra-

bia W hipobolimaeo trastrabia HL Rastraria cod. ms. habere narrat Junius Animadv. VI 10)

rebere *L* rabie rabere *Gebhardus Ant. lect. I* 11 agit *H*

V

Ere, óbsecro, hercle désine! — Mane, coépiam. 90

Nonius 89, 16 'coepere, incipere. Caecilius Periboea Rastraria: ere' e. q. s. (Hypobolimaea R. Scaliger)

obsecro *Spengelius* obscuro *ω* desinam *Vrbin.* 307 *Personas vulgo non distinguunt: servus vapulans frustra veniam precatur*

VI

Quód prolubium, quaé uoluptas, quaé te lactat lárgitas?

Nonius 16, 20 'lactare est inducere uel mulgere, uellere, decipere . . . Caelius Hypobolimaea Rastraria: quod' e. q. s. (Caecilius Hypobolimaeo: mea rastraria Muretus Var. Lect. IV 13) Terentii adelph. 985 hinc sumptum videri monet Muretus.

quod] quidem *Vrbin.* 307

HYPOBOLIMAEVS AESCHINVS

Ego íllud minus nilo éxigor portórium.

Gellius XV 14, 5 'sese pecunias maximas exactos esse . . . id nobis uidebatur Graeca figura dictum . . . quodsi id dici potest, etiam exactus esse aliquis pecuniam dici potest. Caeciliusque eadem figura in Hypobolimaeo Aeschino usus uidetur: ego illud' e. q. s. 'id est: nihilo minus exigitur de me portorium.' Nonius 106, 23 'exigor pro a me exigitur. Caecilius Excino: ego' e. q. s.

nilo *Fleckeisenus epist. crit. ad M. Hertzium p.* 37 *conl. Lachm. in Lucr.* 27 *sq.* nihilo *ω*

IMBRII

Ἴμβριοι Menandri. Ad argumentum quid faciat fr. II apparet; ebrius nescio quis cum sodali loqui videtur fr. III, frater sollicitus est fr. VII.

I

. . . . et hómini et pecubus ómnibus

Nonius 159, 15 'pecua et pecuda ita ut pecora ueteres

dixerunt ... Caecilius Himbris: et homini' e. q. s. (Imbriis Junius)

pecubus (*vel* pecudis) *Spengelius* pecudibus ω

II

núnc uter

95 Créscit: non potést celari.

Nonius 188, 15 'uter pro utero. Caecilius Imbris: nunc' e. q. s.

III

mihi † sordi

96 Dórmitum ut eam quísquam suadet? ét si ego ob-
dormíuero,
Túte idem ubi eris éxperrectus?

Priscianus p. 888 P. 'expergiscor ... experrectum facit. quamuis uetustissimi etiam expergitus dicebant ... Caecilius uero secundum analogiam protulit in Imbris: mihi' e. q. s. (Caelius Reg. Grut. Halb. Bong. Barb. Carolir. celius Sang. Coelius Bamb. Imbriis Meinekius Men. et Phil. p. 98 imbris libri, nisi quod umbris m. 2 Reg. et Halb.)

1 sordi *Sang. Grut. Reg. Bamb. Bong. Barb. Carolir., Spengelii omnes, om. Dresd.* sordo *Halb. et pars Krehl. codd.* sordida *Lips.* 1 *Krehlii* sordido *Veneta* 1 sobrio *Bue* dum sorbilo *coni. coroll.* XXIII (Míhi surdo *olim dedi*, surdo mihi *Fleckeisenus*) diormitum (i *pr. eras.*) *Grut.* domitum *Sang.* suadet ut eam quisquam (quisque *Barb. Carolir., om. Sang.*) ω *accentibus duris* obdormiero *Bamb.* *Tentavi* míhi dormitum suadet ut eam quisquam? et si obdormivero *vel* míhi d. suades ut eam? et si ego o. *Reliqua* et si *e. q. s. dubito utrum eiusdem an alterius personae sint* 2 tute ≡ Idem *Barb.* tute, *sup.* idem, *Bong.* uberius *corr. in* ubi eris *Reg.* ibi eris *Putschius*

IV

. . . . . quíd? mihi non sunt bálneae?

Nonius 194, 11 'balneae nominis feminini ... Caecilius in Imbris: quid' e. q. s. infoebis H^1 in phoebis Vrbin. 308, quod Synephebis interpretatus in coroll. XXIII vel huius fabulae vel Imbriorum frustulum excidisse suspicatus sum.

V

Resupína obstipo cápitulo sibi uéntum facere túnicula

Festus p. 193 M. 'obstipum, obliquum. Ennius — Caecilius in imbros: resupina' e. q. s. (C. in Imbris O. Muellerus)

obstipo *Gifanius* obstito *cod.* tunicula *Vrsinus* cunicula *cod.*

VI

'Age age, i puere, dúc me ad patrios fínes decoratum 100
ópipare!

Priscianus p. 697 P. 'hic et haec puer uetustissimi protulisse inueniuntur . . . Caecilius in Imbris: age' e. q. s. (Imbris Meinekius umbris libri) Thesaurus nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 390 'et inde opipare adu. ·i· habunde, unde Caecilius: age' e. q. s. Ibidem 407 'et sciendum quod antiqui dicebant puerus et non puer, unde Caecilius: puere puere . . . fines.'

age age i puere *Vind. Sang. Carolir. Grut.* age age puere (puere *semel eras. in Bong.*) *ceteri codd. Prisciani* age age puer *thes.* 390 puere puere *idem* 407 duc *unus cod. Spengelii* deduc *thes. utroque loco* duce *Prisciani* φ decor**atum *Bong. Prisciani* decorauit *thes.* 390

VII

Mirum ádeo nisi fratér domi ebriátus turbam aliquám 101/2
dedit.

Nonius 525, 2 'turbam et turbas diuersam uolunt habere significationem, ut sit turba populi conuentus, turbae turbationes. nos contra lectum inuenimus et indiscrete positum et pro turbis turbam . . . Caecilius in Imbris: mirum' e. q. s.

ni *P* ebriatus *Bue mus. Rhen.* 29, 197 ebrius ω turbam aliquam dederit ebrius *proposueram, antea senariorum frustula* — domi ebrius Turbam *e. q. s.*

VIII

. . cruento ita óre grundibát miser.

Nonius 465, 4 'grundire cum sit proprie suum . . . etiam hominum esse grunditum Caecilius in Imbris designauit: cruento' e. q. s. (Imbriis BaL[1]) Diomedes p. 379 P. 'grundire . . . Caecilius: cruento' e. q. s.

Cf. Scaliger Coni. in Varr. p. 158.

KARINE

Καρίνη Menandri an Antiphanis?

I

. . ut aurum et uéstem, quod matrís fuit,
Reluát, quod uiua ipsi ópposiuit pígnori.

Festus p. 281 M. 'reluere, resoluere repignerare. Caecilius in Carine: ut aurum' e. q. s.

2 opposiuit *Scaliger* opposuit *cod.*

II

. . . . . tum éx aure eius stalágmium
Domi hábeo.

Festus p. 317 M. 'stalagmium genus inaurium uidetur significare Caecilius in Karine, cum ait: tum' e. q. s. (Karine cum aitium cod.) Paulus p. 316 M. 'stalagmium genus ornamenti aurium. Caecilius: ex aure' e. q. s.

III

Modo fít obsequéns hilarus cómis
Communis concórdis, dum id quód petit potítur.

Priscianus p. 726 P. 'concors concordis. antiquissimi tamen solebant genetiuo similem proferre in his nominatiuum. Caecilius in Cratino: modo' e. q. s. (craṣtino Amien. crastino Sang. Carine Meinekius l. l. p. 91)

1 *sq. numeros discripsit Spengelius* hilarus *Bong. Bamb.*, *duo Monac.* hilarus *Halb.* hilarıſ (u *m. alt.*) *Barb.* ilarus *Carolir.* hilares *Grut.* hilaris *Reg. Amien. Sang. Halb. m.* 2 comes *Grut. Carolir. m.* 1 *Barb.* 2 commonis (v *m. alt.*) *Sang. Legebatur* commoenis, *ut videtur Excipit bacchiacum dimetrum clausula iambica, quod propter C F W Muellerum prosod. Plaut.* 131 *monendum est*

MERETRIX

Cf. Hetaera Turpili, Pomponi Prostibulum.

I

Cum ultró gubernator própere uertit prósumiam.

Nonius 536, 10 'prosumia, nauigii genus.'

cum ultro gubernator *scripsi* cui progubernator ω Cupro (*i. e. Κυπρόθεν*) gubernator *Bue*, *ingeniose*

II

Memini íbi ⟨fuisse⟩ cándelabrum lígneum
Ardéntem

Nonius 202, 17 'candelabrum generis neutri, ut saepe. Masculi Caecilius Meletricem: memini' e. q. s. (Cum Meletrice Italorum meltrice conferri iubet Woelfflinus. Meretricem Vrbin. 307 Meretrice ed. 1526. Cf. var. script. in Turpili v. 42 et Afrani 136)

1 inuenit inibi *olim coniecit Bue*

NAVCLERVS

Ναύκληρος Menandri?

I

Nunc ábeo: audibis praéterea, si dítis filia rédeat.

Nonius 506, 4 'audibo pro audiam ... Caecilius Nauclero: nunc ... filia redeat. [Idem] Progamo.' Excidisse de Progamo testimonium vidit Grauertus Anal. 113.

Anapaestos agnovit Bue, *qui* nunc áb eo a. p., si dices 'f. r.' *proponit: olim septen. troch.* núnc ... si eius redeat filia *finxi* dicis ω

II

Vt te di omnes ínfelicent cúm male monita mémoria!

Nonius 126, 26 'infelicitent.'

ut dedi *Ba* infelicent *Guietus*, *Bentleius*, *defendit Bue mus. Rhen.* 15, 433 (*cf. Brixius Philol.* 12, 655) infelicitent ω molita *Ba* merita *x* infelicent male moenita *Spengelius*

III

Súppilatumst aúrum . . átque ornamenta ómnia.

Nonius 12, 31 'suppilare est inuolare uel rapere, a pilorum raptu, unde et furtum passi compilati dicuntur . . .'

suppilatum est *W* aurum *Bothius* eum *ω* *inserere e. c.* uestis *licet* (*cf. Plauti Epid.* 222), *nisi initio mancum septenarium* . . suppilatumst aurum atque o. o. *praeferas.* suppilat uestem aurum a. o. o. *Onions*

NOTHVS NICASIO

Νόθος Philemonis? Cf. Ritschelius Parerg. I 135 et XV.

I

Habés, uide, ⟨em⟩ tibi trádidi, in tuo cóllo est: decollés caue.

Nonius 97, 26 'decollare, ex collo deponere. Caecilius Notho Nicasioni: habes' e. q. s. (Noto W)

uiden *conieceram*

II

'Ilico ante óstium hic érimus . . . .

Nonius 325, 2 'ilico significat statim, mox . . . Caecilius Notonicasione: ilico' e. q. s. (notonicasione B notoni incasione GHL²W notonincasione L¹)

est ilico L^1 hostium *BLW*

III

. . . . . manete ílico!

Nonius 325, 11 'ilico, in eo loco . . .'

OBOLOSTATES [FAENERATOR]

Vtrumque nomen ad eandem fabulam pertinere statuit Scaliger. Cf. Ritschelius Parerg. I 144. 157.

I

119 Núnc enim uero est, cúm meae morti rémedium re-
120 perîbit nemo.

Nonius 508, 15 'repperibitur pro repperietur . . . Caecilius Obolo: nunc' e. q. s. (Obello Ba Obolostate Mercerus)

Octonarium trochaicum agnovit Bue, senariorum frusta (remedium Reperîbit) *cum aliis notaveram* nunc] nec *W* nunc nunc enim uero *in senario Bergkius opusc.* I 387

II

Depósitus modó sum anima, uíta sepúltus.

Nonius 279, 30 'deponere est desperare, unde et depositi desperati dicuntur .... Caecilius in Oboloistate: depositus' e. q. s.

An animo? *cf. Acci v.* 74 sepultus sum *ω* depósitus anima módo, uita sepúltus sum *Spengelius* d. a., uita modo sepultu' sum *Bothius* d. modo Súm a. uiuos s. *x*

III

crédidi silicérnium

Eius me ésse esurum.

Festus p. 294 M. '[silicernium dicitur cena fu]nebris, quam [Graeci *περιδειπνον* u]ocant. — — — Caecilius Ob]olostate: cre ..... messe esurum.' Paulus p. 295 M. 'silicernium — Caecilius: credidi' e. q. s.

1 *sq.* silicernium eius *Paulus, in Festi cod. non apparet* 2 *Praeferendus fortasse septenarius troch., in cuius fine* propediem *supplet Bue*

IV

.... ego pérdidi te, qui ómnes seruos pérdo
Populátim: quaeso ne ád malum hoc addás malum 125

Nonius 154, 13 'populatim.'

Septenarios nunc praefero 1 perdite *Ba* perduo *Bothius* perdo seruulos *x* *Fortasse a verbo* quaeso *altera persona loquitur*

V

si linguás decem

Habeám, uix habeam sátis te qui laudém, Lache. —
Immo uéro haec ante sólitus sum: res délicat.

Nonius 277, 26 'delica est aperi et explana ....' Idem 98, 7 'delica, explana, indica. Caecilius Obolioistate [3].'

1 linguis L^1 decem *Mercerus* dete *ω* 2 Lache *Mercerus* ache *ω* 3 *Lacheti tribuit Bothius* haec] hic *Vrbin.* 307 solante *FL p.* 98 antehac *malit Spengelius* solitum sum F^1L *p.* 98 res *om. ω p.* 277

VI

satine huic órdini,
Etsi nihil ⟨ego⟩ égi, quaesti? — Quaésti? — Quia sunt aémuli

Nonius 483, 27 'quaesti uel quaestuis dictum pro quaestus .... Caecilius Venatore: satine' e. q. s. (Feneratore Spengelius)

1 huic ordini *Bothius* huc ordini ψ huc ordinē *L* 2 egi] ego *P* egisti *olim scripsi, sed cf. coroll.* XXIV quaesti quaesti *Ba L* 116 quaesti *semel* φ *in quibus qui acquiescere malunt, eis senarius cum Bothio dimetiendus est.* sunt aemuli *Aldina* sunemuli (sunimuli) ω

VII

Credó: nimis tandem hoc ⟨hércle⟩ fit uerníliter.

Nonius 42, 28 'uerniliter pro adulatorie; a uernis, quibus haec uiuendi ars est. Caecilius Venatori: credo' e. q. s. (Feneratore Spengelius)

nimis tandem: *cf. Leo Pl. F.* 268 hercle *inserui*: *cf. Plauti Men.* 696 sit *Vrbin.* 307 fiet (*vel* fuit) *Spengelius. Septenarium olim ab initio mutilum exhibueram talem* .... credo: nimis tandem hoc ⟨quidem⟩ fit u.

VIII

Vólat exanguis, símul anhelat, péniculamentúm tenet Pálliolatim.

Nonius 150, 1 'peniculamentum a ueteribus pars uestis dicitur ... Caecilius Feneratore: uolat' e. q. s.

1 *cf. coroll.* XXIV *sq.* exsanguis *Bothius* sanguis ω penulamentum FH^1 tenet palliolatim *scripsi* et pallio datur ω et palliolatur *Junius Iambici septenarii huiusmodi* u. e., s. anhélat, Penículamentum e pállio datúr *Buechelero fuisse videntur, pallium autem dici in peniculamentum esse mutatum, quia ad utrumque pedem dependeat*

IX

Péluim sibí poposcit .....

Nonius 543, 28 'peluis, sinus aquarius, in quo uaria perluuntur, unde ei nomen est ... Caecilius in Feneratore: p. s. p.'

peluim *dubium utrum tres syllabas ut in Laberii v.* 94 *an duas aequet; trisyllabum etiam in exitu septenarii trochaici poni potuit; bisyllabum olim post primum trochaeum posui. Ceterum cf. Bergkius opusc.* I 392

PAVSIMACHVS

Generosam meretricem, qualis est in Terentii hecyra Bacchis, prodit fr. II; et ob similem causam atque illic 746 sq. Laches pater cum ea loquitur fr. IV

I

Edepól uoluntas hómini rarentér uenit.

Nonius 515, 24 'rarenter.'

uoluptas *Palmarius* homini] boni *Palat.*

II

líbera essem iám diu,
Habuíssem ingenio sí sto amatorés mihi.

Nonius 127, 15 'iamdiu pro olim .... Caecilius nausimacho: libera' e. q. s. nausimacho H^1, suprascr. epi, L epinausimacho (epinausimaco Vrbin. 307) φ Pausimacho Mercerus

1 libera *Junius in mg.* liber ω 2 habuissem ingenio *om.* F^1L si sto *Lachmannus in Lucr.* 197 si ston ω si isto *Mercerus* si ston habuissem ingenio siston *H* si istoc habuissem ingenio *Onions, fort. recte* abutores *L*

III

Carbásina molochina ámpelina . . .

Nonius 548, 14 'molochinum, a Graeco, color flori similis maluae.'

molichina *HW* ampelina *ed.* 1526 amperina ψ amperita H^1Y^1 anperinata P^1 anperinta P^2

IV

hoc a te póstulo,
Ne cúm meo gnato pósthac limassís caput.

Nonius 334, 9 'limare etiam dicitur coniungere .... Caecilius Pausimato: hoc' e. q. s. (Pausimacho Mercerus)

2 meo *BGH*^{1} eo φ limassis *Bentinus* limasses ω

V

140[1] uelitari

Nonius 3, 13 'uelitatio dicitur leuis contentio . . . uerbis uelitationem . . . uelitati estis inter uos duo . . . uerbis uelitare . . . labris inter se uelitari . . Caecilius Pausimacho; hic desunt quatuor lineae quae in autentico non erant scriptae.' (Sic in Victorino cod. et in W, item lacuna in H; ceteri continuant: 'Pausimacho mum interent tamen. Toga dicta est' p. 406, 17)

PHILVMENA

I

Qui pánis solidi córbulam . . . .

Nonius 197, 29 'corbes, corbulas ... Caecilius Filumena: qui' e. q. s. (caelius W celius φ)

solidi, *i. e.* duri *scripsi* soli ω, *posse genetivum esse monuit Bue*

II

141[1] factio

Nonius 304, 28 'factio iterum significat opulentiam, abundantiam et nobilitatem . . . Caecilius Filiumin alta eorum famam occultabat factio.' (filium ainalta W[1]) cf. v. 172.

Hiantem senarium facinorum famam o. f. *Madvicus panxit* ita (*sic Grauertus*) eorum infamiam o. f. *x*

PLOCIVM

Πλόκιον Menandri. Luculentis Gellii de argumento testimoniis non nulla ex reliqua versiculorum farragine indicia accedunt. Ac primum ad utriusque senis deverbium illud, unde est fr. II, pertinet sine dubio festivum alterius de mortua uxore dictum III. Atque ut *τρυγόνος λαλιστέρα* apud Menandrum XIII M. (416 K.) dicebatur Crobyle, ita facies eiusdem apte eis describitur, quae sine fabulae nomine extant apud Nonium 119, 19 (inc. fab. XX). Porro hominis pauperis, hoc est eiusdem senis vicini servus Parmeno (cf. Men. VIII = 407 K.) erilis filiae gemitu audito, cum totam rem adhuc ignoraverit, primo coniecturis indulgens in vicinum adulescentem, quem puellae admodum esse familiarem scit, confert suspicionem. Atqui non convenit computanti temporis ratio (IV et Menand. III = 413 K.): nam ante ipsos decem menses demum erus rure in urbem migraverat (cf. Menand. V VI VII = 405 sq. 408 K.), nec ante id tempus

virgini cum quoquam consuetudo fuerat. At enim sane ruri Crobylae filius (eum enim fuisse puto) festo furore exultans (cf. VII) ignotus ignotam compresserat. Et de pervigilio quidem amplius percontando Parmeno comperit: V VI, sed de auctore, quoniam in tenebris istud opus confectum est, ne puellae quidem ipsi constat. Iam vero gravissimas eius puerperium turbas adfert: siquidem nuptias magno sumptu paratas, quas differri legimus fr. XII XIII, ad puellam nostram referendas esse recte conicimus. Cognito enim, cuius se ipsum in noxia esse nescit, dedecore non potuit adulescens non a coniugio vitiatae abhorrere: itaque tollendi nuptias causam captans, cum veram in publicum proferre vereretur, fortasse auspicia infausta praetenderat, ad quod respondetur fr. XIV. Certe 'odiosa' opulentae ac superbae matri 'nurus' defenditur fr. XV, et ut aliam quandam cognatam ducat filio persuadere conatur Crobyle apud Menandrum (inc. fab. CCXXIV = 929 K.): *Κροβύλῃ τῇ μητρὶ πείθου καὶ γάμει τὴν συγγενῆ.* Itaque de bona spe deiecti tam afflictis rebus congrua et Parmeno (VIII) et erus (IX) secum philosophantur, atque de eo rerum statu deverbium inter utrumque cum his innuatur (Men. VIII = 407 K.): *ὦ Παρμένων, οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ βίῳ Φυόμενον ὥσπερ δένδρον ἐκ ῥίζης μιᾶς, ἀλλ' ἐγγὺς ἀγαθοῦ παραπέφυκε καὶ κακόν, Ἐκ τοῦ κακοῦ τ' ἤνεγκεν ἀγαθὸν ἡ φύσις* (cf. Men. IX X = 410 sq. K.), eodem probabiliter revocabimus Caeciliana X et XI. Ab illa autem mentis aequitate quantum postea discrepat Parmenonis sive advocati alicuius pauperiem publice defendundi studium XVI. XVII! Quod tamen aliter excitari vix poterat nisi aliquo modo, fortasse plocii ut anuli in Hecyra indicio, verus facinoris auctor proditus esset. Eo autem semel reperto iudice sane opus non erat, immo sublatae nuptiae restituebantur, Parmeno vero ob assidua merita liber factus est (XIX).

I

Is démum miser est, qui aérumnam suam nésciat occultáre
Foris: íta me uxor forma ét factis facit, sí taceam, tamen índicium,
Quae nísi dotem omnia quaé nolis habet: quí sapiet de mé discet,
Quí quasi ad hostis cáptus liber séruio salua úrbe atque arce. 146

Dum éius mortem inhio, égomet inter uíuos uiuo mórtuus.
Quaén mihi quidquid plácet eo priuatum ít me seruatám ⟨uelim⟩?
'Ea me clam se cúm mea ancilla aít consuetum. id me árguit:
'Ita plorando orándo instando atque óbiurgando me óptudit,
Eam utí uenderém. nunc credo ínter suás
Aequális, cognátas sermónem serít:
'Quís uostrarúm fuit íntegra aetátula
Quae hóc idem a uiro
'Impetrarít suo, quód ego anus modo
Efféci, paelice út meum priuarém uirum?'
Haéc erunt concília hocedie: dífferar sermóne misere.

Gellius II 23 'Caecili Plocium legebamus: hautquaquam mihi et qui aderant displicebat. Libitum et Menandri quoque Plocium legere, a quo istam comoediam uerterat. Sed enim postquam in manus Menander uenit, a principio statim, di boni! quantum stupere atque frigere quantumque mutare a Menandro Caecilius uisus est! Diomedis hercle arma et Glauci non dispari magis pretio aestimata sunt. Accesserat dehinc lectio ad eum locum, in quo maritus senex super uxore diuite atque deformi querebatur, quod ancillam suam, non inscito puellam ministerio et facie haut inliberali, coactus erat uenumdare suspectam uxori quasi paelicem. Nihil dicam ego quantum differat. Versus utrimque eximi iussi et aliis ad iudicium faciundum exponi. Menander sic:

ἐπ' ἀμφότερα νῦν ἡ 'πίκληρος ἡ καλὴ
μέλλει καθευδήσειν. κατείργασται μέγα
καὶ περιβόητον ἔργον· ἐκ τῆς οἰκίας
ἐξέβαλε τὴν λυποῦσαν ἣν ἐβούλετο,
ἵν' ἀποβλέπωσι πάντες εἰς τὸ Κρωβύλης
πρόσωπον ἢ τ' εὐγνωστος οὔσ' ἐμὴ γυνὴ
δέσποινα. καὶ τὴν ὄψιν ἣν ἐκτήσατο
ὄνος ἐν παιδήκοις τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον
ἔστιν. σιωπᾶν βούλομαι τὴν νύκτα τὴν

10 πολλῶν κακῶν ἀρχηγόν. οἵμοι Κρωβύλην
λαβεῖν ἔμ' ἑκκαίδεκα τάλαντα . . .,
τὴν ὀΐν' ἔχουσαν πήχεως. εἶτ' ἐστὶ τὸ
φρύαγμά πως ὑπόστατον; μὰ τὸν Δία
τὸν Ὀλύμπιον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐδαμῶς.
15 † παιδισκάριον θεραπευτικὸν δὲ καὶ λόγου
† τάχιον ἀπαγέσθω δέ τις ἄρ' ἀντεισαγάγοι.

Versuum 15 sq. sententiam hanc in coroll. XXIX exhibui:

παιδισκάριον θεραπευτικὸν δὲ τοῦ δόμου
θᾶττον ἀπάγοι τις ἢ 'τέραν ἂν εἰσάγοι.

'Caecilius autem sic: is demum' e. q. s. Nonius 502, 12 'accusatiuus pro datiuo . . . . Caecilius Plocio: dum ego eius mortem inibo.'

1—3 *anapaestos discripsi secutus potissimum Fleckeisenum epist. crit. 14 sqq. et Buechelerum; olim librorum memoria saepius relicta septenarios initio mancos dedi.* 1 suam aerumnam *Luchs in Studemundi stud.* I 69, *item ego in sept.* nesciat *scripsi* nescit (*prob. Bue*) *vel* nesquit ς nequit ψ non potis *Fleckeisenus* 2 foris *scripsi* ferre (*unde nova vulgo incipit sententia*) ω fere *edd.* efferre *Spengelius* forma me ita ς 4 *anapaestos continuat Bue* captus libere *Vat. Reg.* libere captus *Rott.* 5 et 6 *transposui* 6 dum ego eius *Nonius* inibo *Nonii* ω inter uiuos uiuo mortuus *scripsi* uiuo mortuus inter uiuos ω 5 quaen *scripsi* quae ω an quae *olim conieceram* quidquam (quicquam) ς priuatum it me seruatum *Thysius, quibus usus sum.* priuatu uim me seruatum *Vat. Reg. et nisi quod* priuau *Rott.* priuatum in me seruat ς 9 *sq. vulgo senarios exhibent* 9 uti eam ς uenundarem ς 10 aequalis atque cognatas *Rott.* aequalis et cognatas φ: *delevi copulam* sermones *edd. vett.* 11 *creticos agnovit Spengelius* nostrarum ς *ferme omnes* 12 itidem a uiro *edd. vett.* 15 consilia ς hocedie *Bergkius* hodie ω hic hodie *olim conieceram* differor sermone miser ω, *correxi.* miser sermone differor *Spengelius. Glyconeos* haéc erunt concília hodie: | différor sermóne miser *commendat Bue. ceterum longum est varia variorum conamina repetere, quae partim in ed. sec. adnot. partim in coroll.* p. XXV *sqq. leguntur. Cf. praeterea O. Seyffert philol. Wochenschr.* 1884 *n.* 6

II

Sed túa morosane úxor quaeso est? — Vá! rogas? —
Qui tándem? — Taedet méntionis, quaé mihi
Vbí domum adueni, adsédi, extemplo sáuium 160
Dat iéiuna anima. — Níl peccat de sáuio:

Vt déuomas uolt quód foris potáueris.

Gellius II 23, 11 'praeter uenustatem autem rerum atque uerborum in duobus libris nequaquam parem in hoc equidem soleo animum attendere, quod quae Menander praeclare et apposite et facete scripsit, ea Caecilius ne qua potuit quidem conatus est enarrare, sed quasi minime probanda praetermisit et alia nescio quae mimica inculcauit et illud Menandri de uita hominum media sumptum simplex et uerum et delectabile nescio quo pacto omisit. Idem enim ille maritus senex cum altero sene uicino colloquens et uxoris locupletis superbiam deprecans haec ait:

ἔχω δ' ἐπίκληρον Λάμιαν· οὐκ εἰρηκά σοι
τοῦτ'; εἶτ' ἄρ' οὐχί; κυρίαν τῆς οἰκίας
καὶ τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν ἁπάντων ἄντικρυς
ἔχομεν, Ἄπολλον, ὡς χαλεπῶν χαλεπώτατον.
ἅπασι δ' ἀργαλέα 'στίν, οὐκ ἐμοὶ μόνῳ,
νἱῷ πολὺ μᾶλλον, θυγατρί. ‖ *πρᾶγμ' ἄμαχον λέγεις·*
εὖ οἶδα.

Caecilius uero hoc in loco ridiculus magis quam personae isti, quam tractabat, aptus atque conueniens uideri maluit. Sic enim haec corrupit: sed tua' e. q. s. Nonius 233, 7 'anima rursum alitus oris et odor .... Caecilius: quae mihi ... anima.'

1 ua! rogas? *scripsi* q̄ me rogas *Rott.* quam errogas *Vat.* quam erogas *Reg.* quam, rogas? *prop. coroll.* XXIX 2 qui Quia tandem *Reg.* quas qui tandem *Rott.* 3 adsedi *Nonii G* atsedi *L* adsedit H^1 assedi φ ac sedi *Guilelmius* auium *Non.* ω 5 euomas *Cobetus*

III

Placére occepit gráuiter, post quam emórtuast.

Nonius 314, 18 'nam et grauiter multum intellegitur. Caecilius Plocio: placere' e. q. s. (Procilio BGH^{1}P^1)

emortuast *scripsi* emortuas BGL^1 emortua H^1 est mortua φ

IV

Sóletne mulier décimo mense párere? — Pol nonó quoque,
'Etiam septimo átque octauo.

Gellius III 16, 3 'hoc idem tradit etiam Menander poeta uetustior, humanarum opinionum uel peritissimus. Versus eius super ea re de fabula Plocio posui: *γυνὴ κυεῖ δέκα μῆνας*; *** Sed noster Caecilius cum faceret eodem nomine et eiusdem argumenti comoediam ac pleraque a Menandro sumeret, in mensibus tamen genitalibus nominandis non praetermisit octauum, quem praeterierat Menander. Caecilii uersus hice sunt: soletne' e. q. s. 'Eam rem Caecilium non inconsiderate dixisse neque temere a Menandro atque a multorum opinionibus desciuisse M. Varro uti credamus facit.' Cf. Plauti Amph. 482.

1 soletne *Hertzius*[1] insoletne *ω*, *mutari noluit Hertzius*[2] insuetne *Bothius* 2 nonoq; etiam *Rott. Reg. Vat.* nonoque et ς nono etiam septimo atque octauo *Junt.* *Septenarios discripsi cum Buechelero: olim cum aliis senarios dimensus in altero* nonó quoque atque octauo atque etiam septimo *ordinabam*

V

Pudébat, credo, cónmemoramentúm stupri.

Nonius 84, 2 'commemoramentum' (om. libri, addidit Junius) 'Caecilius Plocio: pudebat' e. q. s.

VI

Properátim in tenebris ístuc confectum ést opus.

Nonius 153, 14 'properatim, id est properanter.' Idem 155, 3 'properatim et properiter, celeriter, properanter .... Caecilius Plocio: properatim' e. q. s. (C. Plocio properatim om. F[1]L)

istuc] stunc *ω praeter Esc. p.* 155

VII

Conséquitur comes insómnia, ea pórro insaniam áffert.

Nonius 209, 16 'insomnium generis neutri. Feminini Caecilius Plocio: consequitur' e. q. s. (Plochio HL)

affret *W* aufert *FL* *Senariorum duorum dimidia vulgo ponebantur*

VIII

. . . is demum ínfortunatúst homo,
Paupér qui educit ín egestatem líberos; 170

Cui fórtuna et res núda est, continuó patet.
Nam opulénto famam fácile occultat fáctio.

Gellius II 23, 14 'quid de illo quoque loco in utraque comoedia posito existimari debeat manifestum est, cuius loci haec ferme sententia. Filia hominis pauperis in peruigilio uitiata est. Ea res clam patrem fuit; et habebatur pro uirgine. Ex eo uitio grauida mensibus exactis parturit. Seruus bonae frugi, cum pro foribus domus staret et propinquare partum erili filiae atque omnino uitium esse oblatum ignoraret, gemitum et ploratum audit puellae in puerperio enitentis: timet irascitur suspicatur miseretur dolet. Hi omnes motus eius affectionesque animi in Graeca quidem comoedia mirabiliter acres et illustres, apud Caecilium autem pigra istaec omnia et a rerum dignitate atque gratia uacua sunt. Post ubi idem seruus percontando quod acciderat repperit, has apud Menandrum uoces facit (404 K.)

ὦ τρὶς κακοδαίμων· ὅστις ὢν πένης γαμεῖ
καὶ παιδοποιεῖθ'. ὡς ἀλόγιστός ἐστ' ἀνήρ,
ὃς μήτε φυλακὴν τῶν ἀναγκαίων ἔχει,
μήτ' ἂν ἀτυχήσας εἰς τὰ κοινὰ τοῦ βίου
ἐπαμφιέσαι δύναιτο τοῦτο χρήμασιν,
ἀλλ' ἐν ἀκαλύπτῳ καὶ ταλαιπώρῳ βίῳ
χειμαζόμενος ζῇ, τῶν μὲν ἀνιαρῶν ἔχων
τὸ μέρος ἁπάντων, τῶν δ' ἀγαθῶν οὐδὲν μέρος·
ὑπὲρ γὰρ ἑνὸς ἀλγῶν ἅπαντας νουθετῶ.

Ad horum autem sinceritatem ueritatemque uerborum an aspirauerit Caecilius consideremus. Versus sunt hi Caecili trunca quaedam ex Menandro dicentis et consarcientis uerba tragici tumoris: is demum' e. q. s. 'Itaque, ut supra dixi, cum haec Caecili seorsum lego, ne utiquam uidentur ingrata ignauaque; cum autem Graeca comparo et contendo, non puto Caecilium sequi debuisse quod assequi nequiret.' Nonius 304, 28 'factio iterum significat opulentiam, abundantiam et nobilitatem . . . Caecilius Filiuminalta eorum famam occultabat factio.' Cf. Philum. II. Facile tibi persuadeas excidisse Philumenae locum et versum 4 in his latere; contra sentit Grauertus Anal. 110.

1 infortunatust *Spengelius* est infortunatus *ω* infortunatus est *edd. vett.* homo Paupér, qui *vulgo* 2 egestate ς 3 ut est *Vat. Reg. Rott., correxi.* est ut ς ut ut est *olim dederam* pateę *Rott.* 4 famem *Rott.* facilem *Rott. Vat. Reg.* *Hic versiculus apud Nonium* 304, 28 *videtur latere, ubi* ita eorum famam occultabat factio. *Vide supra*

IX

Edepól, senectus, sí nil quicquam aliúd uiti
Adpórtes tecum, cum áduenis, unum íd sat est,
Quod diú uiuendo múlta quae non uólt uidet. 175

Cicero Catonis mai. 8, 25 'melius Caecilius de sene alteri saeculo prospiciente quam illud idem' (illud ennii ennii idem Leid. illud idem, ennii m. alt. sed antiqua suprascr., Paris.): 'edepol' e. q. s. 'et multa fortasse quae uolt! atque in ea quidem, quae non uolt, saepe etiam adulescentia incurrit. illud uero idem Caecilius uitiosius [28 sq.]' Nonius 247, 2 'aduenire, uenire. Caecilius in Plocio [1. 2].'

1 si] ut si *Nonii* ω etsi *Bothius* ut *Onions* nil *Fruterius* nihil ω quicquam *om. Inderst.* aliud *om. B Nonii* uiti *om. Nonii* ω 2 unus *L* 3 quod diu] diu quis *Manutius*

X

Patiére quod dant, quándo optata nón danunt.

Nonius 97, 14 'danunt, dant . . . .'

patiere (atiere H^1) ω potiere *Bothius* potire *conieci* di dant *Bothius*

XI

Viuás ut possis, quándo nec quis út uelis.

Donatus in Ter. Andr. IV 5, 10 'quando ut uolumus, non licet] . . . Caecilius in Plocio: niuas' e. q. s.

nec quis *scripsi: cf. Accii v.* 620 et *symb. de part.* 24 *sqq.* nequis ω nequit *ed. Med.*, *unde* nequitur *Spengelius* non quis *Fabricius*

XII

Abi íntro atque istaec aúfer, si tamen hódie extollat núptias. 178/9

Nonius 297, 28 'extollere, differre. Caecilius Plocio: abi' e. q. s.

istaec G^1H^1 *Vrbin.* 307 ista haec φ aufer, si *scripsi* aufer *Vrbin.*, *vulgo* aufert (aufest *Par.*) φ auferto *Bothius* *An* extollet?

XIII

Quid hóc futurum obsóniost, ubi tántum sumpti fáctum?

Nonius 484, 33 'sumpti pro sumptus . . .'

obsonio est *Bothius* obsonio et ω

XIV

Insánum auspicium: ⟨haut⟩ áliter histriónium est,
Atque út magistratus, públicae ⟨rei⟩ cum aúspicant

Nonius 468, 25 'auspicaui pro auspicatus sum . . . Caecilius Plocio: insanum' e. q. s. 'Naeuius belli Poenici . . . Caecilius Plocio: ut magistratus publice cum auspicant.'

1 hospitium *HL* *Sequentia alteri tribuit personae Bothius* haud *Spengelius*, *om.* ω histrionium *Guietus* istrionum ω 2 aeque *x* publicae rei cum *scripsi* publice cum ω cum publicitus *Maehly* publice quando *Bothius* auspicant cum publice *x*

XV

Tú nurum non uís odiosam tíbi esse, quam rarénter uideas?

Nonius 164, 26 'rarenter pro rare.'

nurum tu non uis odiosam tibi Esse *Spengelius*

XVI

Ibo ád forum et paupérii tutelám geram.

Nonius 220, 4 'paupertas generis feminini. Neutri Caecilius Plochio: ibo' e. q. s.

pauperii *scripsi* (*cf. Gellius IX* 14) pauperi ω pauperio *Spengelius* pauperie *Bothius*

XVII

Ibó domum: ad plebem pérgitur: publícitus defendúndumst.

Nonius 513, 7 'publicitus pro publice . . . Caecilius Plocio: ibo' e. q. s.

ibi demum *Bothius* domum ibo *Grauertus Anal.* 114 pergitor *Spengelius* péragetur *conieci* (*unde* peragitur *vel* peragitor *x*) defendundum est LW^2 defendendum est φ

XVIII

Opuléntitate nóstra sibi ⟨esse⟩ iniúriam
Factám

Nonius 146, 14 'opulentitas pro opulentia ..... Caecilius Potio: opulentitate' e. q. s. (Plocio ed. 1526)

1 esse *addidi* eam *x* 2 factam *Mercerus* faciam *ω*, *quo servato olim* ne *post* sibi *inserueram*, si *Bue proposuit* opulentitate iniuriam factam sibi Nostra *Bothius*

XIX

Líberne es? — Non súm, uerum inibi est .....

Nonius 124, 25 'inibi pro sic et mox ...'

non sum liber, verum inibist quasi *x*

XX

catellae

Nonius 199, 10 'catellae diminutiuum est catenarum et dicuntur genere feminino.'

POLVMENI

Πωλούμενοι Menandri? Ex inc. XXIV fortasse comparari possit cum Menandri I his: *τάλας, ἕστηκας ἔτι πρὸς ταῖς θύραις Τὸ φορτίον θείς; σιτόκοπρον ἄθλιον, Ἄχρηστον εἰς τὴν οἰκίαν εἰλήφαμεν.*

At pól ego neque florém neque flocces uólo mihi,
uinúm uolo.

Nonius 114, 17 'floces, faex uini. Caecilius: ad pol' e. q. s. Gellius XI 7, 6 'item flocces audierat prisca uoce significare uini faecem e uinaceis expressam, sicuti fraces oleis: idque aput Caecilium in Polumenis legerat.'

Cf. cor. XXIX at *Fruterius* ad *ω* floces *Nonii ω* neque floces neque florem *Vrbin.* 307

PORTITOR

Cf. Ritschelius Parerg. I 158.

..... cur dépopulator? gérrae!

Nonius 118, 33 'gerrae, nugae, ineptiae ... Plautus

Asinaria: gerrae! . . . idem . . congerro meus, ut conlusor meus, qui easdem exerceat nugas. Caecilius Portitore: cur d. g.'

depopulato F^1L gerre L fur depopulator gerro *Rostius comm. Plaut.* 282, *non male* fur d. ⟦ gerrae! *Kiesslingius*

PROGAMOS

Πρόγαμοι Menandri?

I

Ita quód laetitia mé mobilitat, maéror molitúr metu.

Nonius 346, 14 'moliri, retinere, morari ac repigrare.'

An quom? laetitia *Palmerius* letiale (latiale P) ω letale *Grauertus*

II

audibo

Vide ad Naucl. I.

PVGIL

Cf. *Πύκτης* Timoclis et Timothei.

Tum intér luctandum hunc tímidum tremulis pálpebris
Percútere nictu: hic gaúdere et mirárier.

Festus p. 177 M. 'nictare et oculorum et aliorum membrorum nisu saepe aliquid conari dictum est ab antiquis — — unde quidam nictationem, quidam nictum, ut Caecilius in pugilem: tum' e. q. s. Paulus p. 176 M. 'dicimus enim nictationem et nictum. Caecilius: hunc tremulis p. p. nictu.'

1 luctandum *scripsi* laudandum *cod.* ludendum *Fruterius*

SYMBOLVM

I

Destítuit omnes séruos ad mensam ánte se.

Nonius 280, 2 'destitui rursum statui . . .' (Coelius Bern.)

sex *B*

II

Audíre ignoti quom ímperant soleó, non auscultáre.

Nonius 246, 14 'auscultare est obsequi . . . Caecilius

Simbolo: audire' e. q. s. (Symbolo Mercerus sembono GH[1] LP ex soembolo ortum embono ceteri libri)

quom *scripsi* quod *ω* quae *Bothius*

SYNARISTOSAE

Ex Menandri Synaristosis haec (IV = 449 K.): *Ἔρως δὲ τῶν θεῶν Ἰσχὺν ἔχων πλείστην ἐπὶ τούτου δείκνυται· Διὰ τοῦτον ἐπιορκοῦσι τοὺς ἄλλους θεούς* affinia videri possunt amoris laudibus quae sunt apud nostrum inc. fab. XV.

Heri uéro prospexísse eum se ex tégulis:
Haec núntiasse et flámmeum expassúm domi

Gellius XV, 15 'ab eo quod est pando, passum ueteres dixerunt, non pansum, et cum ex praepositione expassum, non expansum. Caecilius in Synaristosis: heri' e. q. s. Nonius 370, 14 'passum dispersum, solutum . . . Caecilius sinaristosis (inaristosis Gen. Harl.): heri' e. q. s.

1 heri *pyrrichium aequare demonstravit Ritschelius opusc. II* 255 eumpse *conieci* (*item Bergkius*) *cf. v.* 29 se . . . flammeum *om. Nonius* (*nisi quod* se eum *habet Par.*) 2 haec *m. pr. sup. Petav.* hec *Voss.* nuntiasset *ψ* et nuntiasse *Bergkius: an* ecnuntiasse et? dñi (*i. e.* domini) *Par. Voss.*

SYNEPHEBI

Συνέφηβοι Menandri teste Cicerone de fin. I 2, 4 et de opt. gen. or. 18. 'Synephebum' saturam Varro ut Philemo comoediam inscripsisse videtur.

I

In amóre suaue est súmmo summaque ínopia
Paréntem habere auárum inlepidum, in líberos
Diffícilem, qui te néc amet nec studeát tui.
Aut tu íllum furto fállas aut per lítteras
Auértas aliquod nómen aut per séruolum
Percútias pauidum, póstremo a parcó patre
Quod súmas quanto díssipes libéntius!

* * *

Quem néque quo pacto fállam nec quid inde aúferam,

Nec quém dolum ad eum aut máchinam commóliar
Scio quícquam: ita omnis meós dolos fallácias
Praestrígias praestrínxit commoditás patris.

Cicero de nat. deor. III 29, 72 'ille uero in Synephebis Academicorum more contra communem opinionem non dubitat pugnare ratione, qui in amore summo summaque inopia suaue esse dicit parentem ... tui. Atque huic incredibili sententiae ratiunculas suggerit: aut tu illum ... libentius. Idemque facilem et liberalem patrem incommodum esse amanti filio disputat, quem neque quo pacto ... patris. Quid ergo isti doli? quid machinae? quid fallaciae praestrigiaeque?' (sic Vindob. praestigiaeque ceteri libri) 'num sine ratione esse potuerunt?'

1 *constituit Bothius* 4 furto *Bue* fructu ω 6 pauidum] timidum *Rehd.* stupidum *aut* bardum (*cf. v.* 250) *malim* 7 dissipes *Leid. c Erl.* dissipis *Leidd. a b Palat. Vind. m.* 1 dissipas *Vind. corr.* dissupas *Rehd.* 8 nec quid inde *Schoemannus* ne quid inde *Leid. b* neque tinde *Vind.* neque ut inde *codd. aliquot Davisii et Moseri, Spengelius* neque unde *Leidd. ac Erl. Palat. cum aliis* neque aliquid *Glog.* neque qui inde *Heindorfius* neque quid *Bothius* 9 neque quem *Erl.* 11 praestrigias *Bue* (*cf. CGl.* V 323, 8 *G.* 'praestrigia') praestigias ω: *sed v. supra* praestinxit χ, *Lambinus*

II

Serit árbores, quae saéclo prosint álteri.

Cicero Catonis mai. 7, 24 'nemo enim est tam senex, qui se annum non putet posse uiuere: sed idem in eis elaborant, quae sciunt nihil omnino ad se pertinere. Serit' e. q. s. 'ut ait Statius noster in Synephebis. nec uero dubitat agricola, quamuis sit senex, quaerenti cui serat respondere: dis inmortalibus ... et melius Caecilius de sene alteri saeculo prospiciente quam' e. q. s. Idem Tusc. disp. I 14, 31 'serit' e. q. s. 'ut ait ille' ('ille' add. Wolfius, prob. Wesenbergius Emend. Tusc. II 7 'Statius' alii) 'in Synephebis, quid spectans nisi etiam postera saecula ad se pertinere?' Cf. ad inc. inc. I.

saeclo prosint alteri *Spengelius* alteri saeculo prosint (prosient *Cat. Par. in mg. m. alt. sed ant.*) ω serit 'Arbores quae álteri saéculo prósient (prosint *Bergkius opusc.* I 218) *G. Hermannus, fort. recte*

III

Pró deum, populárium omnium, ómnium adulescéntium
Clámo postulo óbsecro oro plóro atque inploró fidem!
* * *
. in ciuitáte fiunt fácinora capitália:
⟨Nám⟩ ab amico amánte argentum accípere meretrix noénu uolt.

Cicero de nat. deor. I 6, 13 'conuocandi omnes uidentur, qui quae sit earum' (sententiarum) 'uera iudicent . . . itaque mihi libet exclamare, ut in Synefebis:' (ut terentius in ephebis Erl. ut Statius in S. alii ut Plautus in S. alii ut ille in S. Vrsinus) 'pro deum . . . fidem, non leuissuma de re, ut queritur ille in ciuitate fieri facinora . . . uolt; sed ut adsint cognoscant animaduertant' e. q. s. Deest locus in Vindob. et Palat. 1519.

1 omnium, omnium *Manutius* omnium (*semel*) *Leidd. abc cum libris plerisque* animum *Erl.* 3 *prima syllaba* hac *vel* nunc *fuisse potest* in ciuitate fieri *Cicero* fieri in ciuitate *Orellius* fieri in ciuitate *posito extra versum* fieri *Schoemannus* *Eisdem numeris adulescentem perrexisse videri monuit Spengelius* 4 noenu uolt *scripsi, item Bergkius opusc.* I 384 nunc neuolt *olim.* nuult *Leid. c* non uult φ neuolt *FA Wolfius*

IV

Ad réstim res redit. — 'Immo collus, nón res: nam ille argéntum habet.

Nonius 200, 21 'collus masculino . . . Caecilius Harpazomene . . . idem Soenefebis: ad restim' e. q. s. Cf. Ter. Phorm. 686. Adde quod ad Imbriorum fr. IV adnotavi.

SYRACVSII

Συρακόσιος Alexidis?

I

Vide, Démea, hominis quíd fert morum símilitas.

Nonius 177, 1 'similitas, similitudo. Caecilius Syracusis: uide' e. q. s.

fert *edd.* feret (feceret W^1) ω

II

. . tantan hínc inuasit ín corollam dúlcitas?

Nonius 96, 28 'dulcitas, dulcitudo pro dulcedo ... Caecilius Syracusis: tantan' e. q. s. (Coelius *Wolf.* seracusis Harl. Leid.)

eia *suppleas* tantan *Mercerus* tanta H^1 tantam φ hinc *Vict.* huic ω in corollam dulcitas *scripsi* in corda (corolia *Vrbin.* 307) indulcitas ω (*cf. cor.* XXIX *sq.*) in cor Daui dulcitas *Mercerus* in cor damni dulcitas *Bothius* in tua corda *vel* in cor, Daue, dulcitas *temptaveram* tanta huic i. in cor dandi d. *Bue*

III

híc amet,

Fámiliae famé perbitant, áger autem stet séntibus.

Nonius 391, 22 'stare iterum horrere significat . . . Caecilius Syracusi: hic' e. q. s. (Syracusiis Junius) Cf. Plauti Cist. 45.

familiae fame pereant ω (*cf. cor.* XXX) familia ei fame perbitat *Bothius* familiae fame depereant *Beierus* híc amet, fame aliei pereant *Bergkius opusc.* I 393 hic amét, fame famíliae pereant *x* híc a., f. famĕ pereant *septenario Bue*

TITTHE

Exempli optio data est inter *Τιτθάς* Eubuli, *Τιτθήν* sive *Τιτθάς* Alexidis, *Τιτθήν* denique Menandri. Nihil similitudinis intercedit inter Menandrea (fr. II M.): *οἱ τὰς ὀφρῦς αἴροντες ὡς ἀβέλτεροι Καὶ "σκέψομαι" λέγοντες κ. τ. λ.* et nostri fr. inc. XXIII.

I

220 Praesértim quae non péperit, lacte nón habet.

Nonius 483, 4 'lacte nominatiuo casu ab eo, quod est lac . . . Caecilius Tite: praesertim' e. q. s.

disertim *Fruterius*

II

egon uitám meam

'Asticam conténdam cum istac rústicana ⟨tuá⟩, Syra?

Nonius 258, 34 'contendere significat comparare .... Caecilius Tithae: egon' e. q. s. (thieste Vrbin. 308)

asticam *Bergkius opusc.* I 394 atticam *ω* ista *AG²P* isti, *supr.* a, *H* tua *Bergkius, om. ω* rustica dura (*vel* uana) *Spengelius. Octonarius iambicus* egon uítam ... rustica, Syra *placuit CFWMuellero*

III

Pér mysteria híc inhoneste ⟨honéstam⟩ grauidauít probro.

Nonius 118, 11 'grauidauit, impleuit. Caecilius Titte: per' e. q. s.

inhonesto *mavult Bue* honestam *Bothius, om. ω, quos qui sequi malet primum pedem excidisse statuet* inceste *x* probo *H² W*

IV

atque hércle
Vtrásque te, cum ad nós uenis, subfárcinatam uídi.

Nonius 183, 25 'utrasque pro utrimque uel utrobique. Hemina Historiarum lib. IV: in Hispania pugnatum bis: utrasque nostri loco moti. Caeleus Tihe: atque' e. q. s. Cf. Lachmannus Lucr. 104 Bue lat. decl. p. 32 et ann. philoll. 1867 p. 68. (Caecilius Titthe Mercerus)

2 te *Mercerus* et *ω* suffarcinatam *Mercerus* subfraginatam *ω* *Senariorum frusta* atque ... uenis | s. u. *praefert x*

V

[ubi] ádiacentem cómpitum

Nonius 196, 9 'compita .... masculino Varro de scenicis originibus lib. III: ubi compitus erat aliquis. Caecilius Titthe: ubi a. c.'

ubi *ex Varronis loco inl. vid.* abi (*s.* adi) ad (*s.* in) *coniecerunt* adiacentem *Fruterius* adicientem *ω*

VI

.... hic dúm abit, huc concéssero.

Nonius 200, 6 'concedere, recedere uel cedere ... Caecilius Tithe: hic' e. q. s.

TRIVMPHVS

I

Hiérocles hospes ést mi adulescens ádprobus.

Gellius VI (VII) 7, 9 'adprobus tamen, quod significat ualde probus, non infitias eo quin prima syllaba acui debeat. Caecilius in comoedia, quae inscribitur Triumphus, uocabulo isto utitur: Hierocles' e. q. s.

II

Nunc meaé malitiae, Astútia, opus ést subcenturiáre.

Festus p. 306 M. 'succenturiare est explendae centuriae gratia supplere, subicere — Caecilius in Triumpho: nunc' e. q. s. Paulus 307 M. 'succenturiare — supplere. Caecilius: nunc' e. q. s.

Numeros Bergkius perspexit militiae *Festi cod.* *Hiatum in diaeresi olim* te *inserendo explevi* subcenturiare *O. Muellerus* subcenturia *Festi cod.* succenturia *Paulus* subcenturiata *Bue* subcenturiari *Bergkius* est succenturiata opus *Bothius*

EX INCERTIS FABVLIS

I

Núnc enim demum mi ánimus ardet, núnc meum cor cumulátur ira.

Cicero pro Caelio 16, 37 'redeo nunc ad te, Caeli, uicissim, ac mihi auctoritatem patriam seueritatemque suscipio. sed dubito quem patrem potissimum sumam: Caecilianumne aliquem, uehementem atque durum? Nunc enim' e. q. s. Idem de fin. II 4, 14 'intellegas inter illum qui dicat: tanta laetitia auctus sum ut nil constet, et eum qui: nunc demum mihi animus ardet, quorum alter laetitia gestiat, alter dolore crucietur, esse illum medium . . . qui nec laetetur nec angatur.' Caecilianum patrem Quintilianus XI 1, 39 Terentiano opponit. Ei autem vel in Asoto (II) vel in Fallacia (I) vel in Hymnide (VIII) vel in Pausimacho (IV) fingas partes fuisse.

II

O infélix, o sceléste!

* * *

Egóne quid dicam? egon quíd uelim? quae tu ómnia
Tuis foédis factis fácis ut nequiquám uelim.

* * *

Istam ín uicinitátem te meretríciam

Cur cóntulisti? cúr inlecebris cógnitis 235
Non . . . refúgisti . . . . .
. . . . cur álienam ullam múlierem
Ností? . . . . . .
. . . . . dide ac dísice,
Per mé licebit 240
. . si egebis, tíbi dolebit, míhi sat est,
Qui aetátis quod relíqüom est oblectém meae.

Cicero pro Caelio 16, 37 ubi eis quae ad I descripsimus, statim haec subiunguntur: 'aut illum: o infelix, o sceleste! Ferrei sunt isti patres: [2. 3] uix ferendi.' (del. Franken Mnem. VIII 219 et F. Schoellius mus. Rhen. XXXV 559 'ferenda' Salisb.) 'diceret talis pater: cur te in istam uicinitatem meretriciam contulisti? cur inlecebris cognitis non refugisti? cur alienam ullam mulierem nosti? dide ac dissice, per me licebit: si egebis ... meae. Huic tristi ac derecto seni responderet Caelius' e. q. s.

2 quidicam *Par. m. pr.* egone (*om.* quid uelim) *Brux.* egone quid uelim *Par. Salisb. cum ceteris* quid uelim *Spengelius* quae *referendum ad* omnia, *de quibus in superioribus sermo fuerat.* qui *Spengelius* 4 cur te in istam uicinitatem (ciuitatem *Brux.*) meretriciam contulisti? *Cicero* cur in uicinitatem istam meretriciam Te c. *Spengelius* 6 *sq.* non effugisti? cur alienam mulierem Cognosti? *Spengelius* 9 disiice *Orellius: cf. coroll.* XIII *sqq.* dissice *Put.* disce φ 11 *praemitti* olim *vel* posthac *licet* si egebis *om. cum Spengelio Schoellius, ut unus senarius* per me ... est *currat* dolebunt *Brux.* sat est *om. Brux. Erf.* 12 reliquom *Par.* reliquum *vulgo. An* quod mi est réliqüom?

III

Vt me hódie ante omnes cómicos stultós senes
Versáris atque inlússeris lautíssime.

Cicero Lael. 26, 99 'quid autem turpius quam inludi? quod ut ne accidat, magis cauendum est. ut me hodie' e. q. s. Idem Cat. mai. 12, 36 'nam quos ait Caecilius comicos' (comicus libri) 'stultos senes, hoc significat credulos obliuiosos dissolutos, quae uitia sunt non senectutis, sed inertis ignauae somniculosae senectutis.'

1 tu me *malit Halmius* 2 iusseris *Gud.* illuseris *August.*

ut iusseris (*h. e.* inl., *ni f. cf. Afran.* 87) φ lusseris *tuetur P. Langen Beitr.* 18 ut lusseris *Bue* elusseris *Halmius* unxeris *Palat. a* emunxeris *Bentleius in Hor. a. p.* 96

IV

245 'St tacete: quíd hoc clamoris? quíbus nec mater néc pater,
Tánta confidéntia? auferte ístam enim supérbiam.

Cicero de orat. II 64, 257 'saepe etiam uersus facete interponitur uel ut est uel paululum mutatus, aut aliqua pars uersus, ut Statii a Scauro stomachante (ex quo sunt nonnulli, qui tuam legem de ciuitate natam, Crasse, dicant): st tacete' e. q. s. (satius vel statius scauro stomachanti ω, corr. Bakius) Deest locus in Erl. vet. et Abrinc.

1 st] sed *Pal.*[3] *Erl.*, *om. M* (*mutili*) si *L* (*h. e. Laud. amissi apographa*) nec *om. L Erl.* mater nec pater *Harl. Leid.* pater nec mater *M* sit *add. L Erl.*, *unde* nec pater nec mater est *Leo Pl. F.* 285 2 confidentia estis ω, estis *del. Schuetzius* auferte *Leid.* aufert φ istāc *L Erl.* in *M* enim *om. M Erl.* t. c. estis? aufertin superbiam? *Leo* auferte nunc istam superbiam *ed. Rom.*

V

Si cónfidentiam ádhibes, confide ómnia.

Isidorus Orig. X 40 'confidens, quod sit in cunctis fiducia plenus. unde et Caecilius: si' e. q. s.

habes *Par.* adhibens *Wolfenb.*

VI

. . . innocéntia eloquéntiast.

Apuleius apolog. c. 5 'sane quidem si uerum est quod Statium Caecilium in suis poëmatibus scripsisse dicunt, innocentiam eloquentiam esse' e. q. s.

Quod breviter tetigit Apuleius dictum aliquo modo in numeros redegi: expleri sententiam sic fere saepe innocentia ipsast eloquentia *suasi in coroll. p.* XXX animi *praemitti iubet Spengelius ind. litt. Gotting.* 1865 *p.* 550

VII

Tantám rem dibaláre ut pro nilo hábuerit.

Varro de l. l. VII 103 M. 'multa ab animalium uocibus tralata in homines, partim quae sunt aperta, partim obscura. Perspicua, ut ... Caecilii: tantum' e. q. s. (Cilii Flor. Haun.)

tantam *Scaliger, qui* dibalare rem *interpretatur καταφαγεῖν τὴν οὐσίαν: immo vituperatur qui secretum* balando, *i. e. garriendo differre et divulgare non veritus sit.* tantum ω

VIII

. . . . nímis audacem nímisque bardum bárbarum

Pauli Festus p. 34 M. [1]'bardus stultus, a tarditate ingenii appellatur. Caecilius: nimis' e. q. s.

IX

Quísquilias uolántis, uenti spólia memorant: í modo!

Festus p. 257 M. 'quisquiliae dici putantur quidquid ex arboribus minutis surculorum foliorumue cadit, uelut quidquidcadiae. Caecilius: quisquilias' e. q. s. Cf. Hymnis VI.

memoras, i modo *Scaliger*

X

Omnibus laetítiis laetus íncedo . . . . .

Cicero de fin. II 4, 13 'nam et ille apud Trabeam uoluptatem animi nimiam laetitiam dicit, eandem quam ille Caecilianus, qui omnibus laetitiis laetum esse se narrat.' Idem ad fam. II 9 'repente uero incessi omnibus laetitiis laetus'.

XI

. . . . . quántum amantum in 'Attica est

Charisius p. 98 P. 'amantum Caecilius, ut etiam Plinius notat: quantum' e. q. s.

in Attica *scripsi* in natica *cod.* in riatica *ed. pr.*

XII

. . . . . nomen uírginis,

Nisi mírum est, deintegráuit.

Nonius 101, 25 'deintegrare, deminuère ... Caecilius: nomen' e. q. s.

1 *sq. unius septenarii frustum esse vult Bue* 2 nisi mirum

est] *cf. Plauti Pseud.* 1213 *et symbolae meae ad part. Lat. p.* 17 deintegrabit *olim coniecī, quod non necessarium.* uirginis H^1 *W* uerginis φ

XIII

Venério cursu uéni, prolató pede
Vsque ád scaphonem

Isidorus Orig. XIX 4, 5 'scaphon funis in prora positus. de quo Caecilius: Venerio' e. q. s. (cecilius, m. 2 suprascr. lucilius Monac. licinius, suprascr. eadem m. uel cecilius Tegerns., unde de auctore huius loci dubitari posse monet Spengelius)

1 cursum *Wolfenb.* prolatum *Wolfenb.* pede *sc. veli*] pede/// (*erasa* s) *Monac.* pedes *Sangerm.* 805 *et scr.* s *in ras. Sangerm.* 806 2 scaphonem *Emeranus* safonem *Monac. Sangermann.* fabonem *Wolfenb.* saphonem *alii* safon *gloss. Bern.*

XIV

. . . . . mane ut éx portu in Piraéum

Cicero ad Att. VII 3, 10 'uenio ad Piraeea, in quo magis reprehendendus sum quod homo Romanus Piraeea scripserim, non Piraeum — sic enim omnes nostri locuti sunt — quam in quod addiderim . . . . nostrum quidem si est peccatum, in eo est quod non ut de oppido locutus sum, sed ut de loco, secutusque sum, non dico Caecilium: mane' e. q. s. 'malus enim auctor Latinitatis est, sed Terentium, cuius fabellae propter elegantiam sermonis putabantur a C. Laelio scribi: heri aliquot adulescentuli coimus in Piraeum.'

XV

. . . . . deúm qui non summúm putet,
Aut stúltum aut rerum esse ínperitum exístumem:
Cuii ín manu sit, quém esse dementém uelit,
Quem sápere, quem sanári, quem in morbum ínici
. . . . . .
Quem cóntra amari, quem éxpeti, quem arcéssier.

Cicero Tusc. disp. IV 32, 68 'totus uero iste qui uolgo appellatur amor . . . tantae leuitatis est, ut nihil uideam quod putem conferendum. quem Caecilius deum' e. q. s. Versus 1 sq. congruere cum Euripideis (Augae fr. 269 N^2.) Ἔρωτα

δ' ὅστις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν Καὶ τῶν ἁπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον, Ἥ σαιὸς ἐστιν ἢ καλῶν ἄπειρος ὢν Οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν monuit Meinekius.

1 ego uero Amorem *supplevit Bentleius* 2 rerum] uenerum *coniecit Meinekius* existumet (*ex Ciceronis ore*) *Reg. Pith. Gud.* existimat *vulgo* existumo *Bentleius* 3 cuii *scripsi: cf. Pompon.* 146 *et Ritschelius ad Plauti Trin.* 358 *ed.* 2 cui *ω, nec offendit Bentleium: Ciceronis, non poetae esse arbitratur CFWMueller* cuius *Ernesti, quod olim probavi* 4 sanari *Oxonn. aliq. ut vid., Manutius, Bentleius* insanire *φ Versum excidisse vidit Bentleius talem fere:* quem odio ésse, quem contemni, quem excludi foras 5 quem expeti, quem arcessier *Bern., Erasmus, Bentleius* quem expeti quem arcessiri (*vel* accersiri *Pith.*) *φ* quem accersiri, quem expeti *Cratandrina*

XVI

Homo hómini deus est, sí suum officium sciat.

Symmachus epist. IX 114 'recte Caecilius comicus homo, inquit, homini' e. q. s. Cf. Epist. II

XVIII

Saépe est etiam súp palliolo sórdido sapiéntia. 266

Cicero Tusc. disp. III 23, 56 'hic Socrates commemoratur, hic Diogenes, hic Caecilianum illud: saepe' e. q. s.

XIX

Quaeso ígitur, quisquis és, mea mulier . . .

Nonius 197, 34 'cuis et generi feminino attribui posse ueterum auctoritas uoluit . . . Caecilius: quaeso' e. q. s.

quaero *Onions* quis *trochaeos metiens x*

XX

Grammónsis oculis ípsa, atratis déntibus

Nonius 119, 19 'gramiae, pituitae oculorum.' Cf. Plocium.

grammonsis *FHL* grammosis *φ* dentibus F^1 *Aldina* gentibus *φ*

XXI

Aduéhitur cum iligná corona et chlámyde: di uostrám fidem!

Gellius V 6, 12 'ciuica corona ... fit e fronde quernea ... fuit etiam ex ilice, quod genus superiori proximum est, sicuti scriptum est in quadam comoedia Caecilii: aduehuntur, inquit, cum' e. q. s. Cf. Triumphus.

aduehitur *Bothius* adueuntur *Rott.* adueũ *et* unt *in fine et in principio paginae Vat.* aduehuntur φ iligna *Fleckeisenus epist. crit. ad M. Hertzium p.* 25 ilignea (lignea *Reg.*) ω áduehunt Eúm cum iligneá corona *CFWMueller*

XXII

270 Pro di ínmortales! únde prorepsít truo?

Pauli Festus p. 367 M. 'truo auis onocrotalus. Caecilius irridens magnitudinem nasi: pro' e. q. s. Cf. CGl. II 384 G. *ὀνοκρόταλον trico.*

unde hic *Aldina, fortasse recte*

XXIII

si quassánte capite trístes

Incédunt.

Seruii Lemovic. in Verg. georg. I 74 'quassante, i. e. quassa, quae sonet cum quassatur.' Cf. Plauti Asin. 403.

sic *malo*

XXIV

séquere me. — Perii hércle. — Tu, quid enim óscitans

Hietánsque restas?

Diomedes p. 336 P. 'hiare et hietare ueteres dixerunt ... Caecilius: sequere' e. q. s. (Caecilius Putschius caelius Par. A Mon. cod. Scioppii celius Par. B)

1 *praemittendum* age *vel simile quid: octonarium continuum praefert Bue* perii hercle *nunc scripsi et personas distinxi.* peri hercle *Monac., cod. Scioppii* periercle *Par. A* pehercle *Par. B* praei hercle *Putschius, merito repudiavit CFWMueller l. l.* 742 quid *scripsi, om. Par. B* qui φ enim *vel* nam *conicio* mihi ω mi *Spengelius* 2 restans *Par. A*

XXV

operis remex

Cicero de orat. II 10, 40 'et Crassus, nox te, inquit, nobis, Antoni, expoliuit hominemque reddidit. nam hesterno sermone

unius cuiusdam operis, ut ait Caecilius, remigem aliquem aut baiulum nobis oratorem descripseras, inopem quendam humanitatis atque inurbanum.'

operis remigem aliquem aut baiulum *sunt qui tribuant Caecilio*

[XXVI 275

Dum taéniam, qui uólnus uincirét, petit]

Festus p. 360 M. 'taenias Graecam uocem sic interpretatur Verrius, ut dicat ornamentum esse laneum capitis honorati, ut sit apud Caecilium in Androgyno [I] et alias: dum' e. q. s. O. Muellero, cui hic versiculus Caecilii non esse videbatur, ita adsentior, ut tragoediae etiam multo aptiorem habeam.

petit *om. Vrsinus*

XXVII

Profértoque nóbis in múndo futúrum
Lectum

XXVII sq. Charisius p. 181 P. 'in mundo pro palam et in expedito, ac cito; Plautus . . . Caecilius quoque, ut Annaeus Cornutus libro tab. castarum patris sui: profecto' e. q. s. 'item idem: namque' e. q. s. (lib tab̄ castar̄ patris sui cod. libro fabularum castarum patris sui Lindemannus. In litteris tab̄ castarum O. Jahnius Proleg. in Pers. p. XXI latere coniecit tabernariarum, in sequentibus autem patris sui titulum fabulae, Caecilianum denique locum excidisse; in libro I epistularum conieceram. libro tabularum castrensium Bue mus. Rhen. XXXIV 347)

1 profertoque *scripsi dubitanter* profecto qui *cod.*

XXVIII

. . . namque ⟨míhi⟩ malum in mundóst, ere

num qui *Lindemannus* nam cui *prop. Bue* in mundost ere *Bue Coniectanea Latt.* (1868/9) *p.* 7 in mundo si ire *cod.*
nam quia malum in mundo esse sciret *coni. Keilius*

XXIX

Si nón sarciri quítur

Diomedes p. 380 P. 'Accius quitus sum . . . queuntur. Caecilius praeterea: si n. s. quitur.'

XXX

280 Dí boni! quid hoc?

Rufinus de metris com. GL VI 556 K. 'Varro in VII: clausulas quoque primum appellatas dicunt, quod clauderent sententiam, ut apud Accium: an haec iam obliti sunt Phryges? Non nunquam ab his initium fit, ut apud Caecilium: di boni quid hoc? apud Terentium: discrucior animi.'

Tripodiam troch. catal. possunt in cantico vel trochaei vel iambi vel cretici vel bacchei secuti fuisse: minus probabilia protulit Hermannus elem. 181 *epit.* 70. *Cf. praeterea Studemundus de cant. Plaut.* 4

XXXI*

. . . . . ó tristes inéptias!

Seneca epist. 113, 26 'haec disputamus adtractis superciliis, fronte rugosa. non possum hoc loco dicere illud Caecilianum: o tristes ineptias! ridiculae sunt.' Caecilianum] caelianum Bamb. teste Bue cicilianum, caeciliani, celanum, celiani ceteri codd.

XXXII

. . . . . íncolumi insciéntia

Fronto epist. II 6 p. 31 Nab. 'igitur paene me opicum animantem ad Graecam scripturam perpulerunt homines, ut Caecilius ait, incolumi inscientia.'

XXXIII

uallata gula

Macrobius Sat. III 15 (II 11), 9 'sed quis neget indomitam apud illos et, ut ait Caecilius, uallatam gulam fuisse?'

XXXIV

decora domi

Donatus in Ter. eun. IV 7, 45 'domi et foci genetiui sunt. Caecilius: decora domi.'

XXXV

285 glabrum tapete

Nonius 229, 4 'tapete generis neutri. Turpilius (217) et Caecilius: glabrum tapete.' Caecilii memoriam secludit x.

XXXVI

Leontium

Charisius p. 80 P. 'Leontion et Crusion et Panion' (Chrysion Spengelius thyrusion et faunion Neap. thrusion et paunion excerpta Par.) 'ex neutris Graecis feminina nostri' (sic Keilius 'neutra' Neap.) 'fecere * et Plautus quod dixit haec Phronesium, et Caecilius Leontium' (haec Leontium Fabricius). Chrysion fabula Caeciliana; *Φάνιον* Menandri comoedia, Phanium in Terentii Phormione v. 201. 218 legitur.

XXXVII

Horatius a. p. 238 'ut nihil intersit Dauusne loquatur et audax Pythias emuncto lucrata Simone talentum, An custos famulusque dei Silenus alumni.' Comm. Cruq. in l. l. 'Pythias persona comica in comoedia Lucilii' (immo Caecilii) 'quae inducitur per astutias accipere argentum a Simone domino suo in dotem filiae.'

Cf. Pseudoacro: 'non dicit de Pythia Terentiana, sed quae apud Lucilium comoediographum inducitur' (sic Par. γ lucillium satyricum inducitur ed. Rom. a. 1474 lucilium inducitur tragoediographum rell.) 'ancilla per astutias accipere argentum a domino. nam fefellit dominum et accepit ab eo argenti talentum: fuit enim haec eadem meretricula rapax, ut Thais, quae lucrum facit.' Caecilii nomen restituendum esse recte monuit Orellius, certam comoediam Horatium innuere miro iudicio negat Dieterich Pulc. 126.

XXXVIII

gnoscit

Diomedes p. 378 P. 'gnoscit ait Caecilius.' (ignoscit Monac.)

XXXIX

facilioreis. sanctioreis.

Charisius p. 104 P. 'facilioreis Caecilius, inquit Plinius, idem et sanctioreis ait.'

XLI

290 fác uelis:

Perfícies.

Iulius Rufinianus 19 p. 43 H. '*ἀποφώνημα*, sententia responsiua, ut apud Caecilium: fac u. p.' (Caecilium Ruhnkenius Caelium ed. princ.)

1 *sq. potest etiam septenarii initium* fác uelis: perficies *fuisse*

XLII

Festus p. 229 M. 'profesti dies di[cti, quod sint procul a religione numinis] diuini. Caecilius .... sti tantundem ..... [Afranius] in Priuigno' e. q. s.

XLIII

Tántum bellum súscitare cónari aduersários
Cóntra bellosúm genus!

Nonius p. 80, 32 'bellosum, bellicosum. Caecilius: tantum' e. q. s. (cecilius EH²PW celius, caelius, coelius φ) Coelii Antipatri fragmentis (5 P.) inseri solent; a numeris non aliena esse, ut fortasse Caecilii sint, monui in coroll. p. XXXI.

IVVENTIVS

ANAGNORIZOMENE

Quód potes, sile céla occulta tége tace mussá mane.

Festus p. 298 M. '[summ]ussi dicebantur [murmuratores] —— nam mussare si .....s in Agnorizomene: quod' e. q. s. (Anagnorizomene Augustinus.) Paulus p. 299 M. 'summussi ... Terentius mussare pro tacere posuit, cum ait: sile ... mussa.' (Iuuentius Lindemannus Terentius Paulus, quem intellegit Terentium Libonem Fregellanum Scaliger Coni. in Varr. p. 83 Caecilius Vrsinus, de quo dubitat Spengelius. Cf. inc. fab. I. II)

oc ..... *cod. Festi*

EX INCERTIS FABVLIS

I

gaúdia

Sua si ómnes homines cónferant unum ín locum,
Tamén mea exsuperét laetitia.

Varro de l. l. VI 50 M. 'laetari ab eo, quod latius gaudium propter magni boni opinionem diffusum. itaque Iuuentius ait: gaudia' e. q. s. (Deficit hic F. iuuentus fH Par. a iuñecius Par. b Terentius Rholandellus)

2 omnes homines] omnia omnes *L. Spengelius, non male Trochaei tales* gaúdia sua si ómnes .... locum Támen mea exsuperét laetitia *praeplacent aliis. Cf. O. Brugmanus l. l.* 48

II

pállium

Non fácio flocci ut spléndeat.

Gellius XVIII 12, 2 'id quoque habitum est in oratione facienda elegantiae genus, ut pro uerbis habentibus patiendi figuram agentia ponerent ac deinde haec uice inter sese mutua uerterent. Iuuentius in comoedia: pallium, inquit, non facio f. ut s. Nonne hoc inpendio uenustius gratiusque est quam si diceret: maculetur?' (Iuuentius Rutgersius Varr. lect. IV 19 iuuentus s. inuentus ψ terentius Magl.)

2 non facio *om. Par. Lugd. Magl.* ·S· *Dan. Pet.* ·2· *Voss.* (*quibus signis videtur lacuna indicari*) *Iambici octonarii frustum* ..... pállium floccí non facio ut s. *Fleckeisenus commendavit*

III

. . . caput ei téstatim diffrégero.

Charisius p. 196 P. 'testatim Iuuentius: caput ei t. d.' Verba iuventius caput minus certa sibi apparuisse testatur H. Keilius.

deffregero *cod.* defregero *Putschius*

IV*

† ita tradedeq. in re neq. in
Iudícium Aesopi néc theatri tríttiles

Varro de l. l. VII 104 'Maccius in Casina a fringuilla . . . † sues auoluerat ita' e. q. s. Sueti (sc. Suei) a uolucribus O. Muellerus. Suei a colubra Baehrens. Iuuentius ab ulula conieceram mus. Rhen. XXVII 183: cf. coroll. XXXII.

ita tradidi: quid ni? neque hili ⟨existumo⟩ Iudícium .... trittiles ⟨Vocés⟩ *olim lusi: nunc in desperato loco nolo amplius periclitari.* ita tragoediae | qua in ré neque in iud. *e. q. s. Bue mus. Rhen.* XXIX 197

V

scrupipeda

Varro de l. l. VII 65 M. 'scrupipedam Aurelius scribit ab scauripeda: Iuuentius comicus dicebat a uermiculo piloso, qui solet esse in fronde cum multis pedibus; Valerius a pede ac scrupea.' Cf. Plauti fr. 100 Sch.

LVSCIVS LANVVINVS

Cognominis formam Lanuvinus vindicavit Dziatzko ad Ter. Phorm. 1.

PHASMA

Donatus in Ter. eun. prol. 9 'idem Menandri Phasma nunc nuper dedit] bene nunc nuper, ut ex uicinitate facti ostendat nihil esse dicendum quam displicuerit haec comoedia Luscii Lanuuini, propterea quod res recens sit et omnes meminerint. Phasma autem nomen est fabulae Menandri.'

Menandri nomen additum propter *Φάσμα* Philemonis (*Φάσμα ἢ Φιλάργυρος* Theogneti). Acta primum Eunuchus a. 593/161.

THENSAVRVS

Terentius eun. prol. 10 'atque in Thensauro scripsit causam dicere Prius, unde petitur, aurum qua re sit suum, Quam ille qui petit, unde is sit thensaurus sibi, Aut unde in patrium monumentum peruenerit.'

Donatus in l. l. 'arguit Terentius quod Luscius contra consuetudinem litigantium defensionem ante accusationem induxerit. Huius modi enim est Luscii argumentum: adulescens, qui rem familiarem ad nequitiam' ('nequitia' Bentleius) 'prodegerat, seruum mittit ad patris monumentum, quod senex sibi uiuus magnis opibus apparauerat, ut id aperiret, inlaturus epulas, quas pater post annum decimum cauerat sibi inferri. sed eum agrum, in quo monumentum erat, senex quidam auarus ab adulescente emerat. seruus ad aperiendum monumentum auxilio usus senis thesaurum cum epistola ibidem repperit. senex thesaurum tamquam a se per tumultum hostilem illic defossum retinet et sibi uindicat. adulescens iudicem capit, apud quem prior senex, qui aurum retinet, causam suam sic agit: Athenienses ... praedicem et cetera. Quae contra naturam iurisque consuetudinem posita argumenta' ('arguit et' Bentleius) 'notat Terentius, quod ille ordo potior erat, ut adulescens prior proponeret causam, qui petitor inducitur.' Cf. *Θησαυρός* Anaxandridis Archedici Cratetis Dioxippi Diphili Menandri: nam Philemonis fabulam Plautus vertit in Trinummo. Menandrum Luscii auctorem fuisse probabilis est virorum doctorum coniectura. Senariorum vestigia in argumenti narratione agnovit Leo mus. Rhen. 38, 322.

Athénienses, béllum cum Rhodiénsibus
Quod fúerit quid ego hic praédicem? . . . .

2 quod fuerit ⟨dudum nobis⟩ quid e. p.? *suppl. Dziatzko ann. phil.* 1880 *p.* 812

EX INCERTIS FABVLIS

I

Terentius haut. prol. 30 'ne ille pro se dictum existumet, Qui nuper fecit seruo currenti in uia Decesse' ('Dixisse' Bentl.) 'populum: cur insano seruiat? De illius peccatis plura dicet, cum dabit Alias nouas, nisi finem maledictis facit.'

II

Terentius Phorm. prol. 4 'qui' (scil. poeta uetus) 'ita dictitat, quas antehac fecit fabulas' (sc. Terentius),

'Tenui esse oratione et scriptura leui: Quia nusquam insanum scripsit adulescentulum Ceruam uidere fugere et sectari canes Et eam plorare, orare ut subueniat sibi.' Ad quae cf. Donati scholia.

SEXTVS TVRPILIVS

BOETHVNTES

I

Melésia! intus céssas? credo hercle hélluo
Tubúrcinatur.

Nonius 179, 25 'tuburcinari significat raptim manducare ... Turpilius Boĕthuntibus: Melexia' e. q. s. Boethontibus H^3L^2W Boethantibus H^1

1 Melesia *scripsi ut Bergkius opusc.* I 208. 395 melixia *H* melexia φ cessas H^1 cessat φ

II

Eum dérepente dúcere uxorem aúdio.

Nonius 518, 3 'derepente. Turpilius Boetuntibus: eum' e. q. s.

ducere uxorem audio *Bothius* uxorem audio ducere ω

III

qui uérba uenatúr mea,
Pestís, si abscedat. — 'At sermonem hinc súblegam.

Nonius 332, 28 'legere surripere significat, unde et sacrilegium dicitur, id est de sacro furtum ... Turpilius in Boetuntibus: qui uerba' e. q. s.

2 pestis, si abscedat *scripsi* pestis arscedat (amrscedat *P*) ω pestis? (*vel* postis) Arcedat *Scaliger* postibus abscedat *Bothius* perii, si arcedat *x*. *Apertius se locuturum esse profitetur, si inportunus nescio quis auditor abierit: at is furtim e latebris captat sermonem. Personae vulgo non distinguuntur* at] et ω nec *Bothius: an* ei? sublegam ω sublegat *Scaliger*

IV

. . . quaeso cógita ac delíbera.

Nonius 429, 19 'inter cogitare et deliberare hoc inter est: cogitare est confirmare,' ('considerare' x) 'deliberare confirmare. Turpilius Boetuntibus: quaeso' e. q. s.

delibera *cum sequentibus om. Ba*

V

Mácte uirtute ésto.

Nonius 342, 1 'mactare est magis augere . . . Turpilius Boetontibus: macte u. e.'

An iambice macte ésto uirtute?

VI

Nón ago hoc per ságam pretio cónductam, ut unlgó solent.

Nonius 23, 5 'sagae mulieres dicuntur feminae ad lubidinem uirorum indagatrices . . . Turpilius Boethontibus: non' e. q. s.

CANEPHORVS

Κανηφόρος Anaxandridis fuit et Menandri. Huius fr. 253 K.: *ἀλογίστου τρόπου Ἀτύχημα φεύγειν ἐστὶν οὐκ ἀνθαίρετον* Ladewicus de Volc. Sedig. 18 composuit cum nostro I. Loquitur autem qui inconsiderantiam suam insita naturae indole excusat.

I

Ita ést: uerum haut facile ést uenire illi úbi sita est sapiéntia.

Spíssum est iter: apísci haut possem nísi cum magna míseria.

Nonius 392, 26 'spissum significat tarde . . . Turpilius Caneforo: ita' e. q. s.

1 íta, *del.* est, *olim dedi: cf. coroll.* XXXIII haut *Stephanus* aut *ω* illo *Lipsius Ep. qu. V* 2 sita *B*, *Rothius* si ita GH^1L^1 spissa *φ* 2 apisci *scripsi* adipisci *ω* haut *Lipsius* aut *ω* possem *scripsi* posse *ω* possis *Lipsius* spissúmst iter: adipisci haúd potestur *Bergkius*

II

. . testamentum érgo celabís? — Logi!

Nonius 63, 19 'logi a Graeco sermone, uel dicta ridicula et contemnenda . . . Turpilius Caneforo: testamentum' e. q. s.

III

Satis frúcti reddunt.

Nonius 491, 6 'fructi uel fructuis pro fructus.'

IV

. . . nosti quám sit gracili córpore.

Nonius 116, 9 'gracilitudo et gracilens pro gracilis et gracilentum pro gracili et gracilium pro gracilitas.' (pro gracili et gracilium om. Bamb. Scribendum 'gracilitudo pro gracilitas, gracilens et gracilentum et gracilum pro gracili.') 'Accius . . . gracilitudo . . . Ennius . . . filo gracilento. Naeuius' (immo 'Laeuius', ut vidit Osannus) 'Protesilaodamia . . gracilenticolorem . . gracilens fit. Turpilius Caneforo: nosti' e. q. s.

gracili EH^2PW gracile H^1 cracile FL cracilo *Quicheratus, fort. recte* corpus *L?*

DEMETRIVS

Fr. V Scaliger Coni. in Varr. p. 159 monuit convenire cum Alexidis ex *Δημητρίῳ ἢ Φιλεταίρῳ* fr. 46 K.: *πρότερον μὲν εἰ πνεύσειε βορρᾶς ἢ νότος Ἐν τῇ θαλάσσῃ λαμπρός, ἰχθῦς οὐκ ἂν ἦν Οὐδενὶ φαγεῖν. νυνὶ δὲ πρὸς τοῖς πνεύμασιν Τούτοις Φάυλλος προσγέγονε χειμὼν τρίτος κ. τ. λ.* Praeterea fr. X similibus praefari videtur Turpilius, qualia apud Alexidem extant fr. 45: *ὁμοιότατος ἄνθρωπος οἴνῳ τὴν φύσιν Τρόπον τίν' ἐστί κ. τ. λ.*, quibus contradicitur fr. inc. XV (278): *οὐδέν γ' ἔοικ' ἄνθρωπος οἴνῳ τὴν φύσιν κ. τ. λ.* Ceterum de argumento ex Graeco poeta nihil sane, aliquantillum saltem ex nostro disci potest. Certe constat de adulescente inperito et paulo stupidiore (II. IX), qui cum nescio quibus turbis invitus ab amata abalienatus esset (IV), in gratiam cum ea redit. Nec desunt aut de patre decepto (XVI) aut de meretrice (XIV) testimonia. Ab ea autem diversa fortasse fingi potest ipsa virgo amata, ad quam pertinere putaverim XI et XIII.

I

Ab ínitio ut res sít gesta enodá mihi.

Nonius 15, 16 'enoda significat explana . . . .'

ut res est gesta *vel* uti res gestast (*s.* res ut gestast) *Ed. Becker stud.* I 158

II

Timére occepi et ínterdum oscitárier:
Inéptus quid mihi uéllem ex insoléntia
Nescíbam.

Nonius 322, 18 'insolens rursum non solens . . .'

1 tumere *conieceram* occoepi et *Lipsius Ep. qu. V* 12 occepi *B G H*^{1} hoccepit *L* occepit *φ* 2 quod *B H*^{1} *L*^{1} 3 nescibam *Lipsius* nesciebam *ω*

III

Pudét pigetque meí me . . . . .

Nonius 424, 4 'pudet et piget hoc distat: pudet enim uerecundiae est, pigere poenitentiae . . . .'

IV

. . nunc me ex aliórum ingeniis iúdicat,
Intércapedo quórum amicitiás leuat.

Nonius 337, 2 'leuare etiam minuere . . .'

1 num *x*

V

Antehác si flabat áquilo aut auster, ínopia
Tum erát piscati.

Nonius 488, 18 'piscati pro piscatus . . .'

1 flauat *L*^{1} fluat *Ba* 2 erat *Ba H*^{2} ôrat *L* eorat *H*^{1} *L*^{1} *P* eoraut *W* orat *φ*

VI

In ácta coperta álga inoras óstreas

Nonius 216, 5 'ostrea generis feminini . . .' Cf. Onom. 'inora *ἄστομος*'. Festus Pauli p. 114 M. 'inori, inores.'

coperta *L*^{1} cooperta *φ* alga *Palmerius* age *ω*

VII

Nec récte dici míhi quae iam dudum aúdio.

Festus p. 162 M. 'nec coniunctionem grammatici fere dicunt esse disiunctiuam, ut nec legit nec scribit, cum, si diligentius inspiciatur, ut fecit Sinnius Capito, intellegi possit eam positam esse ab antiquis pro non — — apud Plautum in Fasmate: nec recte si illi dixeris' et Turpilium in Demetrio: nec' e. q. s. Paulus p. 163 M. 'nec . . . ponitur et pro non. Turpilius: nec' e. q. s.

quae *H. Keilius* que *cod. Festi, om. Paulus*

VIII

Etiám me irrides, péssime ac sacérrime?

Nonius 397, 28 'sacrum etiam scelestum et detestabile; ita et consecratum . . . .'

etiam (*post* Demetrius) *BGH*^{1}*L* sed iam *H*^{2}*W* set iam *φ* irrides *Bothius* irridens *ω*

IX

'Nam si íceris me pósthac, credas míhi uelim'
Inquít, quid censes? — Túm dolebit scílicet.

Nonius 124, 11 'icit significat percutit, ab ictu . . . .' Plauti Stichum v. 345 comparavi coroll. XXXIII.

1 nam *edd.* nanam *ω* 2 quid censes? tum *Bothius* tum quid censes *ω*

X

Homo única est natúra ac singulária.

Nonius 491, 1 'singularia pro singulari.'

XI

Vide mírum ingenium ac délenificam múlierem:
Commórat hominem lácrimis.

Nonius 278, 1 'delenitus, ad nostram consuetudinem placatus.'

1 delenificam *edd.* delenifica *ω* delenificum mulierum *Bothius*

XII

Sandálio innixa dígitulis prímóribus

Nonius 427, 28 'priores et primores hanc habent diuersitatem: priores enim comparatiui sunt gradus, primores summae quaeque res . . .'

digitulis *Passeratius* (cf. Plauti Bacch. 675) digitis *H* dicigitis φ

XIII

Meós parentes cáreo.

Nonius 466, 8 'carere etiam re bona potest dici. Turpilius Demetrio dolentis persona: eos p. c.' Idem 497, 17 'accusatiuus uel nominatiuus pro ablatiuo.'

meos] eos ω *p.* 466 careo] doleo *Ba p.* 466, *om. idem p.* 497

XIV

Non súm iurata.

Diomedes p. 397 P. 'apud Turpilium comoedia nobili, cuius titulus Demetrius, legimus iurata sum perfecto finitiuo dictum. Iuuenis est qui consulit, meretrix respondet: non sum iurata, pro eo sane quod est: iurasti? non iuraui.'

XV

Numquám nimis numero quémquam uidi fácere, quom facto ést opus.

Nonius 352, 19 'numero significat cito. Accius Oenomao [VI] Antigona [VI] Turpilius Demetrio: numquam' e. q. s.

quom *x* quam ω quod *Scaliger* facto *BGH* fato φ

XVI

. . . . at étiam ineptus méus mi est iratús pater,
Quia sé talento argénti tetigi uéteri exemplo amántium.

Nonius 408, 26 'tangere etiam circumuenire.'

1 ad F^1L mi *Bothius* mihi ω 2 amantium *Carrio*, *Gulielmius* amanti ω

XVII

tapete

Festus p. 351 M. 'tappete' (cf. Ritschelius opusc. II 527) 'ex Graeco sum . . . . . tae Ennius cum ait t . . . . lius in Demetrio le . . . . . ueterem. sic tappet . . . . . .' Cf. inc. fab. III.

DEMIVRGVS

Ex Menandri fabula cognomine quadrant haec (fr. 114 K.) *μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει· Χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἃ δεῖ ταύτῃ καλῶς* ad fr. II, quamquam id propius etiam accedit ad hunc ex Boeotia Menandri versum (III M. 90 K.): *πλοῦτος δὲ πολλῶν ἐπικάλυμμ' ἐστὶν κακῶν*. (Cf. sent. Menandri Vrbin. O 6 ed. M.) Ceterum adulescens, qui cum meretrice rem habuerat (I IV: cf. V), honestum cum virgine quadam matrimonium inire cogitur (III).

I

Ergo édepol docta díco: quae muliér uolet
Sibí suum amicum esse índulgentem et diútinum,
Modice átque parce eius séruiat cupídines.

Nonius 342, 26 'modicum ueteres moderatum et cum modo' (ita Vat. 2916 'commodo' ceteri) 'dici uolunt . . .'

1 ergo *ψ*, *om. W*[1]: *cf. Plauti Capt.* 1017 *Pers.* 24 *et Terentii adelph.* 959 ego *Vatic.* 2916, *Acidalius in Curc. c.* 5 domo *Bergkius opusc.* I 395, ergo *ex* Demiurgo *perperam repetitum*, domo *autem propter* modo, *quod paulo ante legatur, omissum esse coniciens; sed* modo *istud supra in lemmate extat ante quinque exempla!* mulier quae *Grautoffius* 2 suum sibi: *de collocatione cf. coroll.* XXXIV suum amicum *Acidalius* summam (sumam *Vat.* summa *B G H L?*) amicam *ω*, suum amatorem *CFWMueller prosod. Plaut.* 269 diutinam *Vatic. De* diútinum *vocis mensura cf. Pacuv.* 181 3 seruiat cupidines *Vatic.*, *Acidalius* serui ad cupidines *φ* seruiat cupidini *Junius*

II

Quia nón minus res hóminem quam scutús tegit.

Nonius 226, 12 'scutum generis neutri. Masculini Turpilius Demiurgo: quia' e. q. s.

hominum *W*

III

. . quia enim odio ac sénio mi haec sunt núptiae.

Nonius 2, 32 'senium est taedium et odium . . . . .'

morbo *ante* odio *suppl. Onions* mihi *ω* haec sunt (*ut* c *erasa sit*) *Ba, om. W* hae sunt *φ* haece sunt nunc *x*

IV

Múlier meretrix, quaé me quaesti caúsa cognouít sui.

Nonius 483, 26 'quaesti uel quaestuis dictum pro quaestus . . . .'

meletrix *W*

V

Modo fórte

* * *

Ita mé destituit núdum

Cicero ad fam. IX 22 'non modo in comoediis res ipsa narratur, ut ille in Demiurgo: modo forte, nosti canticum; meministi Roscium — ita me destituit nudum, totus est sermo uerbis tectus, re inpudentior; sed etiam in tragoediis' e. q. s.

VI

Iudícia litis, túrbas tricas, cóntiones máxumas

Nonius 8, 25 'tricae sunt inpedimenta et implicationes . . . .'

trichas H^1L maximas BaL^1

VII

Apértae surae, brácchia autem prócera horrorém mihi
Ex córde exsuscitábant.

Nonius 236, 16 'apertum, nudatum.'

VIII

Neque naútae cum essent círcumuenti uéntis, incerto ítinere
Porti índigentes

Nonius 491, 18 'porti pro portus.'

1 cum *om. P* circum uentis (*om.* uenti) H^1P

EPICLERVS

Initium Menandreae fabulae cognominis hoc (fr. 164 K.): *ἆρ' ἐστὶ πάντων ἀγρυπνία λαλίστατον. Ἐμὲ γοῦν ἀναστήσασα δευρὶ προάγεται Λαλεῖν ἀπ' ἀρχῆς πάντα τὸν ἐμαυτοῦ βίον*, ita imitatus est Turpilius, ut servi Stephanionis persona inducta monologum mutaret in deverbium. Agitur autem in hac fabula hoc, ut orbam puellam, quam cognato nubere lex iubet, adulescens quidam ducere a parentibus cogatur. Nam eorum consilia continentur fr. IV et V, et cuius liberi memorantur fr. II Calliphonem puellae illius patrem fuisse suspicor.

I

ST. Quaeso édepol, quo ante lúcem te subitó rapis,
Ere, cum úno puero? PH. Néqueo esse intus, Stéphanio.
ST. Quid ita? Ph. 'Vt solent, me cúrae somno ségregant
Forásque noctis éxcitant siléntio.

Priscianus de metris com. p. 1326 P. 'Turpilius quoque in suis idem facit comoediis, ut in Lindia . . . idem in Epiclero: quaeso' e. q. s.

2 PH *quod in libris extat senis potius, e. c.* Philoxenus, *quam adulescentis nomen uidetur* 3 ST *addidi* a somno *Bue, sed cf. Accii v.* 511 4 fortisque *Par. A*

II

Ni Cálliphonis núnc te miseret líberum

Nonius 495, 26 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali . . . .'

ni *GP?* in φ callifonis ω miseret *Junius* miserae *HL* misere φ

III

Quam mátris nunc patrís me miseretúr magis.

Nonius 477, 14 'miseretur pro miseret.'

quam matris nunc patris *Aldina* quam (qua *H*) maris (matris H^1) tunc patris (ratris *Ba*) ω cum matris tum patris *Bothius* patris quam matris tum *Grautoffius. Pro illo librorum* tunc *olim* tui *vel* tuae *coniciebam* me *om.* $P^1 W^1$

IV

Quam légere te optimum ésset atque aequíssimum,
Quacum aétas degenda ét uiuendum essét tibi.

Nonius 332, 19 'legere etiam eligere dicitur . . .'

1 quin *ms. Fabri* quom *Gulielmius* te *om. ms. Fabri* esset *ms. Fabri* esse φ esse ait *x* 2 degenda et uiuendum esset *Canterus* uegenda et uibendum ⟨iubendum *G H L* lubendum *B*) esse ω

V

. . . sperabám consilia nóstra diuidiaé tibi, 58/59
Cum aetás accesset, nón fore.

Nonius 96, 23 'diuidia est tedium . . . .'

Variis modis verborum ordinem mutaverunt

VI

Té quidem omniúm pater iam cópem causarúm facit.

Nonius 84, 21 'copi pro copioso . . .'

pater iam *Bothius* iam pater ω iam praetor *Bue* *An* té quidem optimarum iam pater *scribendum?* causarum *Bothius* causa rem ω casnarem copem *Onions*

VII

Set néqueo ferre hunc diútius ⟨sic uócif⟩erari et cónqueri,
Nec ésse suae parum óbsequellae . . . . . .

Nonius 215, 28 'obsequelam feminino . . . Turpilius etglero: set' e. q. s. (obsequentiam Neukirchius Epiclero Bentinus)

1 nequeo ferre *Canterus* neque offerre ω sic uociferari *scripsi* errari ω errare *Canterus* conuiciari *Bue* sic lamentari *vel* maerentem errare *vel* me sollicitare *conieceram* 2 parum] pretium *Onions* obsequellae H^2L^1 obsequelae φ obsequentiae *Neukirchius* *Sententiam sic circumscribimus: 'nec sui parum rationem haberi clamantem ferre possum'*

VIII

Patrócinantem ubi fáctum audierit saúcium

Nonius 398, 5 'saucii dicuntur proprie uulnerati, non mesti, sicuti uult consuetudo . . .'

patricinantem L^1 audierit *Stephanus* audiuerit ω saucium *Lipsius* (*cf. A. Koehler diss. Erlang.* I 452), *om.* GH^1 saucius φ

IX

At enim scies ea quae fuisti nescius.

Nonius 501, 17 'nominatiuus pro genetiuo.'

ad enim *Ba* L^1: *de accentu cf. coroll.* XXXIV nescius *Grautoffius* inscius ω, *quod qui servare velit ei* iam scibis *scribendum*

X

Sét quis est qui ínterrumpít sermoném meum 'Obitu suo?

Nonius 357, 23 'obitus rursus aduentus . . .'

1 *Creticos discripsi quamvis minus elegantes* et quis est ω ecquis hic est *Bentleius ad Ter. hec. V* 4, 19 *septenario trochaico.* set quis hic est *Grautoffius* meum sermonem *idem* sét quis est qui ⟨hic⟩ i. meum sermonem o. s. *proposui*

XI

Séd uolo ut família nostra offícia fungatúr sua.

Nonius 497, 13 'accusatiuus positus pro ablatiuo ....'

sed uolo *HP*, *Bothius* sed uola φ sedulo *Gulielmius*

XII

Curréndum sic est, síc datur, nimium úbi sopori séruias Potiús quam domino, et úbi seuero império quae imperáta sunt

Priscianus de metris p. 1326 P. 'Turpilius quoque in suis idem facit comoediis, ut in Lindia . . . idem in Epiclero [I] idem in eadem tetrametris utitur: currendo' e. q. s.

1 currendum sic est *Bothius* currendo sic est ω, *nisi quod* ee *Leid. V exhibet Conl. Plauti Pseud.* 155 *et Trucul.* 634 (*vide symb. ad part. Lat.* 31) *conicias* currendumst. sic, em sic datur *e. q. s.* 2 etsi *Bothius; sed non est finita sententia:* negleguntur *vel simile quid supplendum* imperati *Parr. AR Leid. V*

XIII

Vinón inuitat plúsculum sese, út solet?

Nonius 321, 21 'inuitare significat repleri . . .'

uinon *Bergkius* non ω numne inuitauit *scribere volebam conl. v.* 132 *et Plauti Amph.* 283

HETAERA

I

Ducít me secum: póstquam ad aedem uénimus,
Venerátur deos, intérea aspexit uírginem
Ibi stántem, in capite ostrínam indutam rículam.

Nonius 539, 23 'rica est, quod nos sudarium dicimus... Turpilius Veliterna: ducit' e. q. s. (Cf. Titin. Velit. I) Idem 549, 10 'ostrinam ad ostri colorem, qui est subrubeus. Turpilius Hetera: interea' e. q. s.

2 aspexi *Scaliger* 3 ibi stantem *scripsi* instantem ω *p.* 539 iniectam ω *p.* 549 *quod* inlectam *interpretatur Bue* gestantem *Ald.* iniecta *Bothius* adstantem *Carrio* intrantem *Grautoffius* in capite ostrinam indutam riculam *Carrio* in capite riculam indutam (induta *Ba p.* 549) ostrinam (onstrinam ω *p.* 539) ω *utroque loco* in capite indutam ostrinam riculam *olim edidi*

II

Erus stúpidus adstat: íta eius aspectús repens
Cor tórporauit hómini amore.

Nonius 182, 4 'torporauit pro torpefecit. Turpilius Heter: erus' e. q. s.

III

rús ad illas cónmigrat:
Habitámus hiemem tótam cum muliérculis.

Nonius 526, 1 'quotiens per accusatiuum casum annos uel dies loquimur, iuges annos uel dies significamus: quotiens per datiuum, per interuallum interiectis aliquibus annis uel diebus . . . Turpilius Filopatro . . . idem Hetera: rus' e. q. s.

IV

Rhodiénsist, sed istuc cónmigrauit iám diu.

Nonius 127, 11 'iamdiu pro olim.'

Rhodiensist *Carrio* Rhodiensis est ω stuc L^1

V

Nam quíd illoc homine uíuit confidéntius?

Nonius 262, 13 'confidentia rursum temeritas, audacia ... Turpilius Leucadia ... idem Hetaera: nam' e. q. s. (sic Bothius. heteranam G^2H^2 in mg. heterrentius L heterentius G terentius ceteri libri)

quid, *ut scripsi*, G^2H^2 *in mg.* qui in *G et del.* in *H* qui *LPW* illoc *scripsi ut Bergkius* illo ω

VI

Hortátur hominem, quám primum ⟨ut⟩ proficísceret.

Nonius 470, 34 'profisceret pro proficisceretur. Turpilius Hethera: hortatur' e. q. s. (ethera Ba)

ut *Bothius, om.* ω (*cf. O. Brugman p.* 32) ut quam primum *Pal.* proficeret *Ba*

VII

hic uílicor ante úrbem,

Nunc rús eo.

Nonius 186, 8 'uilicari est rusticari uel uillae praeesse ... Turpilius Paraterusa ... idem Hetera: hic' e. q. s. (ethera H etera W)

1 hic *W* huic φ illic ante urbem uillicor, nunc *Bothius*

VIII

Simuláuit me a se amári quaesti grátia

Nonius 483, 26 'quaesti uel quaestuis dictum pro quaestus ... Turpilius Demiurgo ... idem Aethera: simulari' e. q. s. (Hetaera ed. 1526)

simulauit me a se *Junius* simulari me a se ω simulat me a sese *Carrio* simulauit ea se *Grautoffius*

IX

. . . . . meres, mérito ut diligáre

Nonius 468, 19 'meret pro meretur . . . Turpilius Filopatro . . . idem Hetera: meret' e. q. s.

meres *Junius* (*pyrrichice metiendum*) meret *ω* mere *vel* mereto *praeplacet Buechelero* *Sermonis exemplum praebet Terentius hec.* 580 *Noluit* meres, Merito *dirumpere versu ut olim feceram*

X

Haec si ínpetro abs te ut facias, ⟨sat⟩ satis frúcti cepero éx te.

Nonius 491, 7 'fructi uel fructuis pro fructus. Turpilius Caneforo . . . idem Hethera: haec' e. q. s. (aethera Ba)

facias *Rothius* faciet *W* faciat *φ* factites *Bue* haec si abs te ut faciat impetro *Havet*

XI

Satine út ⟨se⟩ meúm cor uolúptatibús dat?
Inmórtalitús se optulít mi haec facúltas.

Nonius 514, 27 'inmortalitus.'

1 se *Grautoffius, om. ω* 2 mi *Bothius* mihi *ω*

LEMNIAE

Cf. *Λημνία* Alexidis, *Λημνίαι* Antiphanis Diphili Nicocharis. Ita pro vulgato 'Lemnii' titulo inscripsit fabulam Grautoffius. Quoniam de 'redimendo' exule filio agitur, fortasse lembi, quorum fr. V mentio fit, item ut in Plauti Bacchidibus 280 sqq., piratici intellegendi sunt, qui rapuerunt Phaedriam. Fr. VI vel meretricis vel parasiti fuisse videtur.

I

Proptér peccatum paúsillum indigníssime
Patriá protelatum ésse saeuitiá patris.

Nonius 363, 14 'protelare etiam excludere. Turpilius Lemnis: propter' e. q. s. (lenis BG)

1 pausillum *B* pausillulum *ψ*

II

Habés potestatem. — 'Vbi potestatém? — Senis
Pretió contendas út redempto Phaédria
Liceát redire antíquam in consuetúdinem.

Nonius 259, 28 'contendere iterum significat extorquere .... Turpilius Lemonis: habet' e. q. s. (Lenonibus ms. Fabri. Lemniis Ald.)

1 habes *scripsi* habet ω ubi: *cf. Heinsius ad Ovidii her.* 4, 150 potestatem senis, *suprascr.* ubi potestatem, *H* 2 Phaedriae *Grautoffius* *De sententia cf. coroll.* XXXV

III

95 néque durare póssum:
Ita húius insciéntia ac deméntia extorrém facit.

Nonius 14, 30 'extorris dicitur extra terram uel extra terminos ... Turpilius Lemniis: neque' e. q. s.

1 possum *Scaliger* possunt ω 2 insolentia *Maehly* ac *Bothius* atque ω

IV

Rémulis sensím celox ab óppido procésserat.

Nonius 533, 5 'celox est nauigium breue, dictum a celeritudine ... Turpilius Lemnis: remulis' e. q. s.

remulis Sensim *Bothius, quod verius, si* tacitis remulis *vel tale quid, ut suspicabatur Kiesslingius, coniunxit poeta: septenarium dedit Grautoffius* *Possint etiam inter duos versus distribui:* celox Ab o. p.

V

Lémbi redeuntés domum duae ad nóstram adcelerarúnt ratem.

Nonius 534, 7 'lembus, nauicula breuis piscatoria ... Turpilius Leucadia ... idem Lemnis: lembi' e. q. s.

duae (due *W*) ω: *cf. Priscianus p.* 658 *P.* duo *Junius* ad nostram *Grautoffius* ad nos certam (ceram *P*) ω (*cf. coroll.* XXXV) certatim ad nostram *Bothius senarios dimensus*

VI

Numquam únius me cómparaui séruire elegántiam.

Nonius 256, 21 'comparare ueteres confirmare et constituere dixerunt .... Turpilius in Lemniis: numquam' e. q. s.

numquam me unius *AM(ontisp.): cf. Ritschelius opusc. II* 693 eligantiam *A M cf. v.* 39 elegantiae (*vel* elig.) *φ*

LEVCADIA

Λευκαδία Menandri. Hanc fabulam enarravi in annall. philoll. LXIX 34 sqq. orsus a Servii Dan. in Verg. Aen. III 279 loco hoc: 'Varro enim templum Veneri ab Aenea conditum, ubi nunc Leucas est, dicit: quamuis Menander et Turpilius comici a Phaone Lesbio id templum conditum dicant. qui cum esset nauicularius, solitus a Lesbo in continentem proximos quosque mercede transuehere, Venerem mutatam in anuis formam gratis transuexit: quapropter ab ea donatus unguenti alabastro cum se inde totum ungueret, feminas in sui amorem trahebat, in quis fuit una, quae de monte Leucate, cum potiri eius nequiret, abiecisse se dicitur: unde nunc auctorare se quotannis solent qui de eo monte iaciantur in pelagus.' (Leucas est scripsi, ut postea Hagenus leucasem Bern. anuis scripsi nauis Bern. anus Masvicius inde totum vel inde corpus et uultum conieci in dies inditum Bern. inlitum vid. in inditum latere.) Cf. praeterea Lucianus dial. mort. 9, 2 *μῶν καὶ σύ τινα ὥσπερ ὁ Φάων τὴν Ἀφροδίτην ἐκ Χίου διεπόρθμευσας, εἶτά σοι εὐξαμένῳ ἔδωκε νέον εἶναι καὶ καλὸν ἐξ ὑπαρχῆς καὶ ἀξιέραστον*; et Aelianus v. h. XII 18. Finxit autem Turpilius adulescentem ab amata, quae navicularium deperit, desertum, Phaonem vero, quem olim omnes fugerant, iam ipsum fastidientem et puellae illius amores spernentem. Quae vel desperans vel iussa ab eo in mare se proicit, unde ab adulescente fortasse servata ad antiquam consuetudinem redit. Iam restat ut personis suis distribuantur reliquiae: adulescentis I, cum alio sermocinantis II III IV V (cf. Enn. Thyest. VIII) VII, amicam fortasse frustra mulcentis VI, puellae (Dorcii puta conl. XVI) de Phaone VIII, confabulantis cum eodem IX X, deinde propter litus, priusquam undis se committeret, oberrantis XI, adulescentis et amici XII XIII, eius qui luctantem expiscatus erat XIV, puellae frigore laborantis XV, adulescentis in gratiam cum amica redeuntis XVI. Denique nuptiae parantur fr. XVII

I

Quem olim óderat, sectátur ultro ac détinet:
Ille ínsolens autem út fastidit cárnifex!

Nonius 322, 21 'insolens rursum non solens . . . Turpilius Demetrio . . . idem Leucadia: quem' e. q. s.

2 fastidit *Junius* fastidia *ω*

II

Víden tu Phrugis incéssum? quam est confídens! di istunc pérduint.

Nonius 262, 13 'confidentia rursum temeritas, audacia . . . Turpilius Leucadia: uidentur' e. q. s.

Iambicum septenarium olim dederam, nunc CFWMuellerum secutus trochaicum notavi. uiden tu Frygis *Lipsius, qui* Frygis *recte genetivum esse voluit.* uidentur (uidetur GH^1) frigus *ω*

III

. . . . . uíden ut fastidít mei?

Nonius 496, 18 'genetiuus casus positus pro accusatiuo . . . .'

uiden ut *Fr. Dousa* uide nunc *ω*

IV

Ei périi! uiden ut ósculatur cáriem? num hilum illa haéc pudet?

Nonius 21, 25 'caries est uetustas uel putrilago . . .'

perii *Gulielmius* peri *ω* num] non, *suprascr.* ũ, *H* num illum illa haec pudet *W* num illum illaec pudet *φ*, *probavit Bue mus. Rhen.* 18, 392 num illum illaec? pudet *Lachmannus ad Lucil.* 236 num hilum illaec pudet *x mus. Rhen.* 23, 697, *fort. recte*

V

105 . . . . . sed quam lónge est? eccum isti ílico.

Nonius 325, 3 'ilico, illo. Turpilius Leucadia: sed . . . cum isti. Ilico, in eo loco.'

Nescio an post est *persona mutanda sit* eccum isti ilico *scripsi* cum isti (est L^1) *ω* (*v. supra*) istim ilico *Bothius* isti ilico *Grautoffius cf. coroll.* XXXVI

VI

. . . . . ne me áttigas! apage aúfer
Manum. — Heía quam ferócula est!

Nonius 75, 30 'attigat, continget.'

1 ne me] nonne *W* attigas *Junius* attigat FH^1L^2 atiga L^1 attiga φ apage *conieci coroll.* XXXVI atque ω *Personas distinxit Bothius* *Fortasse* feroculust *verum fuit Senarii tales* ne me áttigas. ‖ Atqui aúfero manum. heía quam ferócula es *Buechelero placent*

VII

. . . . arrípuit colubram mórdicus.

Nonius 201, 25 'colubra feminini . . .' (Turpidius m. 1 F H L)

VIII

Intércapedine ínterficior, désiderio dífferor:
Tu es míhi cupiditas, suáuitudo et méi animi expectátio.

Nonius 173, 5 'suauitudo pro suauitas . . .'

2 tu es mihi *scripsi* tua mihi ω tu mea *Grautoffius* tuo mi (*pro* mea) *Bergkius opusc.* I 395 *continuata post v.* 109 *oratione*

IX

Iam égo istam tibi tristítiam exorbebo . . . . . .

Nonius 102, 32 'exorbebo pro exorbeam. Plautus . . . exorbebo sanguinem. (exsugebo codd. et Non. p. 479, 20) Turpilius Leucadia: iam' e. q. s.

X

Véritus sum, ne amóris causa cum ílla limassés caput.

Nonius 334, 11 'limare etiam dicitur coniungere . . . . .'

uerita *conieci* limasses *ed. a.* 1476: *cf. coroll.* XXXVII limasset *Bern. ABM* limassit GH^1 limassis (massis *W*) φ

XI

míseram terrent me ómnia:
Maris scópuli, sonitus, sólitudo, sánctitudo Apóllonis.

Nonius 174, 2 'sanctitudo pro sanctitas . . . .'

1 me miseram terrent *Grautoffius, fort. recte* 2 scopoli F^1 apollonis HL^1 apollinis φ

XII

115 . . . . . sí quidem sit quisquám deus,
Cuii égo sim curae
* * *
Heu me ínfelicem! — Sánusne es, qui témere lamentáre?
* * *
Te, Apóllo sancte, fér opem, teque, omnípotens Neptune, ínuoco,
Vosque ádeo, uenti! 5
120 . . . . . nam quíd ego te appellém, Venus?

Cicero Tusc. disp. IV 34, 72 'sin autem est aliquis amor, ut est certe, qui nihil absit aut non multum ab insania, qualis in Leucadia est: si quidem . . . curae. At id erat deis omnibus curandum, quem admodum hic frueretur uoluptate amatoria. Heu me infelicem! Nihil uerius. Probe et ille: sanusne . . . lamentare? Hic insanus uidetur etiam suis. At quas tragoedias efficit! te Apollo . . . uenti! Mundum totum se ad amorem suum subleuandum conuersurum putat, Venerem unam excludit ut iniquam: nam quid . . . Venus? Eam prae lubidine negat curare quicquam. Quasi uero ipse non propter lubidinem tanta flagitia et faciat et dicat.'

1 quidemst *Vsenerus* 2 cuii *scripsi: cf. Caecilius v.* 261 cui ω, *quo servato trochaeos olim notabam* 4 te] et *Reg. Gud. Brux.* tequea *Reg. Gud. Brux. m.* 1 teque o *idem m.* 2 amnipotens *Woelfflinus per epist.* *Post* 6 *talia fere ex Ciceronis verbis elicias:* quae praéter te nil quícquam omnino cúras prae libídine

XIII

121 . . . . tumúltu uecordí uagas
122

Nonius 467, 27 'uagas pro uagaris . . . Accius Bacchis . . . percitatae tumultu. uecordi uagas insania. Turpilius Leucadia: uultu uecordi uagas insania.' Cf. ad Acci v. 236 adnotata.

tumultu: *v. supra* uultu *olim servabam*

XIV

. . hortari coépi nostros ílico,
Vt célerent lembum.

Nonius 534, 4 'lembus, nauicula breuis piscatoria . . .'

1 coepi nostros *Bothius* nostros coepi *ω* 2 ceperent A^1 celarent *P* cederent *χ* hortári nostros ilico coepi, ut celerarent (*vel* accelerarent) l. *x*

XV

⟨'O⟩ utinam nunc ápud ignem aliquem mágnum ad-
sidam! . . .

Nonius 522, 26 'cum apud iuxta significet . . .'

XVI

'Ante facta ignósco: mitte trístitatem, Dórcium.

Nonius 182, 1 'tristitas' (tristitias libri, correxit Scaliger) 'pro tristitia Pacuuius Atalanta [XI] Turpilius Leucadia: ante facta' e. q. s.

ignosco, mitte *Grautoffius* igne committo *ω* igni committo *Bothius* tristitatem *Guietus* tristitia (tristia *H*) an te *ω* tristitiam hance *Grautoffius* dortium *L*

XVII

Etiam ámplius illam ápparare cóndecet,
Quandó quidem uoti cóndemnata est . . .

Nonius 277, 8 'damnare et condemnare pro liberare positum est . . . .'

1 etiam amplius *scripsi* (*cf. Pompon.* 54 *coroll.* XXXVII) etiam plus *Palat.*, *quibus olim ad supplendum versus initium* immo *praemiseram.* et amplius *φ* et iam plus illanc *Bue* apparere *ω praeter Palat.* 2 *An* quando equidem *ut* 158? (*cf. de part. lat. p.* 41)

XVIII

hoc quaero, ignóscere
Istíc solentne eás minoris nóxias,
Erúm si forte, quási alias, uiní tago?

Nonius 408, 29 'tangere etiam circumuenire. Turpilius Demetrio . . . idem Leucadia: hoc quaero' e. q. s.

2 †istic ista *Ba* eas] as *ω* has *Mercerus* meas *coni. Kiesslingius* 3 quasi alias (alas *P*) res *ω*: res *ut glossema eieci, sed poeta fortasse nil aliud quam* galeola *scripserat.* quas galiolas *Cuiacius* qua amphora *Bue mus. Rhen.* 29, 198 qua fiala *Quicherat* cum agitat (agit *Ed. Becker*) alias res *Grautoffius* quasi alias, *sc. non nunc, ludibunde* tago *Cuiacius* cauo *ω*

XIX

. ínuitauit plúsculum hic se in prándio.

Nonius 321, 22 'inuitare significat repleri . . . Turpilius Epiclero . . . idem Leucadia: inuitauit' e. q. s.

Fort. an *praemittendum* inuitauit uiri (uir *P*) *BGH*[1] *P. Num* inuitauit uini *primo septenarii pede deficiente?* inuitauit heri *Rothius, quae ut versui accommodarentur, transponenda erant.* uino inuitauit *Bergkius opusc.* I 388, *tamen ut* uini *non plane repudiaret.* inuitauere *x* hic (*quod pro nom. plur. haberi iubet x*) . . prandio *om. B* sese *ω* hic inuitauit plusculum se *Bothius: transponi etiam sic* sese inu. pl. hic in prandio *poterat*

LINDIA

Ad primam scaenam pertinere videntur I. II. IV, lenonem audio in V. VI, patrem VIII. IX, adulescentem VII, servum X.

I

abhinc triénnium
Sacérrimum domicílium hoc quidam cóntulit
Lenó.

Nonius 397, 30 'sacrum etiam scelestum et detestabile, ita et consecratum . . . Turpilius Demetrio . . . idem India: abhinc' e. q. s.

2 sacerrumus *Bothius, fort. recte* hoc, *i. e.* huc (*cf. Servius Aen. VIII* 423) *ω* huc *Turnebus*

II

Consílium hoc cepi: lítteras misi ád senem
Nostrúm, processe nóbis ex sententia
Mercáturam.

Nonius 212, 35 'mercatura feminini . . . .'

1 cepi *edd.* coepi *ω* 2 nostram *Grautoffius* processe *Gifanius* prodesse (prodeesse L^1) *ω* nebis F^1 *L*

III

Nauta

Di s⟨éro⟩ aduenién̄tem perdánt: hic quidém
Nos pérdit. festum ésse hice quártum diém
Hodie íterant: ita conuéntum.

Priscianus de metris com. CGL III 426 K. 'Terentius trochaico mixto uel confuso cum iambico utitur . . . ut in Andria: adhúc, Archylís, quae adsolént quaeque opórtet' e. q. s. 'Similiter Plautus in Truculento eodem metro usus est . . . . Turpilius in Lindia nautae personam inducit hoc metro loquentem: di' e. q. s.

1—3 *baccheos cum clausula iambica constitui, quales in ceteris exemplis a Prisciano laudatis leguntur.* 1 di sero *scripsi* diis *Regin. Parr. AR Leid. V* dis *Vrbinas* dii *vulgo* aduentantem *fortasse melius* hic *edd.* hi *Regin. Parr. AR Leid. V* si *Keilius* 2 perdidit *edd.* esse] *an* ecce? hice (*an* hunce?) quartum diem *scripsi* diem hic quartum *ω* 4 ita *om. Regin.* *Anapaesti* di aduénientem p. h. q. Nos pérdidit. hic festum ésse diem Quartum hódie iterant: ita cónuentumst *Grautoffio aliquando placuerant: ipse olim in eisdem numeris, qui facile in aures cadunt, elaboravi.*

IV

Profécto ut quisque mínimo contentús fuit,
Ita fórtunatam uítam uixit máxime,
Vt philósophi aiunt ísti, quibus quiduís sat est.

Priscianus l. l. 425 'Turpilius quoque in suis idem facit comoediis', (scil. in prologis et primis scaenis trimetris utitur iambicis) 'ut in Lindia: profecto' e. q. s.

V

Compérce uerbis uélitare: ad rém redi.

Nonius 8, 10 'uelitatio dicitur leuis contentio, dicta ex congressione uelitum . . . .'

comparce FH^1 dedi *Ba*

VI

Me uís potiri: fác ego potiar quód uolo.

Nonius 482, 5 'sic potior illam rem pro illa re potior — — — Turpilius Lindia: me' e. q. s.

meam *Dziatzko mus. Rhen.* 31, 379 potiar *edd.* potior ω quodquod H^1

VII

Miseró mihi mitigábat sandalió caput.

Nonius 343, 15 'mitis est maturus . . . Turpilius India: misero' e. q. s. (Lindia Nic. Loënsis I 9) cf. Ter. eun. 1028.

mitigauit *Palat.*

VIII

Quin móneam, quin clamem ét querar tua uítia, quae te uílitant.

Nonius 185, 30 'uilitant, uilem faciunt.'

IX

Quíbus rem rebus déspoliasti, foéde dum in lustrís lates.

Nonius 333, 14 'lustra etiam lupanaria dicuntur . . .' (lympidia W^1 lymdia W^2)

rem *om. Palat.* senem *Aldina* rebus *om. B G* dispoliasti *G H L W* dispoliare *Palat. cf. coroll.* XXXVII *sq.* foede dum *Mercerus* dum *Palat.* fedum H^2 foedum φ lates *Gebhardus Antiq. lect. p.* 52 latet ω

X

ego ínterim in turbá foras
Subdúxi cum hac me, néque sat numero míhi uidebar cúrrere.

Nonius 352, 21 'numero significat cito . . . Turpilius Demetrio . . . idem Lyndia: ego' e. q. s. Idem 399, 19 'subducere est surripere. Turpilius Lyndia: ego . . . cum hac me.'

2 neque sat *B G H* neques ad φ uidebar *ed. Bas.* uidebat ω

PAEDIVM

Cf. *Παιδίον* Menandri Apollodori Posidippi. Inducebantur adulescentes duo, quorum alter longo itinere (advenientem parasitus salutat fr. I) reversus puellam optimam (IV. V) olim a se amatam (VI. VII), quacum iam nuptiae ei constitutae fuerant, fastidit (IX. X), alter meretrici cuidam mancipatus est (VIII. IX). Crudelitas illius fr. XI, puellae autem mansuetudo et sibi diffidens modestia fr. V tangitur. Fr. IX consilium memoratur rei ita componendae, ut meretricis amicus alterius vice puellam repudiatam ducat in matrimonium.

I

Cuius áduentu insula hódie clarét Cypros.

Nonius 85, 21 'claret, clara est' ('sit' x) 'uel clareat.'

hodie *ω*: *mensuram defendi coroll.* XXXVIII hocedie *Bergkius opusc.* I 112 da claret *x* conclaret *proposueram*

II

Ego praéstolabo illi óscitans ante óstium?

Nonius 475, 30 'prestolat pro prestolatur.'

illi oscitans ante ostium *Bothius* (*interrogandi signum addidi*) lico cicant optitū Ba^1 illi ut citanti opi sim *ms. Fabri* illi eo citante opitium (opicium $H^1 P$) *φ*

III

. . . . . progrediór foras
Visére quid hic tumúlti

Nonius 489, 30 'tumulti . . .'

1 praegredior L^1 2 hic *Bothius* hi L^1 hinc HW in $Ba\ L^2 P$ tumulti ante fores *ω*, *nisi quod* an *pro* ante *W: eieci glossema*

IV

iam désine 155
Meminísse illius fórmam.

Nonius 500, 6 'accusatiuus pro genetiuo . . . .'

1 *sq. trochaeos statuit Grautoffius: cf. Ritschelius opusc. II* 688

V

Neque mírum: educta, ut pár est, expars málitiis, metuéns sui

Nonius 500, 22 'ablatiuus pro genetiuo ...' Idem 501, 5 'genetiuus pro datiuo'...'

uirum ω *p.* 500 expars *Ba H*[1] *L p.* 501 expers *H*[2] *W p.* 501 expartem *Ba L*[1] *W p.* 500 expertem *H L*[2] *P p.* 500 miliciis *Ba p.* 501 alicuius ω *p.* 500 metuens sui *om.* ω *p.* 500 metuens uiri *Mercerus*

VI

Quando équidem amorem intércapedine ípse leniuít dies.

Nonius 522, 4 'diem uolunt, cum feminino genere dicimus, tempus significare, masculino diem ipsum: nos contra inuenimus. Turpilius Pedio: quando ... dies; id est, ipsum tempus.'

equidem *H*[2] *W* (*vide de particulis latinis p.* 41) et quidem *Ba H*[1] *L P* quidem *Fruterius* lenibit *Gebhardus*

VII

Tamen óculi ex longa intércapedine ádpetunt cupide íntui.

Nonius 470, 29 'intui et contui pro intueri.'

oculi ex *scripsi* oculis ω, *quod pro nom. pluralis forma haberi posse monui.* oculi *Gulielmius* cupida *L*[1]

VIII

quaéso omitte ac désere hanc
Meretrícem, quae te sémel ut nacta est, sémper studuit pérdere
Detégere despoliáre opplereque ádeo fama ac flágitis.

Nonius 305, 33 'fama est rursus infamia ....'

1 ac desere *Vrbin.*, *Acidalius* hac deserite φ 2 te semel ut nacta est *Bothius* te semel inacta (nacta *H*) est ω semel te nacta *Acidalius* 3 deterere *Bothius* fame *G*[1] *L*[1] flagitis *Bothius* flagitiis ω famae ac flagiti *C F W Mueller: cf. coroll.* XXXIX, *Leo Pl. F.* 327

IX

Vt ille hác sese abstinéret, ego supérsederem núptiis.

Nonius 40, 7 'supersedere, manere, perseuerare, quasi in uoluntate et consilio sidere. Turpilius Pedio: ut' e. q. s. 'Plautus Epidico: supersede istis rebus iam ... Sisenna ... proloqui supersederunt.' Vana docere Nonium monuit Grautoffius.

hac] ac *H*

X

Núptias abiéci, amicos útor primoris uiros.

Nonius 497, 15 'accusatiuus positus pro ablatiuo ... Turpilius Epiclero ... idem Pedio: nuptias' e. q. s.

primoris] *cf. Lachmannus in Lucr.* 57

XI

Quare ésse dicat quísquam illum hominem aut quíd-
quam facere humánitus.

Nonius 514, 15 'humaniter.' (immo humanitus, ut ed. princ.) 'Turpilius Pedio: quare' e. q. s. 'Cassius Hemina ... humanitus' ('humanit' Bamb.) 'aguntur. Afranius ... ferre humana humanitus.'

dicas L^1 dica *P* humanitus *Ba* humaniter φ

XII

. . . . . age tu hymenaeum íncrepa!

Nonius 255, 23 'crepare iterum incantare.'

tu *om. BG* H^1 *P* increpe H^1

PARATERVSA

Speculatricem audire videmur fr. IV et V.

I

Cum antehác uidebam stáre tristis, túrbido
Vultú, subductis cúm superciliís senes

Nonius 399, 28 'subducere etiam susum ducere, leuare.' (paratelusa Gen. Harl.[1] Leid.[1])

II

Meritíssimo te mágni facio.

Nonius 139, 17 'meritissimo.'

merettissimo *Leid.* 116 magni ficio FH^1L

III

Ego nóndum etiam hice uílicabar, Phaédria.

Nonius 186, 4 'uilicari est rusticari uel uillae praeesse . . . .'

hice *x et Bergkius* huic EFH^1L hic H^2W nondum hic etiam *Bothius* étiam nondum *Grautoffius*

IV

Eho díc mihi, an oblita, óbsecro, es eius crébras mansiónes

Ad amícam, sumpti lárgitatem?

Nonius 132, 15 'largitas pro largitione. Turpilius Parateruse: o dic' e. q. s.

1 eho *Junius* o *post* Parateruse ω

V

Dum égo conixi sómno, hic sibi prospéxit uigilans uírginem.

Priscianus p. 866 P. 'coniueo, quod etiam coniuo secundum tertiam protulerunt ueteres, praeteritum tam in ui quam in xi habuit . . . Turpilius uero in Paraterusa: dum' e. q. s.

VI

Cáput offendi ad límen edepol . . . . . .

Nonius 358, 23 'offendere est percutere.'

caput ut H^2LW ad limen edepol *scripsi* adimere pol ω ad limen pol *Pius*

PHILOPATOR

Cf. *Φιλοπάτωρ* Antiphanis et Posidippi. Obsequentem parentum imperiis audis fr. IV. Praeterea puellae gravidae (III), quae fortunas suas cum matre lamentatur (II), et meretricis

procacis (VI) et adulescentis luxuriosi (VII) personae internoscuntur. Epistula amissa et ab alio clam sublata (XII. XIII) facile fieri potuit ut magni in res vel intricandas vel expediendas momenti esset.

I

miserúm puto,
Si etiam ístuc ad malam aétatem accessít mali.

Nonius 1, 25 'aetatem malam senectutem ueteres dixerunt . . . Turpilius Filopatro: miserum' e. q. s. (Filopatro libri ubique, ut olim persuaserim mihi hybridam Philopater formam a poeta admissam fuisse)

II

. . . . geme meás fortunas, máter. — Hem!
Qua caúsa huc opere máxumo conténditur?

Nonius 260, 8 'contendit proripuit uel direxit significat...'

1 geme meas *Mercerus* gemmeas ω *Personas distinxi*

III

Dispérii misera: ⟨ut⟩ úterum cruciatúr mihi!

Nonius 229, 32 'uterus . . . neutro . . .'

disperii *edd.* diisperi ω ut *Grautoffius, om.* ω

IV

Certum ác deliberátum est me illis óbsequi.

Nonius 282, 10 'deliberatum, complacitum uel definitum.' Idem 429, 21 'cogitare est dubitare, deliberare confirmare. Turpilius Boethuntibus: quaeso cogita ac delibera. idem Filopatro: certum ac' e. q. s. ('delibera . . . certum ac' om. Bamb.)

V

Locus ípse inuitat hércle hic Veneris . . .

Nonius 321, 14 'inuitari est delectari . . . Turpilius Thrasyleone . . . idem Filopatro: locus' e. q. s.

locus *BL* lucus φ

VI

Ecce aútem, mihi uidére tuo more, út soles,

Aegre íd pati, quia hós dies conplúsculos
Intércapedo súmpti faciundí fuit.

Nonius 484, 27 'sumpti pro sumptus . . .' Idem 525, 31 'quotiens per accusatiuum casum annos uel dies loquimur, iuges annos uel dies significamus: quotiens per datiuum, per interuallum interiectis aliquibus annis uel diebus. Itaque qui optantes multis annis dicunt, multos annos melius dixerint . . .'

1 mihi uidere tuo more ut soles *Bothius* tuo (tuu *p.* 484) more ut (uti *p.* 484) soles uidere mihi *ω*, *quae mutato* mihi *in* mi *seruanda esse censet Bue eademque edidit Quicherat: cf. coroll.* XXXIX ut soles, aegre id pati Videre mihi *x* 2 id *om. ω p.* 525 hoc *ω p.* 484 cũplusculos *Ba p.* 484 3 faciendi *Ba p.* 484

VII

185 forte eó die
Meretrícis ad me délenificae ut 'Atticae conuénerant
Condíxerantque cénam apud me, Tháis atque Erótium,
Antíphila, ⟨Lais,⟩ Pýthias: ego éxtra cubui dóminia.

Nonius 281, 26 'dominus rursum appellatur conuiuii exhibitor, unde et dominia conuiuia . . .'

2 meretricis *nominativi plur. formam mutare nolui* delenificae *Junius* delenitate *ω*, *nisi quod* delinitate *GH* delicatae *Bothius* ut Atticae *Grautoffius* Atticae ut *ω* definito ante Atticae *Bue* 2 *sq.* conuenerant condixerantque *Junius* conuenerat (cum u. H^3LW) quo (quod H^3L) dixerant quae *ω* 3 Tais *ω* 4 exira GH^1 dextra accubui *Lipsius* dominia *testatur Nonius* domina *ω*

VIII

. . . . . míra lenitúdine
190 Ac suáuitate abúndat.

Nonius 132, 1 'lenitudine pro lenitate.'

IX

. . cum te sáluom uideo, ut uólui, gliscor gaúdio.

Nonius 22, 13 'gliscit est congelascit et colligitur uel crescit uel ignescit.'

X

'Vtinam possim tíbi referre grátiam, ut de mé meres!

Nonius 468, 17 'meret pro meretur . . .'

possim *edd.* possint *ω* gratiam *Bothius, commendat P. Langen Beitr.* 12 gratias (*sed* s *in ras. Leid.* 116) *ω* gratis *x* gratias ut demeres *scripseram*

XI

Deínde cum ad te rédierit res ólim post mortém patris

Nonius 358, 4 'olim temporis futuri . . .'

post] preter *B* propter *P*

XII

Simul círcumspectat: úbi praeter se néminem
Videt ésse, tollit aúfert: ego clam cónsequor. 195

Nonius 422, 19 'inter tollere et auferre est diuersitas: tollere est leuare et erigere, auferre leuatum transferre . . .'

2 tulit H^1L

XIII

Me míseram! quid agam? intér uias epístula excidít mihi:
Infélix inter túniculam ac strófium conlocáueram.

Nonius 538, 8 'strofium est fascia breuis, quae uirginalem horrorem cohibet papillarum.'

1 uias *genetivum interpretatur Bue lat. decl. p.* 32 2 mi *inserendo hiatum sustuleram* ac] a *Ba* conlocaueram, *ut scripseram*, *GP* conlocaram *Ba* L^1 collocaram HL^2 quam collocaueram *Junius Septenarios cum Buechelero efficias* mi *et* conlocaram *scribendo: prob. Luchs stud.* I 73

THRASYLEON

Θρασυλέων Menandri? Formae nominis in libris praeterea Trasuleon Trasileon Trasoeleon indicantur.

I

di me díuitant.

Nonius 95, 10 'diuitant pro diuites faciunt . . . Turpilius Transilione: di m. d.'

deuitant EFH^1L

II

Nemo úmquam uidit ébrium ire intér diu
Neque túrbam facere néque fores exúrere.

Nonius 524, 27 'turbam et turbas diuersam uolunt habere significationem, ut sit turba populi conuentus, turbae turbationes. Nos contra lectum inuenimus et indiscrete positum et pro turbis turbam . . .'

2 fecere *L* uxurare W^1

III

Corónam mensam tálos uinum, haec huíus modi,
Quibus rébus uita amántum inuitarí solet.

Nonius 321, 11 'inuitari est delectari. Virg. Georg. lib. I: inuitat genialis hiems . . . Turpilius Trasyleonem: horonam' e. q. s. 'idem Filopatro [V]'

1 coronam *Mercerus* horonam *ω*: choronam *aliquando scriptum fuit* uinum *Lipsius* uinus in *ω* 2 uita amantum inuitari solet *Lipsius* uitam amattum inuitari solem *ω*

IV

Dat últro ac munerátur quod ab illo ábstulit.

Nonius 477, 18 'muneratur pro munerat' (sic Bamb. 'munerat pro muneratur' ceteri).

muneratur *Bothius* munerat *ω* al *W*

V

Vidére cupio uóstrum mercimónium.

Nonius 213, 9 'mercimonium neutri . . .' (trasuleone Vrbin. 308)

nostrum *L* uestrum *φ*

VI

Non ést mediocris rés, neque ⟨est⟩ uulgária
Fallácia haec.

Nonius 488, 26 'uulgariam pro uulgarem . . .' (transyleonẽ Bamb.)

1 res *del. x* haec res *prob. Studemundus* 2 haec fallacia *Bothius trochaeos numerans*

VII

'Age age egredere, atque ístuc utinam pérpetuum
itiner sít tibi!

Nonius 482, 29 'itiner dictum pro iter ....' (transeleoonea Ba traseoleone L[1])

istuc utinam *Bothius* utinam istuc ω, *quod olim ut servarem initium versus mutilum statueram.* istuc perpetuum itiner sit utinam *Havet*

VIII

Nóbilitate, fáctione frétus interdícere

Nonius 304, 26 'factio iterum significat opulentiam, abundantiam et nobilitatem .....'

nobilitate factione *om. BGH*[1] nobilitate *Junius* nouilitate ω interducere *B*

IX

. . cum interea níl quicquam a me est praémi neque
fructús tuae
Benígnitati atque óbsequellae.

Nonius 215, 30 'obsequium neutro genere ... obsequella feminino' (obsequentia Bothius) ... Turpilius Epiclero ... idem Thrasileone: cum' e. q. s.

1 nihil ω praemii ω fructus *scripsi* erat ω 2 benignitati *x* benignitatis ω, *def. Leo Pl. F.* 286 obsequentiae *Bothius Septenarios iambicos* praémi Neque erát, tuae *e. q. s. commendat Bue, fort. recte*

X

Hoc te óro, ut illius cónmiserescas míserulae orbitúdinis.

Nonius 146, 18 'orbitudinis pro orbitate ...'

utilius F^1L miserulae, *quod olim proposueram, non improbavit Ritschelius opusc. II* 688 miserae ω: *hiatum tolerat Leo l. l.* 327 ut illius miserae commiserescas *Grautoffius* ut miserae illius commiserescas *Bothius* illius c. ut miserae *Havet*

XI

Cesso óccupare et me ín colloquium cónferre horum? ...

Nonius 355, 13 'occupare est proprie praeuenire ...'

ferre *B L* iam conferre *olim scripseram*

EX INCERTIS FABVLIS

I

Sóla res quae hominés absentes ⟨nóbis⟩ praesentés facit.

Hieronymus epist. 42 (I p. 94 a ed. Amst.) 'Turpilius comicus tractans de uicissitudine literarum sola, inquit, res est quae homines absentes praesentes facit. Nec falsam dedit quamquam in re non uera sententiam. Quid enim est, ut ita dicam, tam praesens inter absentes quam per epistolas et alloqui et audire quos diligas?' Cf. Philemonis ex Apolide versus: *οὐχὶ μόνον οὗτος εὗρε πᾶς λαλήσομεν Αὐτοῖς, ἀπέχοντες πολὺν ἀπ' ἀλλήλων χρόνον, Οὐδ' ὃν τρόπον μηδέποτε μηδὲ εἰς πάλιν Ἐπιλήσεθ' ἡμῶν μηδέν, ἐμβλέψας δέ που Τὰκ τοῦ χρόνου τοῦ παντὸς εἴσετ', ἀλλὰ καὶ Ψυχῆς ἰατρὸν κατέλιπεν τὰ γράμματα.* Nam de epistula apud utrumque sermo est.

In constituendo versu Kiesslingium secutus sum: sola res est quae praesentes h. absentes facit *Grautoffius*

II

. . . quasi cum uéntus fert nauem ín mare
Secúndus, si quis própedem misít suis
Velís ministrum.

Isidorus Orig. XIX, 4 'propes funis, quo pes ueli alligatur, quasi prope pedes. de quo Turpilius: quasi . . . ministrum.'

v

1 con *German. uterque* uentis *Germ.* 806 uentis *Wolfenb. Monac. Germ.* 805 fert] est *ed. pr. altera* nauim *Par.* mari *Monac.* 2 secundis *Paris. Gu. a* sedens *Zitt.* propedon *Wolfenb. Monac. German. uterque* suis uelis ministrum *conieci* si ueli ministrum *Zitt.* si ueli (uelis *Germ. uterque*) sinistrum *Wolfenb. Monac. Germann. Audacius in haec consuluit Grautoffius, qui hos senarios temptavit:* quasi cúm secundus uentus fert nauim in mare Si quís sinistrum misit ueli propedem

III

glabrum tapete

Nonius 229, 5 'tapete generis neutri. Turpilius et Caecilius: g. t.' Idem 542, 18 'tapete, tegmen unite pictum de coloribus uariis . . .' Cf. Festus p. 351 M. (Demetr. XVII)

IV

. . . . . léctus ⟨somno móllior⟩

Servius Danielis in Verg. ecl. VII 45 'somno mollior; turpilius lectus.' (Extant in cod. Lemovicensi Danielis.)

VATRONIVS

BVRRA

Placidus gloss. CGl. V 8. 50 G. — 'Burrae Vatroniae, fatuae ac stupidae, a fabula quadam Vatroni auctoris, quam Burra inscripsit, uel a meretrice Burra.'

Burram Bue mus. Rhen. 33, 309 sq. interpretatur *Πύρραν*, quo nomine Diphili fabula nota est.

INCERTORVM POETARVM

ADELPH . . .

Festus p. 317 M. '[Sep]lasi aut Se[plasium — — . . . . . in Adelph . . . . . feri Anti . . . . . tum sit q . . . . . unde unḡ . . . . . est.'

HYDRIA. GEORGOS

Quintilianus XI 3, 91 'cum mihi comoedi quoque pessime facere uideantur, quod etiam si iuuenem agant, cum tamen in expositione aut senis sermo, ut in Hydriae prologo, aut mulieris, ut in Georgo, incidit, tremula uel effeminata uoce pronuntiant.'

'*Τδρία* et *Γεωργός* fabulae Menandri, '*Τδρία* etiam Antiphanis.

EX INCERTIS INCERTORVM FABVLIS

De huius delectus instituto ac ratione dixi in coroll. p. XLII sqq.

I

'Tibi ego, 'Antipho, has sero' ínquit: seniumst,
cum aúdio.

Cicero de orat. II 59, 242 'in re est item ridiculum, quod ex quadam deprauata imitatione sumi solet . . . ex hoc genere est illa Rosciana imitatio senis: tibi . . . audio.' (inquit poetae reddidit Bergkius opusc. I 218 coniunxitque hunc locum cum Caecil. Syneph. II: immo vide supra ex Hydriae prologo adlata.)

has *om. Erlang. b* senium . . audio *fuerunt qui a Ciceronis interlocutore addi statuerent*

II

Athénis Megaram uésperi aduenít Simo;
Vbi aduénit Megaram, insídias fecit uírgini;
Insídias postquam fécit, uim in loco áttulit.

Rhet. ad Herenn. I 9, 14 'ne bis aut saepius idem dicamus cauendum est; etiam ne quid nouissime quod diximus deinceps dicamus, hoc modo: Athenis' e. q. s.

1 mecarum *M*(*utili*), *item v.* 2 2 fecit insidias *Bamb.* uirginis *Herbip.*

III

In Vénere sapere dídicit ni mirúm Solon,
Qui lége cauit, uítia uti transcénderent
Auctóris poenae: núlla poena acérbior
Excógitari pótuit uxorís malis.

Charisius p. 246 P. 'aliis ita placuit definire per hyperbolen: in . . . malis. Quod etiam in schemate dianoeas inuenies de hyperbole.' Hunc locum omissum in excerptis Leid. uncis inclusit Keilius. Idem p. 253 P. 'per hyperbolen, hoc est: in . . . malis.' Cf. Caecilii Plocium et Philemonis fr. 4.

1 Venere *scripsi* uentre *cod. p.* 253 uentrem *cod. p.* 246 didicit sapere *cod. p.* 246 2 cauit ut uitia *cod. p.* 246 cauit *in versu extremo omissis ceteris cod. p.* 253 3 auctores (i *suprascr.*) *cod. p.* 246 a *in versu extremo nec quidquam praeterea legitur p.* 253 poena nulla *edd.*

IV

Nam quíd modi factúrust risu dénique?
Nisi píctor fieri uúlt, qui risu mórtuust. 10

Festus p. 209 'pictor Zeuxis risu emortuus, dum ridet effuse pictam a se anum γραῦν. cur hoc loco relatum sit a Verrio, cum de significatu uerborum scribere propositum habuerit, equidem non uideo, cum uersiculos quoque ea de re rettulerit et ineptos satis et nullius auctoris' ('praetoris' cod., corr. Augustinus) 'praetexto nomine, qui tamen sunt hi: nam' e. q. s. Fortasse de anu in matrimonium ducenda agitur.

1 facturus *cod.* risu] *an* ista? *cf. coroll.* XL 2 mortuus est *cod.*

V

Quínque Thasii uíni depromam ⟨ámphoras⟩, binás Falerni.

Plinius nat. hist. XIV 14, 16 'sic quoque postea diu transmarina in auctoritate fuerunt et ad auos usque nostros, quin et Falerno iam reperto, sicut adparet ex illo comico uersu: quinque' e. q. s. (comici Par. E) Ad Sullana tempora versum a Plinio referri monuit Lachmannus in Lucr. 327.

quina *coni. Mayhoff* binas *scripsi* bina *Hard.* uina *Vatic. D*^{2} uini *φ* quin Thásii uini déna promam, bína Falerni dólia *dubitanter Lachmannus hexametrum I. Beckeri quasi Lucilianum* quinque Thasi uini depromam, bina Falerni *repudians.* uín Thasii uiní depromam, uín Falerni? . . . *Bue*

VI

. . qualem démens iste chlámydem disperdít? . .

Tertullianus de pallio 4 'prorsus si quis Maeandrico fluxu delicatam uestem humi protrahat, audiat pone se quod et' (ait?) 'comicus: qualem' e. q. s.

VII

. . . . . hui uíctrix Venus, uidésne haec? 13/14

Varro de l. l. V 62 'et horum uinctionis uis Venus; hinc comicus: hui' e. q. s. 'non quod uincere uelit Venus, sed uincire.' (comicus Laetus comicos Flor. comites Vindob. Basil. apud comicos L. Spengelius)

hui *Lachmannus Lucr. p.* 311, *qui septenarii iambici alterum dimidium agnovit.* huic ω, *deleri vult Spengelius* uidesne haec *ad Varronis verba trahit Spengelius*

VIII

Spondén tuam gnatam fílio uxorém meo?

Varro de l. l. VI 70 'spondebatur pecunia aut filia nuptiarum causa . . . nam ut in comoediis uides dici: sponden' e. q. s. Cf. Lachmannus Kl. Schr. 174, Spengelius de emend. Varrone p. 31, Thilo ann. philoll. 1855 p. 529. Non satis probabiliter Dziatzko ann. philoll. 1876 p. 238 ipsum Varronem quasi sollemnem in comoediis formulam versu adstrinxisse suspicatur.

sponden t. gnatam *Rholandellus* sponde t. agnatam ω

IX

Ammianus Marcellinus XXVIII 4, 27 'cumque mutuum illi quid petunt, soccatos et (sic Ritschelius opusc. III 319, CFWMueller ann. philoll. 1873 p. 360 soccos et codd. soccatos, del. et, Dziatzko mus. Rhen. 31, 379) Micionas (sic Dziatzko micaunas codd. Miciones Gelenius Miconas vulgo) uidebis et Lachetas: cum adiguntur ut reddant, ita cothurnatos et turgidos, ut Heraclidas illos Cresphontem et Temenum putes.' Micio adelphon Terentii intellegitur, Lachetes praeter Terentianum Hecyrae plures noti (cf. Ritschelius l. l. 318 sq.).

X

Lachétem audiui pércussisse Démeam.

Quintilianus VII 9, 10 'accusatiui geminatione facta amphibolia soluitur ablatiuo, ut illud: Lachetem' e. q. s. 'fiat: a Lachete percussum Demeam.' Ibidem VIII 2, 16 'uitanda in primis ambiguitas, non haec solum, de cuius genere supra dictum est, quae incertum intellectum facit, ut Chremetem audiui' e. q. s. Fortasse fictum exemplum est.

Lachetem *loco priore* Chremetem *altero Quintilianus* Demean ψ dameam *Argentor. utroque loco*

XI

Si quís per omnis míhi deos iurét patrem Lachétem

Marius Victorinus CGL VI 135 K. 'comicus apposito sesquipede in ultima sede uersus adaeque trimetri reddetur tetrametrus, ut: si quis' e. q. s. Fortasse et hic et sequens versiculus conficti sunt.

XII

Quid aís, Epidice? tíbi facilior érit amor

Marius Victorinus l. l. 79 K. 'huius' (trimetri) 'mensura ... incipit a duodecim syllabis et crescit ad septemdecim ... item septemdecim syllabarum: quid ais' e. q. s. fragm. Sangall. CGL VI 639 K. 'tribrachys'

Epidice *Gaisfordius* epidia *ω: fortasse hinc persona mutanda*

XIII

Amáre nolo néc dolere, Clínia.

Marius Victorinus l. l. 62 K. 'acatalectum autem, cui, ut supra diximus, neque deest ad integram coniugationem neque abundat quicquam, ut est hoc trimetrum: amare' e. q. s. Atilius Fortunatianus l. l. 287 K. 'trimetrum acatalectum: amare' e. q. s.

XIV

Thylacus 19[1]

Donatus in Ter. Andr. I 3, 21 'semper ... nomina comicorum seruorum aut a nationibus sunt indita ut Mysis Syrus, aut ex accidentibus ut Lesbia, uelut ebriosa a Lesbo insula, quae est ferax suauissimi candidissimique uini, aut a moribus et uernilitate ut Pseudulus, aut ex negotio ut Chrysalus, aut ex qualitate corporis ut Thylacus, aut ex specie formae ut Pinacium.'

chilacus *Par. A*

Subiungo statim reliquos comici coloris versiculos, de quibus tamen singulis decernere non ausim, cui potissimum fabularum generi sint ascribendi.

XV

... halofántam mendacém uelit 20

Nonius p. 120, 12 'halofantam ... Plautus (Curc. 463): halofantam aut sycophantam magis esse dicam. et alius

nobilitatis obscurae: halofantam m. u.' Cf. M. Hertzius annall. philoll. 1862 p. 725.

XVI

Parúnculis ad lítus ludit céleribus.

Isidorus origg. XIX 1, 20 'paro nauigium piratarum usui aptum . . . Cicero: tunc se fluctigyro tradit mandatque paroni. et alibi: parunculis' e. q. s. Cf. annall. philoll. 1866 p. 399.

XVII

Conténdit oculos: dérepente abiít celox.

Nonius 518, 8 'derepente Turpilius ... Ennius ... Afranius [v. 199 sq.] idem [v. 223] Contendit' e. q. s. 'Accius ... Nouius ... Terentius ... Pomponius ... Ennius ... Varro . . .' (Idem: contendit Lipsius; post exilit ultimum praecedentis exempli verbum excidere item potuit; an Titinius? 'poetam ueterem' dicit Bentleius ad Hor. epist. I 1, 28)

abiit *scripsi, item Luchs stud.* I 70 abit *Ba* habit *G H L* celox *Lipsius* colo *ω* colos *Rothius* loco *Maehly*

XVIII

Vínnulum sensílocum . . . . . .

Nonius p. 186, 10 'uinnulum sensi locum, id est inlecebrum. Plautus Asinaria . . . oratione uinnula uenustula' (inlecebrosum Quicherat, ut ipse conieci. inlecebram x, cf. ann. philoll. 1868 p. 429)

sensilocum (*h. e.* sensim loquentem: *cf. coroll.* XL) *Par. O continuat* sensi locum *φ* sensiculum *Onions.*

XIX

26 Ea est séditiosa, ea cúm uiro bellúm gerit.

Cicero ad Atticum II 1, 5 'ego illam' (Clodiam) 'odi male consularem: ea est enim seditiosa, ea cum uiro bellum gerit, neque solum cum Metello, sed etiam cum Fabio' (ea utrumque seclusit Baiterus. est enim s. et Schuetzius, bene, si Ciceronis sermo esset). Comicum versum primus enotavit Orellius, eumque secutus est Bue, qui Coni. Lat. 19 'uel Caecilium uel Afranium in imperiosae descriptione coniugis hoc usum esse' senario coniecit. Conferri idem iubet Axionici fr. 6, 9 *οἷον φίλεροίς τίς ἐστι καὶ μάχεταί τί μοι* ex Chalcidico et Menandri fr. 302, 6 K. (*ἐκ τῶν Κυβερνητῶν*).

Paulo leniores numeros ea seditiosast, cum *vel* est s. et cum *Ciceronis verba praecludere videntur*

XX

. . . . ómni modo ames quá ioco qua sério.

Fronto epist. ad M. Caesarem I 8 p. 24 Nab. 'uale et me, obsecro, omni modo' e. q. s.

omni modo, *non* omnimode, *in cod. scriptum esse testatur Studemundus ad Klussmanni emend. Front. p.* XXIV *Senarium explere* med *addendo nolui*

XXI

. . Fortunae súnt committenda ómnia:
Sine spé conamur úlla.

Cicero ad Att. X 2, 2 'λαλαγεῦσα iam adest, et animus ardet,' (cf. Caecil. 230) 'neque est quicquam, quo et qua . . . res sunt inexplicabiles. Fortunae' e. q. s. 'Melius si quid acciderit, mirabimur.' Poetae verba non agnoverunt.

XXII

Artém ne pudeat próloqui quam fáctites. 30

Cicero orat. 43, 147 'me autem siue peruolgatissimus ille uersus, qui uetat artem pudere proloqui q. f., dissimulare non sinit quin delecter, siue tuum studium hoc a me uolumen expressit' e. q. s. Fortasse mimicus versus est.

Versum e Ciceronis verbis conformavi

XXIII

Ain tándem, leno? . . . . . .

Quintilianus IX 3, 16 (de figuris in particularum, velut 'sed enim', 'nam quis', 'tam magis . . . quam magis' usu disserens) 'pleni talibus antiqui sunt. initio Eunuchi Terentius: quid igitur faciam? inquit. alius: ain tandem leno? Catullus in Epithalamio: dum innupta manet' e. q. s. (alius: ain Halmius. alius in Ambr. Bamb. allusit Monac. Argent. In alius litteris Atilius vel Caecilius, immo Statius, latere suspicatur Woelfflinus.)

XXIV

Séd sibi cum tetulít coronam ob cóligandas núptias,

Tíbi ferebat; cúm simulabat sé sibi alacritér dare,
Tum ád te ludibúnda docte et délicate détulit.

Cicero de orat. III 58, 219 'aliud uoluptas: effusum et tenerum, hilaratum ac remissum: sed sibi' e. q. s. Num ex Naevii Tarentilla?

1 sibi *M(utili)* mihi *L(aud.)* colicandas *M* collocandas *L* coiugandas *x cf. coroll.* XL 2 se sibi *M* sese *L* alacriter *scripsi* alacri *Pal.* aiaci *M* adalaci *Ottob.* amaranti *vel* iam facis *praeter alia temptavi;* a iactu *Bue* 3 tum, *ut scripsi, Erl. b* cum *ψ* a te (*i. e.* at te) *Abrinc. Erl. Leid.* te *Ottob.*

XXV

'Exiliuit quási petulcus quídam, pedibus cónuibrauit.

Festus p. 206 M. 'petulantes et petulci — — Afranius in Ida — interdum pro ueloce usi uidentur antiqui, ut hoc uersu intellegi potest: exiliuit' e. q. s.

exiliuit *Aldina* exiluit *cod.*

XXVI

Agite ⟨íte⟩! quid dubitátis hilareis dáre choros?

Pseudoacro in Horatii epod. 1, 1 'comicus' (trimeter) 'erit, qui frequentes tribrachos habet, ut: agite' e. q. s. 'Satyricus medius ut: Musae Iouem laudate et hilares date choros.' Eadem fere commentator Cruquii: exemplum omittere nolui, quamquam facile potest in scholae usum confictum videri.

XXVII

Tánta laetitia aúctus sum, ut nil cónstet . . . . .

Cicero de fin. II 4, 14 'modo intellegas inter illum qui dicat tanta' e. q. s. 'et eum qui: nunc demum mihi animus ardet' (Caecil. 230), 'quorum alter laetitia gestiat, alter dolore crucietur, esse illum medium . . . qui nec laetetur nec angatur.' Eadem si tanguntur in Tusc. disp. IV 15, 35 'quae si quando adepta erit id quod ei fuerit concupitum, tum fertur alacritate ut nihil ei constet quod agat', Trabeae sunt (cf. fr. II).

Exitum fortasse nec quid agam sciam *ex Ciceronis verbis supplere licet. Integrum senarium elicies transponendo:* tantá sum laetitia aúctus, ut constét nihil

XXVIII

difficile ést loqui.

XXVIII—XXX Cicero epist. ad fam. II 9 'cum gratulor, tum uero quibus uerbis tibi gratias agam non reperio, quod ita factus sis, ut dederis nobis, quem admodum scripseras ad me, quem semper ridere possemus.' (cf. VIII 3, 1. 9, 1 II 10, 1) 'Itaque cum primum audiui, ego ille ipse factus sum — scis quem dicam — egique omnis illos adulescentes, quos ille actitat' (sic Victorius iactitat Med., item infra). 'Difficile est loqui. Te autem contemplans absentem et quasi tecum coram loquerer: non edepol ... feceris. Quod quia praeter opinionem mihi acciderat, referebam me ad illud: incredibile' e. q. s. 'Repente uero incessi omnibus laetitiis laetus' (Caecil. 252), in quo cum obiurgarer, quod nimio gaudio paene desiperem, ita me defendebam: ego u. a. nimiam.' (Trabea fr. II) 'quid quaeris? dum illum rideo, paene sum factus ille.' Difficile est loqui ipsa quoque adulescentis cuiusdam exultantis verba esse conieci. Repetitur haec epistola post VIII 5.

XXIX

Non édepol quantam rem égeris neque quántum facinus féceris

rem egeris *Med. altero exemplo* egeris rem *cod. hic*

XXX

'Incredibile hoc fáctum obicitur 40

factum *ed. antiq. signata A apud Orellium, Martyni-Laguna* factu *Med. cod. hic*, facto *Harl. Par.*

XXXI

nec múlieri

Nec grémio credi opórtet.

Festus p. 165 M. 'nec mulieri nec gremio credi oportere prouerbium est, quod et illa incerti et leuis animi est et plerumque in gremio posita, cum in obliuionem uenerunt exsurgentium, procidunt.' Comoedia respici visa est M. Hertzio Philol. I 612.

1 *sq. Cum omnino incertum sit, num in comoedia haec locum habuerint, tum de numeris certi nihil adfirmari licet: possis e. c. uno versu continuare* nec múlieri nec grémio oportet crédier

XXXII

Módo pueros, modo ádulescentes ín cursu a tergo ínsequens
Néc opinantis ádsecuta est.

Cicero Tusc. disp. I 39, 94 'quae uero aetas longa est, aut quid omnino homini longum? Nonne modo ... adsecuta est senectus?'

1 *sq. versus agnovit Bentleius* *De synecphonesi in* pueros *Lachmannus in Lucr.* 129 *dixit; cf. Liv. tr.* 26. púeros modo *Fleckeisenus.*

XXXIII

Sentín senem esse táctum trigintá minis?

Cicero de orat. II 64, 257 'saepe etiam uersus facete interponitur uel ut est uel paululum immutatus, aut aliqua pars uersus, ut ... [Caecil. inc. fab. IV] Nam in Caelio sane etiam ad causam utile fuit tuum illud, Antoni, cum ille a se pecuniam profectam diceret testis et haberet filium delicatiorem, abeunte iam illo: sentin' e. q. s.

satin *Bue*

XXXIV

Nón tu scis? si quás ⟨quando⟩ aedes ígnis cepit ácriter,
Haúd facilest defénsu qui ne cómburantur próxumae.

Charisius p. 176 P. 'acriter Crispus III ** non tu scis' e. q. s. Comico poetae tribuit versus Keilius idemque constituit.

1 nonne *Keilius*, *qua particula Terentium certe usum esse constat, de Plauto dubitatur* quando *add. Fleckeisenus ann. philoll.* 1872 *p.* 365 2 facile est *Keilius* facile sunt *cod.* faciles sunt *G. Wagnerus ephem. gymnas.* 1855 *p.* 192

XXXV

Felícitas est quám uocant sapiéntiam.

Quintilianus VI 3, 97 'adiuuant urbanitatem et uersus commode positi, seu toti, ut sunt ... seu uerbis ex parte mutatis; ut in eum, qui, cum antea stultissimus esset habitus, post acceptam hereditatem primus sententiam rogabatur: hereditas est quam uocant sapientiam, pro illo: felicitas est.' (falicitas, corr. felicitas Ambros. facillitas Monac. facilitas ceteri libri) Contulit Hauptius Herm. IV 35 ex Me-

nandri Hypobolimaeo fr. 482 K. *παύσασθε νοῦν ἔχοντες· οὐδὲ γὰρ πλέον Ἀνθρώπινος νοῦς ἐστὶν ἄλλο τῆς τύχης*, sed propius etiam accedit versus sive Menandreus sive Euripideus syllogae Vrbinatis, quam ed. Guil. Meyer (1880) p. 51 *τὸν εὐτυχοῦντα καὶ φρονεῖν νομίζομεν*.

felicitas *scripsi, cui substitui totidem syllabis* hereditas *posset, item Hauptius* est *Ambros.* esset *Monac. Argent.*

XXXVI

Med ésse acerbum síbi, uti sim dulcís mihi.

Cicero epist. ad fam. III 8, 8 'cum et natura semper ad largiendum ex alieno fuerim restrictior et temporibus, quibus alii mouentur, isdem ego mouear, me esse' e. q. s.

med *Martyni-Laguna* me *cod.* uti *scripsi* ut *cod.* dulcis *Harl. Par.* pulcis *Med.*

XXXVII

aégre faciam fíliis

Charisius p. 176 P. 'aegre . idem in eadem: aegre f. f. subaudiri debet uerbum, ut sit. aliter Plautus in Bacchidibus' e. q. s. Dedi locum qualem constituit Aem. Baehrens ann. philoll. 1872 p. 365. 'aegre f. f. idem in eadem subaudiri debet uerbum, ut sit aegre' cod. Lacunas, quibus et nomen et versus poetae, cuius verba priore loco relicta sunt, exciderunt Keilius indicavit.

XXXVIII

Si núnc redire pósset ad superós pater,
Qui té tutamen fóre sperarat fámiliae
Domuíque columen, nónne ⟨tibi⟩ sic díceret?
'Cur té dedecoras, fámam cur maculás tuam?
Cur rém dilapidas, quám miser extruxít labor?'

Charisius p. 252 P. 'per prosopopoeiam, cum loquentes finguntur qui nulli sunt, tamquam: si nunc' e. q. s.

2 fore sperarat *Lindemannus* fore sperare *cod.* fore parare *ed. pr.* fore putarat *Fabricius* 3 nonne tibi *scripsi* n̄ *cod. litteris tribus vel quattuor in lineae fine deletis, quamquam etiam plus intercidisse possit.* nonne potes *ed. pr., in quibus tamen* potes *errore confictum videtur H. Keilio: nam in cod. cum verbo* redire *terminetur linea, ei additum sed signo* ⌊ *disiunctum legi* p . . ., *quod cum ad superiorem lineam referri debuerit, falso*

postea pro inferioris exitu habitum esse. nonne putas *Fabricius* non putas *Studemundus* nonne haec tibi *Keilius* 4 dedecoras *Fabricius* dedecores *cod.* famam *Fabricius* familiam *cod.* maculas *ed. pr.* macules *cod.* 5 dilapidas *Fabricius* dilapides *cod.* quam *ed. pr.* q . . . . *cod.* miser] meus *coni. Kiesslingius et Bue, quod si verum est (cf. coroll.* XLI), *ex forma* mius *vel* mis (*de qua vide Ritschelii opusc.* IV 465 *sq.*) miser *videtur ortum esse*

XXXIX—XLI

Tutáre amici caúsam, partis súscipe.
Obícitur crimen cápitis: purga fórtiter.
In amíci causa es? ímmo certe pótior es.

Charisius p. 253 P. 'per apologismon, siue ultro dando, cum aliquid adversario nostro ultro damus, quo uti eum scimus non posse, tamquam: tutare' e. q. s. Olim disiunctos tres versiculos ediderat, qui Keilio quoque cohaerere videntur.

1 partis *Bue* patris *cod.* potis es *Keilius* 2 purga *ed. pr.* p . . . . . *cod.* 3 es, immo certe potior es *scripsi. Cf. Ter. eun.* 812 potior ē immo certe potior est *cod.* potior immo certiór *Fabricius* nimio certe potior es *coni. Kiesslingius. An* potis certe: immo potior es *scribendum?*

XLII

Prórsus aequum est. pátere, Daue: mé poenae oppone...

Charisius p. 253 P. 'per commutationem: prorsus' e. q. s. 'hic non ut coepit sententiam finit: nam aiebat Daue, deinde subiecit me, cum ipse sit Dauus.' Cf. Plauti Amph. 598.

patere *scripsi imperativum* (petere *olim*). pectore *cod.* oppono *Bue cf. coroll.* XLII

XLIII

. . . . egone íllam? — pudor est éloqui — quam cómperi —?
— Relínqui num potuít? — Non perpetiár, non ⟨non⟩ eam pérferam.

Charisius p. 254 P. 'per apocrisin: egone . . . perferam. consulto uerbum uel uerba praetermittit et quiddam suspicionis silentio colligit.' Coniunxit et ad comoediam rettulit H. Keilius; personas ego distinxi: cf. coroll. XLII.

2 relinqui (*puncto sup.* n) *cod.* num *scripsi* n̄ (*i. e.* non) *cod.* Non *e. q. s. respondentis sunt* non non *bis posui,*

semel cod. eam *scripsi* e (*in fine versus*) *cod.* etiam *ed. pr.* *An* non ego istam p.? réici non pótuit? non perpétiar, non eam pérferam *Bue*

XLIV

Tertullianus de anima 20 'comici Phrygas timidos inludunt.'

Cf. Apollodori Citharoedus: *οὐ πανταχοῦ Φρύξ εἰμι· τοῦ ζῆν ἦν ὁρῶ Κρεῖττον τὸ μὴ ζῆν, χρήσομαι τῷ κρείττονι.* Aliter se gerit Turpilianus v. 102.

XLV

Viden út cinaedus órbem digito témperat?

Suetonius Oct. 68 'sed et populus quondam uniuersus ludorum die et accepit in contumeliam eius et assensu maximo comprobauit uersum in scaena pronuntiatum de gallo matris deum tympanizante: uiden' e. q. s. Ad togatam (cf. Attae Megalensia) aut ad mimum (cf. Galli Laberii) pertinere videntur.

Cf. Lobeckius Aglaoph. **1016**

XLVI

Di ínmortales! quás ego pugnas, quántas strages édidi!

Cicero epist. ad Att. I 16, 1 'di inmortales! quas ego pugnas et quantas strages edidi! quos impetus in Pisonem, in Curionem, in totam illam manum feci! quo modo sum insectatus leuitatem senum, libidinem iuuentutis!' Servum vel parasitum in comoedia gloriantem et tragicum colorem adfectantem illa praedicare potuisse suspicatus sum.

di inmortales *ut adsumerem suasit Bue*

XLVII

. persuasit ánimo uinum, déus qui multo est máximus.

Festus p. 158 M. 'metonymia est tropos, cum ab eo quod continet significatur id quod continetur, aut superior inferiore, aut' ('et' cod.) 'inferior superiore. Quae continet quod continetur, ut Ennius — ab eo quod continetur id quod continet, ut cum dicitur: epota amphora uini. a superiore inferior, ut Ennius — ab inferiore superior, ut: persuasit' e. q. s. Poetae anonymi Graeci (1274 K.) *οἶνός μ' ἔπεισε δαιμόνων ὑπέρτατος* comici an tragici versus sit incertum dicit Meinekius.

Initio ita *suppleas* animo *om. Spengelius senarium dimetiens*

XLVIII

65 Líberi bellária

Gellius XIII 11, 7 'uina quoque dulciora est inuenire in comoediis antiquioribus hoc nomine appellata dictaque esse ea Liberi bellaria.'

XLIX

66/7 Clítellae boui súnt inpositae: pláne! non est nóstrum onus.

Cicero epist. ad Att. V 15 'est incredibile, quam me negotii taedeat. Non habet satis magnum campum ille tibi non ignotus cursus animi et industriae meae praeclara opera cessat .... clitellae' e. q. s. 'sed feremus.' Ammianus Marcellinus XVI 5, 9 'cum exercere proludia disciplinae castrensis philosophus cogeretur ut princeps, artemque modulatius incedendi per pyrricham concinentibus disceret fistulis, uetus illud prouerbium: clitellae boui sunt impositae, plane! non est nostrum onus Platonem crebro nominans exclamabat.' Quintilianus V 11, 21 '*παροιμίας* genus illud, quod est uelut fabella breuior et per allegoriam accipitur: non nostrum, inquit, onus, bos clitellas.' Pertinet ad proverbiorum genus, quod exemplis post Hauptium opusc. II 395 inlustravit O. Crusius mus. Rhen. 44, 448. 459 sq.

Septenarium constituit Bue Coni. Lat. 17 plane *Ammianus, quod* 'plana et aequabili uia, plano gressu' *interpretor: insolito onere pressi boves non se nisi lente et moderate incedere posse clamant.* illane *Med. corr.* illa *m. pr.*

L

Quási ⟨si⟩ messor pér messim unum quémque spicum cóllegit

Festus p. 333 M. 'spicum masculine antiqui dicebant, ut hunc stirpem et hanc amnem. uersus est antiquus: quasi' e. q. s.

per messim *del. x de versu Sat.* 81, *ut senarius evadat*
collegit *cod., i. e.* colligit

LI

Tám perit quam extréma faba . . . . . .

Festus p. 363 M. 'tam perit quam extrema faba in

prouerbio est, quod ea plerumque aut proteritur aut decerpitur a praetereuntibus.' Comoedia respici visa est M. Hertzio Philol. I 612.

LII

. . prior ire lúci claro nón queo. 70

Nonius p. 210, 15 'lux ... masculino Plautus .. luci' ('luce' Leid.) 'claro .. Varro .. luci claro ... idem ... luci claro ... M. Tullius de officiis lib. III: et cum ⟨primo luci Pomponi domum uenisse dicitur ...⟩ prior ire luce claro non queo.' Vncis inclusa Ciceronis verba 31, 112 una cum poetae nomine excidisse vidit Mercerus.

et cum *praemisit Bue, item Quicheratius: v. supra.* luci *E F*^{2} *H, Fleckeisenus; genetivum* lucis *esse vult Bergkius symb. I* 148 *sq.* luce *F*^{1} *L W*

LIII

Clámor lapides fústes gladii: haéc inprouisa ómnia.

Cicero ad Att. IV 3, 3 'cum sacra uia descenderem, insecutus est me cum suis' (Clodius). 'Clamor' e. q. s. 'discessimus in uestibulum Tettii Damionis.' Numeros indicavi.

et haec *Jensoniana*

LIV

Quíd clamorem exórsa uerbis páruam rem magnám facis?

Cicero pro Caelio 15, 36 'eum' (minimum fratrem) — 'putato tecum loqui: quid tumultuaris, soror? quid insanis? quid clamorem' e. q. s. Versum esse vidit Beierus.

clamorem *scripsi* clamore *ω* clamare *C F W Mueller*

LV

Obstrúdant obsatúllent

Festus p. 193 M. 'obstrudant obsatullent, ab auide trudendo in gulam, non sumendo cibum.'

Potest etiam septenarii iambici exitus fuisse obsatullent *O. Muellerus* obsatulent *cod.*

LVI

aúdio, haut auscúlto.

Varro de l. l. VI 83 M. 'ab audiendo etiam auscultare declinatum, quod hi auscultare dicuntur, qui auditis parent, a quo dictum poetae: audio, haut ausculto.' Cf. Caecil. v. 196.

haud *Turnebus* aut *ω* obsculto *Flor.*

LVII

741 'Vsque donicum éffligatur

Charisius p. 178 P. 'efflictim Naeuius in Corollaria [I], ubi Probus: usque d. e.' Sed haec non grammatici, sed poetae verba esse monuit Ritschelius opusc. II 241.

LVIII

Vílla est patrui. hic áger est ubi stas. póne uersum illác mare est.

Charisius p. 191 P. 'pone uersus M. Cato ... item idem ... hostium * uilla est' e. q. s. Comoediae adsignavit septenarium x

LIX

'Insanum aliter suá sententia átque aliarum múlierum

Charisius p. 175 P. 'aliter pro alias Sallustius historia I: sanctus alias ... item in eadem: insanum' e. q. s. Turbato titulorum ordine, de quo monuit Keilius, factum est ut et Sallustii exemplum perperam huc intruderetur, cum olim infra (in titulo 'alias pro aliter') locum habuisset, et cum nominibus verba quoque eiusdem poetae comici eiusdemque fabulae exciderent, cuius nostra sunt. Quod perspexit x mus. Rhen. 24, 242.

LX

iniurius

Servius in Aen. IX 107 'hinc est apud comicos iniurius, qui audet aliquid contra ordinem iuris.'

LXI

. . . . Scytálosagittipélliger

Tertullianus de pallio 4 'tametsi adoratur a uobis, qui erubescendus est, Scytalosagittipelliger ille, qui totam epitheti sui sortem cum muliebri cultu compensauit.'

Fortasse melius Scýtaloságittipélliger *efferri monuit Bue*

LXII

Sui quíque mores fíngunt fortunam hóminibus. 75

Cornelius Nepos vita Attici 11, 6 'itaque hic fecit, ut uere dictum uideatur: sui' e. q. s. Cicero Parad. 5, 35 'cui etiam quae uim habere maximam dicitur Fortuna ipsa cedit, sicut sapiens poeta dixit: suis ea cuique fingitur moribus.' Nonius 526, 24 'si prisca sententia philosophica accipit intellectum, quae ait: sui ... fingunt, omnipotens fortuna esse desinit.' Tota Nonii disputatio inde a p. 526, 16 usque ad 527, 10 ex commentario aliquo Vergiliano ad Aen. IV 696 sumpta est: cf. Servius et Gellius XIII 1. Versus noster inter Publilii Syri sententias referebatur: et 'mimicum versum' dicit Lachmannus quoque, sed mimum dubito num Cicero 'sapientis poetae' nomine ornaverit. Cf. Plauti Trin. 363.

sui quique *scribendum esse post Fleckeisenum demonstravit Lachmannus in Lucr.* 94 sui quoique *Haenel.* sui cuique φ *Nepotis, Nonius* suis ea cuique *Cicero* mores fingunt *Nepos et Nonius, nisi quod* funguntur *Monac. Haen. Nepotis* fortunam hominibus *om. Nonius* hominibus *om. cod. collegii Rom., Leid. Voss. ab* omnibus *suprascr. in Gifan. Wolf. Sang. Vrbin. Ottob. Alex. Patav. Haen.* suis fingitur fortuna cuique moribus *apud Ciceronem scribit Lachmannus.*

LXIII

Onus ést honos qui sústinet rem públicam.

Varro de l. l. V 73 'honos ab honere siue onere, itaque honestum dicitur quod oneratum, et dictum: onus' e. q. s. Fortasse versus popularis fuit ut ille apud Varronem de re rust. III 2, 1 et Gellium IV 5, 5 'malúm consilium cónsultori péssimumst', de quo cf. coroll. XLVIII Buechelerus mus. Rhen. 41, 2 Baehrens FPR praef. p. 23.

LXIV

Non ést beatus, ésse se qui nón putat.

Seneca epist. 9, 21 'apud poetam comicum inuenies: non est beatus' e. q. s. Publilio suo ascripsit Guil. Meyer p. 46.

Retinui hoc loco olim adiunctas sententias quas Seneca laudavit, quamquam quaedam earum etiam in sylloge quae Publilii Syri nomine fertur extant nec minus probabiliter aliae quoque ad mimum referuntur.

LXV

Is mínimo eget mortális, qui minimúm cupit.

LXV sq. Seneca epist. 108, 11 'de contemptu pecuniae multa dicuntur ... magis tamen feriuntur animi, cum carmina eius modi dicta sunt: is minimo' e. q. s. 'quod uult' e. q. s. 'cum haec atque huius modi audimus, ad confessionem ueritatis adducimur.' Publ. Syr. sent. 242. 443 R¹ (I 56 Q 74 M.)

minimum *Fris. Syri*

LXVI

Quod uúlt habet, qui uélle quod satis ést potest.

LXVII

In núllum auarus bónus est, in se péssimus.

Seneca epist. 108, 9 'non uides quem admodum theatra consonent, quotiens aliqua dicta sunt quae publice adgnoscimus et consensu uera esse testamur? [Publ. Syr. sent. 121 R¹ = 236 W. I 7 M.] in nullum' e. q. s. 'ad hos uersus ille sordidissimus plaudit et uitiis suis fieri conuicium gaudet.' Publ. Syr. sent. 224 R¹ = 234 W. I 5 M.

nullo *Syri ω*

LXVIII

Auárus animus núllo satiatúr lucro.

LXVIII sq. Seneca epist. 94, 43 'quis autem negauerit feriri quibusdam praeceptis efficaciter etiam inperitissimos? uelut his breuissimis uocibus, sed multum habentibus ponderis: nihil nimis' (Terent. Andr. 61) 'auarus' e. q. s. (= Syr. 37 R¹, A 55 M.) 'ab alio' e. q. s. (= Syr. 1 R¹, 2 W., A 2 M.) 'haec cum ictu quodam audimus nec ulli licet dubitare aut interrogare: quare?' Lactantius div. instit. I 16, 10 'non illepide Seneca in libris moralis philosophiae: quid ergo est, inquit, quare apud poetas salacissimus Iuppiter desierit liberos tollere? utrum sexagenarius factus est et illi lex Papia fibulam imposuit? an impetrauit ius trium liberorum? an tandem illi uenit in mentem [LXIX] et timet ne quis sibi faciat quod ipse Saturno?' Ael. Lampridius de Alexandro Severo 51 'clamabatque saepius quod a quibusdam siue Iudaeis siue Christianis audierat et tenebat, idque per praeconem, cum aliquem emendaret, dici iubebat: quod tibi fieri non uis, alteri ne feceris. Quam sententiam usque adeo dilexit, ut et in Palatio et in publicis operibus praescribi iuberet.' Anthol. epigr. lat. 192, 3 B. 'ab alio speres, altero quod f.' Ex Iudaica sapientia sententiam repetit Jac. Bernays op. I 274 sqq., Syri non memor.

LXIX

Ab álio expectes álteri quod féceris.

LXX

Benefícia in uolgus cúm largiri instítueris,
Perdénda sunt multa, út semel ponás bene.

Seneca de benef. I 2 'beneficia' e. q. s. 'in priore uersu utrumque reprehendas: nam nec in uolgus effundenda sunt et nullius rei, minime beneficiorum honesta largitio est ... sequens sensus mirificus est, qui uno bene posito beneficio multorum amissorum damna solatur.' Cf. Publilii Syri sent. fals. 287 p. 130 W.

1 statueris *Henk.* 2 ut unum semel *Vratisl.*

LXXI

quid? tu non intéllegis 85
⟨Benefíciis⟩ tantum grátiae te démere,
Quantúm morae adicis? 86

Seneca de benef. II 5, 2 'quare uerissimum existima, quod ille comicus dixit: quid?' e. q. s.

2 gratiae, *om.* te, *Tross.* te gratiae φ *Septenarium* tántum g. te d. adicis quantum morae *commemoravi coroll.* XLII tantúm te adimere g. q. morae | adicis *Leo Pl. F.* 327

LXXII

Póstea nolí rogare, quom ínpetrare nólueris.

Seneca epist. 95, 1 'scio te in bonam partem accepturum, si negauero. eo magis promitto et uerbum publicum perire non patior: postea' e. q. s. 'interdum enim enixe petimus id, quod recusaremus, si quis obferret.' Cf. Pseudoseneca de mor. 33.

quom *scripsi* quod ω imperare *Vatic.* α *Palat. II Alexandr.* nolueris ω, *quod si verum est, consonantis vice* u *fungitur ut in Luciliano illo* 'quem uisere nolue|ris, cum debueris.' non uelis *commendavi coroll.* XLII

LXXIII

Iniúriarum rémedium est oblíuio.

Seneca epist. 94, 28 'numquid rationem exiges, cum tibi aliquis hos dixerit uersus? Iniuriarum' e. q. s. (Publ. Syr. sent. 222 R^1 = 250 W. I 21 M.)

LXXIV

Sat céleriter fit quídquid fiet sátis bene.

Suetonius Octav. 25 'crebro itaque illa iactabat: *σπεῦδε βραδέως* et *ἀσφαλὴς γάρ ἐστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης* et: sat celeriter fieri q. fiat s. b.' Fortasse haec quoque mimo reddenda sunt.

Verba in numeros redegi. . sát c. f. q. fit sátis bene *Luchs stud.* I 70 sát c. ⟨scito⟩ fieri q. f. s. b. *Dziatzko*

LXXV

90/1 'Vbi ⟨iam⟩ non es quí fuisti, non est cúr uelis uíuere.

Cicero ep. ad fam. VII 3, 4 'mortem mihi cur consciscerem causa non uisa est, cur optarem multae causae; uetus est enim, ubi non sis qui fueris, non esse cur uelis uiuere.' Scaenici poetae versiculum esse intellexit Schneidewinus Philol. III 132, qui de tragico cogitaverat, inter comoediae reliquias ipse recepi. Sed de genere fabulae incerta ariolatio. (Cf. quae Teuffelius monuit ann. philol. 1875 p. 432.)

90 *sq. sententiam numeris suis includere alii aliter conati sunt.* úbi non sis qui fueris, non est cur uelis ⟨iam⟩ uiuere *Bue mus. Rhen.* 11, 511 (ibi *inseruit Fleckeisenus annall. philoll.* 1861 *p.* 141, 1866 *p.* 628 *sq.*) ubi non es ⟨is⟩ qui fuisti, non est cur uelis uiuere *Havet*

LXXVI

Saépe qui miseréri potuit, rógitat misericórdiam.

Seneca controv. IX 27 p. 274 B. Versum esse intellexit Andreas Schottus.

rogitat misericordiam *poetam scripsisse suspicor* misericordiam rogat *Seneca.*

LXXVII

. . . homo locum órnat, non hominém locus.

Charisius p. 254 P. 'per antimetabolen: homo' e. q. s. Simillimam, sed colore diversam sententiam protulit Accius v. 272. Nostra ad quod scaenicae poesis genus pertineat ambiguum

est, sed cf. Philemonis fr. 189 *οὐχ ἡ πόλις σου τὸ γένος εὐγενὲς ποιεῖ, Σὺ δ' εὐγενίζεις τὴν πόλιν πράσσων καλῶς.*

locum ornat *scripsi* ornat locum *cod.*

LXXVIII

Odí puerulos praécoqui sapiéntia.

Apuleius apol. c. 85 'est ille poetae uersus non ignotus: odi' e. q. s. 'sed enim malitia praecoqui puerum quis non auersetur atque oderit?' Cf. Publilii Syri sent. fals. 265 p. 129 W.

LXXIX*

Quid trístiorem uídeo te esse quam ántidhac,
Lampádio? numquid fámiliaris fílius
Amát nec spes est aúxili argentária,
Ideóque scapulae métuunt uirgindémiam?

Nonius 187, 10 'uirgindemiam, ut uindemiam, hoc est uirgarum adparatum uel demptionem uel decerptionem ob uerbera. Varro Agathone: quid' e. q. s. Sed potest vel Varro de comoedia locum saturae inmiscuisse vel eius exemplum una cum comici poetae nomine in Nonii libris excidisse. Adsensum tuli Vahleni Coni. p. 13, Buecheleri mus. Rhen. 14, 424, Roeperi Philol. XVII 89, Riesii Varronis rell. p. 97, quorum illis, Vahlenum et Buechelerum dico, prior, altera coniectura praeplacuit Roepero et Riesio. Lampadionem comoediam Naevius scripsit, quem tamen horum versuum auctorem fuisse numquam adfirmavi (cf. Leo Pl. F. 19).

1 antidhac *Carrio* angit hac (hanc *H*) *ω* 2 numquid *Mercerus* nemquid *ω*, *h. e.* nimquid, *de qua forma dixi in corollario ad tragicos p. LXXVI* 3 nec *Carrio* haec *ω* argentarii *Carrio* 4 uirgindemiam *ed. a.* 1476 uirgarumdemiam *ω*

LXXX

Quód dedi datúm non uellem: quód relicuomst nón dabo.

Plautus Cistell. 506 'intér nouam rem uerbum usurpabo uetus: Quód dedi' e. q. s. Ambiguam huius dicti originem esse sensi olim in quaest. scen. p. 353: adiunxi olim quasi responsum né dares, ne polliceres. quod datum est ⟨non redditur⟩ (Varronis sat. fr. 41 B.), sed nunc omisi ut nimis incertum.

LXXXII

102 Símilem habent labiaé lactucam cómedente asino cárduos.

Hieronymus ad Chromatium I 7 'secundum illud, de quo semel in uita Crassum ait risisse Lucilius: similem' e. q. s. Septenarium restituit x mus. Rhen. 24, 249 (cf. ad Lucil. inc. CXLI) auditum a Crasso in comoedia fuisse coniciens.

labiae *Bue* labra *Hieronymus* lactucam labra *x* asino carduos comedente *Hieronymus, quae transposuit x*

Vt fr. LXXIX Varro, item Lucilius vide an praeter versiculum modo prolatum scaenae debeat etiam hos duos:

Caede óstium, Gnatho, úrge. restant? périimus.
et
Gnathó, quid actum est? — Dépilati omnés sumus.

Laudat priorem Nonius p. 272, 15 'caedere, frangere ... Lucilius lib. XXVIIII: caede' e. q. s. et 417, 31 'urgere, insistere. Lucilius lib. XXVIII: caede' e. q. s. alterum idem p. 36, 25 'depilati dicitur rarefacti. Lucilius lib. XXIX: nato' e. q. s. Varia librorum scriptura haec:
1 reistam p. 272 Fortasse restant et periimus inter duas personas distribuenda; item v. 2 distinxi personas

LXXXIII

Quae pótero tangam: tú mihi legés tene.

Excerpta Bernensia in Hageni anal. Helv. p. CCXXXI, 14 (Iulianus Toletanus p. 9): 'da ubi supposita' (liquescat s): 'quae' e. q. s.

tumia *Iulianus* *Conici possit* tú mihi leges béne tene *Pentametrum grammatico visum esse putat Bue*

LXXXIV

uae mihi, matér mea!

Excerpta Bern. in Hageni anal. Helv. p. CCXXVIII et Iulianus Toletanus p. 103 'ue est coniunctio ... quando fuerit praepositiuum et cum commotione animi dictum, ut puta, uae mihi m. m., erit interiectio dolentis.' Etiam ex tragoedia sumpta esse possunt.

LXXXIV[a]

uix pedém
Pedí praestruít, otióse it, remorátur.

Festus p. 313 M. 'struere antiqui dicebant pro adicere, augere — — — ali gradum augere, ali minuere ac uix pedem' e. q. s. Cf. coroll. trag. LXIII.

2 praefert *cod.* ac uíx pedem pedi praéstruit *suadebat Studemundus, ac similiter (ut pergat* ótiose it ét r. *in altero versu) Bue, sed idem legum XII interpreti nescio cui mavult tribuere.*

LXXXV

⟨Sátis⟩ est: reuoca frátrem ⟨eodem stírpe gnatum:⟩
plaúdite! 105

Festus p. 313 M. 'stir[pem in masculino gene]re antiqui [usurparunt pro eo quod est fe]mina, met[aphorico uocabuli usu,] quae nunc in [femineo profertur gene]re. Liuius — — [Ennius] — a stirpe supremo . . . . . est reuoca fratre . . . . . plaudite.'

Supplementa Vrsini sunt gnatum *O. Muellerus*

Ex Pompeianis versiculis unum exemplum hic excerpere satis habui, n. 1896 Z. = carm. lat. epigr. 33 B.

ubi pérna cocta est, sí conuiuae appónitur,
non gústat pernam, língit ollam aut cáccabum.

Ex Atellanae aut mimi memoria in murum transcripta esse Bue quoque statuit. De comoediae frustis quae apud Ciceronem latere suspicatur Fleckeisenus ann. philoll. 1892 p. 209 sq. non satis mihi persuasit. Senarium inseruisse videtur Cicero in epist. ad Att. IV 10 'sed de illa ambulatione

fors uíderit aut sí qui est qui curét deus.'

Glossarum congeriem reliqui in coroll. LI sqq.

FABVLA TOGATA

TITINIVS

BARBATVS

Barbatvs inscribi iussit Mercerus. Cf. Varro de l. l. V 119 'nanus cum Graeco nomine, et cum Latino nomine, Graeca figura barbatus.' Pauli Festus p. 176 M. 'nanum Graeci uas aquarium dicunt humile et concauum, quod uulgo uocant situlum barbatum, unde nani pumiliones appellantur.' Cf. CGl. II 28, 22 G. bardatus *νάννος τὸ σκεῦος*. Sed fortasse aliud nescio quid in vestigiis barato barrato barnato baratto varrato varro latet.

I

. . inauratae átque inlautae múlieris

Charisius p. 181 P. 'inauratae pro non auratae. Titinius in barrato: inauratae' e. q. s. Cf. Plauti Men. 801.

mulieres *intellegi mavult Leo Pl. F.* 327.

II

. prius quam auró priuatae púrpuramque aptaé simus

Charisius p. 212 P. 'a pro ad ('ap pro a' Bue) 'Titinius in barato: prius quam' e. q. s. 'nam et apes quasi aptae sunt, quod inuicem colligantur.' (titinnius Par. barnato Par. barathro ed. pr.)

aptae simus *scripsi* abtesimus *Neap.* subtesimus *Par.* abteximus *ed. pr.* atteximus *Mercerus* purpuraque ap te *Bue* *De* simus *forma vide Marium Victorinum p.* 2456 *P.* (*cf. etiam prolegg. mea Verg. p.* 394) p. auro ⟨sumus⟩ p. p. que amisimus *Kochius ann. philoll.* 1874 *p.* 137.

III

. ego ab laná soloci ad púrpuram data . . .

Festus p. 301 M. 'solox, lana crassa, et pecus, quod passim pascitur non tectum. Titinius in barrato: ego' e. q. s. Paulus p. 300 M. 'solox lana crassa uel pecus lana non tectum. Titinnius: lana' e. q. s.

soloci lana *Mercerus iambum metiens* delata sum *in exitu v. non videtur aptum esse*

IV

. . . . frygió fui primó beneque id opus scíui:
Relíqui acus aciásque ero atque eraé nostrae . . . .

Nonius 3, 20 ['frygiones] .... Titinius barbato: frygio' e. q. s. (titinnius HL²W)

1 *sq. numeros constitui* 1 frygio fui primo *om. L*¹ op' ciui *Ba* 2 atias *Ba* *Ad* acus aciasque *cf. Petronii c.* 76 'ab acia et acu' atque re *Ba H L*

V

quod quídem pol mulier dícet,
Namque úni collegí sumus.

Priscianus p. 694 P. 'uni pro unius Titinius in barbato: quod' e. q. s. (tintinnius Sang.) Idem p. 717 P. 'Titinius in barbato: quod . . . sumus; uni pro unius.'

1 *sq. numeros et Diebnerus et Hermannus agnoverunt* 1 dicit *Reg. m.* 2, *Amien. Halb. Carolir. p.* 717, *ω p.* 694
2 colligii *Reg. utroque loco* colligii *Sang. p.* 694

VI

ita spúrcus
Animátur ⟨ira⟩ in proélium:
Véles, eques — recipít se
Néque ferit quemquam hóstem.

Nonius 552, 25 'ueles, leuis armatura. Titinnius barbato: ita' e. q. s. Inpotens adversarii ira cum nescio cuius hostis impetu invalido contemptim comparatur. Totum vero locum historico alicui scriptori velut Sisennae adscribit Quicherat, comici verba excidisse ratus, adstipulatur etiam Leo Pl. F. 256.

1 spurius ψ in mundˉ purius *Ba, ut aliquando lectum fuisse appareat* spurcus *cum* inmundus *glossemate* 2 ita Spurius ánimat iram in proélium. Véles atque eques recipit se nec ferit quemquam hostium *Hermannus de praetexta sive Accii sive Pacuvii cogitans. Creticos* ⏑ – ita Spúrius animátur in pr. *Bue, quem in ceteris secutus sum Amphitruonis Plautinae canticum v.* 203 *sqq. comparantem*

VII

'Vbi ⟨iam⟩ ambitioném uirtuti uídeas antecédere

Nonius 499, 7 'datiuus pro accusatiuo. Titinius uarrato: ubi' e. q. s. 'pro uirtutem antecedere.' (uarro Bamb.) Queritur aliquis de praesentis aevi moribus atque institutis.'

ambitionem uirtuti *Junius* ambitione uirtutis *ω*

VIII

. . . . . id necéssest? —

Edí!

Charisius p. 178 P. 'edi' (interiectio) 'Titinius in baratto: id necessest? respondetur' (respondet ed. pr. ℞ Neap.) 'edi, pro edius fidius.'

necesses *cod.*

IX

Noctú diusque 13

Charisius p. 185 P. 'noctu diuque; Sallustius . . . at uero Titinius in barrato noctu diusque ait.'

dius] *Cf. Lachmannus in Lucr.* 227: *genetivum interpretantur Bue annall. philoll.* 1867 *p.* 68 *et Bergkius symb. I* 80

X

Festus p. 364 M. 'tensam ait uocari Sinnius Capito uehiculum, quo exuuiae deorum ludicris circensibus in circum ad puluinar uehuntur. fuit et ex ebore, ut apud Titinnium in barbato, et ex argento.'

CAECVS

Plautina fabula fuit, ut Winterus hoc quoque fr. ad eam pertinere, Titinii autem in cod. excidisse suspicetur.

Ita sémitatim fúgi atque effugí patrem.

Charisius p. 194 P. 'semitatim Titinius in Caeco: ita' e. q. s.

FVLLONIA

FVLLONIA (vel FVLLONES) Cf. Ritschelius Parerg. I 142.

I

Ego mé mandatam meó uiro male árbitror,
Quî rém disperdit ét meam dotém comest.

Nonius 81, 15 'comest pro comedit ... Titinius Gemina ... idem Fullonibus: ego' e. q. s.

2 que F^1 rem F^3H ren φ ac *Vrbin.* dotem *om.* *W*

II

. . iam pridem egréssa tu perbíteres.

Nonius 153, 25 'peruitere, perire ... Titinius Fullonia: iam' e. q. s.

An egena? tu *Neukirchius* ut *E* aut φ egressa esses aut *Onions* aegreres aut *Bue* perbiteres *Bothius* perbiteris ω

III

uíderam ego te uírginem
Formónsam, sed spónso supérbam esse, fórma
Ferócem.

Nonius 305, 2 'ferox sum illa re dicitur ut illa re sum fretus uel arrogans. Titinius Fullonibus: uideram' e. q. s.

2 formonsam G^1L^1 formosam φ sed *scripsi* esse ω, *quod libenter tenerem* sponsa L^1 esse superbam ω, *transposui* *Temptata varia sunt, sed audaciora, cum a me tum ab aliis: baccheos agnovit Vsenerus, sed singula paulo aliter ut conformaret* (formosam | Esse spónso s., esse f. f.)

IV

Intérea fetida ánima nasum oppúgnat . . . .

Nonius 233, 4 'anima rursum alitus oris et odor ... Titinius Fullonibus: interea' e. q. s. (titinius om. Bern. a b Tur.)

i. nasum oppugnat anima foetida *Bothius* i. oppugnat anima nasum foetida *A. Kochius, paulo melius*

V

Aspécta formam atque ós contemplató meum.

Nonius 470, 1 'contempla . . . Titinius Fullonibus: aspecta' e. q. s. (fulloni Ba H^1 L)

contemplato *Bothius* contemplo W^2 (templo W^1) contempla φ atque spontem pla *P* a. f. meam atque os contempla m. *Hermannus* specta meam f. *e. q. s. Havet*

VI

Da pénsam lanam: quí non reddet témperi
Putátam recte, fácito ut multetúr malo.

Nonius 369, 20 'putare, aptare. Titinius Fullonibus: da' e. q. s.

1 date pensam *Junius* adpensam *Madvicus* quae *Bergkius, praeter necessitatem* temperi *unice veram esse formam demonstravit Ritschelius* tempori ω 2 facito *Bothius* facite ω (*om.* W^1) miletur *B G H* mulcetur *anon. ap. Merc.*

VII

Quae intér decem annos néc quiuisti unám togam de-
téxere.

Nonius 406, 17 'toga dicta est a tegendo, et est toga, sicut in consuetudine habetur, uestimentum, quo in foro amicimur . . . Titinius Fullonibus quae' e. q. s. Fortasse de Penelopa sermo est.

nec quiuisti *scripsi* (*cf. Acc.* 620) nequiuisti *Par. D* nequisti φ nesciisti *Bue* non quiuisti *Brugmanus* inter decem quae annos nequisti x *Senarios olim* quae intrá decem Annos nequisti togulam unam d. *effinxi: in altero v.* annos togam unam nequisti d. *Brock quaest. gramm.* (*Dorpat.* 1897) *p.* 152

VIII

Ni nós texamus, níl siet, fullónes, uobis quaésti.

Nonius 483, 17 'quaesti uel quaestuis dictum pro quaestus: Titinius Fullonibus: ni' e. q. s.

nox C^1 nil siet *Bue* nihil est ω est nihil *Bothius* nil erit *x* questu *Ba*

IX

Nec nóctu nec diú licet fullónibus quiéscant.

Nonius 98, 25 'diu pro die, unde et interdiu dicitur. Titinius Fullonibus: nec' e. q. s.

nocte G^1

X

Térra ⟨enim⟩ haec est, nón aqua, ubi tu sólitu's argutárier
Pédibus, cretam dúm compescis, uéstimenta quí laues.

Nonius 245, 30 'argutari, sussilire. Titinius Fullonia: terra' e. q. s. Pedibus in lacu, non verbis in sermone argutari didicisse fullo facete dicitur.

1 enim *supplevi* hercle *CFWMueller* istaec *olim dedi* non aqua GH^1P noua qua (quasi *Vrbin.*) φ non aqua quasi *Hermannus* non aqua, ubi tute *Ritschelius* argutarier *Scaliger senarios dimensus* argutari ω 2 condepsis *Schneiderus* qui laues *Lachmannus* que leuas ω qua lauas *Bothius*

XI

Sí quisquam hodie praéterhac postícum nostrum pépulerit,
Pátibulo hoc ei cáput diffringam.

Nonius 217, 20 'posticam feminino genere consuetudine appellamus . . . Titinius neutro in Veliterna dici probat . . . idem Fullonibus: si . . . pepulerit.' Idem 366, 16 'patibulum sera qua ostia obcluduntur, quod hac remota ualuae pateant. Titinius Fullonibus: si' e. q. s.

1 *sq. trochaeos discripsit CFWMueller* quisquam ψ *p.* 366 quis ω *p.* 217, *M* 366 et hodie *BGHL*^{3} *p.* 366 hic hodie *Hermannus octonario iambico.* hocedie *Bergkius, fort. recte* praeterhac *Muellerus* praeter has ω *p.* 217 praeter hanc *p.* 366 2 et *G* diffringam *scripsi* (*cf. coroll.* LVI) defringam ω effringam *x*

XII

Perii hércle uero: Tíberi, nunc tecum óbsecro,

Vt míhi subuenias, né ego maialís fuam.

Nonius 111, 9 'fuam, sim uel fiam ... Titinius Fullonia: peri' e. q. s.

1 perii *edd.* peri *ω* 2 ne] ut F^1L: *fort.* ni fuam *om.* F^1H quam *L*

XIII

. . formicae pól per similest rústicus. 34/5

Nonius 224, 23 'simile est pro similis est, pro masculino positum neutrum. Titinius Fullonibus: formicae' e. q. s.

persimile est *ω*: *cf. ad Naevii v.* 60 rusticus homo *ω*, homo *del. Hermannus* (homo *initio vel huius vel sequentis senarii olim posui*)

XIV

supparum 35[1]

Festus p. 310 M. 'supparus [dicebatur puellare] uestimen[tum lineum, quod et s]ubucula ap[pellabatur. Titinius i]n Fullonia ..... omne quod ..... [sup]parum.' Itaque de auctoris nomine non constat, nec verba omne quod decerni potest utrum grammatici sint an poetae.

GEMINA

I

Euérrite aedis, ábstergete aráneas.

Nonius 192, 11 'araneae et feminini sunt generis.' Idem 420, 7 'uerrere, mundare. Titinius Gemine uerrite' e. q. s. (gemin GW) Erum vel erilem filium ex itinere rediisse nuntiat servolus.

uerrite FH^1 *p.* 192 euertite G^1 *p.* 192 abstergite *ω p.* 420

II

satis ésse libram aiébant
Ambóbus farris. — 'Intritae ⟨mea⟩ plús comest sola úxor.

Nonius 81, 13 'comest pro comedit ...'

1 satis esse libram aiebant *scripsi* libram agebant (aiebant *Aldina*) satis esse *ω* 2 faris *W* fratris F^1L intritae EH^2 *P* intrite *W* intinritae F^1L in farris trite (farris *del. m.* 1) *H Cf. de* intrita *Donatus ad Ter. Phorm. II* 2, 4 comest *Vrbin., edd.* comes *φ* uxor *edd.* usor *ω* libram aiebant

Satis ésse ambobus intritae. — ⟨eho⟩ plus c. s. u. *olim dederam* líbram aiebant (aibant *x*) sat (satis *x*) esse a. f. triti: plus c. | sóla u. *x*, *Onions*

III

39/40 ⟨Nam⟩ pósquam factus ⟨és⟩ maritus, hánc domum
Abhórres, tuam etiam uxórem uideo paúciens.

Nonius 157, 16 'pauciens pro raro dici ueterum auctoritas docet.' Pauli Festus p. 220 M. 'pauciens dicebant pro raro. Titinius: uxorem p. u.'

1 *sq.* nam *et* es *suppl. Quicherat* posquam *Vrbin.* postquam *φ* hanc domum *Par.* 7577 hanc domo *φ* hac *vel* ab hac domo *olim dedi* p. maritus factus es, ab hac d. | Abh., tuam quoque etiam u. pauciens Videó *CFWMueller* 2 uideo pauciens *Neukirchius* paucies uideo *Nonius et Paulus*, *nisi quod* uidebo, *ut vid.*, *Pauli ψ*

IV

41[1] Tu fácis inique, quí uenire paúciens
Solés in urbem.

Nonius 157, 17 'pauciens ... Titinius Gemina [III] idem in eadem: tu' e. q. s.

1 tu facis inique qui *scripsi.* tus(tis H^1)ac iniqui *ω* tu sat inique (*sic Junius*) *Rothius* tu facis Iníque *CFWMueller* inique accusas *Kochius* in urbem paucies uenire (inuenire W^1) soles *ω*, *transposui.* paucies soles uenire in urbem *Bothius.* *Septenarios* set tú sat inique, qui enim in urbem pauciens uenire Solés *olim discripseram.* *Traditum verborum ordinem aliquatenus servare sic possis:* tu facis inique: in urbem pauciens Solés uenire.

V

Sí rus cum scortó constituit íre, clauis ílico
Abstrúdi iubeo, rústicae togái ne sit cópia.

Nonius 406, 20 'toga dicta est a tegendo, et est toga ... uestimentum ... dicitur et tectum. Titinius Gemina: si ... copia, id est tecti.' Defendit hanc interpretationem conl. tugurio al. Bue mus. Rhen. 39, 422: ego commodioris vestimenti usum marito ab uxore intercludi putabam.

1 situs *Ba* constituit *in iamb. sept. longa* u *metitur Solmsen stud.* 167 (*cf. Plauti Pseud.* 549) constituerit *Her-*

mannus, *Lachmannus in Lucr.* 277 (*iambis etiam* scortillo *sufficiat*) togai *Lachmannus* togae ω togae ei *edideram*, *sed cf. Leo Pl. F.* 327 copia *om. Ba* ábstrudi i. togae ne rusticae s. c. *Bue*

VI

Párasitos amóui, lenonum ⟨eum⟩ aédibus abstérrui, 45
Desuéui, ne quod ád cenam iret éxtra consiliúm meum.

Nonius 95, 1 'desueui illum pro desuefeci illum, id est, consuetudinem ei abstuli.'

1 nam parasitos *Lachmannus* parasitos ab eo *prop. CFW Mueller.* lenonum eum (*an* em?) *scripsi* lenonem ψ lenonest *Ba* leonem W^1 lenones *Ox.* lenonum *Lachmannus* absterrui ω eum absterrui *Lachmannus* deterrui *Bothius* proterrui *Hermannus. De longa in* aedibus *syllaba finali cf. corollarium trag. p.* XIV 2 ne *om. Ba* quod *EFH*^{1}*LMOP de quo dictum est in mus. Rhen.* 24, 485, *quamquam adversatur Bergkius symb. I* 75. quo φ quid *Aldina* irent *Vrbin.* 307 exiret F^1L *Trochaicum* désueui ne quo ad cenam iret *e. q. s. probat Maehly*

VII

⟨Cúr⟩ non exscrattís parasitum néc uestrum aspellís domo?

Nonius 495, 16 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali . . . Titinius Veliterna . . . idem in Gemina: non exsecrat' e. q. s.

non] nomen *Hermannus* exscrattis, *h. e.* eicis *scripsi* (*cf. coroll.* LVII) exscratis *Ba Leid.* 116 execrastis *P* exsecratis φ exsecrat *Hermannus* uestrum *scripsi genetivum pluralem* uirum ω aspellis *scripsi* aspellit ω modo *Ba* nón pus exscreát parasitum néc uirum aspellít domo *Bue* uirum *intellegens venenum*

VIII

'Edepol hominis ⟨és⟩ ignaui fúnctus officium . . .

Nonius 497, 4 'accusatiuus positus pro ablatiuo.'

gnaui *Puteanus*, *unde* gnaui officium functus es *vel* functu's *conici posse dixi cor.* LVIII *An* officium functus?

IX

Nímium te patrócinari cénseo benígniter.

Nonius 510, 11 'benigniter pro benigne.' Priscianus 1010 P. 'seueriter pro seuere. Titinius in Prilia . . . idem blanditer, benigniter.' (Cf. XIV).

minimum *P* sentio *Mercerus*

X

Símul ut pueras hásce nocte súspirare créui . .

Priscianus p. 898 P. 'cerno creui . . . etiam cum pro uideo accipitur. Titinius in Gemina: simul . . . creui, pro uidi.'

hasce *scripsi* has ψ hac^{s} (s *m. alt.*) *Barb.* hac χ noctes *Ba* hás ego Súspirare *Hermannus* *Possis etiam* pueras Hac nócte *e. q. s.*

XI

. . . . . at uéstrorum aliquis núntiet

Géminae, ut res suás procuret, ét facessat aédibus.

Nonius 306, 29 'facessere significat recedere . . . Titinius Gemine: ad aliquis' e. q. s.

1 at *L? teste Onions, vulgo* ad φ*: an* agite? uestrorum aliquis *scripsi* aliquis (aliq$\bar{\text{b}}$ *Ba*) uestrorum ω 2 *secundum Hermannum dedi* gemine (-ae) ut reo (*supra* o *erasa* s *H*) suas procuret aedibus facessat ω Geminae, res ut suas procuret, aedibus facessat *Bothius* at áliquis uestrum n. ut res s. p. | aedíbu' f., *del.* Geminae, *x*

XII

Longús sermo habétur, reuórtetur spíssa.

Nonius 392, 15 'spissum significat tarde . . .'

Baccheos agnovit Neukirchius

XIII

Múlier credo aduórsum illum res suás conqueritur . . .

Nonius 232, 20 'aduorsum rursum apud significat.'

Numeros perspexit Hermannus aduorsus *x* illam H^1

XIV

. . ergo ut sua séruet dona, nóbis faciundum ést ita,

Vt cúm ea primum blánditer ⟨nos⟩ cómparemus cón-
loqui.

Nonius 256, 14 'comparare ueteres confirmare et constituere dixerunt .... Titinius Gemina: ergo' e. q. s. Idem 510, 6 'blanditer pro blande. Titinius Gemina [57].' Cf. Priscianus p. 1010 P. (ad fr. IX laudatus).

1 *inserto* salua *post* sua *expleatur octonarius* ergo *om. W*[1] seruet *Vrbin.* 307 seruat φ 2 ut cum ea ω *p.* 256, *Ba. p.* 510 ut cum da ψ *p.* 510 uerecunda *Palat. p.* 510 iucunda *ed.* 1526 blanditer primum ω *p.* 510 comparamus ω *p.* 510 colloquia (conl.) ω *p.* 256, *Palat. p.* 510

XV

Sín forma odio ⟨núnc⟩ sum, tandem ut móribus pla-
ceám uiro.

Nonius 406, 1 'tandem significat et tamen.'

sin forma *Lipsius* sinfonia H^2 si infonia *L* siunfonia, *corr.* symfonia, *W* sin (in *P*) foma φ si ínformis odió sum *Bue* *Versum etiam transponendo* sin odio sum forma *expleas: ceterum cf. coroll.* LVIII

XVI

Eu ecástor, si sitís moratae ambae íbus pro ut ego
móribus.

Nonius 486, 15 'ibus pro his Latinum putat consuetudo, cum ueterum auctoritate plurimum ualeat. Titinius Gemina: eu aecastor' e. q. s. 'Plautus ... ibus denumerem stipendium.' (gemineaecastor Ba) Haec a viro pronuntiari non potuisse docet Varro apud Gellium XI 6.

eu aecastor ψ aecastor (*v. supra*) *Ba cf. Muellerus prosod. Plaut.* 723. sitis moratae *nunc scripsi.* moratae sitis (scitis *P*) ω ibu' pro ut ego moribus *Lachmannus in Lucr.* 262, *tamen ut* ibus *pro pyrrichio dimetiretur* (prout *iam Hermannus*), *in quo merito ei adversatus est Spengelius ad Plauti Truc. I* 2, 14 ibus ut ego pro maioribus (maoribus *L* mauribus *Ba*) ω

HORTENSIVS

ín foro aut in cúria 60
Pósita potius quám rure apud te in claúsa .....

Charisius p. 115 P. 'rure Terentius itaque ... et Varro ... quem Plinius ad eundem undecimo rure ordinatum arbustum dixisse laudat. Sed et Terentium ... sed et Titinium in Hortensio: in foro' e. q. s.

2 in clausa *cod.* (*cf. Leo arch. lexicogr. lat.* X 488) inclusa *ed. pr.*

INSVBRA, quam olim Mommseno auctore Vlubranam perhibueram, extrema in fabularum ordine relicta est, ne versuum numerus turbaretur.

IVRISPERITA

I

Numquámne mihi licébit hodie dícere?

Schol. Veron. in Verg. Aen. II 670 'numquam omnes hodie. Sic in Bucolicis ... Plautus in Colace. Titinius in Iurisperita: numquamne' e. q. s.

II

Nunc ádeo uisam: rém magnam aibat uélle se mecúm loqui,
Et cómmode eccum exít.

Charisius p. 177 P. 'commode.'

1 adeo] *cf. Plauti Merc.* 329 rem magnam aiebat uelle sese *cod.*, *correxi.* rem magnam aiebat sese, *om.* uelle, *ed. pr.* uelle rem magnam aibat se *Hermannus Putschium secutus*
2 set *Jos. Bach in Studemundi stud.* II 414 commodo et eum *ed. pr.*

PRIVIGNA

Nam quíd ego feci téd aduorsum aut meúm patrem,
Quem paúperetis ámbo uestris súmptibus?

Nonius 157, 8 'pauperauit, id est pauperem fecit ....' (Priuia L^1 Priuigia H^1 Priuigna φ Prilia x)

1 ted *Rothius* et H^1 tet φ te *Junius* meum patrem *scripsi* (*item Luchs in Studemundi stud.* I 68) patrem meum ω: *an* tuum p. ? te aduersum aut patruom meum *Bue*

PRILIA*

Neukirchii, qui ex Horatio epist. I 13, 14 Pyrriae nomen ascivit, coniectura per se infirmissima est: nam nec de 'lanae

glomere', sed de 'pallio' dicitur fr. V, nec vinosa statim habenda est cui bibendum dari iubeatur (VI). Quo accedit quod ne sincerum quidem nomen 'Pyrriae' esse adfirmavit Lachmannus in Lucr. 408: quo auctore si aliam formam anquiras, versui quidem satis accommodatum sit Proclia ad 'Turpleiorum' et 'Marcleiorum' exemplar (cf. Ritschelius de sepulcro Furiorum Tusc. p. V) proxime accedens; sed Prilia nomen ad Hor. epist. p. 146 commendavi (notus est lacus Prilius in Etruria), Procilia quidem vel Proculeia v. 74 comprobatur.

I

seuériter

Hodié sermonem amíca mecum cóntulit.

Priscianus p. 1010 P. 'seueriter quoque pro seuere. Titinius in Proclia: seueriter' e. q. s. (proclia Bamb. p̄lia Sang. ꝓelia Grut. Carolir. prilia Halb. Reg. p̄lia, m. 2 ·ri pilia Bong. pḷịṇia, corr. m. alt., Barb.) Nonius 510, 1 'seueriter pro seuere dici auctoritas ueterum iubet. Titinius Prilia: seueriter' e. q. s.

1 seuiter *Grut. Prisciani* 2 amita *Ba L*[1] *Nonii* meum, *sup.* 1 mec̄ *Sang. Prisciani* ꝓtulit *Grut. Prisciani*

II

Magis quaé ⟨se⟩ fama obléctarent, ni eam mále factis nobílitarent.

Nonius 352, 6 'unde et nobilitarent notificarent dictum est. Titinius Prilia: magis' e. q. s. (praelia GH[1]L proelia B)

Octonarius anapaesticus est. magisque *BGH*[1] fama oblectarent, ni *scripsi* fame obiectarent ne *ω* famae obtrectarent, ne *Bue*

III

Verum énim dotibus deléniti ultro etiam úxoribus ancíllantur. 70/2

Nonius 72, 1 'ancillantur pro seruiunt. Titinius Praelia: uerum' e. q. s. Idem 278, 13 'delenitus est mente alienatus .... Titinius Proelia: uerum' e. q. s.

Anapaestos agnovit CFWMuellerus prosod. Plaut. 105 delinito *F*[1]*L* delenitio *P p.* 72

IV

Rectíus mecastor † piculetae Póstumae
Lectum hódie stratum uídi scrattae múlieris.

Festus p. 333 M. 'scraptae dicebantur nugatoriae ac despiciendae mulieres, ut ait Verrius, ab his, quae screa idem appellabant, id est quae quis excreare solet, quatenus id faciendo se purgaret. Titinius in Prilla: rectius' e. q. s.

1 *sq.* sectius *conieci sententiam inlustrans coroll. p.* LVIII Piculeiae (*indignari mulierem triclinium conviviumque parum lautum*) *Bue* o Proculeia *temptaveram* (*olim in senario* picto cum tapete). piculae tuae *Neukirchius* Piculete *Bergkius comparato* Pakalatui *Osco nomine. An* faeculentae? *vel* fetulentae? 2 scrattiae muli .... *cod., olim corr. et suppl. De* scraptae *forma vide Corssenum de pron.* I² 474

V

quam ego hodie extórrem
Hac dómo faciam, pilátricem pallae éuallauero púlchre.

Nonius 102, 2 'euallaro' ('euallare' et 'euallere' libri, corr. Mercerus. euallauero Quicherat) 'dictum excludam et quasi extra uallum mittam. Titinius Prilia: quam' e. q. s. (pilia H^1L^1 terentius in praelia Vrbin. 307)

1 *sq. anapaestos agnovit Bue* quam *Bothius* qua ω quia *Lipsius* extorram L^1 2 hac *Luebbertus de coni. perfecti et fut. exacti p.* 5 hanc ω pallae euallauero *Bue* palia evallauito (o *om.* F^1) ω pallii euallauero *Lipsius* palli iam euallaro *scripseram* (*cf. Brock quaest. gramm.* 138) pulchre euallauero *Bothius* qua égo hodie extorrem hanc domo actam pilatricem pallium 'Euallaro pulcre *Hermannus*

VI

Dáte illi biber, irácunda haec est.

Charisius p. 99 P. 'biber, τὸ πιεῖν. C. Fannius annalium octauo: domina eius ubi ad uillam uenerat, iubebat biber dari. Cato quoque Originum * sed et Titinius in Prilia: date' e. q. s. (plia cod. prelia ed. pr.) Cf. Onom.: 'biber, τὸ πιεῖν.' . . .

illi] ilico *Bergkius* *Fortasse altera persona* i. h. est? *interrogat*

VII

Né tu istum edepol éxtulisti páriter ut dignús fuit.

Nonius 375, 2 'pariter, conuenienter. Titinius Praelia: ne' e. q. s.

extulisti (*an* expulisti?) *scripsi* media extulisti *ω* inedia extulisti *ed.* 1476 ínedia Exércuisti *Hermannus* aedi exclusti *x* medica, extulisti *in octon. iamb. Bue* mēdio éxpulisti (*eiecto* edepol *ut glossemate*) *Kiesslingius* ut dignus f. *om. B*

VIII

Séd te amabo: quíd desubito tám repente ad mé uenisti? 80

Nonius 517, 14 'desubito. Titinius Prilia: sed' e. q. s.

sed te amabo *scripsi* sed eamabo *Ba* sed ambo *Palat.* sede amabo *φ* sed amabo *ed. pr.* ede, amabo *x* tam repente *om. Palat.* uenistis *Palat.*

IX

Tibin égo remedium quóm sciam non délicem? 81/2

Nonius 277, 25 'delica est aperi et explana. Titinius Quinto ... idem Proelia: tibine' e. q. s.

tibin ego remedium *scripsi* tibine comediam *LW* tibi nego mediam *GH*^{1} tibin ego medelam *Bue* tibin comoediam *Hermannus* quom *scripsi* quem *GH*^{1} que *L*^{1} quam *φ*

X

Tubúrcinari síne me uultis réliquias.

Nonius 179, 22 'tuburcinari significat raptim manducare. Titinius Proelia: tuburcinari' e. q. s.

XI

. . . . . pérnam totam díligit.

Nonius 290, 8 'diligere manifestam habet significationem, ut plerumque. Diligit diuidit. Plautus in Curculione (424): clipeatus elephantum ubi machaera diligit.' (sed dissicit libri Plautini) 'Titinius Proelia: p. t. d.'

coctam *Junius* dissicit *videbatur legendum esse (coroll.* XIV. LIX *sqq.*), *sed* 'gallina diligitur' *Nigidius apud Gellium* VI 9, 5. dirigit *Salmasius ad Solin.* 1191 *conl. Pauli Festo p.* 69: 'dirigere apud Plautum inuenitur pro discidere.' (discindere *Scaliger*)

PSALTRIA sive FERENTINATIS

Cf. fr. IV. I. De compositi Ferentinas Psaltria tituli, quem Wasius et bibl. Lat. III 240 Fabricius statuerunt, ratione cf. Ritschelius Parerg. I 165.

I

85 Feréntinatis pópulus res Graecás studet.

Priscianus p. 629 P. 'Titinius in Psaltria: Ferentinatis e. q. s. 'pro Ferentinas.' p. 762 P. 'Arpinas, Ardeas. quod autem per syncopam haec proferuntur, uetustissimorum usus comprobat .... Titinius in Psaltria: Ferentinatis' e. q. s.

graeca *ω p. 629 et Bong. p. 762.*

II

86/7 Manus láuite, mulierés, et capita uélate! . . . . .

Nonius 504, 21 'inde imperatiuo modo lauite facit. Titinius Psaltria: manus' e. q. s.

Malui octonarium iambicum continuare quam dissecare ut olim duorum versuum frusta manus l., múlieres, Et cápita uelate.
manus Láuite *Hermannus* mulieres H^1 mulieris φ
capita H^1 capite φ

III

grauique obsónio
Conuíuas

Nonius 314, 16 'graue multum, ualde significare ueteres probant. Titinius Psaltria: grauique o. c.'

1 *sq.* conuiuias H^1 conurias BGP^1 *An septenarii iambici exitus est* grauique obsónio conuíuas?

IV

90 . . farticulám, cerebellum, láctis agninás . .

Priscianus p. 686 P. 'hae lactes partes sunt intestinorum ... cuius singulare haec lactis est. Titinius in Ferentinati: farticula' e. q. s. (in ferentinati in litura Bamb.) Nonius 331, 26 'lactes dicuntur intestina. Titinius Psaltria: farticula' e. q. s.

farticulam *conieci* (*fort.* gallinam. *An* farticulum?) ferticula *L* farticula φ *Nonii* graticula *Amien. Sang. Bamb. Bong. Grut.*

Prisciani craticula φ *eiusdem, in quibus* gratillas *vel* gratillam *latere potest.* agnina *Prisciani* ω auninas L^1 acinas *G Nonii*

V

. . . contemplári ancillas, quam árbitrer
Illárum subcubónem esse . . . . .

Nonius 224, 20 'subcuboneum' (subcubonem Mercerus, recte) 'positum pro succuba Titinius testis est in Psaltria: contemplari' e. q. s.

2 subcubonem *Mercerus* subcuboneam ω contempla ancillas, quam arbitres (arbitrere *coni. x*) illarum subcubonem *Bothius* *Traditis praeire* iubet me *potuit*

VI

Dic ístud, quaeso: quó te auortistí? mein fastídis,
Meaé deliciae?

Nonius 496, 13 'genetiuus casus positus pro accusatiuo. Titinius Psaltria: dicis tu' e. q. s.

1 *Septenarium iambicum quamvis legitima caesura carentem (ad exemplum Aristophanis Thesm.* 531. 562 *nub.* 1359) *senario male composito praetuli.* dic istud *Neukirchius* dicis tu ω dic sis tu *Gulielmius: cf. coroll.* LXI quo *Ba* (*ut Plautus Amph.* 899 *Truc.* 358: *cf. Vahlenus relat. acad. Berol.* 1883 *p.* 89) quoa φ quor *Madvicus* auortisti *Pius* abortisti ω, *nisi quod* abhortisti *H* obuertisti *Palat.* mein *Ed. Becker in Studemundi stud.* I 130 mei ω fastidis *Ba* H^3 fastidisi *W* fastidissi φ fastidisti *Rothius. An* fastidis | sic? 2 mee H^1 me *P*

QVINTVS

I

a stúltitia cupídinis 95
Petúnt consilium, bóna bonorum grátia
Parui út faciatur.

Nonius 507, 16 'facitur pro fit . . . Titinius Quinto: stultitia' e. q. s. Priscianus p. 789 P. 'facitur quoque a facio pro fit protulerunt auctores . . . Titinius in Quinto: consilium' e. q. s. (Quinto Putschius · V · libri) Idem p. 801 P. 'facio, quamuis uetustissimi etiam passiue hoc protulisse inueniantur. Titinius in Quinto: bonum gratia' e. q. s. (Quinto Putschius V libri)

1 a *scripsi, om.* ω 2 bona bonorum *Hermannus* bona *Nonius* bonum *Prisciani* ω 3 parui ut *Prisciani* ψ *p.* 801 ut parui *Nonius* parui *Prisciani* ω *p.* 789 (*nisi quod* parua *Bamb.*), *Sang. m.* 2 *et Bong.* 801 faciantur *C Nonii, Sang. Reg. m.* 1 *Bamb. Halb. m.* 1 *Carolir. Prisciani p.* 801

II

Ita enim úti eum oportet líbertatem, quí sapit.

Nonius 481, 19 'libertatem uti pro uti libertate. Titinius lib. V: item' e. q. s. (Quinto Mercerus)

ita enim *scripsi* item ω ut *L* eum oportet] cum portet *Ba* ita ut eum oportet *Bothius*: *an* ita eum úti oportet? libertatem qui sapit *Bothius coniungit*

III

Quod eá parasitus hábeat, qui illum sát sciat
Delícere et noctem fácere possit dé die.

Nonius 277, 16 'delicere est illicere. Titinius lib. V: quod' e. q. s. (turpilius Leid.)

1 qui illum H^2PW quillum B^1L^2 quilum GH^1L^1 quī illam *A M* sat sciat *scripsi* satiat *B* sciat φ qui lunam sciat *Bue, facete*

IV

Qui exácta aetate spónsa sit?

Nonius 439, 14 'dehinc promissa dicta uel pacta uel sponsa dici potest . . . Titinius Quinto: qui' e. q. s. (Diuortio Aldina)

qui (*h. e.* quomodo) ω cui *ed.* 1526 sponsa sit desponsa ω: *delevi glossema* (*cf. Varro de l. l. VI* 70) sponso desponsata sit *Bothius*

V

Quid ístuc est? aut quíd istic sibi uult sérmo? mater, délica.

Nonius 98, 8 'delica, explana, indica . . . . Titinius lib. V: quid' e. q. s. Idem 277, 24 'delica est aperi et explana. Titinius in Quinto: quid' e. q. s.

De formulae quid istuc est? *pronuntiatione vide coroll.* LXI *sq.* est aut] essa ut GH^1 esse ut *B* istam ut *P p.* 277

quid *ante* istic *om.* ω *p.* 98 uult] uulsi *BGH*¹ *p.* 277 *Iambos discripsi cum Hermanno, trochaeos olim* matri *Vrbin.* 307

VI

Nunc hóc uror, núnc haec res mé facit festínem.

Nonius 482, 31 'festinem pro festinantem. Titinius lib. V: nunc' e. q. s.

, *Baccheos quamvis rudes ego audio, anapaestos Bue* hoc res me *W* me haec res *Hermannus, ut senarium efficeret*

VII

Qui 'Obsce et Volsce fábulantur: nám Latine nésciunt.

Festus p. 189 M. 'Obscum duas diuersas et contrarias significationes habet. nam Cloatius putat eo uocabulo significari sacrum — — — et in omnibus fere antiquis commentariis scribitur Opicum pro obsco' ('Opscum pro Osco' Huschkius monum. linguae Oscae p. 278), 'ut in Titini fabula quinta: qui' e. q. s. (Quinto Scaliger) Paulus p. 188 M. 'Opicum quoque inuenimus pro Osco — Titinnius: Obsce' e. q. s. Adde inc. fab. VIII.

SETINA

I

Ipsús quidem hercle dúcere ⟨eam⟩ sané neuult. 105

Nonius 144, 6 'neuult pro non uult.'

eam *Bothius* (hanc *Quicherat*), *om.* ω (*cf. Muelleri prosod. Plaut.* 24) ducere Sane *Hermannus*

II

Accéde ad sponsum audácter, uirgo núlla est tali' Sétiae.

Nonius 227, 15 'tale positum pro talis.'

audacter *Vrbin.* 308, *Bothius* audaciter ω uergo L^1 salis etiae *FLW* talis etie H^2 talis etiam est EH^1 tale sententia *Vrbin.* ulla talest *x* (*cf. Leo Pl. F.* 259) ulla est tali' *Duebnerus*

III

. . sed iam metuo hércle, Caeso, né nimis stulte fécerim,

Qui ex tánta factióne atque opibus puéllam sum ausus ádgredi.

Nonius 304, 21 'factio iterum significat opulentiam, abundantiam et nobilitatem. Titinius sediam metuo' e. q. s. (Setina: metuo Mercerus. fortasse Setina titulus ante sediam excidit, sed manet incerta tituli fides. Ceterum cf. fr. VIII. IX. XV apud Non. 186, 24 et 87, 13)

1 sed etiam *B* sed cum iam *M* mouemetuo H^1 memetuo H^2 hercle metuo *Vrbin.* 308 Ceso *ω* 2 puellam *scripsi* eam *ω* illam *Neukirchius* qui eam tanta ex factione atque opibus ausus sum *Bothius trochaeis Ceterum cf. Plauti Trin.* 491. 497 *Cist.* 493 *sq.*

IV

109 Paulá mea, amabo, pól tuam ad laudem áddito 'prae-
110 físcini'!

Charisius p. 189 P. 'praefiscini Titinius in Setina: Paula' e. q. s. 'ne puella fascinetur.' (sentina cod. Explicandi causa verba 'ne puella fascinetur' Charisium subiecisse monuit Gulielmius Veris. II 14, item Scaliger Cast. ad Fest. p. 148.) Fortasse sponsa loquitur.

Senarios olim praetuli; personas ante pol *distinxit Turnebus* tuam *scripsi* tu *cod.*

V

An quía 'pol edepol' fábulare, 'edí medi' meminísti —?

Charisius p. 178 P. 'medio (edio excerpta Paris. et Bern.) fidio, per Iouem uel fidem filiumue Iouis Herculem, quae iuratio propria uirorum est, ut feminarum edepol ecastor eiuno. Denique Titinius in Setina molliculum adulescentulum effeminate loquentem cum reprehendere magis' (scr. magister) 'uellet, An, inquit, quia' e. q. s.

'edi medi' meministi *inperfectam sententiam (quam suppleas* marem te esse) *dubitanter posui.* edime diemini *cod.* edi medi *ed. pr.* 'edi medi' minare *de part. lat. p.* 26 *conieci*

VI

. . . . quasi hérmaphroditus fímbriatum fróntem Gestás.

Nonius 204, 28 'frontem . . . masculino Titinius Setina: quasi' e. q. s. Idem paedagogus loqui videtur.

VII

et quém colos cumátilis
Deceát

Nonius 548, 10 'cumatilis aut marinus aut caeruleus, a Graeco tractum, quasi fluctuum similis; fluctus enim Graece cymata dicuntur.' (pumatilis W plumatilis W in mg.)

1 ecquem *Bothius* cumatilis *Ba* cumatius φ

VIII

Iám cum mulleis te óstendisti, quós tibi alis in cálceos.

Festus p. 142 M. 'mulleos genus calceorum aiunt esse, quibus reges Albanorum primi, deinde patricii sunt usi. M. Cato — — item Titinius in Seriana: iam' e. q. s. 'quos putant a mullando dictos · i · suendo.' (Setina Aldina)

mullis *Hermannus* mullibus *cod.* tibi alis in *idem* tibiam si *cod.* *Cf. coroll.* LXII

IX

itum géstum amictum
Quí uidebant éius

Nonius 123, 10 'itum pro incessu. Titinius Setina: itum' e. q. s. (sedina H^1 sedtina H^2 sedin F^1L)

1 itu cestum F^1L itum cessu W^1 (*an* incessum?)

X

Etsí tacebit, támen gaudebit síbi ⟨iam⟩ promitti óreas.

Festus p. 182 M. 'oreae, freni quod ori inseruntur.'

promittiore *cod.* tibi tamen gaudebit permitti oreas *Hermannus*

XI

Vidístin Tiberim? — Vídi: qui illam dériuet, beáuerit
Agrúm Setinum.

Servius in Aen. XI 457 'ceterum illud incongruum est, Padusam feminino genere iuxta ueteres Padum dictum. Titinius in Setina: uidistin' e. q. s.

1 *Iterum post* uidi *mutari personam fingit Neukirchius*

XII

státui statuam

Publícitus.

Charisius p. 190 P. 'publicitus . . .'

2 publicitus *initio versus positum ut in Plauti Amph.* 162 *et Persa* 509

XIII

. . quem ⟨ut⟩ procul aspéxit, in⟨tro⟩ míttier

Voluít: reuortit, ⟨quási⟩ quom catapulta áuolat.

Nonius 552, 13 'catapulta, iaculum celer uel sagitta ... Titinnius in Setina: quem' e. q. s.

1 quem ut *scripsi* quem *ω* quom *Palmerius* intro mittier *scripsi* inmittier H^1 inmitter H^2LW inmitier *P* immittere *Ba* in eum nitier *Duebnerus* 2 uolucris *x* quasi cum *Bothius* quo *Ba* quoniam *φ* auolat *Neukirchius* uolat *ω* euolat *Bothius*

XIV

De aédi summa, quo áuolauit gállus gallináceus.

Charisius p. 192 P. 'quo procul * quo te Moeri pedes, an quo uia ducit? uel cui rei, ut si dicas, quo prodest? ('ut dicas quo prope est' cod., corr. Keilius) 'ut eadem gratia Titinius in Setina locutus esse uideatur: de aedi' e. q. s. 'non ex qua, nec quo sedit.' (sętina cod.)

XV

Sapiéntia gubernátor nauem tórquet, non ualéntia:
Cocus mágnum ahenum, quándo feruit, paúla confutát trua.

Nonius 19, 16 'truam ueteres a terendo, quam nos diminutiue trullam dicimus, appellari uoluerunt . . . Titinius Setina: sapientia cocus' e. q. s. Idem 503, 3 'fèruit pro feruet . . . Titinius Setina (sedina H^1L^1): sapientia . . . confutata uoce cum amentia rapior feruorque accius meleagro (v. 450) heu cor' Idem 186, 24 'ualentia, fortitudo . . . Titinius Sedin [1].' Idem 87, 13 'confutare est confundere uel committere. Varro . . . idem lib. I. nius Sedina [2].' Idem 249, 19 'confutare, commouere. Titinius Setina [2].'

1 uollentiam L^1 *p.* 186 2 magnum *E mg.* $F^3 H^1 W^2$ *p.* 19 *ω* 249 magnusn *ω* 87 magnus *φ p.* 19 aenum $H^2 W$ *mg.* et num $G H^1 L P$ *p.* 249 paulo *ω p.* 19 aula *ψ p.* 503 (paula H^2)

XVI

incénsus architéctonis

Charisius p. 98 P. 'architectonis Titinnius in Setina: incensus architectonis' (sentina cod.)

infensus architectoni *Stephanus* incensus architectoni *Bothius* *Ludi in mutilata oratione varia possunt, e. c.* amore *vel* odio incensus architectonis, *vel* incessus *vel* ingenium *vel* sensus a., *vel* labor inpensus a.

XVII

Verríte ⟨mi⟩ aedis, spargíte, munde facite ín suo quique loco út sita sint.

Charisius p. 183 P. 'munde Titinius in Setina: uerrite' e. q. s.

Anapaestos agnovit Bue Coni. Lat. p. 6; *septenarios troch.* spargite, Múnde *e. q. s. parum probabiles dimetitur Muellerus prosod. Plaut. p.* 61 mi *Bue, om. ω* spargite, munde *Ritschelius opusc. II* 326 quique *restitui. Cf. Plauti Poen.* 1177 *Stich.* 62 *Lachmannus Lucr.* 94 ꝗsq, *cod.* quaeque *ed. pr.*

XVIII

lassitúdo

Consériuum, rediuiaé flagri!

Festus p. 270 M. 'rediuiam quidem alii reluuium appellant, cum circa unguis cutis se resoluit, quia luere est soluere.'

1 *sq. fortasse sic numeris coercenda:* lássitudo tú (*vel* tuúm) conseruum, rédiuiae flagri . . . *Senarium* consériuum lassitúdo, r. f. *proposuit Bue, sed cf. O. Brugman p.* 21; *creticos commendat x* conseruos *intellego lorarios*

TIBICINA

Vt hínc legatus ábiit peregre públice

Charisius p. 189 P. 'peregre cum abit quis, dicimus in locum, ut Titinius in Tibicina: ut hic' e. q. s.

hinc *Bothius* hic *cod.* abiit *idem* abit *cod.*

VARVS*

De Barro cogitavit Bothius.

I

Aecum ést me habere: eos paúperem sumptú meo?

Nonius 157, 11 'pauperauit, id est pauperem fecit..... Titinius Priuigna ... idem Varro: aecum est' e. q. s. (Varo ed. 1526)

rationem liberum *praemissum fuisse conieci* quos aecum est me alere *Bue mus. Rhen.* 29, 198 habere quos *Lipsius* *Fortasse sic scriptum fuit:* aécumst sat me habére, ne eos paúperem sumptú meo.

II

135 toto fit ín foco

De lígnis mi dapális cena . . .

Nonius 95, 4 'dapalis cena est amplis dapibus plena. Titinius Varro: toto' e. q. s. (Varo Bentinus). 'dapalis cena, λιπαρίς' Onom.

1 *sq. numeros definivit Hermannus* *An* foro? *si forte* de lignis cenam *servus verbera intellegi voluit* 2 mihi *ante Mercerum* in ω cenae EF^2 caenae H^1

III

Lótiolente! — Flócci fiet. — Cúli cultor! . . .

Nonius 131, 30 'lotiolente dictum ueluti lutulente a lotio. Titinius Varro: lotiolente' e. q. s. (Varo Stephanus).

Cf. Plauti Pseud. 360 *sqq.* latiolente H fiet F^3H^1 fiet et φ culei *vel* culi cultor *Neukirchius* cularcultor ω gulae cultor *Turnebus* circulator *Junius* cultor culorum *Onions* *An sic?* cúle! — Ausculto.

VELITERNA

I

túnica et togula obúnctula

Adimétur, pannos póssidebit fétidos.

Nonius 536, 18 'tunica est uestimentum sine manicis.' Cf. Turpil. Het. I.

1 togula *Junius* cogula ω obunctula *Junius* obuntula ω

II

uénde thensam atque hínnulos.
Síne eam pedibus ⟨suís⟩ grassari, cónfringe eius supérbiam.

Nonius 316, 2 'grassari etiam dicimus ambulare.'

1 hinnulos *Hauptius ind. lectionum Berol.* 1866/7 *p.* 3 *sq.* mulos *ω* 2 sineam W^1 eam iam *Bue* confringe *Passeratius* confingere (*vel* cumf.) *ω*

III

atque dúo postica, quaé loco Mercéde

Nonius 217, 19 'posticam feminino genere consuetudine appellamus . . . neutro Titinius in Veliterna dici probat: atque' e. q. s.

IV

Atque íllud ante pártum comedet, fúndi stabunt séntibus.

Nonius 391, 20 'stare iterum horrere significat.'

V

ergo óccupa
Forás exire, fóris ut praesit línteum.

Nonius 355, 6 'occupare est proprie praeuenire . . . Titinius Veliterna: ergo' e. q. s.

2 foris BGH^1 foras *φ* at ori *x* praessit BGH^1

VI

Quot péstis, senia et iúrgia his semul émigrarunt aédibus!

Nonius 2, 18 'senium . . .'

quot *ed.* 1526 quod *ω*, *om.* L^1 his semul emigrarunt aedibus *scripsi* sesemet diebus emigrarunt (emigrarent FH^1) *ω* ex meis aedibus em. *Passeratius* sese meis aedibus em. *Mercerus* semet aedibus em. *Bothius* sese ecmigrarunt aedibus *Onions* emigrarunt e meis aedibus *Kochius* assae (*h. e.* nutricis) semet aed. 'Emigrarunt *vel* emigrarunt semet aedibus *praeter alia olim conieceram*

VII

'Omnium uitium ⟨húnc⟩ expertem, cónsili plenúm perhibui.

Nonius 495, 14 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali . . . Titinius Veliterna: omnium' e. q. s. Paedagogus vel pater loqui videtur.

me uitium *Bothius*, *item Bue: magis probaverim* uitium unum, *quod idem proposuit* consili *Bothius* consilii ω perhibui *Bue* prohibui ω praehibui *Bothius*, *quod olim probabam* probi *Duebnerus*

VIII

Hábui recte ⟨mé⟩ disertim.

Nonius 509, 25 'disertim dicere plane, palam Lucilio auctore possumus in Veliterna: h. r. d.' (Lucio Bamb. Ceci. ed. princ. Titinio Bentinus)

Cf. coroll. LXIII

IX

Id ego aúcupaui, plénas auris ádfero.

Nonius 467, 10 'aucupaui, actiuum positum pro passiuo.'

occupaui P^1

X

Fórtasse ⟨ei⟩ uotúm fuisse quó die libér foret:
Núnc eius uoti cóndemnatust, ímmolauit hóstiam.

Nonius 277, 3 'damnare et condemnare pro liberare positum est.'

1 *sq. numeros restituit Hermannus.* eum u. fecisse *Bergkius* uotum eum fecisse *Neukirchius:* fecisse *iam Palmerius* Forti se uotum fecisse *Bue mus. Rhen.* 29, 199 2 condemnatust *Neukirchius* condemnatus est ω immolabit *Scioppius*

XI

Hódie hostis fugáuit, spolia plácide posteriús leget.

Nonius 332, 4 'legere rursum colligere.'

fugabit *coni. x* eleget *m.* 1 eliget *m.* 2 *L*

INSVBRA* 155

Laudór quod osculáui priuignaé caput.

Nonius 476, 31 'osculaui. Titinius Ilarubra: laudor' e. q. s. (Hibrubra ed. pr. Insubra conieci. Vlubrana Mommsenus de dialectis Italiae inf. p. 319 Hilla rubra Quicheratius)

ludor *Bothius* prouigne *Ba*

EX INCERTIS FABVLIS

I

Béne cum facimus, tám male † subimus, út quidem perhibént uiri.

I. II. Festus p. 360 M. 'at antiqui tam etiam pro tamen usi sunt — — Titinius: [I] item [II].'

subimus *cod.* sabinus *Vat. R* sapimus *Bothius* malae sumus *Bue mus. Rh.* 29, 199

II

Quamquam éstis nihili, tam écastor simúl uobis consúlui.

ecastor *Augustinus in mg.* escator *cod.: de mensura cf. coroll.* LXIII *Exitum versus* simúl consului uóbis *praefero Vel anapaestos* tam écastor simul uóbis ego consului *vel trochaicum septenarium* tam ecastor uóbis consuluí simul *Bergkius haberi iubet*

III

Id quód rogas ⟨me⟩, néminem decét bonam . . . 158/9

Priscianus p. 683 P. 'nemo quoque siue ex hoc' (homo) 'compositum, ut quibusdam uidetur, seu non, communis est generis, et similiter o in i conuertit in genetiuo neminis. Lucilius in XXX: neminis ingenio quemquam confidere oportet. Plautus in Captiuis: neminis misereri certum . . . Titinnius: quod' e. q. s. 'Terentius in Andria: hoc ego scio unum, neminem peperisse hic.'

id quod *scripsi* quod *corr. in* quid *Vind.* quid, *sup. m. alt.* t quod, *Sang.* quid *Grut.* bonam (am *m. alt. in ras.*) *Bong.* bonū, ū *corr. in* ā, *Vind.* bonum *Grut. Barb. Carolir. Versum conclusit fortasse vel* rogare *vel* probare *vel* negare

IV

160 . . uelim ego osse aráre campum céreum

Charisius p. 40 P. 'ab hoc osse, huius ossis. Sic enim debet declinari, non ab hoc osso, sicut Varro dixit: osse scribebant; et Ennius (h. e. titinnius): uelim' e. q. s. Idem p. 112 P. 'os monosyllaba extra analogiam esse Plinius eodem libro sexto scribit, et addit eo magis consuetudinem in eo esse retinendam. Titinius: uelim' e. q. s. Cf. Attae Satura.

Versus sic fere cucurrisse videtur: uelim égo istoc (*vel* nunc) osse *e. q. s.*

V

mírior

Tibi uídeor?

Pauli Festus p. 123 M. 'mirior dicebant comparatiuum a miro. Titinnius: mirior, inquit, t. u.'

VI

. . . . . lenti cálido, eluella et rápula,

Rúmice

Nonius 210, 4 'lentem consuetudo feminino genere dici uult . . . masculino Titinius: 'lenti' e. q. s.

1 eluella et rapula *scripsi* eluelletrapula *W* eluella trapula *φ* eluella rapula *Scaliger* 2 rumice *Turnebus* romice *L* romiae F^1 romicae *φ*

VII

165 Obstrúdulenti aliquíd, quod ⟨per⟩pectám sedens:

Aut lúculentaster, aút formaster frígidus.

Festus p. 193 M. 'obstrudant obsatullent, ab auide truendo in gulam, non sumendo cibum. Vnde et obstrudulentum . . . . . dixit Titinius: obstrudulenti' e. q. s.

1 da aliquid *Hermannus* pectam *cod., oris scil., non pectinis dentibus lanam, ut interpr. Bue:* perpascam *dubitanter conieci* 2 haut luculentust, era *Hermannus* luculentaster *'comice fictus pro* lucuntulo' *Bue* formaster: *cf. Placidus in CGl.* V 70 *G.* 'formastro, *opere pistorio*'. fornaster *Hermannus*

VIII

quín togis cum cándidis,

Túnicis sordidís, syntheticis . . . . . .

Nonius 536, 23 'tunica est uestimentum sine manicis ... Titinius: quin' e. q. s. (Titinius Quinto: togis Neukirchius, admodum probabiliter: cf. ad Setinae fr. III adn.)

1 toges *Ba* candendis H^1 2 syntheticis *Palmerius* sintetdicis ψ sentetdicis W^1 sinetdicis *Ba* synthesinis *conieci* (*cf. Suet. Ner.* 51)

IX

Sí erit tibi cantándum, facito usque éxuibrisses ... 169/70

Pauli Festus p. 370 M. 'uibrissare est uocem in cantando crispare. Titinnius: si erit' e. q. s.

Septenarium trochaicum discripsi; senarios si erit tibi Cantándum *Hermannus*

X

Féminina fábulare súccrotilla uócula.

Festus p. 301 M. '[succrotilla] tenuis diceba[tur et alta uox.] Titinnius in ..... fabulare succro .... nius in episto —' Paulus p. 300 M. 'succrotilla uox, tenuis et alta. Titinnius: feminina' e. q. s.

fabulare *om. Paulus*

XI

caue!

Expórge frontem, lábea semper fácito rictu rídeat. 172[1]

Nonius 221, 15 'rictus generis est masculini. Titinius: caue ... rictus. ricta neutri' e. q. s. Idem 456, 1 'rictum ferarum dici uolunt, cum Titinius auctor sit etiam hominis dici debere: caue' e. q. s. (Titinius Caeco: exporge coni. Neukirchius. Multo probabilius de Cane titulo fabulae cogites.)

1 caue: *v. supra.* calue *Quicheratius* 2 excorde ω *p.* 456 labea *scripsi* labeat ω *p.* 456 habeat ω *p.* 221 facito *Junius* facto ω, *nisi quod* facta F^1 făcto *Vrsin.* 308 factos *Par. Q p.* 221 faciles *Scaliger* rictu rideat *Vrbin.* rictus rideat *E* $F^3H^1L^1$ *p.* 221 rictus fit F^1 *p.* 221 rictus φ

XII

tentipéllium

Indúcitur, rugae óre extenduntúr . .

Festus p. 364 M 'tentipellium Artorius putat esse calciamentum ferratum, quo pelles extenduntur — — Titinium

autem Verrius existimare id medicamentum esse, quo rugae extendantur, cum dicat: tentipellium' e. q. s. 'cum ille τροπικῶς dixerit.' τετάνωθρον esse monuit Scaliger.

2 in ore *cod.* induce, ut r. in ore extendantur tuo *x*

XIII

175 . . . . hominem ímprobum! nunc rúri pergraecátur.

Pauli Festus p. 215 M. 'pergraecari est epulis et potationibus inseruire. Titinnius: hominem' e. q. s.

XIV

176/7 Rus détrudetur pédicosus squálidus.

Festus p. 210 M. 'pedibus obsitum, id est pediculis, Titinius pedicosum appellat hoc modo: rus detrudetur pedicosus squalidus.' Paulus p. 211 M. 'pedes . . . . ab his pedicosi appellantur, ut est illud: pedicosus squalidus.'

Senarium dimensus est Fleckeisenus annall. philoll. 1861 *p.* 576

XV

Quid habés nisi unam arcám sine claui? eó condis sucérdas.

Festus p. 302 M. '[sucerd]ae stercus su[illum — — us: simus — —, quid habes, nisi . . . . . ui eo condis — —' Paulus p. 303 M. 'sucerda stercus suillum. Titinnius: quid' e. q. s.

eo cóndi(s) sucerdas *anapaesticam cantici clausulam esse vult Bue, haud improbabiliter*

XVI

Lúcius

180 Domum sé capessit.

Servius Dan. in Aen. IV 346 'quidam capessere pro ire accipiunt, ut Titinius: Lucius' e. q. s.

1 *sq.* Lucius *possit etiam septenarium troch. incipere* ócius *coni. Kiesslingius*

XVII

Haec quídem quasi Osculána pugna est, haúd secus,
Quia quí fugere pólsi hinc spolia cólligunt.

Festus p. 197 M. 'Osculana pugna in prouerbio, quo

significabatur uictos uincere, quia in eadem . . . et Valerius Laeuinus imperator Ro. a Pyrrho erat uictus, et breui eundem regem deuicerat Sulpicius . . . . . item imperator noster. eius rei meminit Titinnius hoc modo: haec quidem' e. q. s. Cf. Velit. XI.

1 *Disseruerunt de proverbio et de pugna ipsa M. Hertzius Philol. I* 613 *annall. philoll.* 1855 *p.* 334 *sqq., et Mercklinus* (*de Osculana pugna, ind. scholl. Dorpat.* 1854) haud *Fruterius* . . . . . *cod.* non *Scaliger* 2 qui *Fruterius* in *cod. An* ubi? colligunt *Scaliger* colligant *cod.*

XVIII[a]

Taréntinorum hortórum odores quí geris

Porphyrio ad Hor. carm. II 6, 10 'de fertilitate autem et amoenitate Tarentini agri et Vergilius . . . et Titinnius sic ait: Tarentinorum' e. q. s.

qui geris odores *Porphyrio, transp. Pauly*

XVIII[b]

camensis cursor

Pauli Festus p. 58 M. 'Cammensem cursorem Titinnius pro pistore dixit.' Servum pistorem, qui camo indutus molam currendo uelut Cannensis cursor circumagat intellegebam: vide prooemium ind. scholl. Kiliens. 1863/4 p. VII sqq. De Placidi glossa in CGl. V 14. 52 G. 'carensis, pistoribus a caria quam Osquorum' ('afrorum' p. 14) 'lingua panem esse dicimus' disputavit Bue mus. Rhen. 33, 42 sq.

XIX

moraciis

Pauli Festus p. 139 M. 'moracias nuces Titinnius duras esse ait, unde fit deminutiue moracillum' (moraculas Bothius). Cf. Placidus CGl. V 84 G. 'moragis, nucibus longis', unde G. Loewe mus. Rhen. 31, 75 apud Titinium moraciis extitisse conclusit.

XX

aptra

CGl. II 18 G. 'aptra, *ἀμπελόφυλλα, ὡς τιτίννιος*.' V 440 G. 'aptra, folia uitea', p. 490 'abstra, folia uitis' Cf. Iosephus Klein mus. Rhen. 24, 295.

XXI

Pseudoacro ad Hor. epist. I 13, 14 'apud Titinnium in quadam fabula inducitur ancilla, quae lanae glomus furatur et deprehenditur aspere.'

Horatius epist. I 13, 14 'sic positum seruabis onus, ne forte sub ala Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum, Vt uinosa glomus furtiuae Pyrria lanae.' (pyrria, pirria, purria libri. Cf. Lachmannus ad Lucr. p. 408, mea ad Hor. epist. p. 146 et in hoc libro ad Priliam adnotata. Versui tam Proclia quam Prilia convenit.) Comm. Cruq. 'Pyrria] nomen est ancillae in quadam fabula Titinii, quae furata lanae glomos ita gestauit, ut deprehensa sit.'

Titinius fortasse fuit quem Pauli Festus p. 11 M. affatim testatur dixisse 'pro eo quod est ad lassitudinem', ubi Terentius codd.

XXII

Serenus Sammonicus de re med. 1044 'praeterea si forte premit strix atra puellos, Virosa inmulgens exertis ubera labris, Alia praecepit Titini sententia necti, Qui ueteri claras expressit more togatas.'

T. QVINCTIVS ATTA

AEDILICIA

I

Datúrin estis aúrum? exultat plánipes.

Diomedes p. 487 P. 'cuius planipedis Atta togatarum scriptor ita in Aedilicia fabula meminit: daturin' e. q. s.

datur inest scaurum *Paris. B* dat$^{\smile}$ in ē isairψ *Monac.* daturi si estis aurum *Hermannus l. l.* 255 aurem *coni. Keilius*

II

Sed sí pepugero, métuet . . . . .

Gellius VI (VII) 9, 10 'pepugero aeque Atta in Aedilicia dicit: sed si p. m.'

sed] sus *Rott.*

AQVAE CALDAE

I

Quám meretricie ém lupantur nóstro ornatu pér uias!

Nonius 133, 12 'lupari, ut scortari uel prostitui.'

quam *conieci* cum ω meretricie em *scripsi* meretricae e $FH\bar{L}^2$ meretrice e PW meretricae L^1 metrice *Ba* meretrices *Mercerus* meretriculae *Onions* meretrices hae *Kochius* meretricie *Bue* nostro (nũo *Vrbin.* 307) ornatu per uias lupantur ω lupantur n. o. per u. *Bue* (*sed idem* cúm lup. n. o. p. u. meretricie *praefert*) enostro (*sc. purpureo*) ornatu *Stowasser in Woelfflini arch.* I 592

II

'Aquae ita muginántur hodie. — 'Atqui ego fontem occlúsero. 4/5

Nonius 139, 5 'muginari, murmurare . . . Atta quis caldis: atque' e. q. s.

aquae ita *Quicheratius et Bue* atque eia (eta W) ω atque ita *Junius* atque etiam *Bothius* *Personas cum Bue distinxi* atqui *scripsi* atque ω fontem occlusero *Bothius* oculsero (occulsero H culsero W^1) fonteme (fontem H^2W) ω occlusero fontem *edd. ante Mercerum*

CONCILIATRIX

. . . ursum sé memordisse aútumat.

Gellius VI (VII) 9, 8 'sed Q. Ennius in saturis memorderit dixit per e litteram, non momorderit . . . item Atta in Conciliatrice: ursum' e. q. s. Nonius 140, 22 'memordi peposci pepugi spepondi in ueteribus lecta sunt. Accius in honiliaatrice: ursum' e. q. s. (Atta in Conciliatrice Lud. Carrio emend. I 14)

GRATVLATIO

Nihílne te populí ueretur, quí uociferere ín uia?

Nonius 496, 32 'cum sit: ueretur illam rem . . . ueteribus genetiuos pro accusatiuo poni placet . . . . Acta Gratulatione: nihilne' e. q. s.

An nilne?

LVCVBRATIO

Cum prímo luci hódie ut exornáta sit,
Atque aúspicetis: crás est communís dies.

Nonius 468, 23 'auspicaui pro auspicatus sum ... Acta Lucubratione: cum primo' e. q. s. Dies communis qualis sit Macrobius docet Sat. I 16, 3.

1 lucid *scripseram* hocedie *Bergkius olim, sed idem in symb. I p.* 147 *nihil mutandum censet.* illa hodie *olim conieceram* 2 atque ut auspicetis ω, *quibus servatis mutili septenarii fiunt quales olim praeter senarios proposui.* utque a. *Scaliger*

MATERTERAE

Vtrum MATERTERAE an MATERTERA nomen fuerit incertum.

Comm. Cruq. ad Horatii epist. II 1, 80: recte necne crocum floresque perambulet Attae Fabula] 'quae inscribitur Matertera recte necne perambulet crocum floresque, id est in scenam recepta sit, quae floribus et croco spargitur.'

Futtilia protulerunt Porphyrio 'Atta togatarum scriptor est, qui in fabula quae inscribitur Materterae ita florum genera enumerat, ut sine dubio reprehendendus sit ob nimiam loquacitatem' et Pseudoacro 'uel quia est Attae fabula, quae Matertera inscribitur, in qua flores enumerat.' Disputavit de Horatii loco O. Crusius mus. Rhen. 47, 68 sqq.

MEGALENSIA

Nempe ⟨ádstat⟩ sinus ápud mensam, ubi sermó solet
Suboríri seditiósus.

Asper in schol. Veron. ad Verg. ecl. 7, 32 'sinum ergo uas patulum, *quod et masculine* sinus uocitatum, hic autem sinum lactis uas quodcumque lacte onustum. Varro .... Atta [in Megalensibus nempe — sinus apud mensam] ubi' e. q. s. Vncis inclusa nec Keilius nec Herrmannus legere potuit. Servius Lemovic. in l. l. 'sinus genus est uasis, quod cum significamus, si producitur: cum uero gremium significamus, si corripimus. Varro ... Atta in Megalensibus: nempe' e. q. s.

1 nempe ... sinus apud mensam *schol. Veron.: supplevi.* nempe ad mensam *Servius* sermo de sinu solet *Servius*

2 seditiosus *om. Servius* nempe ad mensam, ubi sermo de sinu solet Suborîri *secundum Servium Hermannus*

NVRVS*

. . inter se dégularunt ómnia. 11[1]

Charisius p. 80 P. 'gulam, ut Iulius Modestus ait, per u scribemus, non per y, quae Graecis uocabulis necessaria est et saepe in u transit, ut in sue mure. Atta in nuro: inter s. d. o.' (sic scripsi coniectura scil. incertissima. in suemur ait cod. in sue mure * ait M. Hertzius mus. Rhen. 7, 480, postquam in sue mure. Att. Lipsius coniecit. Suecius Putschius Sueius x dubitanter Titinius Ritschelius, Iuuentius ipse olim conieci, inserueram autem inter inc. poet. pall. frusta. Atreo Lipsius Mida Putschius Varo Ritschelius) De nominis nurus usu et notionibus disseruit Hauptius ind. scholl. Berol. 1868/9 p. 8 sq.

SATVRA

uertamus uómerem,

In céra mucrone aéque aremus ósseo.

Isidorus Orig. VI 9 (= Mai auct. cl. VI 578) 'ceram ferro ne caedito. Postea institutum ut ceram ossibus scriberent, sicut indicat Atta in satyra dicens: uertamus' e. q. s. (satura Wolfenb. Mon.)

1 quasi *praemittendum esse suspicor* uomeres *gloss.* 2 mucrone aeque *scripsi* mucroneque *Isidorus* mucronique *Hauptius* uero neque *gloss.* mucrone exaremus *prop. Bue*

SOCRVS

Ad hánc fortunam accéssit fortuna eí paris.

Priscianus p. 764 P. 'paris pro par. Atta in Socru: ad' e. q. s. (Ata[t], t sup. m. alt., Halb. Reg. =[at]ta, eras. i, ut vid., Bong. Ata Bamb. ita Barb. Erl. a idem (om. in) Grut. Sang. Carolir. socrum Reg.)

fortuna ei *Bothius* ei fortuna *ω*

SVPPLICATIO

Nucémque Thasiam adde ét fauum quantúm libet. 15/6

Macrobius Sat. III 18, 8 (II 14) 'nux Graeca haec est quae et amygdale dicitur, sed et Thasia eadem nux uocatur.

testis est Cloatius . . . cum sic ait: nux Graeca amygdale. Atta uero in Supplicatione: nucem Graecam, inquit, fauumque' e. q. s. Medicus loqui videtur: cf. Celsus med. III 17, 4.

nucem Graecam fauumque adde quantum libet ω. *Puto ipsum Macrobium verborum ordinem immutasse:* Thasiam *autem* nucem *aliquo modo inferendam esse pro certo habeo: cf. coroll.* LXIV

TIRO PROFICISCENS

Pater uílicatur túus an mater uílica est?

Priscianus p. 828 P. 'a uilico etiam uilico uel uilicor dicebant antiqui . . . Atta in Tirone proficiscente: pater' e. q. s.

Senarium esse posse monuit Muellerus prosod. Plaut. 130 pater Víllicatur *ceteri* an *scripsi* iam ω uilicata (ta *del. m. alt.*) *Bong.* uilicat *si legatur, haud displiceat*

EX INCERTIS FABVLIS

I

Annúm nouum uoluérunt esse prímum mensem Mártium.

I. II. Servius Lemovic. in georg. I 43 'et sciendum est decem tantum menses fuisse apud maiores. Martium autem anni principium habere uoluerunt . . . Atta [I] et alibi [II]'

II

maiores Mártium
Prímum habuerunt.

III

. pro populo flúctus caecos fáciunt per discórdiam.

Suetonius apud Isidorum de naturis rerum 44 p. 74 ed. G. Becker (in Suetonio Reifferscheidiano p. 244) 'caecus fluctus tumens' (ita H. Langensiepen 'tamen' cod.) 'necdum tamen canus, de quo Atta in togata sic ait: populo' e. q. s. (Atta Gronovius atita Bamb. A, Bern. M aota Bodl. cato Basill. CD)

Primam syllabam i *vel* hi *vel* qui *vel* si *explere potuit* pro populo (polo *Basil. D*) ω: pro *fort. delendum aut* porro *corrigendum* illi in populo *Langensiepen* fluctos *Bodl. Bern. M*[1] discordia *Bamb. A Bern. M*

IV

tum germanás meas 23
Vespéra oriente clánculum ferri ád specum: inde leno —

Nonius 231, 21 'uespera feminino. optatum germanus' e. q. s. (Atta Mercerus incerta coniectura Oppius Junius Turpilius Dotata Scaliger Nouius Dotata Quicheratius)

1 germanas *Junius* germanus ω manus *Scaliger* 2 ad specum (*cum Junio*): inde leno *scripsi inperfecta sententia* ad speciem delino ω

V

Festus p. 238 M. 'pueri im[puberes . . . . . ntur Atta . . . . . .] uersibus docet . . . . . .' Cf. Varro apud Censorinum de die nat. 14.

Dubium iudicium est de loco Nonii p. 202, 28 'crines genere masculino Vergilius . . . feminino Plautus Mustellaria [226]: gerundum morem censeo et capiundas crines tibi. Atta in epigrammatibus: praeterea tu sis desoluta crine capillus.' crines. Atta . . . Cinna in epigr. Quicheratius Atta: crines tibi . . . Caluus (s. alius poeta) Bue Versiculum duce Mercero Hauptius Herm. III 341 correxit: 'praeterea fusis resoluta crine capillis'.

L. AFRANIVS

ABDVCTA

I

Quam sénticosa uérba pertorquét . .

Festus p. 339 M. 'sentes cum constet esse spinas et Afranius in Abducta dixerit: quam senticosa' e. q. s. 'pro spinosis accipi debet.' Paulus p. 338 M. 'sentes spinae. Afranius: quam' e. q. s. 'hoc est spinosa.'

senticose *Hermannus* pertorquet turba *Festi cod. et Paulus* p. tua *Hermannus. Sed videtur* turba *antecedentis* uerba *potius dittographia quam novi versus initium esse. Concludat senarium* sua *vel* puer *vel* pertorques tua

II

Dispértiantur ⟨út⟩ patris paritér bona.

Nonius 375, 1 'pariter, ex aequo ... Afranius Abducta: dispertiantur' e. q. s.

ut *ex. causa posui, om. ω* pariter *Bothius, om. ω, sed testatur Nonius Ludi varia possunt*

III

Néscis, Numeri, me ómnem melius rém callere quám uolo.

Nonius 257, 31 'callet significat scit, a calliditate, quae est urbana scientia ... Afranius Abducta: nescis' e. q. s.

numero H^1, *Studemundus* me *scripsi* meo GH^1 mei φ, *quod nolim* mi *interpretari* rem callere *scripsi* calli rem ω rem calleri x mei omnes m. callent hanc rem *partim cum Bothio Hermannus*

AEQVALES

Cf. Alexidis *Συντρέχοντες*.

I

Iste, ut tú rem narras, bóna comest cotídie.

Nonius 81, 16 'comest pro comedit ..... Afranius Aequalibus: iste' e. q. s.

Senarium nunc septenario praetuli narres *W* bona *Douza* dona ω domini bona *Onions* mea bona *proecd.* comest hic P^1 comes hic φ hic comest *proecd.* cotidie hic *Hermannus* hic quot dies *G. Goetz act. soc. Lips.* VI *p.* XI

II

4[1] spattaro

Charisius p. 214 P. 'spattaro; Afranius in Aequalibus, quam uocem frequenter apud eum positam ait Paulus *ἐξουθενισμοῦ* uim sensumque sufferre.' Cf. Onom.: spatarro *ἐπὶ ἐξουθενισμοῦ*.

AVCTIO

I

5 Simul límen intrabo,ílli extrabunt ílico.

Nonius 104, 20 'extrabunt pro exibunt. Afranius Auctione: simul' e. q. s. (actione W)

II

. adeste, si híc absente nóbis uenierít puer.

Nonius 76, 20 'absente nobis et praesente nobis pro praesentibus et absentibus nobis ... Afranius Auctione: adeste' e. q. s.

uos *praemittas* adeste *IVFranckius* adest ω ades *Junius* hic *Mercerus* hac ω heic *x* inuenierit *W* uenerit H^1 puerit F^1L

III

Haut fácul, ut ait Pacúuius, femina ⟨úna⟩ inuenietúr bona.

Nonius 111, 21 'facul pro faciliter .... Afranius Auctione: aut' e. q. s. (Actione W) Vide Pacuvii v. 426.

haud F^2H^1 aut φ una *Lachmannus in Lucr. III* 400, *om.* ω inuenitur F^1

AVGVR

I

Modo póstquam adripuit rábies hunc nostrum aúgurem,
Mare caélum terram rúere ac tremere díceres.

Probus in Verg. ecl. VI 31 p. 20 K. 'plane trinam esse mundi originem et Lucretius confitetur dicens ... Afranius etiam in Augure: modo' e. q. s.

II

Quamquám non istis éxercetur ín locis
Hic nóster, delabórat cum puerá statim.

Nonius 393, 14 'statim producta prima syllaba a stando, perseueranter et aequaliter significat .... Afranius Augure: quamquam' e. q. s.

1 exircere (i *corr.*) *L* 2 delaboran P^1 puera *Ritschelius opusc.* IV 277 puer ω puero *Quicheratius*

III

Hac haéret, at haud clamór oritur, sed spíritum firmiter ínflat.

Nonius 512, 22 'firmiter pro firme . . . Afranius Augure: hoc heret' e. q. s.

Anapaestos agnovit Neukirchius hac *scripsi* hoc ω hic *Neukirchius* at haud *scripsi* ut haud *Ba* ut aut φ utut *Neukirchius* spiritu' *Neukirchius* inflat *scripsi* instat ω hoc h. ita ut . . . instat (*h. e. urget ut intercipiat*) *Bue*

IV

Quid pródest istuc té blaterare atque óbloqui?

Nonius 78, 32 'blaterare, confingere per mendacia.'

prodest F^3H^1 est φ oblioqui H^1 obliqui F^1L

V

Vóltus est falláci aspectu páries pictus pútidus.

Nonius 152, 28 'putidum, putre . . . . Afranius Augurius: et' e. q. s. (Auguribus Bentinus: cf. coroll. LXV)

uoltus *vel* corpus *vel* facies *in tituli corrupti exitu latere conieci* risus *praeter alia Bue* est *scripsi* et ω partes F^1L parties *E* pictas F^1 putidis H^1 pitidus F^1

BRVNDISINAE

Donatus de comoed. 'omnium autem comoediarum scripta ex quattuor rebus omnino sumuntur, nomine loco facto euentu: nomine, ut Phormio Hecyra Curculio Epidicus, loco, ut Andria Leucadia Brundusina' e. q. s. Vnde proficiscendum in constituenda inscriptione ratus Neukirchius ceteros auctores nihili habuit.

I

Quis tám sagaci córde atque ingenio único —?

Festus p. 321 M. 'sagaces appellantur multi ac sollertis acuminis. Afranius in Brundisina: quis' e. q. s.

II

'Equidem nunc resipíui, postquam péctus est laetítia onustum.

Priscianus p. 879 P. 'sapio tam sapui uel sapii quam sapiui protulisse auctores inueniuntur . . . . Caper utrumque in usu esse ostendit. Afranius in Brundisinis: equidem' e. q. s.

resipiui *Grut.* resip=ui (*eras.* i) *Reg.* resipui φ laetitiae *Reg.*

III

'Immo iam dudum ócculuisse, dégulasse opórtuit.

Nonius 97, 29 'degulasse est gulae dedisse. Afranius Brundisini: immo' e. q. s. (Brundisinis Bentinus)

occuluisse *conieci* occubuisse H^2 hoccubuisse φ accubuisse *ante Madvicum conieceram*

IV

. . in parte ínferiore hic ínplicabatúr caput.

Nonius 123, 14 'inplicare positum pro ornare. Afranius Brumdisio: in parte' e. q. s.

in *om. Neukirchius* huic *Quicheratius*

CINERARIVS

Cineraria titulum commendat Woelfflinus mus. Rhen. 43, 309, sed caret togata huius formae exemplis. CGl. II 100 G. cinerarius, δοῦλος ἑταίρας. Varro l. l. V 129.

I

. . . . . Sexte fráter, mi sálue:

Quom sáluus uenís meliusqueést, gratulór dis.

Priscianus p. 804 P. 'gratulor, gaudeo pariter cum alio et gratias ago.' Nonius 116, 33 'gratulari, gratias agere . . . . Afranius Cinerario: quod saluus' e. q. s.

1 *Baccheos agnovit x* que *om. Nonii* ω 2 cum *Priscianus* quod *Nonius*

II

. . . . id mé celabat. — Cúccuru.

Charisius p. 214 P. 'cuccuru Afranius in Cinerario: id me c. c. An nomen est, ut ueru genu?' Galli cantilenam esse docet carmen de philomela (anthol. Lat. II n. 762 R.) v. 25 'cucurrire solet gallus.' Cf. Suetonii fragm. 161 de naturis animantium p. 251 R. et Petronii c. 59 'cocococo'.

cucuru *cod.*

III

alius ést Amor,
Aliús Cupido.

Servius Dan. in Aen. IV 194 '(cupidinem) ueteres inmoderatum amorem dicebant. Afranius neraria: alius' e. q. s. [Omen I] Cinerario Ambros., probavit Hermannus. Minus probabilia coniecit Ritschelius opusc. II 328. Cf. Catonis or. p. 47, 14 J. 'aliud est, Philippe, amor, longe aliud est cupido.'

COMPITALIA

Prologo desumpta I II III, ut iam Neukirchius monuit.

I

. . . fateor, súmpsi non ab illó modo,
Sed út quisque habuit, cónueniret quód mihi,
Quod mé non posse mélius facere crédidi,
Etiam á Latino.

Macrobius Sat. VI 1, 4 'Afranius enim togatarum scriptor in ea togata, quae Compitalia inscribitur, non inuerecunde respondens arguentibus, quod plura sumpsisset a Menandro, fateor, inquit, sumpsi' e. q. s. Cassiodorus de amicitia prol. 'iterum in libro Saturn. Affranius togatar. scriptor in ea togata quae Compitalia inscribitur, suis respondens detractoribus dicentibus eum de libro Menandri non solum sententias, sed uerba integra transsumpsisse, transsumpsi, inquit, sed ea quae melius me posse inuenire non credidi.' Indicavit hunc locum Vsenerus.

1 illo solv̄ modo *Paris.*, *nec displicebat Hermanno, qui* solo *legebat, item Kochius, qui* fatebor *forma versum explebat*
2 quisquis *Par.* conueniret quod *Bothius* quod conueniret ω quod conueniebat *Hermannus* 3 *del. Bentleius* quod *Bothius* quodque ω, *servari vult Skutschius l. l.* 153, *sed cf. coroll.* LXV

II

Terénti numne símilem dicent quémpiam?

Suetonius vitae Terenti c. 5 p. 33 R. 'hunc Afranius quidem omnibus comicis praefert scribens in Compitalibus: Terenti' e. q. s.

Terenti *Ritschelius opusc.* III 262 terentii *Paris. A* terentio

φ numne similem *Ritschelius* non similem ψ similem non *Nap.* "similem" non *Regin.* dicent (*aduersarii scil.*) *Ritschelio persuasi, qui in textu* dicas *posuerat.* dicens ω dices *Aldina* similem non (*volebat* num) dicetis *suaserat Bue* quempiam *contra Nipperdeium uindicavi coroll.* LXV *sq.*

III

. . . . ut quícquid loquitur, sál merum est! 30

Priscianus p. 659 P. 'hic et hoc sal . . . Afranius in Compitalibus: ut' e. q. s. (competalibus Sang. Grut. Barb.) anonymus Bern. in Hageni anal. Helv. p. 112, 4 et cod. Cusanus p. 103 Kl. 'Afranius: quicquid' e. q. s. Alcuinus gramm. p. 2091 P. 'hic et hoc sal. Cato . . . Africanus: quod loquitur sal merum est.'

ut quid *Grut.* Et v cq'd quød (*corr. m. alt.*) *Barb.* quod *Alcuinus* merust *Studemundus*

IV

⟨Ego⟩ sí non uerear, némo uereatúr tui.

Nonius 496, 25 'cum sit: ueretur illam rem . . . ueteribus genetiuos pro accusatiuo poni placet. Afranius Compitalibus: si' e. q. s.

uereare *Mercerus*

V

Praetérea nunc corpús meum piláre primum coépit.

Nonius 31, 25 'pilare dictum est ut plumare, pilis uestiri. Afranius Compitalibus: praeterea' e. q. s.

corpus meum nunc *Vrbin.* 307: *poterat* corpus nunc meum *ordinari*

CONSOBRINI

Cf. *Ἀνεψιοί* Menandri. Nonius 557, 15 'consobrini ex duabus editi sororibus. De quibus exempla multa sunt in antiquis auctoribus et maxime in Afranio et iuris uetustissimis scriptoribus.'

I

Em istó parentum est uíta uilis líberis,
Vbi málunt metui quám uereri se áb suis.

Gellius XV 13, 3 'itor et uereor et hortor et consolor communia uerba sunt, ac dici utroqueuersus possunt: uereor

te et uereor abs te . . . Afranius in Consobrinis: hem' e. q. s. 'hic uereri ex ea parte dictum est, quae est non usitatior.'

1 em *scripsi* hem *ω* uita uilis *Lipsius* uitabilis *ω* 2 ab] a *Germ. Lugd.*

II

Pol mágis istius témulentae fútilis

Festus p. 364 M. 'temetum uinum — temeti — — temulentum — temulentas — Afranius in Consobrinis: pol' e. q. s.

III

Scis hábitum ita ut nunc óbtinet. — Praefíscine!

Charisius p. 189 P. 'praefiscine Afranius in Consobrinis: scis' e. q. s. 'per e, non per i.' (afrā cod.)

IV

cúm mitris calaúticis

Schol. Bobiens. in Cic. p. 336 Or. 'calautica] ornamenti genus, quo feminae capita uelabant, hoc nomine fere patur. Et Afranius meminit in Consobrinis ita dicens: cum mitris calauticis. Impudico igitur habitu erubescendi decoris quaedam figura describitur.' Cf. CGl. II 95 G. 'cacautica, εἶδος ζώνης' (calautica Vulcanius) Hildebrandus gloss. Par. p. 241.

V

Nón sum apud me. — Hem léntus lente quae rogabo . . .

Charisius p. 183 P. 'lente Afranius in Consobrinis: non' e. q. s.

Responsi signum ℟ *extat in cod.* hem *scripsi* em *cod.* lenteque *cod.* lenteque te *ed. pr.* lente te *Bothius* *Additum fortasse fuit* dic mihi

VI

. . . . . uaha, retinét nunc linguan mórdicus.

Charisius p. 184 P. 'mordicus Afranius in Consobrinis: uaha' e. q. s.

uaha *fort. in extremo versu collocatum fuit:* uah *Plautum et Terentium usurpavisse docet P. Richter in Studemundi stud.* I 636 nunc *cod.* homo *ed. pr.*

CRIMEN

De comoedia p. LVIII W. 'omnium autem comoediarum inscripta ex quatuor rebus omnino sumuntur: nomine loco facto euentu. . . . euentu ut Commorientes, Crimen, Heautontimorumenos.'

I

. . . . . órbitatem tuaé senectutí malam
Metuí, quod in solúm non uenit caéco ac dementí tibi.

Nonius 124, 17 'insolum, insolitum.' Ineptit: cf. v. 342 Varro sat. fr. 90 B. (p. 117 R.) Cicero de nat. deorum I 23, 65 ad fam. IX 26, 2.

1 tuae senectuti *Bothius* senectuti tuae ω 2 in solum *Mercerus* insolum *antea* dementi tibi *Bentleius* demetibi (adme tibi F^1) ω

II

Quós inpune dépopulatur déspoliatur dédecus

Nonius 480, 12 'spolor pro spolior. Afranius Crimine: quos' e. q. s. 'Quadrigarius annali: ita per sexennium . . . agrum Campanum . . . expolabatur.' (spolabatur Ba expoliabatur H^1 expolabatur φ expoliabantur Junius)

despoliatur (*del.* et) *Bothius* et dispolatur ω, *sed nugatur Nonius: cf. Turpil.* 149 *cum coroll.* XXXVII *sq.* et dispoliatur *ed. a.* 1471, *cf. Prisc.* 796 *P.*

III

Haéc ieiuna iéientauit.

Nonius 126, 13 'ieientare. Afranius **** Buccone adoptato . . . Afranius Crimine: haec i. i.'

haec] *an* nec? ientauit EH^2W

DEDITIO

. . . . . quía quadrati sínt sagi.

Charisius p. 81 P. 'sagum neutro genere dicitur. sed Afranius in Deditione masculine dixit: quia q. s. s.' CGL V 591 K. 'sagus, gen. masc., ut Afranius: quia q. s. s.'

quia *anon., non prorsus certum in Charisii cod.* quod *ed. pr.* quadratis sagi *anon. Monac.*

DEPOSITVM

Cf. *Παρακαταθήκη* Menandri et aliorum.

dí sunt iratí tibi,
Qui cónciere cógites tantúm mali.

Nonius 90, 10 'conciere, cum perturbatione conmouere . . . Afranius Deposito: di' e. q. s.

1 *An* sint? 2 cogitas *Vrbin.* 307

DIVORTIVM

Argumentum quale sit apparet maxime ex fr. I et IV. Noverca odiosa notatur fr. VI, cum fastidio memorantur cognati humiles fr. V, contra laudatur benigna et prudens materni animi mulier fr. VII. Praeterea meretriculae mores agnoscas fr. VIII: de exponendo partu dicitur fr. IX. Magnas turbas rerumque vicissitudines produnt fr. X et XI.

I

qui conére noctu clánculum
Rus íre, dotem né retro mittás, uafer,
Honéste ut latites ét nos ludas diútius.

Nonius 20, 1 'uafrum est callidum et quasi ualde Afrum et urbanum . . . Afranius Diuortio: qui' e. q. s.

2 rus ire *Gulielmius* brusire (bursire *Vrbin.* 307) *ω* retro mittas *scripsi* remittat F^1L repromittat (*puncto supra ult. litt. H*) *φ* repromittas *Gulielmius* 3 inhoneste *Onions* non est *x* ludas F^3H^1 laudas *φ*

II

Cum téstamento pátria partissét bona

Nonius 475, 20 'partiret pro partiretur.'

partis et *Ba* partis sed *P* partiret *x*

III

Quod uúlt diserte páctum, haut dictum . . .

Nonius 509, 22 'diserte et consuetudine dicitur et Afranio auctore in Diuortio: quod' e. q. s.

haut *scripsi* aut *ω* *Supplendum esse e. c.* temeriter *conicio*

IV

O dígnum facinus! ádulescentis óptumas
Bene cónuenientes, ⟨béne⟩ concordes cúm uiris
Repénte uiduas fáctas spurcitiá patris!

Nonius 394, 1 'spurcum, saeuum uel sanguinarium .... Afranius Fratriis ... idem Diuortio: o dignum' e. q. s.

1 o indignum *Delrio* 2 concordesque *Junius* et concordes *Bothius* concordantes *x* uiris *Muretus* uires *ω*, *ut fortasse* uireis *scriptum extiterit* 3 factas *W? Guietus* facias *ψ*

V

plebeiúm genus,

Cognátiones mórborum cognómines

Nonius 87, 21 'cognomines' (sic F^2 ut vid. cognomen est *φ*) 'eiusdem nominis.'

1 plebeium *conieci* laetium *Ba* letium *φ* leti omne *Lipsius* letum, *i. e.* letorum *Hermannus* letum enim *Bothius* bliteum *Onions* leti *olim probabam* 2 cognominationis morborum cognominis *ω*: *cf. coroll.* LXVI cognationis morborum est cognomine *Hermannus* létum genus cognátionis morborum cognóminis *Bue. sententia difficili*

VI

Muliér, nouercae nómen huc adde ímpium,
Spurcá gingiuast, gánnit hau dicí potest —

Nonius 393, 25 'spurcum, saeuum uel sanguinarium.'

2 *Non plane absoluta sententia facile tamen suppletur, e. c.* quam odiose spurca gingiuestigia (uestigi *Gen.* H^1 uestiga L^1) aut (ut *B*) dici *ω*, *ubi* gingiua *Junius*, haud *ed. a.* 1480 spurcá magis gigni béstia (*vel* bestia aút gigni) aut dici haú potest *CFW Muellerus* spurca magis bestia hau d. aut fingi p. *Bue mus. Rhen.* 29, 199

VII

Quam pérspicace, quám benigne, quám cito,
Quam blánde, quam matérno uisast péctore —!

Nonius 515, 30 'perspicace.' Idem 513, 19 'perspicace pro perspicaciter. Afranius Diuortio [59].'

1 perspicate H^1 *p.* 515 perspice W^1 *p.* 513 2 uiast *Ba* uias (*an* uisa's?) *φ* uiuis *Junius* *Deest verbum*

VIII

Vigiláns ac sollers, sícca sana sóbria:
Virósa non sum, et sí sum, non desúnt mihi
Qui ultró dent: aetas íntegra est, formaé satis.

Nonius 21, 34 'uirosae mulieres dicuntur uirorum appetentes uel luxuriosae. Lucilius satyrarum lib. VII: dixi. ad principium uenio. uetulam atque uirosam Vxorem caedam potius quam castrem egomet me. Afranius Diuortio: uigilans' e. q. s.

2 uinosa *Juntina* et si sim *Stephanus*, *fort. recte* desint *Quicherat*

IX

Ecpónitor, uorrúncent cum syrmá simul.

Nonius 185, 28 'uerruncent, id est uertant . . . Afranius Diuortio: et ponito' e. q. s. Luditur in verbo 'uorruncent', quasi dictum sit de verrendo.

ecponitor, uorruncent *scripsi* et ponito auorruncent *ω*

X

Dispérii, perturbáta sum, iam fláccet fortitúdo.

Nonius 110, 13 'flaccet, languet, deficit . . . Afranius Diuortio: disperii' e. q. s.

sunt *L*

XI

'O diem scelerósum, indignum!

Nonius 174, 29 'scelerosi pro scelerati . . . Afranius Diuortio: o diem s. i.'

XII

Immo ólli mitem fáxo faciant fústibus.

Nonius 343, 22 'mitis est tranquillus et lenis . . . mitis est maturus . . . Afranius Diuortio: immo' e. q. s.

illi mitem G^2H^1 illi molitem BG^1 illi limitem H^2W limitem *L* paxo BG^1L faciant *om. B*

XIII

⟨Clam⟩ nóbis dictes, quaéso, ne ille indaúdiat.

Nonius 126, 25 'inaudire, audire .... Afranius Diuortio: nouis' e. q. s.

ita *suppl. x* nobis *Lipsius* nouis *ω* dictes *Lipsius* dictis *ψ*, *om. L* dicatis *Neukirchius* ne bis dicatis *Bue* indaudiat *scripsi* inaudiat id *voce* id *compuncta L* inaudiat *φ*

EMANCIPATVS

I

nudiustértius

Tute áduenisti? — Quám diluculo.

Charisius p. 185 P. 'nudiustertius ... Afranius in Emancipato: n. t. t. a. Significat autem: nunc est dies tertius.' Idem p. 192 P. 'quam diluculo.'

2 quom (*i. e.* cum) diluculo *contra Charisii testimonium x, qui in exitu illa versus post unius trochaei lacunam poni voluit (respondens e. c.* sane *praemittere poterat)* núdiust. t. a.? quam diluculo? *Bue*

II

.... quod héri ualetudo óbstetit.

Charisius 180 P. 'heri ... quidam here putant dici debere. here quamdiu, heri quando. Afranius tamen in Emancipato: quod heri ualetudo, inquit, obstitit.'

obstẹtit *cod.*

III

post narráuero,

Nunc ést distentus ánimus ut negótiis,

Porro aútem propero.

Charisius p. 190 P. 'porro pro in futurum ... Afranius in Emancipato: post' e. q. s.

2 ut *cod.: conici* tot *possit*

IV

pauló prius

Hinc ábiit.

Charisius p. 191 P. 'paulo prius Afranius in Emancipato: paulo' e. q. s. 'nos paulo ante dicimus.'

1 *sq.* paúlo p. h. a. *trochaei praeplacebant Studemundo*

V

⟨Síc⟩ sollicito córde corpus nón potitur núnc quie.

Priscianus p. 703 P. 'quies quietis. Vetustissimi tamen hoc quoque secundum supra dictam proferebant declinationem. Afranius in Emancipato: sollicito' e. q. s. Anon. Bern. in Hageni anal. Helv. 132, 33 'uetustissimi quies quiei secundum quintam declinationem proferebant, unde Afranius dixit: sollicito . . . quie.'

potitur (tur *in ras.*) *Halb.* nunc *del. Bothius, ut senarius fiat*

VI

Cur nímium adpetimus? — Némini nimiúm bene est.

Charisius p. 185 P. 'nimium.'

adpetimus. ꝛt *cod.*

VII

. . ne tu summátim rationém putes.

Charisius p. 194 P. 'summatim.'

rationem *Fruterius* ratio *cod.* putas *Fabricius, Fleckeisenus Philol. II* 65

VIII

Maló pudenter métientem

Charisius p. 190 P. 'pudenter . . . Afranius Emancipato: malo p. m.'

mentientem *Fabricius, fortasse recte*

IX

Idcírco haec agere técum secreto ínstiti.

Charisius p. 196 P. 'secreto.' (afrā cod.)

h̄ (*i. e.* haec) *cod.*

X

Vt sínt repentino ápparandae núptiae.

Charisius p. 193 P. 'repentino,.pro repente . . . Afranius in Emancipato: ut' e. q. s.

XI

Deós ego omnis út fortunassínt precor.

Nonius 109, 17 'fortunare est prosperare et omnibus bonis augere . . . Afranius Emancipato: deos' e. q. s.

fortuna sint *W*

XII

Princípium hoc oro in ánimo ut sic statuás tuo,
⟨Me⟩ offíciis cogi ut ábs te seorsus séntiam
De uxória re.

Charisius p. 195 P. 'seorsus.'

1 principio *Fruterius* ut sic statuas tuo *Bothius* ut sistuo sta . . . s *cod.* ut sic tuo statuas *ed. pr.* 2 me *addidit Maehly, om. cod.*

XIII

Quam lénte tractat me átque inlúdit! . . .

Charisius p. 183 P. 'lente Afranius in Consobrinis [V] idem in Emancipato: quam' e. q. s.

XIV

Idem és qui semper, ídque ut rite intéllegas
Te fácere

Charisius p. 193 P. 'rite.'

XV

. . . . te fácere conpecto ómnia

Charisius p. 177 P. 'conpecto.' (conpacto excerpta Bern.) Fortasse fr. XIV et XV cohaerebant.

conpecto *cod.*

XVI

Viden út facunde cóntra causarís patrem?

Nonius 89, 9 'causari, causam dicere uel defendere . . . Afranius Emancipato: uidet' e. q. s.

uiden ut *scripsi* (*an* uideo?) uidet *ω* uide ut *Bentinus* iudex *Bue* (*nec* uindex *longius aberat*) lepide et *Bergkius* (*an* callide *in septen. mutilo?*) causeris *Junius*

XVII

Sic ést orator, sí quod oretúr, tulit.

Festus p. 182 M. 'oratores — — — alias pro deprecatoribus, ut Terentius: orator uenio, facite exorator siem. Item et Afranius in Emancipato: sic est orator, si qui oritur .... alias' e. q. s.

oretur, tulit *scripsi* oritur tale *cod.*

XVIII

Vetuít me sine mercéde prosum Paúsias
Remeáre in ludum.

Festus p. 277 M. 'remeare redire — — Afranius ut in ea mancipato: uetuit' e. q. s.

1 prosum uetuit *coniunge* Pausias *scripsi, nam Graecis nominibus usus est Afranius v.* 136. 189, Thaide *in cognomine fabula.* paucius *cod.* Paccius *Scaliger*

XIX

Hém quid ais? — Mane, Sérui, quaeso, nísi molestum est, paúca sunt
Técum quae uolo.

Charisius p. 214 P. 'hem.'

1 serua *ed. pr.*

XX

au, quíd me censes, óbsecro?
Nón audisti?

Charisius p. 214 P. 'au; Afranius in Emancipato [XXIV] idem in eadem: au quid' e. q. s.

1 *sq.* obsecro *respondenti tribuit Hermannus, sed cf. coroll.* LXVI *sq.*

XXI

Optándum uxorem, quaé non uereatúr uiri.

Nonius 496, 28 'cum sit: ueretur illam rem ... ueteribus genetiuos pro accusatiuo poni placet. Afranius Compitalibus

[IV] idem Simulante [III] et in Emancipato: optandum' e. q. s. (eamancipato H^1L^1W: an ecmancipato?)

XXII

⟨O⟩ quám beatae scénicae mihí uidentur múlieres,
Quae iúrgio terrént uiros desúbito et beniuoléntia

Nonius 517, 17 'desubito .... Afranius Emancipato: quam' e. q. s.

1 scentae *L* scente *Ba* scentce *Par. C* mihi uidentur *Brugmanus p.* 19 uidentur mihi *ω* 2 terrent (*vel* torquent) uiros desubito et beniuolentia *x*: mulcent *sententiam explevisse puto.* et beniuolentia terrent (fient *Palat.*) desubito uiros *ω* et desubito beniuolentia terrent uiros *olim dederam caesurae legitimae defectum polysyllabo excusans.* iurgio uiolentiaque terrent desubito uiros *Passeratius* quám beatae s. Vidéntur mulierés mihi, quae iúrgio Et béniuolentia úrunt desubitó uiros *Bue*

XXIII

'O! — Quid clamas?

Charisius p. 214 P. 'o dolentis est, ut ... Afranius in Emancipato: o! quid clamas?'

Possunt etiam ex medio versu sumpta esse

XXIV

Au, mí homo! immo edepol uós supremum meúm concelebretís diem.

Charisius p. 214 P. 'au.'

mi homo *ed. pr.* m omo *cod.* *Inter duas personas sic distribuenda et corrigenda esse* au, mí homo. ⟦ immo edepol uos, s. m. concelebrantis diem *Bergkius censebat. Exclamationis sensum, ad quem sequentia necessario pertinent, Terentius adelph.* 336 *declarat*

EPISTVLA

Supparo indutus (XII), id est puellam mentiens (XIV) adulescens in amatae domum irrepsit, ubi sero nescio quibus turbis intercedentibus agnoscitur a matre irata. Id enim narrat filia fr. XV.

I

quís tu es uentoso ín loco
Soleátus, intempésta noctu súb Ioue
Apérto capite, sílices cum findát gelus?

Nonius 207, 32 'gelu ... masculini Afranius Epistula: quis' e. q. s.

2 nocte F^1, *Junius*: *de* noctu *forma disseruit Bergkius symb. I p.* 79 sub Ioue *scripsi* (*cf. coroll.* LXVII *sq.*) sub diuo ω sub niue *Lachmannus* sub dio *Mercerus* sub diu *defendit Bue mus. Rhen.* 20, 432 *et* 41, 312 subdius *Bergkius* 3 findit *Quicheratius*

II

. cómissatum prótenis rectá domum
Digrédimur.

Nonius 376, 6 'protinus ubicumque lectum est, contra usum intellectus communis, quo statim significare creditur, positum inuenitur, ut sit protinus porro ac sine intermissione, continuo, quod iunctum tenus eius significantiam confirmat aduerbii ... et quoniam non nulli ueterum pro eo, quod protinus est, protinam uel protenis conuerterunt, exempla de his necessaria decerpenda sunt. Afranius Epistola: comissatum' e. q. s.

1 *sq. redii ad librorum memoriam, auctore Ritschelio opusc.* II 245 *sic* ⟨índe⟩ com. p. r. digredimur domum *transposueram*; *nec refragor, si quis ut Bue septenarium iamb. continuare mavult* protenus G^1 protinus W^1

III

Huc uénit fugiens ténebrionem Tírrium.

Nonius 19, 3 'nebulones et tenebriones dicti sunt, qui mendaciis et astutiis suis nebulam quandam et tenebras obiciant; aut quibus ad fugam et furta haec erant accommodata et utilia .... Afranius Epistula: huc' e. q. s.

tenebrionem *edd.* tenebrione ω Tirrium: *nomen firmat tit. Praen. in ephem. epigr.* I 20 *n.* 53 tyrrium *P* Thurium *Guietus*

IV

Itaque ádeo extundo: ex ófficio datur míhi custodiéndus.

Nonius 102, 15 'extundere est extorquere uel inuenire.'

1 *sq. Septenarium iambicum commendavit A. Luchs stud.* I 69 itaque adeo: *cf. Ter. hec.* 201 atque adeo *Aldus* exficio F^2L, *quod* exfaecio *interpretabar.* exfacio F^1 mandatur *in senario x.* ídque ab eo extundo: éx officio míhi datur custódiendus *Bue*

V

Hunc Tírrium autem mária Tyria cónciet

Festus p. 355 M. 'Tyria maria in prouerbium deductum est; quod Tyro oriundi Poeni adeo potentes maris fuerunt, ut omnibus mortalibus nauigatio esset periculosa. Afranius in Epistola: hunc' e. q. s.

Tirrium *scripsi ut v.* 109. serrium *cod.*, *Serranum interpretans servari suadet Bue* ferreum *Lipsius* Seruium *vel* seruulum *Bothius* *Sententiam e. c.* ut opprimat *concludere poterat*

VI

Ita íntricauit húius hanc rem témeritas.

Nonius 8, 28 'tricae sunt inpedimenta et inplicationes: et intricare inpedire, morari .... Afranius Epistula: ita' e. q. s.

intricauit, *suprascr.* t impediuit *Ba* hanc *om. W*

VII

púlchre hoc incendí rogum.

Ardét, tenetur: hóc sepulcro sépeliet

Nonius 221, 23 'rogus ... neutri Afranius Epistula: pulchre' e. q. s.

2 hic se pulchre *Neukirchius* *Nescio an* sepulcrum *praestet* sepe (saepe) licet H^2W sepelietur *Aldina* sepeliar *Guietus* sepelietur: ilicet *Onions*

VIII

Nám proba et pudíca quod sum, cónsulo et parcó mihi,
Quóniam comparátum est, uno ut símus contentaé uiro.

Nonius 256, 25 'comparare ueteres confirmare et constituere dixerunt ..... Afranius Epistola: nam' e. q. s.

2 quom, *in mg.* quoniam, *H*

IX

. . . . nón licet me quá contendi sémita
Péruenire.

Nonius 260, 15 'contendit proripuit uel direxit significat .... Afranius Epistola: non' e. q. s.

1 contendi *Gulielmius* contendis *ω* nón licet me quá contendi péruenire sémita *Bue*, *item*, *nisi quod* peruenire qua contendi, *x*

X

Iactábit sese. — Iáctet. — Mihi erit trístior.

X. XI Nonius 410, 1 'tristis, iratus. Afranius Epistola: iactauit ... tristior, id est iratior. idem in eadem: idem natura t. p.'

iactabit *Passeratius* iactauit *ψ* iactat L^1

XI

Idém natura trístiori paúlulo

id est *GHL*: *an* is est? paulato G^1H^1

XII

tace!

Puélla non sum, súpparo si indúta sum?

Nonius 540, 13 'supparum est linteum femorale' (immo 'femineum') 'usque ad talos pendens, dictum quod subtus appareat ... Afranius Epistula: tace' e. q. s. Festus p. 310 M. 'supparus ..... uestimen — —' Paulus p. 311 M. 'supparus uestimentum puellare lineum, quod et subucula, id est camisia, dicitur. Afranius: puella' e. q. s. Schol. Bern. B Lucani II 364 p. 72 U. 'supparum est uestimentum puellare lineum. quod et subucula ·i· camisia dicitur. Afranius: puella non sumus. est autem uestis quae restringit umeros, ne repugnet puella.' (scr. 'ne repugnent papillae').

1 te H^1P *Trochaei* .'. tace! puélla *e. q. s. Studemundo placebant*

XIII

Quamquam ístaec malitiósa non tam cálleo,
Tamén fefelli.

Nonius 482, 9 'sic et callet illam rem pro illa re ... Afranius Epistula: quamquam' e. q. s. (Afranius Epistula om. Bamb.)

1 ista haec *L W* ista *P* 2 tamen non fefelli ω: non *delevi, nisi tamen latet in eo vel* uos *vel ut Bue coniecit* hunc. tam non fefellit *Bothius*

XIV

. . . succrotílla uoce sério

Festus p. 301 M. '[succrotilla] tenuis diceba ..... Titinnius — [Afra]nius in episto ..... tilla uoce serio.'

XV

Ego mísera risu clándestino rúmpier,
Torpére mater, ámens ira féruere.

Nonius 382, 20 'rumpere, defetigare ... Afranius in Epistola [127].' Idem 503, 14 'ab eo quod est feruit, breuiato accentu feruere facit, ut spernit spernere.'

1 misera risu $H^2 L W$ miser risu $G^2 H^1$ miseri su G^1 miseri sub *B* miseri sum P^1 *p.* 382 miso (misso *P*) ω *p.* 503 rumpie *Ba H L p.* 503 2 torpere *Schegkius* torfere ω torqueri *Quicheratius* turgere *Bue, quod commendatur Plauti Most.* 699 *Casin.* 325 amens ira *Mercerus* amenstrua *Ba* amens tra φ

XVI

Me auctóre, mater, ábstinebis. — Quíd nisi?

Festus p. 257 M. 'quid nisi usurpauisse antiquos testis est Afranius in Epistula: me' e. q. s.

quod nisi *cod.* quid nisi *alteri personae tribuit Bothius*

XVII

Amáre, habere púerum depositúm foris 130

Nonius 279, 12 'deponere est commendare ... Afranius Epistola: amare' e. q. s.

habere *om. B*

XVIII

⟨uento per⟩culsám ratem

Festus p. 273 M. 'rates [uocantur tigna inter se colligata,] quae per aquam agan[tur, quo quidem uocabulo] interdum etiam na[ues ipsae significantur.] Afranius in Epistula ..... culsam ratem.' Supplevit Scaliger.

XIX

⟨di te sóspitem⟩ seruént tuis.

Festus p. 301 M. 'sos[pes significat apud] omnes, fere auc[tores saluum. sic] Afranius in Ep[istula: di te sospitem] seruent tuis.' Supplevit Scaliger.

EXCEPTVS

Exceptvs ex mari a piscatore (IV—VIII) fortasse amoris miseriis ad consilium mortem sibi contrahendi adactus fuerat. Potest autem amica eius fuisse Moschis, de qua I—III, quaeque, ut reconciliaret desperantem, quasi de mortuo viro lamentari subauscultante eodem simulaverit (X—XII).

I

Meretrix cum ueste lónga? — Peregrino ín loco
Solént tutandi caúsa sese súmere.

Nonius 541, 10 'meretrices apud ueteres subcinctiore ueste utebantur.' Cf. Varronis sat. 302 B.

1 *Personas distinxit Bothius* 2 solant *P* causas e͞e *Ba* causa sese *** *P*

II

Consímili grassantúr uia, quibus híc est omnis cúltus

Nonius 316, 9 'grassari etiam dicimus ambulare ... Afranius Excepto: consimili' e. q. s.

grassatur *B* uia a quibus $H^2 L W$ (*notabili ablativi* uiaa *scriptura*) hic *supra add. L*

III

Vbi híce Moschis, quaéso, habet, meretrix Neapolítis?

Nonius 318, 2 'habere rursus habitare ... Afranius Excepto: ubi' e. q. s.

hice *Bergkius* hic *ω* moscis *ψ* morcis G^1 meretrix *ed. a.* 1471 meletrix *ω*

IV

'Abi tu: appellant húc ad molem nóstram nauiculam . .

Nonius 238, 24 'appellare est applicare.' Sed fugit Nonium coniunctivum modum esse: appellere Quicheratius.

Numeros perspexit Hermannus ultimam tamen vocem nauculam *pronuntiari iubens Suppleri posse* iube *monet Bue: sed obviam alia quoque sunt, e. c.* interim. *Cf. coroll.* LXVIII

V

Tum ínteribi locí conscendo cúmbam piscatóriam,
. . . . uénio, iacitur ánchora, inhibent léniter.

Nonius 535, 30 'cumba. Afranius Excepta: tum' e. q. s.

1 tum conscendo (conscendam *Ba*) cumbam interibi luci (interitus lucilius *P*) ω, *quae correxi*: loci *J. Fr. Gronovius*
2 ueno *P* uento *videtur scribendum esse, primam dipodiam e. c.* mox silente *explere poterat.* inuenio *Junii margo* leniter *Bothius* leuiter ω

VI

Proficíscor: res tempús locus, simul ótium hortabátur,
Vt óperatum illum dégerem sanctúm diem Diánae.

VI. VIII Nonius 523, 13 'operari est deos religiose et cum summa ueneratione sacrificiis litare uel conuiuari . . . Afranius Excepto: proficiscor' e. q. s. 'idem in eadem [VIII]'

1 *sq. numeros agnovit Bothius* templum *P* semul L^1
2 operatum ψ operatam H^2 operam H^1P operata *Bue* operans *Quicheratius* illum dianae (diane *L*) digerem (degerem H^2L dierem *Ba*) sanctum diem ω, *qui ordo servari potest si septenarium trochaicum iambico sic adiungere non dubitabis* (*cf. coroll.* LXVII) illum degerem sanctum diem Dianae *Bothius*

VII

Conchás echinos, óstreas marínas . . . .

Nonius 216, 11 'ostrea generis feminini . . . Afranius Excepto: concas' e. q. s.

quod *praem.* H^1

VIII

Iubeo hóminem tolli et cónlocari et cónfoueri: sóluo
Operám Dianae.

Vide VI.

1 *In dispescendis versibus Studemundum secutus sum: post* tolli *versum priorem finiveram* locari *Ba* 2 opera Diane *Ba*

IX

145/6 Fít opus luculéntum hocedie: ⟨uíctus⟩ herbam
dét . .

Nonius 317, 19 'herbam ueteres palmam uel uictoriam dici uolunt .... Afranius Excepto: fit' e. q. s. Cf. Varro apud Servium Aen. VIII 128, Pauli Festus s. v. 'herbam do' p. 99 M., Plinius n. h. XXII 4, 4, Placidus s. v. 'herbam dedit' CGl. V 73, 20 G.

hocedie *Bergkius symb.* I 87 *tetrametrum creticum catal. dimensus.* hoc dici *ω* hoc die *Hermannus* hoc uici *Passeratius.* hoc diei *vel* hoc: dic ei *conieceram Ante* herbam *rasura in W Vel* uolo *vel* iube *addi licet Baccheos olim discripseram: item recepta Passeratii coniectura x*

X

De uíta ac morte dómini fabulábere
Aduórsum fratrem illíus ac dominúm suum — ?

Nonius 232, 25 'aduorsum rursum apud significat .... Afranius Excepto: de' e. q. s.

1 deuito H^1 diuita L^1 fabulabere *Bothius* fabulauere (fabulare H^1) *ω* fabulauerit *Neukirchius* 2 *et bis memoratus* dominus *molestus et* suum *quo referatur obscurum.* tuum *Bothius*

XI

. . si ille haec nunc séntit, facere illí satis
150 Vis, quánta illius mórs sit maceriés tibi?

Nonius 138, 13 'maceries' ('maceries macerato' mg. HW) 'Afranius Excepto: si' e. q. s

1 illaec *Fruterius* nunc] *an* non? facere uis illi satis *senarium concludens Bothius* 2 fiet *idem*

XII

Quod uítae studium aut quód praesidium in pósterum
Mihi súpponebas, mé cum priuarés tui?

Nonius 498, 15 'genetiuus pro ablatiuo ... Afranius Excepto: quod' e. q. s.

2 priuares *scripsi* priuis *ω* priuasti *Mercerus*, *fort. recte* (*sed cf. coroll.* LXIX) priuaris *Quicheratius* tuis *Ba*

XIII

Audíte, pueri, paúca: uos succédite.

Nonius 403, 20 'succedere, ingredi ... Afranius Excepto: audite' e. q. s.

XIV

Et iám depellis míhi manum pa⟨ténam⟩ per-
palaéstricos.

Nonius 154, 12 'palaestricos, quasi ex usu palaestrae.'

et iam *separatim scripsi*, *sed fortasse* em iam *verius* paternam perpalaestricos *conieci* paper alestricos *L* pape palestrios *H* pape palestricos *EF*^{3} perpalestricos *F*^{1} paper palestricos *W* papae palaestricos *Junius* pater palaestricos *Mercerus* palaestricos *in senario Bothius* *Laudat adulescens callidum servum, qui poenam iramque paternam a se avertat* (*cf. coroll.* LXIX)

XV

Atque ádeo nolo núdo petiolo éxeas. 155

Nonius 160, 16 'petiolus, a pede diminutiue. Afranius Excepto: atque ... petiolo es pus. petigo ... porrigo ...' Fortasse quaedam ad 'pus' pertinentia librariorum turbis in nostrum locum irrepserunt.

exeas *conieci*, *sed incerta omnia.* es pus *ω* esse plus *Bothius* ire rus *Neukirchius* est opus *Guietus* hospites *Kochius* asperos (Transíre silices *s.* scopulos) *vel* asperas (Viás percurrere) *olim temptabam*; aes petas, *scil. mendicans*, *Bue*

FRATRIAE

I

Formósa uirgo est: dótis dimidiúm uocant
Istí, qui dotis néglegunt uxórias:
Praetérea fortis.

Nonius 306, 17 'fortis rursum formosa. Plautus Milite ... fortis etiam diues ... Afranius Fratris: formosa' e. q. s.

1 midium *BGH*

II

Dat rústico nescío cui, uicinó suo
Perpaúperi, cui dícat dotis paúlulum.

Nonius 280, 25 'dicere etiam promittere ... Afranius in Vopisco [VII] idem Fratris: dat' e. q. s.

1 dat *Bothius* da *ω* det *Lipsius*

III

Pistóri nubat? cúr non scriblitário,
Vt míttat fratris fílio lucúntulos?

Nonius 131, 27 'lucuns ... Afranius Fratris: pistori' e. q. s.

1 nubat *W mg.*, *Lipsius* nouat *in litura*, *cum ante fuisset* uocat, *W* nouat (nouit *Vrbin.* 307) *φ* *Interpungendum post* nubat *et* scriblitarium *a* pistore *discernendum esse intellexit Neukirchius* scriblitario *tuetur Ritschelius nov. exc. Plaut. I* 118. scribilitario H^2PW (*cf. Petronii c.* 35. 66) scribitario EFH^1L 2 lucuntulos *Bue* (*cf. Titin.* 166 *CGl.* III 316, 1 *G.*) lucunculos *Lipsius* liculentulentulus F^1L luculentulus EHP^2 W^2 lucuentulus F^3 luculentus lus P^1 luculentus W^1

IV

Septémbris heri Kaléndae, hodie ater ést dies.

Nonius 73, 32 'atri dies dicuntur, quos nunc nefastos uel posteros uocant. Afranius Fratris: Septembris' e. q. s.

erant *inserit in sept. troch. Onions* here *Lachmannus in Lucr.* 388: *cf. Ritschelius opusc. II* 255 atri F^2H^1 altri F^1L^2 aliter L^1 est *Onions* e P^1, *om. φ* hodiest *vel* hocedie *olim conieceram*: *hiatum tuebatur Lachmannus*

V

Cómmemorabo, osténdam illius fácta et spurcitiam
ímprobi.

Nonius 393, 32 'spurcum, saeuum uel sanguinarium ... Afranius Fratris: commemorabo' e. q. s.

furta *x* spurcitiam *Junius* spurcitia *ω*

VI

retinébitur

Viri hác uoluntate única probábili,
Praegnátem quod non éxigat.

Nonius 291, 2 'exigere est excludere ... Afranius Fratris: retinebitur' e. q. s.

2 uiri hac *scripsi* uir ut *ω* uiri haec *Bothius* uiri ex *Neukirchius* unica *Fruterius* una *ω* unice *x* 3 pregnantem BH^1 quo *x* *Integri senarii duo* retinébitur uirí uoluntate última Probábili, praegnátem quod n. e. *Buechelero videntur, eosdemque numeros Bothius probaverat*

VII

. . nunc uide hóc quo pacto ego aúrum in medium
próferam.
Tú, †Castalia, cógita, tu fínge fabricare út libet.

Nonius 309, 16 'fingere, simulare mendacium. Afranius Fratris: nunc' e. q. s. Cf. Plauti Asin. 102.

1 non BGH^1 hoc *om. B* ego *Fruterius* eo *ω* 2 Castalia *nomen cum per se rarum tum in togata suspectum, sed quod confidenter eius loco reponas non suppetit, quamquam non pauca sunt obviam: e. c.* Caecilia Caltilia Cartilia Caruilia Catulla catilla catulastra; cata illuc *x*, consulta *Bue mus. Rhen.* 29, 200 *coniecit* ut *ed.* 1471 uti *ω*

VIII

. . . . nullám profecto accéssi ad aram, quín deos
Supplíciis sumptu uótis donis précibus plorans óbsecrans
Nequíquam defetígarem.

Nonius 398, 20 'supplicium rursus supplicatio ... Afranius Fratres: nullam' e. q. s.

2 uotis *Scaliger* uatis ω

IX

. . id aurum mé condonat lítteris.

Nonius 497, 29 'accusatiuus uel nominatiuus pro ablatiuo .... Afranius Vopisco [XXIV] idem Fratris: id' e. q. s.

X

. . . . sperátam non odí tuam.

X. XI Nonius 175, 1 'speratum, id est sponsum' ('speratam ... sponsam' Scaliger) 'Afranius Fratris [XI] idem in eadem: speratam n. o. t.'

speratum F^1 odit H^1

XI

curre, núntia

Veníre et mecum ⟨mé⟩ speratum addúcere:
Vide út puellam cúrent, conformént probe.

1 curre et ω, *delendum* et *vidit Kiesslingius*: *cf. coroll.* LXIX ecnuntia *x* 2 me *x*, *om.* ω, *ante* et *add. Lipsius*, *ipse* meam *ante* speratam *inserueram* (*cf. Ritschelii opusc. III* 190) adducere EH^1 adduce φ adduce speratam meam *Scaliger* 3 inde *conieceram* ut *Lipsius* at H^2W ad EFH^1L uideant *Onions* confirment *ed. a.* 1476 probe *Studemundus* iube ω

XII

Nón potest quin ílla stacta lónge quacumque ís olat.

Nonius 147, 1 'olat pro oleat. Afranius Fratris: non' e. q. s. Priscianus p. 838 P. 'oleo oles et olo olis. Afranius in Fratribus: non' e. q. s.

qui in *Bamb. Prisciani*, EFH^1L *Nonii* illa tacta *Nonii* H^2W illa est acta *Prisciani Reg. Bamb. Bong. Sang.* illa acta *Grut. Carolir.* quacumque is *scripsi*: *cf. coroll.* LXIX *sq.* que et cunctis *Priscianus* que et multis *Nonius* olit *Barb. Prisciani corr. m. ant.* olit *Sangall. Grut. Carolir.* solat F^1L *Nonii*

XIII

Mea nútrix, surge sí uis, profer púrpuram:
Praecláuium contéxtumst.

Nonius 64, 25 'praeclauium, pars uestis, quae ante clauum texitur. Afranius Omine [VIII] idem Fratris: mea' e. q. s.

2 contextumst *scripsi* contextus ψ contextum F^3H^1

XIV

Dimíttit adsestrícem, me ad sesé uocat.

Nonius 73, 29 'adsestrix femininum est ab eo, quod est assessor. Afranius Fratris: dimittit' e. q. s.

se H^1 esse W^1

XV

. equidem prandére stantem nóbiscum incinctám toga

Nonius 540, 32 'toga non solum uiri, sed etiam feminae utebantur. Afranius Fratris: equidem' e. q. s. Cf. Plauti Stich. 765.

et quidem *P* se quidem *x* incincta H^1 toga *Bothius* togam *ω*

XVI

'Interim meréndam occurro: ad cénam cum uení, iuuat.

Nonius 29, 1 'merenda dicitur cibus, post meridiem qui datur. Afranius Fratris: interim' e. q. s.

ad merendam *x* in m. *Bue* accurro *Lipsius* accuro *scripseram* (*cf. coroll.* LXX) ad cenam *om.* F^1L

XVII

. . . facile mánducari quí potest.

Nonius 477, 12 'manducatur pro manducat ... Afranius Fratris: facile m. q. p.'

Ex fratris *titulo elici posse quod ad supplendum versiculum usui sit, velut* panes tris, *scite monuit Bue*

XVIII

. . . . . ó sacrum scurram ét malum!

Nonius 397, 22 'sacrum etiam scelestum et detestabile; ita et consecratum. Afranius Fratribus: o' e. q. s. (corr. Junius).

scurram *Ald.* succurram (*vel* succuram) ω

XIX

Proin tú, cum quaeram, né requiram té uide.

Nonius 434, 14 'quaerere et requirere hoc differt, quoniam requirere est diu quaerere. Afranius Fratris: proin' e. q. s.

cum *ms. Fabri* tum φ

XX

. . . aquam ⟨úmquam⟩ ex ceno hauríre, qui lauerént manus.

Nonius 504, 17 'lauere etiam inde manauit ... Afranius Fratris: aquam' e. q. s.

Expleri posse sententiam sic fere án uidisti aquam umquam ex caeno h. *e. q. s. monui in coroll.* LXX coeno *ed.* 1511 sino *MOP*, *Scaliger* seno φ exs aĕno *Bue* qui] qu *P*

XXI

187[1]. . . . . labella bálineis

Nonius 544, 31 'lineas (lenis Junius), uasi genus. Afranius Fratribus: labella lenis. Laberius in Cofino: . . . labella lenis.' Cf. coroll. LXXI.

balineis *scripsi* (*cf. Laberi v.* 38) lenis (lenes *CLP*) ω lineis *Nonius legisse videtur*

IDA?

Nostrum ín conuentum aut cónsessum, ludúm lapsumque petúlcum

Festus p. 206 M. 'petulantes et petulci etiam appellantur, qui proteruo impetu et crebro petunt laedendi alterius gratia. Vergilius — et Afranius in Ida: nostrum' e. q. s. (Idam puellam tuetur Hertzius annall. philoll. 1870 p. 760, qui olim mus. Rhen. 3, 621 Icta, i. e. Iureconsulta coniecerat. Ira comparata Menandri fabula Ὀργή Neukirchius. Servavi librorum scripturam, cum adfirmari nil possit.)

ut confessum *cod.* lapsum ludumque (lapsum *ut verbum sit*) *Bergkius* ludum lussumque *Bue*

INCENDIVM

Suetonius vitae Neronis c. 11 'ludis quos pro aeternitate imperii susceptos appellari Maximos uoluit (Nero) . . . inducta est et Afranii togata, quae Incendium inscribitur, concessumque ut scenici ardentis domus supellectilem diriperent ac sibi haberent.' Menandri fuit fabula Ἐμπιπραμένη, sed de argumenti similitudine nihil proditur fragmentis.

I

. . . seruus ést mihi Nicásio,
Scelerátus curiósus, is cum fílio
Coiécerat nescío quid de ratiúncula.

Nonius 268, 1 'coicere, furari, auferre. Afranius Incendio: seruus' e. q. s.

2 curiosis cum *BGH*^{1}*P* 3 coiecerat *scripsi* ei (*om. BGH*^{1}) coicere (cohicere *L*) ad (aut, *corr.* at *B*) *ω* ratiuncula *Junius* latriuncula *ms. Junii* latratiuncula *φ*

II

Expéiurabant, éxecrabant se ác suos.

Nonius 473, 24 'execrarent.'

expeierabant *suadebat Studemundus, non iniuria: cf. coroll.* LXXII

III

O púere puere, síne prospicere mé mihi.

Priscianus p. 697 P. 'hic et haec puer uetustissimi protulisse inueniuntur . . . Afranius in Incendio: o' e. q. s. (Africanius Bamb.)

prospicere mihi, *addito* me, *Reg. corr.* me prospicere memet *Sang. Grut.* mihi *παρὰ προσδοκίαν dictum censet Bue*

IV

Illúd memento, né quid inprudéntius
Blaterés. . .

Nonius 78, 33 'blaterare, confingere per mendacia. Afranius Augure [IV] idem Incendio: illud' e. q. s.

1 inprudentius *scripsi* in primis (inpris W^1) *ω quos secutus olim post* in primis *ultimum senarii pedem deesse statueram. Praeterea in coroll.* LXXII *octonarium* illúd m. inprimis, ne quid blateres inprudentius *proposui* ne quid inprimis blatis *Bothius* ne quid in primis blatas *vel* inprimis ne quid blateres *Hermannus*

V

'Itaque ⟨quia⟩ spissúm uidetur fíeri, non possúm domi
Meúm uirum expectáre, quem mihi stúdeo iam dudúm dari.

Nonius 392, 16 'spissum significat tarde ... Afranius Incendio: itaque' e. q. s.

1 quia (*vel* quom: *olim* nimis) *inserui. Conieci praeterea* idque quia *vel* itaque, nam spissum mihi uidetur *mavult Bue* possunt BGH^1LP

VI

Non úsque quaque idóneum inueniás locum,
Vbi dérepente cúm uelis faciás lutum.

Nonius 518, 6 'derepente ... Afranius Incendio: non' e. q. s.

1 inuenias *om. Ba* iocum H^1LP locus CH^2 2 lucrum *Lipsius*

VII

200 Atque étiam incedit hóc: procul concéssero.

Nonius 270, 6 'concedere, recedere uel cedere ... Afranius in Incendio: atque' e. q. s.

etiam] ideo etiam *B*: *possis* ac uideo incedit *conicere* ellam *Lipsius*: *cf. Caec.* 76 eccum *Gulielmius* incedit *Gulielmius* incendit *ω* hoc, *i. e.* huc *ω* huc *Lipsius*

INIMICI

I

Hoc óbsecro igitur ágite et me adiutámini.

Nonius 477, 27 'adiutatur pro adiutat ... Afranius Inimicis: hoc' e. q. s. (amicis H^1)

obsecro is igitur *Ba* ut me adiutemini *ed.* 1476 *Fortasse* et *omittendum*: *cf. coroll.* LXXII

II

Múlta atque molésta es: potin' út dicta facéssas?

Nonius 306, 25 'facessere est facere. Ennius ... dicta facessunt. Afranius inimis: multa ... dicta facesses?' (Inimicis Junius)

Sotadeum agnovit Bue: cf. Hermannus Elem. 454 *sqq. Leo cant. Plaut.* 38; *anapaestos* ... multa atqué m. es: p. út ⟨nunc⟩ dicta f.? *fecit x* es *add. H²* dicta] hinc *Hermannus* facessas *Junius* facesses *ω*

LIBERTVS

I

Nolo híc te uideat: dóminus est: puér, facesse hinc . .

Nonius 307, 3 'facessere significat recedere ... Afranius Liberto: nolo' e. q. s.

Agnovit numeros Hermannus: finire versum propere *potuit.* est] st! *Madvicus* en *x* set *Bue* uideat dominus *coniungens et* puer *vocativo senarium concludens*

II

'Eius monilis póssestricem

Nonius 150, 27 'possestrix a possidendo. Afranius aliberto tius m. p.' (alibertotius *ψ* a libertotus Vict., mss. Merceri aliter eius Scaliger Liberto: tui Mercerus). De forma nominis possestrix et similium cf. coroll. LXXII sq.

eius *Scaliger* (*vide supra*)

III

Meum sál, si bene uisúm mihi 205

Valerius Probus de nom. CGL IV 209 K. 'sal Fabianus causarum naturalium neutro genere dixit ... idem masculino pluraliter ... Afranius Liberto: meum sal, si bene uisum mihi, genere neutro.'

Verba si bene uisum mihi *utrum grammatici sint an comici ambigebat Endlicherus*

MARITI

Meon óbsequere amóri? — Oboedibó tibi.

Nonius 507, 29 'oboedibo. Afranius Maritis: meo' e. q. s. (Materteris Junius)

Personas distinxi meon *scripsi* meo *Ba* meo ut φ obsequere *scripsi* obsequerer ω obsequar *ed.* 1480 obsequare *Neukirchius*

MATERTERAE

Moriens olim mater sororibus suis puellam commendaverat (fr. I): quae iam adulta partes in hac fabula primarias habuit.

I

postquam sé uidet
Inibi ésse, gnatam páruulam soróribus
Comméndat.

Nonius 124, 21 'inibi pro sic et mox.'

1 uidet *scripsi et senarios restitui* uidit ω 2 gnatam *scripsi* gignastum H^1 gignatum F^1 gignatam φ ignotam *Junius* ingratam *Neukirchius*

II

quo defessa expectandó domi
Sédi, quod spissó uenire Mánius uisúst mihi.

Nonius 392, 19 'spissum significat tardum . . . Afranius Incendio [V] idem Matertera: quod defessa' e. q. s.

1 quo *Bue* quod ω: *vel deleri ut dittographia ortum vel* quom *corrigi licet* spectando *BGHP* 2 Manius uisust mihi *scripsi* uisum est mani mihi ω uisus est mani m. *Bothius* uisus e. nimium m. *A. Luchs stud.* I 68

III

Quid ístuc est? quid flés? quid lacrimas lárgitus?
Prolóquere.

Nonius 514, 30 'largitus pro large.'

1 quid ístuc *aut* sed quíd istuc *Bergkius*: *hoc ipsum acephalo versu indicare volueram.* quid istuc *Ba* qui istuc φ lacrimas *om. Ba* largitũ *BaL* 213 *et* 214 *in unum versum*

proloquere. — perii! lacrimae l. s. *concinnari iubet Bergkius l. l.: mihi iuxta ponere frusta nullo testimonio coniuncta prudentius visum*

IV

. . . perii! lácrimae linguam saépiunt.

Nonius 41, 3 'saepiunt significat tenent, inpediunt....'

V

. . . . ah tu éloquens ⟨es⟩: ílicet. 215

Charisius p. 180 P. 'ilicet pro nunc Afranius in Materteris, cum quis' (is codd., corr. Bothius) 'balbum supra modum disserere conantem laudaret: an tu eloquens ilicet? id est subito uel extemplo.'

ah *Neukirchius* an *cod.* ain tu? *Bergkius symb. I* 18 es *addidi, om. cod.* *Absque Celsi testimonio possis* scilicet *conicere*

VI

. . . causam cóicere hodie ad té uolo.
Ambón adestis? prófuturos árbitror.

Nonius 267, 32 'coicere, agere.' Cf. Rud. Schoell XII tab. rel. p. 101. 118.

2 ambo si adestis *Bothius* praefuturos, *scil.* praesentes futuros *Studemundus*

VII

. . . . ínguen plemen pápulam panum týmpanum

Nonius 149, 25 'panus ... tumor quoque inguinum ex formae similitudine sic uocatur. Afranius Matertera: inquem' e. q. s. Cf. Lucilius 1117 L.

inguen *Passeratius* inquem H^2LW inquam EFH^1 plemen *Bue conl. CGl.* VII 99, 9 *G.*, *item CGl.* IV 145 V 474 *G.* plenam ω flemen *Onions* plenum *Passeratius* pabulam F^1

VIII

. . . . . exequias cántitant. 218[1]

Festus p. 161 M. 'naenia est [carmen, quod in funere laudandi] gratia can[tatur ad tibiam — — Afra]nius in Materte[ris ..... exe]quias cantit — —' Supplevit Scaliger.

cantitant *si scribis, exitum, si* cantitabant *Scaligeri praefers, principium versus habes*

MEGALENSIA

át ego sero séntio
Te nón amare mé cordate ac sániter.

Nonius 515, 21 'saniter. Afranius Negalensibus: adesto' e. q. s.

1 at (*vel* ah) ego sero sentio *scripsi.* adesto assentio HL^2 PW adesto adsentio (asentio C) φ. *Olim visum erat* adesto *dittographia ortum esse: in textu* ah sentio *scripseram.* at esto: assentio *Neukirchius.* at esto. — a sentio x 2 cordate *scripsi, item Bue coni.* adorate $Ba\,H^1L$ adorare H^2W adoro te P suauiter *Palmerius, etiam in lemmate: cf. coroll.* LXXIII

OMEN

I

. . amabit sápiens, cupient céteri.

Nonius 421, 19 'cupido et amor idem significare uidentur, et est diuersitas. Cupido enim inconsideratae est necessitatis, amor iudicii . . . Afranius in Omine: amabit' e. q. s. Servius Dan. in Aen. IV 194 'cupidinem ueteres immoderatum amorem dicebant. Afranius Cinerario [III] . . . . amant sapientes, cupiunt ceteri.' (Excidit: idem in Omine.) Apuleius apolog. c. 12 p. 19 B. 'quapropter, etsi pereleganter Afranius hoc scriptum reliquit: amabit . . . ceteri, tamen' e. q. s.

amabit (*sic* H^1 ambit H^2LW) sapiens *Nonius* amant sapientes *Servius* cupient *Servii quoque Bern.* cupiunt *Ambros. Servii, Daniel*

II

Datátim uxorem ut lúdas . . . . .

Nonius 96, 17 'datatim, id est inuicem dando . . . Afranius homine: datatim' e. q. s. (hominem H^1L)

laudas P

III

Atque ílle derepénte in iumentum éxilit.

Nonius 518, 8 'derepente ... Afranius Incendio [VI] idem in homine: atque ... exilit. Contendit oculos' e. q. s. Vide pall. inc. inc. 22.

IV

. . . . . bacíllum delicátum
Cornéolum poscit. 225

Nonius 78, 18 'bacillum' (ita Ba 'baccillum' φ) ... 'Afranius hominem: baccillum' e. q. s. (homines Bamb. cum ceteris classis δ)

1 *sq. numeri sunt Hermanni* *Ex* homines *titulo fortasse* sibi *eliciendum* bacillum W^1 baccillum φ delicatum δ deligatum φ 2 procit *Passeratius* procat *Bothius in senarii fine*

V

. . . tibi in utráque parte póllet et paritér potest.

Nonius 375, 5 'pariter, similiter. Afranius homine: tibi' e. q. s. (omnem B hominem GL)

Septenarium tíbi in utraque párte pariter póllet et p. p. *compleri iubet Bue* tibiis in utramque partem (*sic iam Bothius*) *x*

VI

Satis fórtiter, ⟨puéllae,⟩ palo uéstras scicidistís colus.

Priscianus p. 890 P. 'scindo scidi. Vetustissimi tamen etiam scicidi proferebant ... Afranius more antiquo dixit in Omine: satis' e. q. s. (homine libri 'colus *τὰς ἡλακάτας*' Ba)

palo *Bothius* paulo ω Paulla *Neukirchius* pol *in senario Bergkius*

VII

Ea mémoriter, cum uénero, confécta ut offendám . .

Nonius 359, 3 'offendere, inuenire ... Afranius Omine: ea' e. q. s. (omine, ne in ras., B homine GLW) Cf. Plauti Pseud. 163.

Disposuit versum Hermannus tene *in fine suppl. x* ménineris Ea mémoriter ... offendam domi *Bergkius*

VIII

Tértium diém praeclauium únum texere . . .

Nonius 64, 22 'praeclauium, pars uestis, quae ante clauum texitur. Afranius homine: tertium' e. q. s.

tertium] totum, *ut senarius fiat, Bue* unum te detexere *septenario x* unum solum texere *ipse proposui coroll.* LXXIII

IX

230 Ipsí me uelle uéstimenta dícito.

Priscianus p. 694 P. 'ipsi pro ipsius Afranius in homine: ipsi' e. q. s.

X

Cedo púrpurissum!

Nonius 218, 24 'purpurissum genere neutro. Afranius homine: c. p.' Conferri Plauti Most. 261 iussit Fleckeisenus.

PANTELIVS*

Pantelivs scripsi, Attin intellegens sive *Πανθήλιος* sive *Παντέλειος* cognomine fuit. Cf. Prelleri mythol. Rom.[2] II 392; olim Patelia, quam Patellam vel Patellanam (Prelleri l. l. II 223 sq.) intellegebam.

I

Contémnes? liber nátus est, ita máter eius díxit,
In Gállia ambos cúm emerem.

I—III Charisius p. 95 P. 'ambos Terentius in Adelphis ... idque Helenius Acron sic oportere dici in eadem Terentii fabula disputauit, Verriumque dicit errare, qui putat hos ambo dici debere; indifferenter autem locutos ueteres uberiora dabuntur exempla. Afranius in Panteleo: contemnes, inquit, liber' e. q. s. (Pantaleo ed. pr. Pantaleonte Junius. De *Παντελείῳ* cogitavit Lindemannus.) 'item idem in eadem [III] ... ambo Afranius in Panteleo [II]' (Pantaleo ed. pr.)

1 contemnens *ed. pr. An* contemnis? 2 ambos cum *Hermannus* cum ambos *cod.*

II

. . . reuocas nós ambo ad perículum.

periculum *cod.* praelium *ed. pr.* *Initium septenarii sit* réuocas nos ambo ád periclum

III

Séd eccos ambos 235

ecos *scribendum*: *cf. coroll. ad trag. p. LI et. Fleckeisenus annall. philoll.* 1871 *p.* 812

IV

citer 235[1]

Priscianus p. 607 P. 'citimus . . . Afranius tamen etiam positiuum eius citer protulit in Patelia teste Aruntio.' (patellea Bamb. Halb. Sang. Bong., a post. in ras. duarum litt. actra pos., patellea m. alt., Barb. patellia Grut. patelle . atesa Reg. Patella vulgo)

POMPA

I

Tenéto: in medio némo est. magnificé uolo
Fluctuátim ire ad illum. accípite hoc, tege tu et
sústine!

Nonius 111, 29 'fluctuatim, iactanter et solute.'

1 teneto *scripsi* tene tu (ten** F^1) *ω*, *quod ita olim servabam*, *ut primam syllabam* (*e. c.* em) *periisse statuerem.* tene tu hoc *Muellerus prosod. Plaut.* 471 tene tu, inquam *Onions* tenetur: nemo in mediost *prop. coroll.* LXXIII 2 fluctuatim EFW^2 flutuatim PW^1 fluctuat HL fluctatim *in scaena puto pronuntiatum esse*: *cf. Varronis sat.* 123, 3 *B.* illu* F^1 accipito *x*

II

ínterim
Túa clienta

Charisius p. 77 P. 'cliens communis generis est: inuenimus tamen et clientam apud Afranium in Pompa: interim t. c.'

PRIVIGNVS

I

Orbús uirili séxu adoptauít sibi 240

Festus p. 334 M. 'sexu, natura habituque, ex Graeco quam illi uocant ἕξιν. Afranius in Priuigno sic ait: orbus' e. q. s. (sic agit cod., corr. Vrsinus)

II

Vxórem quaerit fírmamentum fámiliae:
Sciás abesse ab lústris ingeniúm procul.

Nonius 333, 15 'lustra etiam lupanaria dicuntur ... Afranius Priuigno: uxorem' e. q. s. (praugno GH¹)

2 lustris *ed. pr.* inlustris ω

III

et própter patruelém tuam
Constítuit hilare anhélans, deiectá coma.

Nonius 514, 1 'hilare ... Afranius Priuigno: et' e. q. s.

2 deiecta *Aldina* delecta ω: *cf. coroll.* LXI disiecta *Bothius*

IV

245 Occásionem náncta mulier ínuolat
In cóllum, plorat órat, occurrít nepos
Pausíllus, neptis pórro de lectó frigit.

Nonius 308, 14 'frigere est [et friguttire] cum sono sussilire ... Afranius Priuigno: occasionem' e. q. s.

1 nacta *Mercerus* casta *B* captat *Vrbin.* 307 cartha φ captans *Bothius* cum aptast *M. Hertzius* occasione capta *Duebnerus*: *melius* rapta *placeret* 2 accurrit *x* 3 frigit: *cf. coroll. ad trag. p. LIX* fregit W^1

V

Ni tántum amarem tálem tam meritó patrem,
Irátus essem ad quó liceret.

Nonius 76, 9 'ad quo pro in quantum. Afranius Promo [I] idem Priuigno: ni' e. q. s. (prouigno BaL)

1 tantum] tamen *Vrbin.* 307 2 iratus δ miratus φ aquo EF^1LPW liceret δ licere φ

VI

Nemo ílla uiuit cárie curiósior.

Nonius 21, 28 'caries est uetustas uel putrilago ... Afranius Priuigno: nemo' e. q. s.

nemo illa *om.* F^1L cari F^1L cariosior *Vrbin.* 307, *Aldina* cariosa cariosior *Lachmannus ad Lucil.* 236

VII

Viuáx uetus quam dúriter nunc cónsulis tergó meo!

Nonius 512, 5 'duriter pro dure ... Afranius Priuigno: uiuax' e. q. s.

uibex *vel* uiuex *conici posse monet Bue* consulis *Junius* consulto ω consulito *Aldina* consulit o *Neukirchius* consulo *Mercerus* consulit *olim dedi*

VIII

Vixísti tristis dúrus difficilís tenax.

Nonius 407, 25 'tenacia, parsimonia.'

IX

Non égo te noui trístem saeuum sérium?

Nonius 33, 32 'serium, triste et quasi sine risu Afranius Priuigno: non' e. q. s. (risum afr. FL^1 risu men. afr. H^1 risu m. afr. EH^2L^2PW). Cf. idem 409, 19 'triste, seuerum. C. Afranius Priuigno de officiis lib. I' e. q. s.

saeuum *Stewechius* seruum ω seuerum *Bongarsius*: *sed vide Nonii p.* 409 *lemma. Cf. etiam Terentii adelph.* 866

X

. . quod si fecíssem paulo saépius,
Didicísset ferre et nón esse intolerábilis.

Nonius 125, 25 'intolerabilis, id est, quae tolerari' ('qui tolerare' Bongarsius) 'non possit.' Ergo de muliere sermo est.

2 didicisset *Scaliger* didicit esse is ω didicisset is *ed.* 1526 didicisses *Onions* inferre F^1 differre *P*

XI

. . . noui amícum atque aequalém meum.

Nonius 235, 29 'aequales rursum aequaeui .... Afranius Priuigno: noui' e. q. s.

XII

. . . . quam míhi sit grata illíus obsequélla

Nonius 216, 2 'obsequelam feminino .... Afranius Priuigno: quam' e. q. s.

obsequela ω obsequentia *Bothius*

XIII

Iucúnditatis plús inest in té mihi
Quam cómmercatis cónquisite edúlibus.

Nonius 28, 29 'flagriones dicti serui, quod flagris subiecti sunt, ut uerberones a uerberibus. Afranius Vopisco [XXV] Priuigno: iucunditatis' e. q. s. (Excidisse lemma edulia et Afranii nomen monet Mercerus.)

1 inest] est *W* 2 qua in H^1: in *post* quam *inseri opus non est* consequite *W*, *in quo* conquaesite *latet* (consequere *Vrbin.* 307)

XIV

Quae fácere nos solémus festiuó die,
Cotídiano ⟨tu⟩ ópere promisce ómnia:
Aequé profesto ⟨ac fésto⟩ concelebrás focum.

Nonius 434, 16 'profesti et festi dies discernuntur sic: profesti sunt a festiuitate uacui.' Festus p. 229 M. 'profesti dies — — Caecilius — — in Priuigno: ae .....'

1 festi (festis H^1P) facere nos solemus ω, *in quibus* festiuo *Junius agnoverat.* nos solemus facere festiuo *Scaliger* festo facere non solemus nos *Hermannus*, *in quibus* festo *praeivit Mercerus.* festo facere nos solemus in *Guietus* festi *locativum interpretatur Huschkius stud. Rom. I* 235 (festi .. de die *coni. x*), *praeterea* non *pro* nos *scribi iubens*: *illud credibilius esset*, *si de hoc ordine* quae non solemus facere nisi festi die *constaret* 2 cottidiano *L* tu *Hermannus*, *om.* ω operare *mavult Bue* promisce *scripsi* promiscit (primoscit H^1) ω

promiscue *ed. pr.* promisces *Junius* (misces *ferri poterat*) omnino H^1P agis promiscue *Hermannus* 3 ac festo *Hermannus*, *om.* ω concelebrans W^1, *Gebhardus* concelebras φ, *quod participium haberi licet* forum *Huschkius*

XV

Dehinc témeritatem répudio uulgáriam.

Nonius 488, 28 'uulgariam pro uulgarem . . . Afranius Priuigno: dehinc' e. q. s. (prouigno Bamb.)

XVI

Ah fúlica, paene pérdidisti: dí te mactassínt malo.

Nonius 342, 15 'mactare malo adficere significat . . . Afranius Priuigno: a fulica' e. q. s. Procella in mari iactatus et vix servatus loquitur; nam procellas fulicam indicare Ciceronis de div. I 18, 14 versus docet.

a ω paene perdidísti *scripsi* pene peristi ω, *unde* bene peristi *olim feceram*. peristi paene *Bothius* tae *GH* mactissint BH^1

XVII

Vidísti ludos? — Hínc auscultauí procul. 265

Nonius 246, 17 'auscultare uidere, spectare.'

uidisti *Neukirchius* uidet ω: *an* uideres (*sc.* utinam)? uidi te *non mutata deinde persona Bue* auscultari BGH^1P^1

XVIII

. . interea uérba iactare ét labris
Intér se uelitári, uelificárier.

Nonius 3, 11 'uelitatio dicitur leuis contentio, dicta ex congressione uelitum . . . Afranius Priuigna: interea' e. q. s.

1 uerbis *Ba in ras.* *Fuit cum* uerbis lactare *conicerem, sed cf. coroll.* LXXIV 2 uelitarier, *om.* uelificarier *cum* 'veteribus edd. ac membranis' *Lud. Carrio* uelitari uellicarier *Gerlachius*

XIX

Siléntio opus est, núlla mi est parátio.

Nonius 219, 26 'paratio feminini Afranius Priuigno: silentio' e. q. s.

mi (*vel* enim) est *conicio* inest *ω*

XX

Hoc pótius, hoc nunc féruit animus, hóc uolo.

Nonius 503, 9 'feruit pro feruet ... Afranius Priuigno: hoc' e. q. s.

huc nunc *W*[1]

XXI

Numero ⟨ó⟩ inepti pertímuistis cassám terriculam aduérsari.

Nonius 352, 25 'numero significat cito ... Afranius Priuigno: numero' e. q. s.

Anapaestos agnovit Bue, idem o *inseruit: octonarios troch. vulgo habuerunt* enepti *BGHLP*

XXII

Poématorum nón bonorum . . .

Nonius 493, 8 'poematorum pro poematum.'

PRODIGVS

Nam mé pudèt, ubi mécum loquitur Númerius,
Aliquíd sufferre Graéce: irridet me ílico.

Nonius 397, 5 'sufferre significat dedere uel supponere ... Afranius Prodigo: nam' e. q. s. (Prodito Quicheratius)

1 pudet it *W* 2 sufferre *Bothius* suffero *ω* sufferre, Graece *Hermannus*

PRODITVS

Vnam tantum fabulam vel Prodigum vel Proditum fuisse suspicatur Stephanus.

I

Delíberatum est nón tacere ⟨me⟩ ámplius:
Amúnculas tacéndo periisse aúdio.

Schol. Veron. in Verg. Aen. X 564 'tacitis regnauit Amyclis. Adnotandum quod in catalogo huius non meminit. Amyclis ex prouerbio ... sumptum est, cuius Afranius meminit in Prodito: deliberatum' e. q. s. Cf. Servius in l. l. (item schol. Paris. in Statii Theb. IV 259 ed. a Phil. Kohlmann in progr. Posnan. 1873 p. 12) 'hinc est quod ait Lucilius: mihi necesse est loqui: nam scio Amyclas tacendo periisse.' In quibus Lucilii nomen errore positum, cetera autem prava memoria puto destructa esse; Afranii verba laudasse Lucilium statuit R. Bouterwekius quaestt. Lucil. p. 29, qui certe numeros poetae non adsecutus est. Cf. pervigilium Veneris v. 92 'sic Amyclas, cum tacerent, perdidit silentium.'

1 me *Hermannus, om. cod.* 2 Amunculas *Hertzbergius mus. Rhen.* 13, 639 *persuasit Ritschelio opusc. II* 508, *qui* etiam Amyculas *temptaverat.* Amyclas *cod.* Amyclas enim *Hermannus* tacendo periisse *H. Keilius, cui in cod.* tacen ... erisse *apparuit*

II

Tu sénecionem hunc sátis est si seruás, anus.

Priscianus p. 618 P. 'senex senecio Afranius in Prodito: tu' e. q. s.

seruat *Bong.* sanus *Bamb.* ˢanus *Grut.*

III

Remeligo a Láribus missa sum húnc quae cursum cóhibeam.

Festus p. 277 M. 'remeligines et remorae a remorando dictae sunt — ab Afranio in Prodito: remeligo a Laribus missa sum hanc quae cursum cohib[eam].' Cf. Roeperus Philol. IX 273 Remeliginem ipsam loqui recte O. Muellerus statuisse videtur.

Explere initium versus nolui, quia varia ratione fieri potest: nám Remeligo *aut* Rémeligo ergo, *alia ut mittam.* missa sum | Remelígo *e. q. s. Fabia revue de philol.* XVIII (1894) *p.* 142 hanc *cod.* huc *Vrsinus* cohíbeam *Stephanus* cohib ... *cod.*

PROMVS

I

Vt scíre possis, ád quo te expediát loqui.

Nonius 76, 8 'ad quo pro in quantum.'

aquo F^1L

II

caue ne péndeas,

Sí fuas in quaéstione.

Nonius 111, 14 'fuam, sim uel fiam ... Afranius Promo: caue' e. q. s.

III

. pro manibus crédo habere ego íllos tentipéllium.

Festus p. 364 M. 'tentipellium Artorius putat esse calciamentum ferratum, quo pelles extenduntur, idemque Afranium dixisse in Promo: pro' e. q. s.

Vel nam (*s.* pol) pro *vel* proque *initio versus fuisse potest*; hercle *ante* habere *inserebat Kochius*

PROSA?

I

Non súm tam criminósa, quam tu, uípera:
Gannire ad aurem númquam didici dóminicam.

Isidorus differ. 86 'criminans autem, qui crimen inferat et cum suspicione quoque id faciat, qua re quis magis noxius uideatur, ut Afranius non sum, inquit, tam' e. q. s. Nonius 450, 11 'gannire cum sit proprie canum ... etiam humanam uocem nonnulli gannitum uocauerunt. Afranius Prosa: gannire ... didici.' (Persa ed. pr., probavit Neukirchius. Rosa Aldina)

II

Gallúm sagatum, píngui pastum táxea

Isidorus Orig. XX 2, 24 'taxea lardum' ('lardus' Wolfenb. Monac. German. 805. 806) 'est Gallice dictum. Vnde et Afranius in Rosa: gallum' e. q. s. (prosa Monac.)

sagatum *Gu. ab*, *ed. pr. II*, *Arevalus* saginatum *antea*

III

praeterea . . (reses)

Festus p. 281 M. 'reses — — — — in rosa: praeterea ..... Pacuius' e. q. s.

PVRGAMENTVM

ita supérbiter 285
'Imperat

Nonius 515, 10 'superuiter. Afranius Purgamento: illa s. i.' (Pantaleonte Junius Priuigno: amanti Lipsius epist. quaest. V 25)

1 ita *scripsi* illa ω, *quod ut recte in versu stet, aut* enim *vel* sic *vel* nimis *vel aliquid ante* superbiter *inserendum aut cum Buechelero* illa imperat superbiter *ordinandum est*

REPVDIATVS

I

. . . te istuc fácere officiosé scio.

Charisius p. 187 P. 'officiose.'

facere *ed. pr.* face *cod.*

II

Repástina sere, út senex frugís ⟨feras⟩.

Festus p. 281 M. 'repastinari ager is dicitur, ut Verrius existimat, cuius natura mutatur fodiendo, cum aut siluester excodicatur aut lapis mollitur frangendo, ut fiat pascuus uel pecoribus herba uel hominibus satione — — Afranius in Repudiato: repastina' e. q. s.

repastina serati senex fugis *cod. Restituere versum et sententiam quam lenissime conatus sum, quamquam plus una ariolandi via patet, velut in octonario* sere ⟨ánte iuuenis⟩, ut *In illo* serati *latere* sere, Atti *Bothius coniecit* repastinas sero, senex, fucis ⟨tuas tibi rugas⟩ *duce Studemundo A. Luchs stud.* I 68

III

quanto fácilius
'Ego, qui ex aequo uénio, adducor férre humana 290
humánitus.

Nonius 514, 18 'humanitus.' (sic ed. pr. humaniter

ut p. 509 ω) 'Turpilius Pedio [XI] Cassius Hemina ... humanitus aguntur. Afranius Repudiato: quanto' e. q. s.

1 fallacius *Ba* 2 aequo *Mercerus* equo ψ ego *P* ferre *ed. a.* 1476 fere ψ fore *P*

IV

. . . perdit íngeni inbecíllitas
Turbátque me, quo sétius me cólligam.

IV sq. Charisius p. 195 P. 'setius pro minus Afranius in Repudiato [IV] sequius idem in eodem [V].'

1 ingeni *scripsi* ingens *cod.* 2 turbatque me quo *conieci* tuã equo *cod.* ⟨nisi⟩ inpediret i. i. Metusque me quo *olim proposui* ingens ínpedit 'Imbecillitas tua me quo *Bue*

V

Sín, id quod non spéro, ratio tális sequius céciderit

sequius *anapaestum aequare demonstravit Fleckeisenus mus. Rhen.* 8, 222, *quem nec Corssenus symb. crit. p.* 7 *nec Muellerus prosod. Plaut.* 467 *refutavit*

VI

age cúrre cursim ad Númisium
Occúlto.

Charisius p. 186 P. 'occulto, ut falso.'

VII

pauxilló prius
Mé conuenit.

Charisius p. 191 P. 'pauxillo prius.'

VIII

Festus p. 334 M. 'sexagenarios de ponte — — — uanam autem opinionem de ponte Tiberino confirmauit Afranius in Repudiato.'

SELLA

I

Vsús me genúit, máter peperit Mémoria:
Sophiám uocánt me Grái, uós Sapiéntiam.

Gellius XIII 8 'eximie hoc atque uerissime Afranius poeta de gignenda comparandaque sapientia opinatus, quod eam filiam esse Vsus et Memoriae dixit .... uersus Afranii sunt in togata, cui Sellae nomen est: Vsus me' e. q. s. Cf. inc. nom. I.

II

Pómum hólus ficum úuam 300

Macrobius Sat. III 20, 4 (II 16) 'quid quod ficum tamquam non pomum secerni a pomis apud idoneos repperimus? Afranius in Sella: pomum' e. q. s.

Possis elegantiores etiam iambos pomum hólus f. u. *metiri*

SIMVLANS

Simvlans acta a. 697 eisdem ludis quibus Accii Eurysaces. De argumento vide hist. poes. Rom. I² 207.

I

Saéuiter ferre haéc te simula et gnátam ab illo abdúcere.

Nonius 511, 7 'saeuiter pro saeue ... Afranius Simulante: saeuiter' e. q. s.

simula *Guilelmius* simul *ω*

II

tui

Verétur, me ad te mísit orátúm pater.

Nonius 496, 27 'cum sit: ueretur illam rem ... ueteribus genetiuos pro accusatiuo poni placet. Afranius Compitalibus [IV] idem Simula: tui .. peteret idem in Emancipato' e. q. s. (simulat om. Ba simulta P Simulante: tui Junius peteret idem H²W peteret H¹L petere Ba pater. et Rothius, recte ut vid.)

1 *sq. septenarium* út tui *e. q. s. expleat* tui] ui *Ba* pater *Fruterius, Mercerus: v. supra*

III

304/5 Haéc, Tite, tua póstprincipia atque éxitus uitiósae uitae

Cicero pro Sestio 55, 118 'uoces quidem et palmarum intentus et maledictorum clamorem omnes profuderunt. Sed quid ego populi Romani animum uirtutemque commemoro libertatem iam ex diuturna seruitute dispicientis, in eo homine, cui tum petenti iam aedilitatem ne histriones quidem coram sedenti pepercerunt? Nam cum ageretur togata Simulans, ut opinor, caterua tota clarissima concentione in ore inpuri hominis inminens contionatast: huic ... uitae. Sedebat exanimatus: et is qui antea cantorum conuicio contiones celebrare suas solebat, cantorum ipsorum uocibus eiciebatur. Et quoniam facta mentio est ludorum, ne illud quidem praetermittam, in magna uarietate sententiarum numquam ullum fuisse locum, in quo aliquid a poeta dictum cadere in tempus nostrum uideretur, quod aut populum uniuersum fugeret aut non exprimeret ipse actor.' Schol. Bobiens. 'togata] Afranii scilicet, quo in tempore gloriatur tantum populi fuisse consensum, ut et maledicis uocibus insectaretur et uotum suum de Ciceronis reditu fateretur.' Cantores de caterva, qui Graecis χορευταί, intellexit G. Hermannus opusc. I 298. 302; gregis vel catervae in exitu fabulae epilogum Fleckeisenus ann. philoll. 1875 p. 547 sqq., cui sententiae adversari videntur Ciceronis verba 'cum ageretur togata' et 'eiciebatur.'

haec *scripsi* huic ω tite (uitae *Bern.*) tua ω hinc discitote *vel* haec intueto *Bue senarios dimensus a cantico scil. alienos. Ipse olim audacius* haec, taeterrime, Tua póstpr. a. e. ⟨malae⟩ uitiosae u. *conieceram. Septenarios trochaicos alii:* ⟨spéctatores,⟩ hinc conicite p. atque e. | uítiosae uitae ⟨atque⟩ *Fleckeisenus* huíc licet tua ⟨exaequare⟩ *e. q. s. Kochius* ⟨spéctatores, em⟩ uidete *e. q. s. G. Loewe ann. philoll.* 1875 *p.* 856

IV

Ne ego íllos uelitántis auscultó lubens.

Nonius 246, 15 'auscultare, audire.'

uelitantes *Junius* ueltantis ω lubens H^2 *mg.* libens L^x liuens GH^2P^1 liues H^1

V

Offéndit fregit rúpit icit póculo.

Nonius 124, 5 'icit significat percutit, ab ictu .... Afranius Simulantem: offendit' e. q. s. (Simulante Bentinus)

In simulantem *titulo* me *latere potest*, *sed vide coroll.* LXXV fregit *scripsi* regit *ω* frangit *Junius* fligit *x* rupit *scripsi* rumpit *ω*

VI

Vellem ínteruenissem ánte; nam ut signa índicant,
Hi cóniecere uérba inter sese ácrius.

Nonius 267, 27 'coicere est iacere ... Afranius Simulante: uellem' e. q. s.

1 signant GH^1P 2 conicere *W* coniacere *GH* coniaecere L^1 sese *Junius* se *ω*

VII

Nolí, mea mater, mé praesente cúm patre
Coícere. — Non, si noénu uis, ⟨o⟩ mél meum.

Nonius 267, 32 'coicere, confligere certare.'

1 noli, mea *Neukirchius* nolim *ω* noli *Mercerus* te nolim *Bothius* me] nae *B* 2 si noenu uis, o *scripsi.* sine nouis BGH^1 non uis (*om.* non sine) *L* sinen quis *P* sine non (non* W^1) uis *φ* si me uiuum uis *Mercerus* si mori me non uis *Neukirchius* si tute non uis *x*

VIII

Me míseram! numero ac néquiquam egi grátias.

Festus p. 170 M. 'Panurgus Antonius haec ait: numero nimium cito, celeriter nimium — — Afranius in Simulantē emisera numero' e. q. s.

(in Simulante) me miseram *H. Keilius* (in simulantē) emisera *cod.* ei misera *Augustinus* nequicquam *cod.*

IX

Vtí seruorum cáptus est, facíllime
Domo átque nostra fámilia protrúditur.

Donatus in Ter. adelph. III 4, 34 'ut captus est seruorum] id est, ut se habet conditio seruorum. Afranius in Simulante: ut is' e. q. s.

1 uti *scripsi* ut his *Dresd.* ut is *φ* captis *Dresd. Lugd.* 2 protruditur *an* prouerritur (*cf.* 64) *scribendum sit dubito* prouenditur *ω* uenditur *Afranio non conuenire docuit Lachmannus in Lucr.* 121

SORORES

I

315 At púer est uescis ínbecillus uíribus.

Nonius 187, 3 'uescum, minutum obscurum (obstusum x) ... Afranius in Sororibus: at' e. q. s. Philargyrius in Verg. georg. III 175 'uescas, teneras et exiles. nam uescum apud antiquos significabat macrum, et quasi quod escam non reciperet. Afranius in Sororibus: at puer' e. q. s.

an *Philargyrius* uescis *Nonii ω* uescus *Philargyrius* inbecillis *EFH*[1] *Nonii*

II

Nunc se óbsequentem atque hílare dixi praébeat.

Charisius p. 180 P. 'hilariter ab eo, quod est hilaris, hilare autem ab hilarus, ut Helenius Acron in Terenti adelphis ... sed et Afranius in Sororibus: nunc' e. q. s.

se *cod.* te *Fabricius, Bentleius in Ter. ad. II* 4, 23 hilare (*ut test. Acron*), *sc. obsequentem, Neukirchius* hilarem *cod.* hilaram *Bentleius. Cf. Lachmannus in Lucr.* 139 ut dixi *Fabricius, Bentleius* edixi *Maehly: sed cf. coroll.* LXXV dictis *Bue* praebeat *Lindemannus* praebeas *cod., Fabricius et Bentleius*

SVSPECTA

Non adulescenti, sed adulescentis causa (I VI VII), si quid video, patri suspecta inducitur.

I

Ita ut huíc ero adulescénti, cui suspício me trádidit,
Qui mísere est animi exércitus.

Nonius 6, 8 'exercitum dicitur fatigatum, dictum ab exercitio ... Afranius Suspecta: ita' e. q. s.

1 ita] fida *aliquando volebam in trochaeis, et certe* fida *vel simile quid in sententia alicubi locum invenire debuit* ut. (*erasa litt.*) *H* aut *L*[1] suspicio me *conieci* suspicium *ω* suspectam

vel suspectum *Bothius*: *illud fuit cum probarem.* suspirium *Aldina* suspicionem *Neukirchius* supplicium *Madvicus* tradidi *Neukirchius* cui suspicio in me iram indidit *violentius videtur.* cui s. Curás dedit *in senariis Bue* 2 et qui *Neukirchius* misere *Fruterius*, *Bue* me ω mei *vel* med *Palmerius* nunc est *vel* meast causa *temptabam* exercitur L^1

II

Tamen ánimo ordire opórtet minime paúlulo ⟨rem⟩ paúlulam.

Nonius 39, 23 'ordire est ponere (promere x) incipere. Accius ... ordibor ... Afranius Suspecta: tamen' e. q. s. (ordiri $Ba^2F^2H^1$)

a minimo (*om.* tamen) *Bue* ordiri F^2H^1L oportet minime *scripsi* oportet me (me oportet *Vrbin.* 307) ω paula paululum (paulum *P*) ω pausa p. *Bothius* in re paulula *vel* rem paululam *Bue* tamen a. o. o. paulo paulula *vel* tandem, anime, o. o. in re paulula *conieceram*, *in quibus* anime *Bothius praeiverat*

III

Perfálsum et abs te créditum numeró nimis 320

Festus p. 170 M. 'Panurgús Antonius haec ait: numero nimium cito, celeriter nimium — — Afranius in Suspecta: perfalsum et abs te c. n. nimis, celeriter.'

IV

Nóli ex stultitiá multarum crédere esse animúm meum.

Nonius 519, 18 'ueterum memorabilis scientia paucorum numerum pro bonis ponebat, multos contra malos appellabant .... Afranius Suspecta: noli' e. q. s.

censere et arbitrari *post* stultitia *add. Ba aperto glossemate*

V

. . uiden tu láuere lacrimis mé tuum collúm, pater?

Nonius 466, 29 'lauare cum sit eluere et emaculare et aquis sordida quaeque purgare, uetustatis auctoritas posuit etiam polluere .... Afranius Suspecta: uident ut' e. q. s. (anguinius L^1) Idem 504, 15 'lauere inde tractum est ... Afranius Suspecta: uident' e. q. s.

uiden tu *Mercerus* uident ut *ω p.* 466 uident *ω p.* 504, *nisi quod* uiden *ms. Fabri utroque loco*: *cf. in Accii v.* 303 *Ba* largis lacrimis *Kochius* tuum *Junius* tum *ω p.* 504 tu *ω p.* 466

VI

Nón amatorem, ólim defensórem uti pereám uolet.

Nonius 358, 6 'olim temporis futuri ... Afranius Suspecta: non' e. q. s.

nunc *Mercerus*, *fort. recte* amatorum BGH^1 materem, *corr.* amaterem, *L* defensorem *ed. a.* 1498 defensore H^2LW defensor BGH^1 uti *scripsi* ut *ω* peream *L?* per eum *φ* perdam *vel* prodam *conieceram* peream, me *x* núnc amatore, o. defensore uti (= *χρῆσθαι*) per eum u. *Bue*

VII

Vt me ésse in hac re dúcat abs te extrárium.

Nonius 103, 10 'extrarium, quasi alienum.'

VIII

325 Adeo út te satias cáperet toti fámiliae.

Priscianus p. 694 P. 'ipsi pro ipsius Afranius in Homine ... toti' (totae Vossius) 'pro totius idem in Suspecta: adeo' e. q. s. Idem p. 717 P. 'quamquam inueniantur apud ueteres et nominum modo declinata' (unus ullus nullus solus totus alius) 'id est genetiuum in i, et datiuum in o desinentia. Nec solum haec, sed omnia quae simili declinatione proferuntur, sicut iam in superioribus ostendimus ... Afranius in Suspecta: adeo ... familiae, pro totius.'

toti≡ *Barb. p.* 717 tote *Carolir. alter* totae *Darmst. c p.* 694, *Carolir. p.* 717 *cum aliis deterr.*

IX

Tuam máiestatem et nóminis matrónae sanctitúdinem

Nonius 174, 8 'sanctitudo pro sanctitas ... Afranius Suspecta: tuam' e. q. s.

X

. in Hortinos iám quantum pote éxplodam hominem, ut uílicetur.

Nonius 186, 3 'uilicari est rusticari uel uillae praeesse ... Afranius Suspecta: in' e. q. s.

Hortinos *quamquam a Bergkio opusc.* I 388 *adnot. spretum posui, quia a librorum certe memoria proxime abest: ceterum res incertissima.* horpinos ω Orpinos *Mercerus* Arpinos *Aldina* Hirpinos *Passeratius* Norsinos, *i. e.* Nursinos *Bergkius* Nortinos *Bue Vnbr.* 102, *quod praeplacet Supplendo initio multa (e. c.* pol, ego, nam) *apta sunt: nil septenario iamb. deesse visum Studemundo* pote L^1 potest *Vrbin.* 308 potes φ potis *Neukirchius* explotam F^1L uilice FL: *an* uilicet?

TALIO

Vos quíbus cordi est intrá tunicam manus laéua, [at] 328/9
dextra in eríle penum

Priscianus p. 659 P. 'hic et haec et hoc penus, et hoc penum .... Afranius in Talione: uos' e. q. s. (taliane, corr. m. pr., Reg. talione, i corr. in e, Barb. taleone Halb. Grut. Bong. Carolir.) Idem p. 713 P. 'hoc penum etiam Afranius protulit: in penum erile.' Eadem habet anon. Bern. in Hageni anal. Helv. p. 103, 17.

dextera *Reg.* in] intra *Grut.* in erile penum *scripsi, ut anapaesti fiant.* in (intra *Grut.*) penum (paenum *Reg.*) erile (*vel* herile) ω in penum erilem *Leo Pl. F.* 277 *contra Prisc. test.* altra in penum erile *Bue: cf. coroll.* LXXVI Vós quibus cordi est íntra tunicam laeua, dextera in penum herile *octonario trochaico Munkius et Neukirchius*; *item* uos ... tunicam laeua, dextra intra penum Erile *Hertzius.* uós ... tunicam manus laeua, at dextra in p. Eríle *olim dederam*

TEMERARIVS

quis hic est símia, 330
Qui me hódie ludificátus est?

Charisius p. 84 P. 'simiam auctores dixerunt etiam in masculino, ut Afranius in Temerario: quis' e. q. s.

THAIS

Thais (Menandri?)

I

'Eaque ferme sé dedere mélius consultóribus
Quám restrictim cógitata atque ómnibus ratiónibus

Nonius 516, 8 'restrictim pro restricte. Afranius Thaide: eaque' e. q. s.

1 que *P* quae *φ* ferme H^1L^1P firme *φ* se dedere *Fruterius*, *Bue*: *cf. coroll.* LXXVI *sq.* sedere *ω* cedere *anon. ap. Quicheratium* 2 atque *Ba* utquae *HL* utque *W* ut *P*

II

Maiórem laudem quám laborem inuénero.

Ausonius Technopaegn. XII praef. 'scio mihi apud alios pro laboris modulo laudem non posse procedere: quam tamen si tu indulseris, ut ait Afranius in Thaide, maiorem' e. q. s.

TITVLVS

335 'Adpetis dominátum demens praémature praécocem.

Gellius XII, 8 'cum significandum autem est coactius quid factum et festinantius, tum rectius praemature factum id dicitur quam mature: sicuti Afranius dixit in togata, cui Titulus nomen est: adpetis' e. q. s. 'In quo uersu animaduertendum est, quod praecocem inquit, non praecoquem: est enim casus eius rectus non praecoquis, sed praecox.' Eadem fere Macrobius Sat. VI 8, 13. titulus Omen haud displicet Iano, unice verum esse tam confidenter quam inprudenter adfirmat Bergkius opusc. I 410: cf. coroll. LXXVII Titulus (sc. 'tabula auctionis') et Auctio eiusdem fabulae nomina videntur Io. Val. Franckio. Pauli de titulis ex Festo excerptum p. 366 M. 'tituli milites appellantur quasi tutuli, quod patriam tuerentur, unde et Titi praenomen ortum est' conferri iussit Thysius.

demens] ueteris *Par. Macrobii, ut* Veneris *subesse suspicari possis*

VIRGO

I

ferme uírgini
Iam créscit uterus tám quam grauidae múlieri. —
Molucrúm uocatur, tránsit sine dolóribus.

Festus p. 141 M. 'molucrum non solum quo molae teruntur dicitur, id quod Graeci *μυλήκοον* appellant, sed etiam tumor uentris, qui etiam uirginibus incidere solet, cuius meminit Afranius in Virgine: ferme' e. q. s. Pauli Festus p. 140 M. 'molucrum ... Afranius: uirgini, inquit, tam' e. q. s. Cf. Vseneri prooem. Gryphisw. 1866 aest. p. 8.

2 iam crescit uterus tam quam grauidae mulieri *scripsi.* tam crescit uterus quam grauidae mulieri *Paulus* tanquam grauidae mulieri *Festi cod.* tam crescit uterus quam grauidulae mulieri *O. Muellerus* 3 *Alteri personae tribui*

II

uerbis paúculis

Respóndit tristis uóce deductá ⟨mihi⟩, 340
Altéque se conquiésse dixit.

Macrobius Sat. VI 4, 12 'deductum pro tenui et subtili eleganter positum est. Sic autem et Afranius in Virgine: uerbis' e. q. s. Vitiata virgo narrasse dicitur, per altum somnum sibi vim inlatam esse, fere ut Pamphilae in Eunucho evenit.

2 ** deducta (*eras. ut vid.* in) *Par.* mihi *Bothius, om. libri, sed latere in sequenti* m *littera conicio* 3 alteque *Borb.* malleque *ceteri libri* conquiesse *scripsi* (*idem Fruterius coni.*) *tribus syllabis pronuntiandum* (*cf. ad Ennii trag.* 137 *adn.*) non quiesse *libri, sed* quieuisse *Par. a Borb.* deducta male Se non quiesse dixit *Bentleius* *Librorum auctoritatem tenet Bue*

III

. . . . ní ueniret quód nunc agitur ín solum.

Nonius 124, 20 'insolum, insolitum. Afranius Crimine [I] idem Virgine: ne' e. q. s.

ni *scripsi* ne (*om.* F^1) *ω* ueneret *P* nunc *Junius, om.* FH^1L num EH^2PW non *Vrbin.* 307 ne uenerit quod non agetur in s. *Bue*

IV

Aliís de rebus, ní qua coepistí super

Festus p. 305 M. 'super significat quidem supra — — uerum ponitur etiam pro de, Graeca consuetudine, ut illi

dicunt *ὑπέρ* — — Afranius in Virgine:' (uirginē cod.) 'alis' e. q. s.

aliis *Stephanus* alis *cod.* ni *Neukirchius* in *cod.* nec *O. Muellerus* sin *Bue* *Sententia haec:* '*aliis de rebus quibuslibet loquere, modo ne de hac qua super coepisti loqui.*'

V

Quo tú conmetas? — 'Vbi confixus désides?

Nonius 89, 33 'conmetare, conmeare ... Afranius Virgine: quo' e. q. s.

Personas distinxit Bothius defixus *Bentleius in Ter. heaut. III* 1, 35, *qui interrogari intellexit*

VOPISCVS

Cf. Plinius n. h. VII 10 'uopiscos appellabant e geminis qui retenti utero nascerentur altero interempto abortu' (de praen. 4). Geminum partum conceperat puella quaedam, quorum altero interempto abortu (I) ne vopiscum quidem sustulerat pater (II). Eum autem iam culpae paenitet (VIII), sed nuptiae, ut videntur, cum alia condictae (VII) prohibent quo minus reducendi illam desiderio satis faciat (V). Contra ab altera parte exponendi infantes ratio graviter defenditur (XI) maiorumque exemplis adulescenti honestiùs commendatur coniugium (XII). Praeterea mulier ex earum genere, quales Emanc. XXII tanguntur, imperiosa (XVII. XIX) anusque adulescentis amorem captans (XX. XXI) inducitur. Nec desunt parasiti (XIV), ancillae (XXII), servi (XXIII. XXIV) partes sollemnes. (Similia tamquam sua exposuit x in ed. Nonii II p. 121.)

I

Consédit uterum, nón ut omninó tamen

Nonius 230, 1 'uterus ... neutro Plautus ... uterum dolet. Turpilius ... uterum cruciatur mihi. Afranius in Vopisco: sedit' e. q. s.

consedit *Bue praeter alios* sedit *ω* uterum *pro accusativo graeco habeo. Coniciebam praeterea* sedauit

II

Nón dolorum pártionis uéniet in mentém tibi?
Quós ⟨ne⟩ misera pértulisti, ut pártum proicerét pater?

Nonius 217, 29 'partitudo et partio feminino . . . Afranius Vopisco: non dolorum' e. q. s.

1 uenit *malim* 2 ne *Bue, om. ω* tu *Hermannus* tum *Scaliger* miserula *Bothius* misella *x* partum ut *tacite Onions* patri *Vrbin.* 308

III

'Amentes, quibus ánimi non sunt íntegri, surde aúdiunt.

Charisius p. 194 P. 'surde.' Cf. Menandri *Ἀνεψιῶν* I: *φύσει γάρ ἐστ' ἔρως Τοῦ νουθετοῦντος κωφόν· ἅμα δ' οὐ ῥᾴδιον Νεότητα νικᾶν ἐστι καὶ θεὸν λόγῳ.*

amantes *cod.* amentes *ed. pr.* amens es *Bothius* nám amantes *conicias*

IV

. . quasi uerbum fécerim de isto út pote.

Charisius p. 198 P. 'utpote; Lucilius tertio * Plautus uero . . . et pro uerbo posuit: non enim pote . . . Afranius in Vopisco: quasi' e. q. s.

utpute *cod.*

V

Quo cásu cecidit spés reducendí domum
Quam cúpio, cuius ego ín dies impéndio
Ex désiderio mágis magisque máceror.

Charisius p. 182 P. 'inpendio. Afranius in Vopisco: quo casu cecidit' e. q. s. (sic Putschius. uopisc.... cas cecidit cod. uopisco cecidit ed. pr.)

2 impedio *cod.*

VI

. . . quia scit me íllam amare pérditim.

Charisius p. 191 P. 'perditim.'

VII

Igitúr quiesce, et quóniam inter nos núptiae
Sunt díctae, parcas ístis uerbis, sí placet.

Nonius 280, 23 'dicere etiam promittere ... Afranius in Vopisco: igitur' e. q. s.

1 quiesce et *Lipsius* quiescet ψ quiesce *A M* 2 dictae *supraser. L*

VIII

Voluptátem capio máximam, cruciári tua te cúlpa,
Qui dé te et de illa péssime, quam déamas, promerére.

Nonius 97, 22 'deamare, uehementius amare.'

1 uoluptatem *Vrbin.* 307 uoluntatem φ te tua *tacite Onions* 2 de te *Scaliger* det (*in ras. W*) ω pessime *Palmerius* pessima ω promere *L*

IX

Di tíbi dent propria quaécumque exoptés bona.

Nonius 362, 14 'proprium rursum significat perpetuum .... Afranius Vopisco: dii' e. q. s. Comparavit Schneidewinus Homericum versum: *σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς.*

propria dent *A*

X

. . sinunt di et pórro passurós scio.

Charisius p. 190 P. 'porro ... pro longius. Afranius in Vopisco: sinunt' e. q. s.

et nunc *supplendum esse monuit Bue* sinunt di et *cod., om. ed. pr.*

XI

Antíquitas peténda in principio ést mihi:
Maióris uestri incúpidioris líberum
Fuére.

Nonius 496, 3 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali .... Afranius Vopisco: antiquitas' e. q. s. Prologo adscribit F. Marx.

1 repetenda *Bothius* spectanda *x* 2 *Nominativorum formas* maioris ... incupidioris *mutare nolui.* cupidioris *Colb.*

XII

eius te súscitat

Imágo, cuius effígia, quo gnatú's patre.

Nonius 493, 1 'effigia pro effigies.'

1 eius *Bothius* cuius ω, *def. Bue* 2 quo gnatus Ba^2C *Leid.* 116 quodnatus Ba^1 conatus P^1 cognatus φ eius te suscitet Imago, cuius effigia es, quo natus, patris! *Bothius Fortasse sic scribendum*: non *vel* nonne eius te suscitat Imago, cuius effigia es, quo gnatu's patre?

XIII

memini mémoriter.

Charisius p. 89 P. 'memoriter ex eo fit, quod est mémor, memoriose' (immo 'memorior') 'non dicimus nec memoriosius: non habet enim comparationem. Cicero ... et Afranius in Vopisco: memini memoriter, ut Romanus refert in libro de aduerbiis sub eodem titulo.' Idem p. 184 P. 'memoriter.'

XIV

équidem te numquám mihi

Parásitum, uerum amícum aequalem atque hóspitem

Cotídianum et laútum conuiuám domi

Nonius 235, 22 'aequales sunt similes et ex aequo.' Idem 337, 20 'lautum, elegans suaue ... Afranius Vopisco: equidem' e. q. s.

1 et quidem ω *p.* 235 ea quidem L^1 *p.* 337 nunquam acciui mihi *Bothius*: *supplendum sane* habui *vel simile quid* 2 rerum H^2P^3W 3 conuiuam *ed.* 1476 conuiuium (conuium G^1) ω *p.* 235 et conuiuium ω *p.* 337 (*nisi quod* lautum et *om.* BG)

XV

. . . . etenim cottidiáno in rebus máximis

Propósitis qui noenúm potest quin meó sit nixus nómine.

Charisius p. 177 P. 'cotidiano.'

1 et énim *Leo Pl. F.* 304 2 qui propositis *cod.*, *transposui.* qui praepositis *ed. pr.* noenum *scripsi* nc̄, *i. e.* nunc *cod.* quí p. non *Bue* quin *scripsi* qui *cod.*

XVI

Homo múlierosus cónferet me alio ílico.

Nonius 28, 25 'mulierosi dicti mulierum appetentes.'

conferet me (*an* se?) alio ilico *conieci* confert me ilico alio *ω* alio confert me illico *Bothius* confert alio me ilico *Quicheratius* confert mé alio ilico *Bue*

XVII

Dum ⟨mé⟩ morigeram, dúm morosam praébeo,
Deinde áliquid dedita ópera controuérsiae
Concínno, laedo intérdum contuméliis.

Nonius 433, 28 'morata, quod est morigera, et morosa hanc habent distantiam, quod morosa est contrariis et peruersis moribus.' ('morata est morigera' inter 'quod' et 'morosa' inserit x) Idem 529, 6 'quotiens genere neutro plurali numero opera legerimus, significantur fabricae ... cum genere feminino numero singulari, intellegendum aut opus uel labor pro mercede sumpta ... Afranius Vopisco: deinde ... eoncinno.'

1 me *Passeratius*, *om. ω* 2 aliquid] id (*om. Colb.*) quod *ω p.* 529 controuersia *Ba p.* 529 3 eacinno *Ba p.* 529

XVIII

375 . . tumultuóse et cunctis cópiis

Charisius p. 197 P. 'tumultuose.'

XIX

Exclúdat uxor tám confidentér uirum?
Non fáciet.

Nonius 262, 16 'confidentia rursum temeritas, audacia .... Afranius Vopisco: excludat' e. q. s.

2 faciat W^1

XX

Si póssent homines délenimentís capi,
Omnés haberent núnc amatorés anus.
Aetás et corpus ténerum et morigerátio,
Haec súnt uenena fórmosarum múlierum:
Mala aétas nulla délenimenta ínuenit.

Nonius 2, 2 'nam aetatem malam senectutem ueteres dixerunt ... Afranius Vopisco: si possent' e. q. s. Cf. Menandri fr. 646 K.: *ἓν ἐστ' ἀληθὲς φίλτρον, εὐγνώμων τρόπος. Τούτῳ κατακρατεῖν ἀνδρὸς εἴωθεν γυνή.* Addit Leo Pl. F. 130 Tibulli I 5, 43 Ovidii medic. 43 Eurip. Andr. 207

1 si] in *F*[1] delinimentis *Ba* 3 tenerumst *x*, *de quo iudicat Bergkius opusc.* I 398: *cf. coroll.* LXXVII morigeneratio *BaH* 5 *Personam mutat Quicheratius*, *qui antea* multa *coniecerat* delinimenta *Ba*

XXI

ápage sis:
Dirám tuam animam in náribus primóribus
Vix pértuli edepol.

Nonius 427, 33 'primores summae quaeque res ... Afranius Vopisco: apage' e. q. s.

2 diram tuam animam *scripsi* cliuamtum animum *ms. Victorii* (*quamquam* cliuuntum *indicat Quicheratius*) *et*, *scr.* u *super* a *in* cliuam, *W* cliuum tum animum *φ* cliuum tuum: animam *Bue conl. Petron.* 62 apáge te sis: olidám tuam animam náribus p. *Bergkius* apáge sis, odium: túam animam in n. p. *cum hiatu Studemundus*: *cf. coroll.* LXXVII *sq.* 3 edepol *H*[1] etepol *φ*

XXII

nóui non inscítulam
Ancíllulam, uestrae híc erae uestíspicam.

Nonius 12, 17 'uestispici appellabantur uestium custodes serui, quod frequenti diligentia uestis inspiciant. Plautus Trinummo ... uestispici, unctor, auri custos. Afranius Vopisco: noui' e. q. s. (Deest hoc exemplum in Bamb.)

1 inscitulam *Gulielmius et Fruterius* insciturum (*vel* instituram) *ω* 2 ancillunam H^1, *unde* ancillulam unam *olim Onions* uestrae hic (*vel* hinc) erae *coniecit* (*in dativis synaloepha caret offensione: cf. Leo Pl. F.* 327) uespere et *ψ*, *del. Duebnerus* ueste et *Vrbin.* 307, *in quibus* ues *syllabam olim pro dittographia habebam.* uestiplicam et *Bothius* nóui non inscitam ancillam uespere et uestispicam *Roeperus*, *eadem fere*, *sed* uestrae erae et u. *Bue*: et *certe abundat*

XXIII

male meréntur de nobís eri,
Qui nós tanto opere indúlgent in puéritia.

Nonius 502, 10 'accusatiuus pro datiuo ... Afranius Vopisco: male' e. q. s.

2 nos *Bentinus* non *ω*

XXIV

390 Tandem út possimus nóstra fungi múnera.

Nonius 497, 28 'accusatiuus uel nominatiuus pro ablatiuo ... Afranius Vopisco: tandem' e. q. s.

possumus *Ba*

XXV

tu flagriónibus

Nonius 28, 29 'flagriones dicti serui, quod flagris subiecti sunt, ut uerberones a uerberibus. Afranius Vopisco: tu flagrionibus. Priuigno [XIII].' Excidit post 'flagrionibus' cum ceteris Afranii verbis et novum lemma et nomen Afranii.

flagrioni nubes *Maehly*, *sed pluralem numerum indicat lemma*

XXVI

Tíntinnire iánitoris ímpedimenta aúdio.

Nonius 40, 14 'tintinnire dicitur sonare, unde et tintinnacula' ('tintinnabula' Junius) 'sunt appellata.' Festus p. 364 M. 'tintinnire est apud Naeuium [com. 114] hoc modo ... et apud Afranium: ostiarii impedimenta tintinnire audio' memoriter vel ex interpolato fonte.

XXVII

Hém quid hoc? perií, pertimui: quíd tumulti exaúdii?

Nonius 490, 1 'tumulti .... Afranius Vopisco: hem' e. q. s.

XXVIII

Quánta hic uociferátione fértur: ei miseraé mihi!

Nonius 503, 21 'feruitur aeque pro feruetur.' (pro feruetur Ba, Rothius pro feruit HW pro feruitur Leid.) Corrupto textu usus videtur glossator.

quanta hic *scripsi* quanti ω quanta *Bentinus* fertur: ei *scripsi* feruitur ei *Nonius, cui si fides habetur*, ei *delendum.* feruit: ei *Bothius, et videtur haec quoque lectio antiqua fuisse*

XXIX

Praeféstinamus quaé sit causa scíscere,

Quod sít necessum scíre, praesertim ín breui

Charisius p. 186 P. 'necessum. M. Cato ... necessum Afranius in Vopisco: praefestinamus' e. q. s.

2 praesertim] proferte *Bue, post* sciscere *gravius interpungens*

XXX

Vbi quíd repentino húius consimile áccidit.

Charisius p. 193 P. 'repentino pro repente ... Afranius in Emancipato [X] idem in Vopisco: ubique' e. q. s.

ubi quid (*sic etiam Kochius*) *vel* cui *conieci* ubique *cod.* tibique *Bue* cum simile *ed. pr.*

XXXI

. id est intus áctum: periit ópera ni mirúm meae

'Ex animo fidélitatis.

Nonius 110, 1 'fidelitatem, id est fidem ... Afranius Vopisco: id' e. q. s.

1 *Potest vel ab initio* si *suppleri vel* idne *scribi, nisi forte aut* pridem est intus actum *aut* si ille est intus, actumst

praestat id enim si intus actum *Hermannus. Septenarios iambicos* ⟨utque ita⟩ id est i. a. | Perit *e. q. s. discribit Bue* periit *Vrbin.* 307 perit φ 2 mea ex animo *Hermannus* mea ea animo *Vrbin.* meaeaaio EH^2L^1PW meae accio FH^1 meae actio L^2

XXXII

400 Quaéque nunc offéndo semper prócul ⟨a⟩ nostra sínt mala.

Nonius 146, 32 'offendo, offenso.' (sic Montisp. Oxon. 'offensio' ceteri)

quaeque *vel* quodque *conieci* quoque ω semper *Bothius* sepae L^1 saepe E sepe φ ab aede *Mercerus* sint EF^2H sit F^1LW malum *conieci*

XXXIII

nam nutricatur [oliua]

Nonius 478, 25 'nutritur et nutricatur pro nutrit et nutricat ... Afranius Vopisco: nam n. oliua.' Vltimum hoc pertinere ad Vergilii ge. II 425 exemplum 'nutritor oliuam' quod exciderit suspicatus est Quicherat.

num H^1 nutricatur *ed. pr.* nutricator ω

EX INCERTIS FABVLIS

I

. . . tugúrium est turpe

Festus p. 355 M. '[tugu]ria a tecto appellantur .... sordida. Afranius in V..... tugurium est turpe.' Sive Virgini sive Vopisco tribuendum.

sordidum *supplevit Vrsinus* est *cod. An* et?

II

Priapus ,

nám quod uulgo praédicant

Auríto me parénte natum, nón ita est.

Macrobius Sat. VI 5, 6 'auritos lepores non Maro primus

usurpauit, sed Afranium sequitur, qui in prologo ex persona Priapi ait: nam' e. q. s.

III

Cum ad méd expiras ét fabellare íncepis,
Ex óre mi oculis tuí bibones ínuolant.

Isidorus Orig. XII 8, 16 'bibiones sunt, qui in uino nascuntur, quos uulgo mustiones a musto appellant, unde Afranius: ad' e. q. s. (bibones, suprascr. i m. 2, Monac. musciones Wolfenb. Mon.) Thesaurus nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 67 'hic bibo, nis ·i· ille qui multum bibit, et plur. bibones, um ·i· uermiculi uinum supernatantes, unde Afranius: cum ad me' e. q. s. (ibidem p. 77 'bibones qui multum bibunt .. bibiones, uermiculi qui supernatant uinum') Cf. Vopisc. XXI Consobr. II Menandri *Θετταλῆ* III (fr. 229 K.): *ὄζεις, ἱερόσυλ', οἶνον πολύ.*

1 cum ad med expiras et *scripsi* cum ad me expectas et *Isidori Monac.* cum a me expectas et *Wolfenb.* cum a me expectas set *German.* cum expectasset a me *Par.* 10291 (*quibus hic ordo* cum expiras ad med et *traditur*) cum ad me expectas, *om.* et, *thesaurus* ad me cum spectas et *Grialius* fabellare *scripsi* fabolare *Isidori Wolfenb. Monac.* fabulare *φ* eloqui *thesaurus* fabularique *Grialius* incepis *German.* incipes *Wolfenb. Monac.* incipis *Par., om. thesaurus* 2 mi oculis tui (*vel* tuo) *scripsi* in oculis (ocolis *Wolfenb.*) tuis (*m. 2 suprascr. Monac.*) *Isidori ω* in oculos tuos *thesaurus* in oculos tuo *conieceram. Cf. coroll.* LXXVIII bibiones, i *post. eras., Monac., illud fortasse rectius*

IV

uxórium istud tóxicum
Mittas

Festus p. 355 M. 'toxicum dicitur cerua[rium uenenum, quo] quidam perungere sagitta[s soliti sunt.] Caecilius in Gamo — — Afra . . . . . uxorium istud toxicum mit . . .' (Affranius uxorium istud toxicum nec quidquam praeterea Vaticc. RS) Cf. Vopisc. XX.

2 mites ⟨habes | morés⟩ *prop. Bue*

V

Heú me miserum! — Dúm modo doleat áliquid, doleat
quíd lubet.

Cicero Tusc. disp. IV 20, 45 'impunitas enim peccatorum data uidetur eis, qui ignominiam et infamiam ferunt sine dolore: morderi est melius conscientia. ex quo est illud e uita ductum ab Afranio: nam cum dissolutus filius: heu m. m. tum seuerus pater: dum' e. q. s. Ibidem 25, 55 'at commode dixit Afranius: dum' e. q. s. 'dixit enim de adulescente perdito ac dissoluto.' Idem epist. ad Att. XVI 2, 3 'sed tamen dum modo doleant aliquid, doleant quidlibet.'

Vno versu coniungi iussit Bentleius

VI

410 tanne árcula
Túa plena est aránearum?

Festus p. 359 M. 'tanne eo usque, ut Aelius Stilo et Opilius Aurelius interpretantur. Itaque Afranius: tanne' e. q. s. Paulus p. 358 M. 'tanne eo usque. Afranius: tanne' e. q. s. Cf. Catullus 13, 8.

VII

pallam fác cito
Dé mensa et plagulám de lecto ⟨et⟩ péllis demitte órdine.

Nonius 378, 10 'plaga aliquando pars lecti, aliquando omnis . . . Afranius: palam' e. q. s.

1 pallam *Palmerius* palam *ω* fac cito *Neukirchius* facto *ω* facito *Bothius* 2 de mensa *scripsi* demea *ψ* demet *BGH*[1] demito *Junius* deme et *Palmerius* deme meam et *Neukirchius* Demea *Bothius* demas *anon.* demitte *Palmerius* dimitte *ω* ordine *ed. pr.* in ordine *ω* et plagulam lecto pellis d. o. *senarium metitur Ed. Becker*

VIII

'Accedo ad te, ut tíbi ceruicem . . fingam línteo.

Isidorus Orig. XII 6, 60 'spongia a fingere, id est nitidare et extergere, dicta.' (sfingere Wolfenb.) Cf. Cicero pro Sest. 35, 77 Cato de re r. 67, 2. Servius ad Verg. Aen. VIII 634 'Afranius: accedo ... linteo, id est extergam.'

Primo pede mancum septenarium dimensus est Hermannus: ego quintum pedem (fortasse et tergum) *excidisse statuo. An* ceruices*? Cf. Varro l. l.* X 78 *Quintil.* VIII 3, 35 sfingam *Wolfenb.*

IX

Inscríbat aliquis 'árse uerse' in óstio. 415

Pauli Festus p. 18 M. 'arseuerse auerte ignem significat. Tuscorum enim lingua arse auerte, uerse ignem constat appellari. unde Afranius ait: inscribat' e. q. s. Placidus in CGl. V 7 G. 'arseuerse prouerbium.' De Incendio cogitaveris.

arseuorse in ostio *Scaliger* in ostio arseuerse *Paulus*: *potest esse septenarii iamb. exitus*

X

Ego me ésse stultum exístimo, fatuum ésse non opínor.

Isidorus differ. 500 'quidam ueterum fatuum existimant, qui nec quod fatur ipse, nec quod alii dicunt, intelligat; stultum uero hebetiorem corde. unde Afranius: ego, inquit, me stultum ... opinor: id est obtusis quidem sensibus, non tamen nullis.' Orig. X 246 'stultus hebetior corde, sicut quidam ait: ego' e. q. s. 'id est obtunsis quidem sensibus, non tamen nullis.'

esse *prius om. Isidori diff.*, *Monac. origg.*, *unde* ego memet *Spengelius* exęstimo *Paris.* 7582 *origg.* opino *Wolfenb. origg.*

XI

Nescío qui nostri míseritust tandém deus.

Gellius XX 6, 5 'inuenio .. non paucis in locis nostri atque uestri dictum; non nostrum aut uestrum ... Terentius in Phormione ... nostri nosmet paenitet. Afranius in togata: nescio' e. q. s. 'et Laberius in Necyomantia ... nostri oblitus est. dubium porro, inquit, non est, quin eodem haec omnia casu dicantur: nostri oblitus est, nostri misertus est, quo dicitur mei paenitet, mei misertus est.' infra 11: 'cur igitur Terentius paenitet nostri, non nostrum, et Afranius nostri miseritus est, non nostrum?'

miseritust *scripsi* miseritus ω, *sed vide supra Gellii verba*

XII

.. non possum uérbum facere: obbrútui.

Pauli Festus p. 187 M. 'obbrutuit, obstupuit, a bruto, quod antiqui pro graui, interdum pro stupido dixerunt. Afranius: non' e. q. s.

An non úllum (*s.* unum) possum? *Cf. Ter. Andr.* 256 *et* 300. 411. 753 *adelph.* 135

XIII

. . mustriculam in déntes impingám tibi.

Pauli Festus p. 147 M. 'mustricula est machinula ex regulis, in qua calceus nouus suitur. Afranius: mustriculam' e. q. s.

caue ne *praemitti potest*

XIV

Indígnum uero téstu ⟨quod⟩ dicí solet

Charisius p. 118 P. 'testu, ut genu Flauius Caper ueteres ait uti solitos. Mummius . . . Afranius: indignum . . . testu. at Maro testam dixit.'

indignum uero dici solet testu *cod.*: *ad senarium redegi.* dicier testu solet *Bothius* reici t. s. *Bue*

XV

'Etiam quicquam egísti?

Servius in Aen. XI 373 'etiam . . . ponitur etiam pro nondum. Afranius: etiam q. e.'

XVI

Intér loquendum

Servius Lemovic. in Verg. ecl. 9, 23 'inter agendum, dum agis. et honesta locutio est, si dicamus: inter cenandum hoc sum locutus. Afranius: inter loquendum.'

XVII

coxéndice

Pergám ⟨remillo⟩

Festus p. 277 M. 're[millum dicitur quasi repandum.] Lucilius — et Afra . . . . . xendice pergam . . . . . .'

XVIII

'Arquato medeór, ⟨solato⟩ . . . uertígini

Festus p. 301 M. 'solatum genus morbi maxime a rusticantibus dicitur, cuius meminit etiam Afrani ..... arquato med ..... tigine.'

Laciniam quantum fieri potuit consarcinavi; si fabulae nomen apud Festum defuit, versus fortasse sic incepit: soláto et arquató medetur ... uertigini. árquato medetur, solato, affecto (*aut* medeor, s., cruciato) uertigine *Bue. Cf. coroll.* LXXVIII

XIX

Festus p. 314 M. '[stipes fustis terrae] defixus: Afra ..... [p]orro honeste ..... ite hostium ..... oro fidem, qui .... eam siluam et' e. q. s. Plane incertum est quantum ex hac ruina pertineat ad Afranium. stipite ostium impulit Scaliger.

XX

Rutilia

Festus p. 262 M. 'Rutilium rufum significat, cuius coloris studiosae etiam antiquae mulieres fuerunt, unde traxerunt cognomina Rutilias, ut indicat frequenter Afranius.' Cf. Varro de l. l. VII 83 'rutilare est ab eodem colore; aurei enim rutili, et inde mulieres ualde rufae Rutilae dictae.' de praen. 7 'antiquarum mulierum .. praenomina fuerunt Rutilia' (sic Vatic. rutilla Torrenius rutila ceteri) 'Caesellia ... a colore ducta.' Rutilia nomen extat e. c. in CIL I n. 144, Rutila in CIN n. 5891

XXI

comptus

Pauli Festus p. 40 M. 'comptum Afranius pro ornatu et excultu posuit.'

XXII

num quis me quaésiit? —

Bóna fortuna.

Pompeius in CGL V p. 311 K. 'charientismos ... habemus etiam apud auctores hoc: ecce habemus in Afranio. interrogat seruum adulescens: numquis me quaesiuit?

et ille seruus respondet: bona fortuna, id est nullus, quasi rem duram dictu mitius dixit.' Charisius p. 247 P. 'charientismos est dictio per ea quae grata sunt aliud dicens aliud significans, ut cum interrogamus num quis nos quaesierit et respondetur bona fortuna, unde intellegimus nos neminem quaesisse.' Similia Diomedes p. 458 P., Donati ars in CGL IV 402 K., scheda Monacensis edita a Spengelio Philol. XXI 122.

1 quaesiit *Par. P, Santen.* quaesiuit φ *Disposuit numeros* x *mus. Rhen.* 20, 374

XXIII

430 cupiluci*

Varro de l. l. V 25 M. 'extra oppida a puteis puticuli, quod ibi in puteis obruebantur homines, nisi potius, ut Aelius scribit, puticulae quod putescebant ibi cadauera proiecta, qui locus publicus ultra Exquilias. itaque eum Afranius cutilucos in togata appellat, quod inde suspiciunt per puteos lumen.' (perpetuos F, corr. Grothius perpetuo Laetus cutilucos libri puticulos Laetus putiluculos B petilucos vel cupilucos conieci). Cf. Festus Pauli s. v. puticulos p. 216 M.

XXIV

nauci dare

Ausonius cent. nupt. praef. 'pro quo' (sc. centone) 'si per sigillaria in auctione ueniret, neque Afranius nauci' (naucum Salmasius) 'daret nec ciccum suum Plautus offerret.'

XXV

ipsissimus

Pompeius in CGL V 153 K. 'ea autem quae non sunt qualitatis et quantitatis, non recipiunt conparationem. Ne te decipiant illa Plautina et Afraniana uerba, ipsissimus; ioco comico hoc dixit. est etiam apud Graecos *αὐτότατος* tale. comica sunt ista et ad artem non pertinent.'

XXV[a]?

ieientare

Nonius 126, 10 'ieientare. Afranius *** ⟨Pomponius⟩ Buccone adoptato [IV] Plautus ... Afranius Crimine [III]' e. q. s. Fortasse supra quod legitur Afranii nomen errori debetur.

XXVI

Nonius p. 557, 14 in extremo libro, in capitis XIX 'de propinquitate' exitu post explicata nomina 'caesares agrippae uopiscus glos leuir fratriae amitini patrueles consobrini' haec addit: 'de quibus exempla multa sunt in antiquis auctoribus et maxime in Afranio et iuris uetustissimis scriptoribus.' Cf. Afranii Consobrini, Fratriae, Materterae, Mariti, Priuignus, Sorores, Vopiscus.

XXVII

Marius Victorinus in CGL VI 79 K. 'quod uero ad clausulas, id est minuscula cola, pertinet, quot genera uersuum sunt, totidem eorum membra pro clausulis poni possunt, et solent in canticis magis quam deuerbiis, quae ex trimetro magis subsistunt, collocari et praecipue apud Plautum et Naeuium et Afranium. nam hi maxime ex omnibus membris uersuum ⟨uelut⟩ colis ab his separatis licenter usi reperiuntur in clausulis.'

uelut inseruit Keilius

INCERTI NOMINIS RELIQVIAE

I

Seneca epist. 89, 7 'sapientia est quam Graeci σοφίαν uocant. hoc uerbo Romani quoque utebantur, sicut philosophia nunc quoque utuntur: quod et togatae tibi antiquae probabunt et inscriptus Dossenni monumento titulus.' Cf. Afranius 299.

II

Servius Dan. in Verg. Aen. XI 160 'ueteres enim uiuendo uincere dicebant superuiuere . . . nam et

in togatis uictrices appellantur, quae uiros extulerunt.'

III

Donatus in Ter. eun. I 1, 12 'concessum est in palliata poetis comicis seruos dominis sapientiores fingere, quod idem in togata non fere licet.'

IV

Quis⟨nam⟩ íste torquens fáciem planipedís senis?

Quintilianus V 11, 24 'admonendum est rarius esse in oratione illud genus quod *εἰκόνα* Graeci uocant, quo exprimitur rerum aut personarum imago, ut Cassius: quis istam faciem lanipedis senis torquens.' Cassium Parmensem laudari suspicatur in indice Halmius; sed tragoediam certe iste versiculus non spirat. Immo Cassius Severus orator nobilissimus intellegendus, de quo vide H. Meyeri oratt. Rom. fr. p. 545 sq. Verba eius a Quintiliano laudata aut prosa sunt aut ex comoedia in orationem translata et versus ut fiat, ita transponenda ut indicavi.

iste *Burmannus* istam *ω* planipedis *Regius* lanipedi *Ambros. Bamb. m.* 2 lanipendi *Bamb. m.* 1 faciem torquens *Bue*

FABVLA ATELLANA

L. POMPONIVS BONONIENSIS

ADELPHI

. quód ille dicit, cúm datatim in lécto tecum lúsi

Nonius 96, 18 'datatim, id est inuicem dando .... Pomponius Adelfis: quod' e. q. s.

quod ílle *cum vulgo Bergkius*: *cf. coroll.* LXXIX quid ílle *x* dixit *Quicherat, fort. recte* lusimus *Guietus* lusitat *Onions* lusit *malim* lusi tecum *Vrbin.* 307

AEDITVMVS

Quí postquam tibi appáreo atque aedítumor in templó tuo,

Néc mortalis néc mortalium úllum in terra míseriust.

Nonius 75, 15 'aedituor, id est aedem tueor. Pomponius Aedituo: qui' e. q. s. Gellius XII 10, 7 'aeditumus uerbum Latinum est et uetus, ea forma dictum, qua finitimus et legitimus .... Pomponii fabula Atellania est, quae ita inscripta est: Aeditumus. In qua hic uersus est: [1].'

1 tibi *Gellius* ubi *Nonius* adpareo *L* apareo *H* aedituor *Nonius* tuo *om. Nonius* 2 mortalibus FH^1L immortalis *Bothius* ullum *om. W* ullo F^3H^1 ullum, *i. e. quicquam, defendit Hauptius Herm.* IV 154 miseriu'st *Munkius* miserius est *ω* est miserius *Bothius*

AGAMEMNO SVPPOSITVS

Ne quís miretur, cúm tam clare tónuerit,

Vt, sí quis dormitáret, expergísceret. 5

Nonius 473, 3 'expergisceret pro expergisceretur. Pomponius Agamemnone subposito: ne' e. q. s. Prologo tribuit Munkius p. 86.

1 miretur *ed.* 1476 miraretur *ω* cur *x*

ALEONES

I

'Aleo ⟨non⟩ lúdam sane, ⟨né⟩ meae malé olánt manus.

Nonius 147, 3 'olat pro oleat . . . Pomponius Aleonibus: aleo' e. q. s. (in lenonibus Vrbin. 307)

aleo, *i. e.* allio, *ω*: *cf. Plauti Most.* 45 *cum Gesneri quem Ritschelius laudat in script. r. rust. indice et Varro apud Non.* 201, 6 *nec non Lachmannus in Lucr.* 33 alea *Guietus* non *Bothius*, *om. ω* si *Onions* sanae *EFL* ne *Bothius*, *om. ω* olant *edd.* oleant *ω*

II

'At ego rusticátim tangam, ⟨nam⟩ úrbanatim néscio.

Nonius 166, 30 'rusticatim pro rustice.' Idem 409, 1 'tangere etiam circumuenire . . . Pomponius in Aleonibus: at' e. q. s.

ad H^2LW *p.* 466, *L p.* 409 nam *Guietus*, *om. ω*

ANVLVS POSTERIOR

Id crédo metuis né ⟨tibi⟩ inuidiaé siet,
Cum némo qui a te récipiat reperíbitur.

Nonius 508, 11 'repperibitur pro repperietur. Pomponius Anulo posteriore: id credo' e. q. s.

1 tibi *Bothius*, *om. ω* inuidiae siet *scripsi* inuidia (inuia L^1) desit *ω* inuidiae id sit tibi *Mercerus* inuidia inde sit *Bothius* inuidia desit tibi *Junius* 2 a *deleri voluit Passeratius* repperitur *Ba*

ARMORVM IVDICIVM

9[1] Tum praé se portant áscendibilem sémitam,
Quam scálam uocitant.

Lactantius in Statii Theb. X 841 'gemina latus arbore clusus Aërium sibi portat iter] admirabilis periphrasis scalarum. Pomponius sane in armorum iudicio: tum . . . uocant.' Abhorrere spondeos a primi p. Chr. saeculi arte iam A. Langius quaest. metr. p. 30 monuerat nec ipse tacueram: Pacuvio reddi voluit Bernh. Schmidt mus. Rhen. 16, 589 sqq. Ipse olim inter Atellanas reposui, mecum facit A. Dieterich Pulcinella p. 102.

2 uocitant *B. Schmidt* uocant *schol., quod si quis servare velit, trochaico numero priorem versiculum dimetiendum esse monet Schmidtius, ante quem grammatico, non poetae haec explicatio tribuebatur. De* scala *numero singulari cf. Quintilianus I* 5, 16

ARVSPEX vel PEXOR RVSTICVS

bucco, púriter

Fac út rem tractes. — Láui iandudúm manus.

Nonius 516, 18 'puriter. Pomponius Aruspice uel Pectore rustico: bucco' e. q. s. (Pexore scripsi, idem esse Pectore sentit Bue conl. mus. Rhen. 45, 159 Pecore Hertzius ann. philoll. 1873 p. 339 Praecone Bothius Petitore Rothius Rectore Quicheratius) Ceterum cf. coroll. LXXIX.

1 furiter *Ba* H^1 L^1 *P* 2 ut rem *scripsi* uti *ω* ut te *Bothius* ut ista *x* tractis *W* Búcco, puritér fac tractes *continuat Bergkius* laui iam dudum *ψ* lauuan dunum *Ba*

ASINA

I

Atque aúscultare dísce, si nescís loqui.

Nonius 246, 16 'auscultare, audire . . . Pomponius Asina: atque' e. q. s. (Asinaria Passeratius)

II

Exílui de nocte ád molam fullónis festinátim

Nonius 514, 3 'festinatim pro festinanter. Pomponius Asinaria: exilui' e. q. s. De titulo dubitat Ritschelius Parerg. I 142.

exilui *BaH* exsilui *φ* ad noctem *Palat.* fullonis *Laurembergius* fullone *ω* fulloni' *x* festinantim *P*

AVCTORATVS

I

14/5 Neque enim égo sum Mémmi neque Cassí neque Munati 'Ebriae . .

Charisius p. 37 P. 'communia ex' (scr. 'et' ut apud Donatianum) 'masculino et feminino, ut adsecula conuiua. Pompeius in Auctorato (II). ebria masculino in eodem Pompeius: neque' e. q. s. Donatiani fragm. CGL VI 276 K.: 'communia et masculino et feminino, ut adsecla conuiua ebria. ⟨conuiua⟩ feminino Pomponius in Auctorato [II]. ebria masculino in eodem Pomponius [I].' Memmii et Cassii memoriam Bue ex Plinii n. h. 21, 8, Munatii ex Sallustii bello Iug. 27 sqq. repeti vult.

enim *om. Donatianus* ergo *eiusdem Vatic.* sum Memmi *Lindemannus* sum menni *Charisii cod.* sumēni *Donatiani Vatic.* sume ni *Ambros.* Cassia *Donatiani Ambros. Vatic.* Munatius *Donatiani Ambros. Vatic.* Ebriae *Lindemannus* ebrea *cod. Charisii* ebria *Donatianus* *Anapaestos ultimo pede deficientes indicavit Bue*, *trochaeos* néque enim sum Memmí neque Cassi néque ego Munati 'Ebriae *fecit x*; *senarios* néque e. e. Sum *e. q. s. ipse dederam*, *sed cf. Brugmanus p.* 31

II

. póstquam conueni ómnis conuiuás meas

Charisius et Donatianus l. l. ad fr. I Priscianus p. 642 P. 'hic et haec agricola .../conuiua. Pomponius in Auctorato: conueni' e. q. s.

conuenio *Charisii cod.* omnes *Charisii cod.* meos *Sang. Grut. Prisciani* postquam conuiuas omnes conueni meas *Bothius*

III

Métuo illum: iocári nescit, lúdit nimium insániter.

Nonius 509, 30 'insaniter Pomponio auctore: metuo' e. q. s. (auctoro P) Priscianus p. 1010 P. 'Pomponius in Auctorato: ludit n. i. pro insane.'

iocari *H? W* locari *φ*

IV

Occídit taurum tóruiter, me amóre sauciáuit.

Nonius 516, 13 'torbiter. Pomponius Auctorato: occidit' e. q. s. Spectaculi amphitheatralis meminit mulier. Cf. coroll. LXXX, nec aliter sentit A. Dieterich Pulcinella p. 101. Ariadnam in tragoedia loqui ac fortasse apud Nonium ex Auctorato verba cum titulo Ariadnae excidisse suspicatur Vahlenus mus. Rhen. 16, 473; Ennii Medeae adeo tribui vult Quicheratius, sed constat septen. iamb. a tragoedia alienum esse.

toruiter *edd.* torbiter *ω* me amore sauciauit *Lipsius* me amores amauit *ψ* mea memores amauit *Ba*, *in quibus latere* sauiauit *recte monet Bue*, *verum tamen esse vix credo*

BVCCO AVCTORATVS

Sí praegnans non és, paribis númquam. 19/20

Nonius 508, 1 'paribit pro pariet.'

Trochaeos habet Bue; *mihi ipsa sententia inperfecta videbatur*, *nisi hoc fere modo suppleatur*: ⟨at enim⟩ si praegnans ⟨núnc⟩ non es, ⟨posthác⟩ paribis númquam

AVGVR

immó mane!

Non ésuribis diútius. — Qua ré? — Rogas?

Nonius 479, 5 'esuribo pro esuriam.'

2 *Recte personas distribuit CFWMuellerus prosod. Plaut.* 37 (*cf.* 269) rogas? *idem* (*cf. coroll.* LXXX) roga *ω* eroga *Bothius* *Septenarium troch. metitur x*

BVCCO ADOPTATVS

I

Clándestino tácitus taxim pérspectaui pér cauum.

Nonius 178, 20 'taxim, sensim uel occulte. Pomponius Buccone adoptatu: clandestino' e. q. s.

Fort. tum *initio v. addendum*: *v. supra* cauum F^1 cautum *φ*

II

saepe ádnuit,

'Inuenibit saépe. 25

Nonius 479, 27 'inuenibo pro inueniam.'

1 *Praemittendum fortasse aut post* saepe *inserendum* qui *hac sententia*: alteri qui saepe adnuit roganti, rogans ipse saepe inpetrabit uel quaerens inueniet. sepe *Ba* sae *W* annuit $\bar{H}L^{a}W$ ambit *Bothius* anquirit *Quicheratius* *Vno versu* saépe adibit, ínuenibit s. *scribendum censet Bue* 2 inuenibit *ed. a.* 1471 inuenit ϖ sepę *Ba*

III

Pergís properatim

Nonius 155, 1 'properatim et properiter, celeriter, properanter . . . Pomponius Buccone adoptato: p. p.'

perges *Bothius*

IV

26[1] Iéientare núlla inuitat

Nonius 126, 10 'ieientare. Afranius *** ⟨Pomponius⟩ Buccone adoptato: i. n. i. Plautus . . Afranius Crimine' e. q. s.

Pomponio haec reddidit Neukirchius. Vide Afranii inc. fab. XXV[a]

CAMPANI

Dantór publicitus Dóssenno et fullónibus Cibária.

Nonius 513, 9 'publicitus pro publice ..... Pomponius Campanis: dator' e. q. s.

1 *sq.* dator dosenno et fullonibus publiciter cibaria ϖ dato publicitus Dorsenno et f. cibaria *Bothius*, *praeiverat* dato Dossenno *Mercerus*, publicitus *ed. a.* 1471 (*cf. coroll.* LXXX). dato Dórsenno et fullonibus Públicitus c. *Munkius*. dat ordo (*sc. senatus municipalis*) Dóssenno et f. Públiciter c. *coni. Bue* *Probarem* . . . dantor Dóssenno et f. | ⟨pro méritis summis⟩ públicitus cibária: *cf. Plauti Amph.* 1027

CAPELLA

Clípeum in medio fíxum est.

Charisius p. 59 P. 'clipeus masculino genere in significatione scuti ponitur, ut Labienus ait: neutro autem genere imaginem significat. sed . . . Liuius in significatione scuti

neutraliter saepius, et Pomponius in Capella cum ait: clipeum' e. q. s. Anon. de dub. nom. in CGL V p. 574 K. 'clipeus generis masculini . . . et Pomponius generis neutri: clipeum' e. q. s. 'sed non recipitur.'

medio *anon.* medium *Charisii cod.*

CITHARISTA

Cf. *Κιθαριστής* Antiphanis et Menandri.

nóli, quaeso, iráscere: 30
Móre fit, moríri suam ⟨uir⟩ quísque ut uxorém uelit.

Nonius 127, 7 'irascere pro irasci. Pomponius etarista: noli' e. q. s. (etacrista FH¹ Citharista Mercerus Hetaerisca Salmasius Hetaerista Quicheratius, fort. recte)

1 neli F^1L 2 moriri suam uir quisque ut uxorem uelit *scripsi* moriri suam quisque uxorem ut uelit *ω*, *nisi quod* quisque *om.* F^1L, *sed post* uxorem *spatio 5 litterarum relicto* L suam moriri quisque ut uxorem uelit *post Guietum Bothius* moro *post* fit *inseri vult Bue*, semper *post* moriri *x*, uir *post* uxorem *Onions*

COLLEGIVM

Sí quid expalpáre possim ab íllo . . . . .

Nonius 104, 12 'expalpare, elicere . . . Pomponius Collegio: si' e. q. s.

CONCHA

Vós istic manéte: eliminábo extra aedis cóniugem.

Nonius 39, 1 'eliminare extra limen eicere' (immo 'excire') '. . . Pomponius Conca: uos' e. q. s. Idem 292, 26 'eliminare' ('se' add. Quich.) 'est exire. Ennius Medea exule [II] Accius Phoenissis [VII] idem Meleagro [VIII] Varro Serrano . . . ex oraclo elimino me. eliminare rursum excludere. Pacuuius Duloreste [XIV] Pomponius Concha: uos' e. q. s. (concla *ω*)

isti *p.* 292 *BG*, *potest verum esse.* istic, ic *in ras.*, *H* manet *ω* hedis *BGH*¹

CONDICIONES

Víx nunc quod edim inuénio: quid nam fíet, si quam
dúxero?

Nonius 507, 8 'edim pro edam ... Pomponius Conditionibus: uix' e. q. s.

qđnã *Ba*

CRETVLA vel PETITOR

Cf. Munkius 34.

I

bene éuenat! —
Ita fíat: et tibi béne sit, qui recte óminas.

Nonius 474, 9 'ominas. Pomponius Cretula uel petiture: bene' e. q. s. (om. P Petitore Bentinus) Candidati esse monet Gulielmius Veris. I 11.

1 euenat *scripsi idemque senarios distinxi* eueniat *ω* 2 fiat *scripsi* sit *ω* quom *x* hominas *W*

II

bálnea
Forús macellus fána portus pórticus

Nonius 206, 18 'forum generis neutri. masculini ... Pomponius Petitore: balnea' e. q. s. (portitore F^1) Fortasse promittit haec candidatus se aedificaturum esse, si aedilis creatus fuerit.

1 balneae *Mercerus*: balneas *si scribes, habebis septenarium* 2 foros macellos *poetam scripsisse puto* fortus FL^1, *del. x* porticis H^1

DECVMA

Ad Fullonis Decumam coniectura refertur.

. . non multi, séd temeti plúrimi

Festus p. 364 M. 'temetum uinum — Pomponius in Decima: non' e. q. s. (deuncia Politiani exc.)

Aut ab initio uini *praemittendum aut cum Buechelero* mulier *post* multi *inserendum* sed temeti *scripsi* temeti sed *cod., om. in lacuna Politiani exc.*

DECVMA FVLLONIS

Cf. Frontinus de aquaed. 94.

'Et ubi insilui in cóculeatum ecúleum, ibi tolútim tortor.

Nonius 4, 17 'tolutim dicitur quasi uolutim uel uolubiliter .... Pomponius Decuma fullonis: et' e. q. s. Idem 105, 15 'eculeos, deminutiuum ab equis M. Tullius in Hortensio dici uoluit ... Pomponius Decuma fullonis: ubi' e. q. s. Idem 182, 14 'tortor pro torqueor. Pomponius Fullonis ducum: et' e. q. s.

et *om.* ω *p.* 105, *facile* set *conicias* insiluit ω *p.* 105 coculeatum *Bue* cocleatum $BaFHL^2$ *p.* 4, ψ *p.* 182 clocleatum *W p.* 4 coleatum L^1 *p.* 4 *et* 182, *Turnebus* culeratum EF^3H^2 PW *p.* 105 culenarum F^1H^1L *p.* 105 cochleatum *Gesnerus* ibi] ubi EF^1LPW *p.* 4, EFH^1L *p.* 182

DIVES*

Quóm palumbem ex óre tollit únum .....

Nonius 219, 8 'palumbi ... masculino ... Pomponius deuitae: quo' e. q. s. (diũite E Debita Junius de uite Aldina Diuite Bothius)

quo ω *praeter Vrbin.* 307, *qui* duo: quo *habet*; *videtur autem sermo esse de eo, qui omittit unam palumbem, quam certam tenuit, ut incertas decem captet* ex ore tollit unum *scripsi* unum ex (et ex W^1) ore tollit ω unum *del. x* *An* quor ... tollis? *De parasito cogitans* quoí palumbes unum ex o. t., ⟨ex patina alterum⟩ *Bue*

DOTALIS*

Dotalis, servus scilicet.

Vínum panemque, ómnem ceterum áliam praeberém penum.[1]

Nonius p. 219, 30 'penus ... masculini Pomponius Dogali (elogali Vrbin. 308) unum penum quae o. c. a. p. penum. Nouius Dofacta' e. q. s. (Dotali Bothius Dotata Palmerius) Cf. coroll. LXXX.

uinum *Junius* unum ω panem *Bue*, *Quicheratius* penem *H* penum φ quae FLW praeberim F^1 praebere in *L* praebuerim *Vrbin.*

DOTATA

I

Scío pol te illam amáre efflictim .....

Nonius 104, 24 'efflictim, uehementer ... Pomponius Dotata: scio' e. q. s.

sci W^1

II

Possum éxorare te út recedas á me paulispér modo? — Quantísper sat habes?

Nonius 511, 31 'aliquantisper .. Quadrigarius .. aliquantisper ... Caecilius .. aliquantisper ... Caecilius .. paulisper .. quantisper .. Pomponius Dotata: possum' e. q. s. Excidit fortasse paulisper lemma.

ERGASTILVS*

ERGASTILVS an ERGASTVLVM? Ergastulo respondet *Μυλών* Antiphanis. Nonius p. 447, 5 glossas ergastylum (ergastilum BaW ergastulum H^2), scil. 'carceris locus', et ergastylus (ergastilus BaW), scil. 'custos poenalis' praebet. ergastylus sive ergastilus a Lucilio et oratore vetere usurpatus.

I

Lónge ab urbe uílicari, quó erus rarentér uenit,
⟨Id⟩ non uilicári, sed dominári est mea senténtia.

Nonius 164, 28 'rarenter pro rare ... Pomponius Ergastilo: longe' e. q. s. Idem 186, 1 'uilicari est rusticari uel uillae praeesse. Pomponius Ergastilo: longe' e. q. s. Idem 515, 28 'rarenter Caecilius Pausimacho [I] Nouius Exodio [IV] Ennius Andromacha ... conatur trabem. Ergastelo [1].' (ergastilo P)

1 ab unde *Ba p.* 515 uilicariae (uilicarie *P*) *ω p.* 515 uilicari' *x deverbio instituto* herus *EFH p.* 164 eris *FL W p.* 186 rus *BaP p.* 515 2 id *Bothius, om. ω* non est *Munkius* non enim *x* uilicaris L^1 *p.* 164 sed dominari *om.* F^1L *p.* 164 mea est *ω p.* 186

II

Praesénte amicis ínter cenam d. o.

Donatus in Ter. eun. IV 3, 7 'absente nobis pro nobis absentibus. Pomponius in Ergastulo: praesente' e. q. s.

(Pompeius Par. Lugd. Dresd. sine ergo istuc Par. Lugd. Dresd., ed. Tarv. cum recentioribus sine ergo istac edd. Rom. Vind. Med.)

d. o. *interpretatur* dat operam *Bue*, deamans osculatur *Dziatzko*

FVLLONES

I

Quin érgo, quando cónuenit, conpléctite? —
Mi fráter, salueto! — 'O soror, salué, mea!

Nonius 472, 32 'conplectite. Pomponius Fullonibus: quin' e. q. s.

2 mi *ed. a.* 1471 mihi *ω* salueto *CFWMueller prosod. Plaut.* 652 salue *ω* soror *BaP* soro *φ*

II

Fácite ut ignis féruat, ligna insípite, far concídite.

Nonius 504, 26 'feruat pro ferueat. Pomponius Fullone: facite' e. q. s.

ferueat H^1 insipite *Scaliger* instipite *ω* concidite *intellego* pinsite; *cf. v.* 86

GALLI TRANSALPINI

Mars, tíbi facturum uóueo, si umquam rédierit,
Bidénti uerre.

Gellius XVI 6, 7 'uidebimus, an oues solae, ut tu ais, bidentes dicantur, et an Pomponius Atellanarum poeta in Gallis Transalpinis errauerit, cum hoc scripsit: Mars' e. q. s. (Galliis Petav.) Macrobius Sat. VI 9, 4 'uerum procurandum est, ne illud obrepat, quod bidentes epitheton sit ouium, cum Pomponius, egregius Atellanarum poeta, in Gallis Transalpinis hoc scripserit: Mars' e. q. s. Nonius 53, 25 'bidentes qui aestimant ob eam causam oues a Vergilio dictas, quod duos dentes habeant, pessime ac uitiose intellegunt. nam nec duos dentes habent (et hoc quidem et genus monstri est), et melius intellegi potest, si biennis dixerit auctoritate Pomponi in Atellana: Mars' e. q. s. ('Pomponii' ed. 1476 'Pomponius' libri) Pessime haec contracta ex uberiore Gellii capite.

1 facturum uoueo *vel* uouo facturum *Fleckeisenus epist. crit. ad M. Hertzium* 37 uoueo facturum *ω* tibi | Voueó f. me esse *Dziatzko* *Ceterum sacrae formulae exempla (ephem. epigr.* IV 225 *sq.)* futurum *flagitant* redierit *Gellius et Nonius* rediero *Macrobius*

HERES PETITOR

I

Ita uelim faciás: iam pridem uólo lauatrinám laui.

Nonius 504, 23 'laui etiam positum pro lauari. Pomponius Petitore Heredem: ita' e. q. s. (petitorem H^1)

facies *P* lauatrinam *Lachmannus in Lucr.* 393 latrinem *Ba* latrinam *φ* lauatrina *x*

II

Heús aptate, púeri, munde atque ámpliter conuíuium!

Nonius 511, 18 'ampliter ... Pomponius Herede petitore: heus' e. q. s. (potitore Bamb. pectore Par. P) Idem 234, 30 'aptum, compositum, paratum ... Pomponius: eius aptate' e. q. s.

heus] eius *ω p.* 234 puer *GHLP p.* 234 ampliciter W^1 *p.* 511 conuium *Ba p.* 511 conuiuia *LW* conuiuiam H^2P *p.* 234

HIRNEA PAPPI

Décimus mensis ést, cum factum est. íta fit, ita sempér solet:
Décumo mense démum turgens uérminatur, párturit.

Nonius 40, 20 'uerminari positum torqueri, a uermibus, quod facile se torqueant.' (hyrnea W Hernia aut hirnea sponsa Pappi Scaliger) Comparat Bue mus. Rhen. 35, 394 Nestoris hirneam apud Iuvenalem VI 326.

2 demun (demon H^1) *ω*

KALENDAE MARTIAE

Vócem deducás oportet, út uideantur múlieris
Vérba. — Iube modo ádferatur múnus, uocem réddam ego

Ténuem et tinnulam . . . . . .
'Etiam nunc uocém deducam? 60

Macrobius Sat. VI 4, 13 'deducta uoce .. sed haec ab illo fluxerunt, quod Pomponius in Atellania, quae Kalendae Martiae inscribitur, ait: uocem ... tinnulam et infra [4].' Cf. Munkius p. 49 sq.

1 uideantur mulieris *Bothius* mulieris uideantur *ω* 2 iube ergo *Salisb.* unus *Par.* uocem reddam ego *x* ego uocem reddam *ω* ego uocem dabo *vel* uocem reddibo *olim proposui, ac ne nunc quidem paenitet* ego uocem tibi Reddam t. et t. *Bentleius* tenuem et tinnulam Vocem ego reddam *Munkius* *Valde arrident elegantiores Buecheleri versus* uócem d. o., út uideatur múlieris. ‖ Iúbe modo adferátur munus, réddam ego teneram et tínnulam. *Deinde unius minimum versus lacunam esse censeo* 4 *Interrogandi notam posui*

LAR FAMILIARIS

. . oro te, uáso, per lactés tuas

Priscianus p. 686 P. 'hae lactes partes sunt intestinorum a Graeco *γαλακτίδες* dictae, et seruauerunt apud nos quoque idem genus, cuius singulare haec lactis est ... Pomponius in Lare familiari: oro' e. q. s.

te oro *ω*, *transposui* uaso, *i. e.* uasate *scripsi* baso *ψ* ba=so *Barb.* basso *Sang.* bas$^{o}_{=}$ (e *eras. ut vid.*) *Grut.* base *Reg.* basse *χ* basse *vel* Basse *vulgo* Basse, ⟨quaeso⟩ *Bue*

LENO

Cáseum molle

Charisius p. 60 P. 'caseus masculini generis est ... sed Pomponius neutraliter dixit in Lenone: caseum molle.' Beda de orthogr. GL VII 266 K. 'caseus ... Pomponius neutraliter dixit: caseum molle.'

MACCVS

Cf. Ritschelii Parerg. I 133 sq.

I

Quíd futurum est, sí pol hanc ego díscere artem attenderim?

Nonius 238, 16 'attendere est intendere .... Pomponius Macco: quid' e. q. s.

probe *conieci* hanc ego *Munkius* ego hanc *ω* si pol (*vel* pol si) discere artem ego hanc *x*

II

Cónforisti mé, Diomedes.

Nonius 114, 12 'foria, stercora liquidiora. Pomponius Maccho: c. m. D.'

conforiasti *Salmasius Cf. schol. Iuvenal. III* 38 me, Diomedẽs] *an* med edio medi? *Cf. Titin.* 111

MACCI GEMINI

I

Sero ést: si sexta tíbi placet, ueníbo . . . .

Nonius 508, 23 'uenibo pro ueniam. Pomponius Maccis geminis: sero' e. q. s. (in actis geminis Bamb.)

si sexta, *ut scripsi, Colb.* si sexta si *Ba* sexta si *φ*

II

Iam égo inibi adero: dum égo reuortor, áge, anus, accinge ád molas.

Nonius 469, 28 'accinge pro accingere. Pomponius Macchis geminis: iam' e. q. s. (machis Bamb. inachis Par. P)

inibi *Lipsius* mihi *ω* reuertor *Ba* amus *Ba* accingere *BaH*^{1}*L*, re *adpuncto W* adcingere *P*

III

⟨A⟩ périi! non puéllula est. numquíd ⟨nam⟩ abscondidísti Intér nates?

Nonius 75, 27 'abscondidit pro abscondit. Caecilius Exule [I] Pomponius Maccis geminis: perii' e. q. s. Cf. Aristophanis Thesmoph. 643 sq.

puella *ante Aldinam* puerula *x* nunc quid abscondidisti (abscondisti *P*) *ω* num quid abscondisti *Aldina Senariorum alterum* numquíd, ⟨mea uirgo,⟩ a. i. n. *prop. Bue*

IV

Incépi contuí: conspicio cóleatam cúspidem.

Nonius 470, 31 'intui et contui pro intueri . . . Pomponius Macchis geminis: incoepi' e. q. s. (Machis Bamb.) Vide praeterea inc. fab. I.

incepi *Aldina* incoepi ω contui *om. W*¹

MACCI GEMINI PRIORES?

Non diversam fuisse a fabula superiore ipse versiculus reddit probabile. Cf. Ritschelius Parerg. I 135.

Quín bono animo es? uídeo erepsti prímiter de pánnibus.

Nonius 154, 25 'primiter pro prime, et primitus pro primo. Pomponius accius geminis: quin bono' e. q. s. Idem 488, 30 'pannibus pro pannis. Pomponius Macchis geminis: bono' e. q. s. (Pomponius om. P machis BaHP macchis LW) Idem 506, 24 'es pro esto . . . Pomponius Magis geminis: bono' e. q. s. Charisius p. 188 P. 'primiter: Pomponius in Maccis geminis prioribus: bono animo es, eripis primiter.' (prioribus e pannibus ortum et transpositum esse ingeniosa Buecheleri suspicio est)

quin *om. Nonius p.* 488. 506, *Charisius* bonanimo *P* bona animo *Ba* est *Non. p.* 154 ω uideo *om. Charisius* erepsti *Bue decl. lat.* 66 eripis te *Non. p.* 488 ω eripis *p.* 154 ω, *Charisii cod.* derepis (depis *W*) *Nonii p.* 506 ω erepisti *Vossius* eripuisti *Junius* '*ex vetusto codice*' erepsisti *fuit qui in iambico octon. positum tueretur* primit˜ *Ba p.* 488 panibus $F^1H^2L^2W$ *p.* 154 *Personas distinguit x*

MACCVS MILES

I

nam cibária

Vicém duorum mé comesse cóndecet

Solúm.

Charisius p. 101 P. 'duorum Pomponius in Macco milite: nam' e. q. s.

1 nam si cibaria *ed. pr.* duorum solum me c. c. *cod.*, *transposui* solum, *nisi glossema potius existimandum erit.* duorum solum me esse condecet *Machly*

II

73 Cum cóntubernale púgnaui, quia meám cenam . . .

Charisius p. 99 P. 'contubernale Pomponius in Macco milite: cum c., inquit, pugnaui, quia m. c.'

Septenarius vel iambicus vel anapaesticus contubernale *cod. quod* contubernalei *olim interpretatus eram, ut* annalei *idem Romanus p.* 97 *memorat, disertum autem de vocali testimonium deest utroque loco, nec decerni potest ablativi terminationem utrum longam an brevem haberi voluerit poeta.* contubernale ego *Bothius in senario* q *h. e.* quia *cod.* quod *ed. pr.* qui *coni. Keilius, non male. In exitu versus* cenauit *suppleri potest. Senariorum frusta* cum contubernale pugnaui quia Meám cenauit cenam *parum numerose distribuit Hauptius Herm. II* 216. *Creticos tales* átque cum cóntubernále pugnáui, Quí meam cénam [edendo fidem fregit] *effecit Bue*

MACCVS SEQVESTER

Símile est, quasi cum in caélo fulgit própter lunam lúcifer.

Nonius 506, 8 'fulgit pro fulget . . . Pomponius Maccho sequestre: simile est' e. q. s.

quasi *MO* quas *ω*

MACCVS VIRGO

75 Praéteriens uidít Dossennum in lúdo reuerecúnditer
Nón docentem cóndiscipulum, uérum scalpentém natis.

Nonius 516, 22 'reuerecunditer' ('uerecunditer' BaHL) 'Pomponius Maccho uirgine: praeteriens' e. q. s. (macco plerique secundum Quicheratium Virgine Bothius uirginem *ω*)

1 uidi *Bothius* Dossennum *Bothius* dossensum *Ba* duossensum *φ* 2 cor discipulum *coni. x* uererum *Ba* nates H^1P

MEVIA

Díes hic sextust cúm nihil egi, díe quarte emoriár fame.

Gellius X 24, 5 'diequinte enim et diequinti pro aduerbio copulate dictum est, secunda in eo syllaba correpta . . . .

uenit ecce illius uersus Pomponiani in mentem, qui est ex Atellania, quae Meuia scribitur: dies' e. q. s. (metui ascribitur optimi libri) Macrobius Sat. I 4, 22 'modo diequinti, modo diequinte pro aduerbio . . . ecce uenit illius uersus Pomponiani in mentem, qui est ex Atellania, quae Meuia inscribitur: dies' e. q. s. (Mebia vel Maebia libri)

sextust *Fleckeisenus epist. crit. ad M. Hertzium* 29 sextus *ω* tertius *Scriverius* nil *commendat Fleckeisenus* edi *Pontanus* die septime *Pontanus* emoriar *Scioppius* moriar *ω* *De forma* diequarte *cf. Fleckeisenus l. l.*

MAIALIS

Glossaria excerpsit G. Loewe Prodr. 377.

I

. . . animos Vénus ueget uoluptátibus.

Nonius 183, 1 'ueget pro uegetat uel erigit uel uegetum est. Pomponius Maiali: animos' e. q. s.

II

Míseret me eorum, quí sine frustis uéntrem frustrarúnt suum.

Nonius 473, 17 'frustro pro frustror. Pomponius Maiali: miseret' e. q. s.

Trochaeos commendantem Muellerum prosod. Plaut. 612 *secutus sum, iambos olim exhibueram* meorum W^1 frustris BaL^1W^1 furstis H^1 fustis P fructis C

III

cenam quaéritat: 80

Sí eum nemo uócat, reuortit maéstus ad maenám miser.

Nonius 476, 1 'reuortit.' Cum hoc fr. Meinekius comparat Timoclis versus qui in com. Graec. II p. 456 fr. 11 K. extant; cf. maxime haec: *ὁ γοῦν Κόρυδος ἄκλητος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, Γενόμενος ὀψωνεῖ παρ' αὐτὸν οἴκαδε κ. τ. λ.* Cf. meam Colacis descriptionem p. 39.

2 *Trochaeos iambis praetuli* maenam *mss. Gothofredi* menam *φ*

MARSYA

Arnobius adv. nationes II 6 'unde quaeso est uobis tantum sapientiae traditum — —? quia per casus et tempora declinare uerba scitis et nomina — — quia numerosum et structum compositumque sermonem aut ipsi uos nostis ecferre aut incomptus cum fuerit scire, quia fornicem Lucilianum et Marsyam Pomponi obsignatum memoria continetis — —?' (sequuntur rhetorum et dialecticorum studia inania).

Cf. Munkius p. 87.

MEDICVS

Dolásti uxorem. — Núnc ea propter mé cupis
Concídere? — Etiam rhétorissas?

Nonius 166, 1 'rhetorissat. Pomponius Medico: dolasti' e. q. s.

1 dolasti EF^2H^1 dalasti φ chalasti *coni. inscr. Pomp.* 2021 *coni. Bue* *Distribui personas, ut respondeat noxius* 2 etiam *Bothius, qui alteri personae haec tribuit*

MVNDA

I

Ego íllam non ampléctar? ego non sáuiem?

Nonius 474, 12 'sauies. Pomponius Munda: ego' e. q. s.

amplectare *Ba* sabiem (sabiaem *Ba*) ω suauiem *Junius*

II

Sí calendis ⟨dómi⟩ conuiuant, ídibus cenánt foris.

Nonius 474, 20 'conuiuant pro conuiuantur.'

domi *Duebnerus, om.* ω conuiuant *ed. pr.* conuiuantur ω

NVPTIAE

Farínam insipui cóncussi condépsui.

Nonius 39, 12 'condepsere, commiscere, a Graeco tractum . . . Pomponius Nuptiis: partem' e. q. s.

farinam *scripsi*: *cf. Cato de re r.* 76, *Pauli Festus p.* 105 '*insipere far*' patem L^1 partem φ far patenae *Bergkius* patellae *anon. ap. x* partem insipaui *Junius* insipui partem *Munkius*. *Vel primam versus syllabam vel* huc *ante* insipui *excidisse olim statuebam* concussi *scripsi* conclusi ω, *in quo merito offendit Bergkius* contrusi *Maehly* contusi *Hildebrandus ad Arnob.* V 29 condempsui *W*

PANNVCEATI

Nomen quid sibi velit (cf. Macc. gem. pr.) maxime produnt fr. V et VI. Fr. IV uxor dotata (I) queri videtur, quod misericordia quadam commota indignum pecunia sua beaverit. Panniculos intellegit Dieterich Pulc. 146.

I

séd meus
Fráter maior, póstquam uidit mé ui deiectúm domo,
Núpsit posteriús dotatae uétulae uaricosaé uafrae.

Nonius 143, 27 'nubere ueteres non solum mulieres, sed etiam uiros dicebant, ita ut nunc Itali dicunt.' Apte comparatur Martialis VIII 12.

2 ui deiectum *Mercerus* in deiectum ω, *nisi quod* inde eiectum *Vrbin.* 307: *saltem* inde deiectum *corrigendum erat* illa d. *x* *Vnum versum* séd meus frater m. p. uídit me eiectúm d. *Bue proposuit* 3 uafrae *Junius* afrae ω

II

Sárculum hinc illó profectus íllim rediistí rutrum. 90

Nonius 18, 21 'rutrum dictum est a radendo.' ('ruendo' Mercerus).

profectu's *olim edidi*, *nec nunc repudio* illim H^2, *Gifanius* illum φ redisti ω, *corr. Bothius* *De correpta* u *in* rutrum *Lachmannus in Lucr.* 36

III

Díxi ego illud futúrum: in prima uálua est, uix haerét miser. —
'Euannetur ét mea socius ópera ut fiat fécero.

Nonius 19, 22 'euannetur dictum est uentiletur uel moueatur, a uannu,' ('uentilabitur uel mouebitur, a uanno' Lachmannus ad Lucil. 230) 'in qua legumina uentilantur.'

1 in *om.* H^1 in spica palea est *Lachmannus* infirma ualua est *Bue* in prima uolua est *x* miser *Bothius* misera *ω* sera *Bue* 2 socius *scripsi* ocius *ω* (*tueri videtur Leo Pl. F.* 241) otium *Lachmannus* occlusa *Bue* *An* fias? mea fecero opera ut fiat ocius *x*

IV

Quíd? dedi nebulóni, quem pertísumst ⟨esse⟩ paúperem

Nonius 18, 32 'nebulones et tenebriones dicti sunt, qui mendaciis et astutiis suis nebulam quandam et tenebras obiciant' (obiciebant' x) 'aut quibus ad fugam et furta haec erant accommodata et utilia.'

pertisumst esse *scripsi* pertesunt, *om.* esse, *ω* pertesum *Aldus* pertaesum est *Bothius* pauperem *ψ* pauperum P^1?

V

paenulam ín caput

Indúce, ne te nóscat.

Nonius 537, 7 'paenula est uestis, quam supra tunicam accipimus.'

1 incede *Ba* '*sed* ce *ut vix possit certo legi*' p. | in cáput induce *x*, *fort. melius*

VI

Múlier ubi conspéxit tam mirífice tutulatám truam

Nonius 19, 15 'truam ueteres a terendo, quam nos diminutiue trullam dicimus, appellari uoluerunt.'

conspexit *Bothius* aspexit *ω* iam aspexit *x* truam FH^1 trullam *φ*

VII

Néque interim cacándi causa úmquam incoxauí nate.

Nonius 39, 8 'incoxare, in coxam sidere.'

Trochaei an iambi sint, ambiguum candida HPW cumquam, *quod adlitteratione commendatur, hiatus vitandi causa*

scribi velim (*cf. Muellerus prosod. Plaut.* 356 *sq.*) umquam ω umquam usquam *x* ego umquam *Onions* incoxamui EH^2 L^1PW nates *ms. Fabri* natem *praestaret*

VIII

Núnc roges quid fíat: restis uílis est, uelét gulam.

Nonius 416, 15 'uelare est coperire, unde et reuelare nudare dicitur. Velare rursum ligare.'

roges *scripsi* (*item Quicherat*) rogis ω rogas *Ald.* uilis est *Turnebus* bile est *B* bilest est H^1 biles est φ uilest, ea *coni. Leo Pl. F.* 259 gylam ω: *cf. Caper in CGL* VII 105 *K.*

PAPPVS AGRICOLA

Rus ex urbe inproviso redeuntem Pappum intellegi fr. III probabiliter statuit Munkius p. 34.

I

Néscio quis molám quasi asinus úrget uxorém tuam,
Ita opertis oculís simitu mánducatur ác molit. 100

Nonius 477, 4 'manducatur pro manducat.' (agricolanus e scio H)

1 molam quasi asinus urget *A. Luchs Herm. VI* 269 ellam urget quasi asinus ω quasi molam urget asinus *olim coniecceram, quod si in H'i scriptura* nunc scio *latet, teneri potest* quasi asinus eccillam urget *non sufficere videtur* 2 ita *om.* H^1P simitu (*sed falsa mensura*) *Bothius* simul ω molit *Junius* molet ω *'Velata facie' et 'luminibus obtectis' etiam apud Apuleium metam. IX* 11 *asinus ad molendum circumagitur*

II

. . . . . dómus haec feruit flágiti.

Nonius 498, 4 'genetiuus positus pro ablatiuo uel aduerbium loci . . . Pomponius Pappo agricola: domus' e. q. s. Idem 503, 8 'feruit pro feruet . . . Pomponius Agricola: domus' e. q. s.

fuerit flagitii *P p.* 503 fuerit placiti (plauciti *C*) ω *p.* 498

III

Vólo scire ex te, cúr urbanas rés desubito déseris.

Nonius 517, 28 'desubito ..... Pomponius Pappo agricola: uolo' e. q. s.

deferes *P*

IV

Núnc quando uoluísti facere, fác uoluptatí sies Ibus.

Nonius 486, 19 'ibus pro his minus Latinum putat consuetudo, cum ueterum auctoritate plurimum ualeat . . . Pomponius Papo agricola: nunc' e. q. s.

1 noluisti *BaHL* uoluntati *C* sies Ibus *vel* sis ibus *Lachmannus in Lucr.* 262

PAPPVS PRAETERITVS

Populís uoluntas haéc enim et uulgó datast:
Refrágant primo, súffragabunt póst, scio.

Nonius 468, 7 'suffragantur.' ('suffragant pro suffragantur' recte Junius) 'Pomponius Mappo praeterito: populis' e. q. s. 'Sisenna . . . suffragauerunt.' (Pappo Bentinus Macco Rothius) Cf. Nov. Papp. praet.

1 uoluptas *Junius* enim *scripsi* est ω datast *scripsi* datas ω 2 refragant primo, subfragabunt post scio *Rothius* refragabant per suffragabunt post scio *Ba* refragabunt pro subfragabunt post scio (*nisi quod* post scio *om. C*) φ: *quae vulgo pro corrupto et manco lemmate habebantur.*

PARCI

Nón erat qui córpus tremulum fámula tutarét toga.

Nonius 476, 10 'tutant . . . Pomponius Partis: non' e. q. s. (Parcis Bothius Patruo Bentinus)

qui *scripsi* quid ω quod *Aldina*

PATRVVS

Mírum facies, fátue, si stud nímium mirabís diu.

Nonius 474, 25 'mirabis. Pomponius Patruo: mirum' e. q. s. (Pappo Junius)

facies fatue, mirum *x* si stud nimium *Lachmannus in Lucr.* 197 sistudium *ω* si istud studium *Vossius*. *An* si stud mirum?

PHILOSOPHIA

'Ergo, mi Dossénne, cum istaec mémore meministi, índica,
Quí illud aurum abstúlerit. — Non didici áriolari 110 grátiis.

Nonius 514, 23 'memore pro memoriter. Pomponius Philosophia: ergo' e. q. s. (phophia ms. Junii Philosopha Bothius Philosopho Gebhardus Philosophis Duentzerus) Priscianus p. 1014 P. 'Pomponius de philosophia: cum istaec memore meminit, pro memoriter.' Et nomen fabulae et versus commentatus est Mercerus.

1 mi Dorsenne *Mercerus* ni dossedne *ω* mihi Dossennum *Ed. Becker* (*cf. coroll.* LXXXI) istaec *Ba C Nonii et Prisc. ψ* istae *Bamb. Prisc.* istahaec *Non. φ* memorero *Ba Nonii* meminit *Prisciani ω* 2 quid *W* illum *P* ariolari H^2W^2 aiolari W^1 hariolari *φ* gratiis *Mercerus* gratis *ω*

PICTORES*

Cf. *Ζωγράφοι* Anaxandridis, *Ζωγράφος* Antiphanis Diphili al. Sed dubium est, an non forte Piscatores potius fuerint, praesertim cum ipsa codicum scriptura fr. II. VI et VII (Pistoribus) eo ducere videatur. Certe horum duorum exemplorum sedes ambigua est. Pistores commendat Woelfflinus mus. Rhen. 43, 309.

I

Páppus hicin médicus habitat, sénica non sescúnciae?

Nonius 17, 20 'senica significat senex.'

hicin medicus *scripsi* (hic mendicus *olim*) hic in medio *EFHLP* hic medio *W* hic in aedi *Scaliger* senica *W* seneca *φ* sescunciae *Turnebus* sescuntiae $F^1H^1L^1$ sescuntia *φ*

II

Mágnus manducó camellus . . . canthérius

Nonius 17, 15 'manducones, qui manduci dicti sunt, et mandones, edaces.' (pistoribus W^1)

manducus ω *contra lemma* camellus *libri Turnebi* camillus φ camelus *Mercerus* *Inseri e. c.* calcitro *potest* canterius ω *Alii senarium tenuerunt, e. c.* magnús camelus manducus c. *Munkius* m. manducus, casmillus c. *Quicherat* m. manduco's, c. c. *x*

III

'Ipsus cum uno séruo senex intéstato proficíscitur.

Nonius 323, 27 'intestatus est, qui sine testamento perit. Intestatus est rursum, cuius uerbis fides non habetur.'

Iambi haud facile cuiquam praeter Muellerum prosod. Plaut. 143 *placebunt.* ipsius BGH^1P seneca *x* intestato *om. B*

IV

'Asside, si quá uentura est ália strena strénuae.

Nonius 17, 1 'strena dicta est a strenuitate.'

aliqua *conieci* strenuae *Passeratius* strenae ω strenue *Bentinus*

V

115 Quae túleram mecum mília decém uictoriáta,
In Graéca mercede ílico curáui ut occupárem.

Nonius 356, 7 'occupare, collocare.'

1 uictoriatum *Junius* 2 mercede ω, *suasore Bue restitui* merced *Bergkius symbol. I* 66 (*idem* merce id *probari posse arbitratus*) occuparet L^1

VI

Núммos certos dícas. — Dico quínquaginta mília.

Nonius 280, 18 'dicere etiam promittere. Pomponius in Pistoribus: nummos' e. q. s. (Pictoribus Mercerus Pistore : ibus *x*)

VII

Mírum ni haec Marsa ést, in colubras cállet canti-
únculam.

Nonius 482, 7 'sic et callet illam rem pro illa re. Pomponius Pictoribus: mirum' e. q. s. (Pistoribus W^1)

haec . . . *H* colubres *Ba* cantiunculam *Passeratius* canticulam *BaHLP* canticulum *W*

PISCATORES

I

Quíd habes in surpículis, calue? — 'Omne piscatí genus.

Nonius 488, 15 'piscati pro piscatus. Pomponius Piscatoribus: quid' e. q. s.

syrpiculis *ω* em (*vel* habeo) omne *Muellerus prosod. Plaut.* 592

II

Nescío quid: non est hóc merum, quod hic plórat 120

Nonius 344, 13 'merum, sincerum. Pomponius Piscatoribus: nescio' e. q. s.

Septenarium iambicum discripsi, qui transpositis hic quod *etiam leniri possit: nam haec quoque notatio* quod híc plorat . . . *durior est. Trochaeos tales*: néscio quid, sed non est hoc merum hic quod plorat . . . *olim feceram. Non placent sic discerpta*: merum, Quod hic plórat nescío quid] *cf. A. Luchs Herm. VI* 269. 271 *sq.* hic *del. x* parat *in senario Bue*

III

Quid hoc ést tumulti?

Nonius 484, 2 'tumulti pro tumultus . . . Pomponius Piscatoribus: quid' e. q. s. (Piscatoris W)

quid *C*, *Aldina* quod *φ* est hoc W^1

PISTOR

I

Décipit uicínos: quod moléndum conduxít, comest.

Nonius 81, 21 'comest pro comedit ... Pomponius Pistore: decipit' e. q. s.

conduxi *P*

II

Nám plus quaesti fácerem, quam quadrínas si haberém molas.

Nonius 483, 25 'quaesti uel quaestuis dictum pro quaestus .. Pomponius Pistore: nam' e. q. s.

rinas, *suprascr.* quadri, *L* quadrina *Ba C* malos *H W*

III

⟨Flét⟩, fit desubito hílarus; tristis sáltat; ridens ríngitur.

Nonius 517, 29 'desubito .... Pomponius Pappo agricola [III] idem Pistore: fit' e. q. s.

flet (*quo* fit *mutari voluerat Junius*) *suppl. Bue; primam versus syllabam deesse ipse olim statueram Reliqua commode distinxit Bue* fit desubito tristis, hilarus saltat, ridens ringitur *Bergkius* fit d. idem hilarus tristis *e. q. s. x*

IV

125 . . nisi nunc áliquis subito óbuiam occurrít mihi,
Qui óquiniscat, quó conpingam términum in tutúm locum

Nonius 146, 24 'oquiniscere est proprie inclinari. Pomponius Prostibulo [I] idem Pistore: nisi' e. q. s.

1 pereo *praemittas: alii medium versum mutilum esse statuerunt. Muellerus prosod. Plaut.* 592 *hiatum in caesura* desubito *scribendo tolli vult. Medium versum, si mutilus sit, expleri inserto* properans *post* subito *monui in proecdosi.*
2 qua *Vrbin.* 307 in tutum in totum locum *E F H*^{1} *L*^{1}

PLACENTA

rústici

Edúnt libenter trístis atros íntubos.

Nonius 209, 4 'intiba generis neutri ... masculini Lucilius satirarum lib. V: intibu' praeterea pedibus prae-

tonsus equinis. Idem XXX: pulmentaria, ut intubus ... Pomponius in Placenta: rustici' e. q. s.

2 libenter pedibus tristis ω: *delevi* pedibus *dittographia ex Lucilii exemplo inlatum* l. pedibus tritos *Munkius in septenario troch.* (*cf. coroll.* LXXXI) adros F^1L acres *Aldina* intibos EF^sHW intribos F^1L

PORCETRA

Gellius XVIII 6 'ex eo libro' (Aelii Melissi de loquendi proprietate) 'uerba haec sunt: matrona est, quae semel peperit; quae saepius, mater familias: sicuti sus, quae semel peperit, porcetra; quae saepius, scrofa ... de porcetra habet sane auctorem Pomponium in Atellania, quae hoc eodem uocabulo inscripta est.' PORCETRAM, PORCARIAM, PORCVM unam eandemque fabulam habeo. De Porcaria cf. Ritschelius Parerg. I 141.

I

Sciúnt hoc omnes, quántum est qui cossím cacant.

Nonius 40, 29 'cossim dictum, quasi coxim. Pomponius Porcaria: hoc' e. q. s.

sciunt hoc *Guietus* hoc sciunt ω. *An* hoc scibunt?

II

Décedo cacátum: ⟨num qu⟩ae praéstu⟨st hic⟩ ueprécula? 130

Nonius 231, 13 'uepres ... feminini Pomponius Porto per hypocorisma: decedo' e. q. s. (Portitore Junius Porco Bothius)

decedo cacatum *om.* F^1L uepra est ueprecula ω, *explevi duce Bue, qui* ⟨num quae est hic⟩ praestu u. *proposuit conl. CGL* VII 157, 22 *K. et Lucr.* II 1068 a uepre est u. *ut grammatici nescio cuius adnotationem seclusit x* uipera est in ueprecula *Junius* (eccam in ista u. est u. *edideram*) uide prope est ueprecula *Scaligerum secutus Munkius*

PRAECO POSTERIOR

Cf. Ritschelius Parerg. I 134.

I

Séd me exercet sénica nequam, néque illo quid faciám scio.

Nonius 17, 21 'senica significat senex. Pomponius Pictoribus [I] idem Praecone posteriore: sed' e. q. s.

sed me sed exercet *W*, *in quibus videri potest* sed med *latere*

II

Vís facere ut nouérca uetulum dérepente déserat?

Nonius 518, 16 'derepente . . . Pomponius Praecone posteriore: uis' e. q. s.

III

'Ad Veneris proféctust mane uétulus, uotum ut sólueret. 'Ibi nunc operatúr.

Nonius 523, 10 'operari est deos religiose et cum summa ueneratione sacrificiis litare, uel conuiuari. Pomponius Praecone posteriore: ad' e. q. s. (posterior Bamb.)

1 profectu'st *Munkius* profectus est *Ba* profectum est *P* profectu est φ est profectus *numeris lenioribus iambicis olim edidi* 2 operatur *conieci ut Quicheratius* operatus est ω operatu'st *Munkius*

IV

135 cálue, adportas núntium
Nóbis disparém diuisum: huíc seni senium ét metum

Nonius 2, 27 'senium est taedium et odium dictum a senectute ..... Pomponius Praecone posteriore: calue' e. q. s.

2 diuersum *Quicheratius* *Hiatum facile est inserto* nam *tollere suppleto scil.* adfers *verbo*

V

'At te di omnes cúm consilio, cálue, mactassínt malo!

Nonius 342, 11 'mactare malo adficere significat . . . Pomponius Praecone posteriore: at' e. q. s.

VI

Sí sciam quid uelís, quasi serui cómici conmíctilis

Nonius 83, 2 'conmictilis. Pomponius Praecone posteriore: si' e. q. s.

sciscam *Quicheratius* uis *Bothius*

VII

Tergum uarium . . . . . linguám uafram

Nonius 19, 31 'uafrum est callidum et quasi ualde Afrum et urbanum.'

tergum uarium, linguam uafram *continuavit Nonius mediis ut puto omissis, nisi forte in sonorum similitudine quadam ludens poeta* uaferam *distraxit.* linguamque uafram *anapaestis Bergkius* l. autem uafram *x*

VIII

'Age modo : stic gárri. particulónes producám tibi.

Nonius 20, 5 'particulones dicti sunt coheredes, quod partes patrimonii sumant.'

garro H^1: *an* gerro? sta, Cai *Palmerius* particulones produc antibus uel producam tibi (*sic*) *Vrbin.* 307 particulones produc antibus φ produc particulones antibus *x*

IX

Quót laetitias ínsperatas módo mi inrepsere ín sinum!

Nonius 500, 26 'accusatiuus pro nominatiuo.'

quot *Junius* quod ω inspiratas *Ba* mihi ω quot laetitias insperatas modo mi inrupere in sinum, *omisso quod praecesserit subiecto, Ritschelius opusc.* IV 140; *nominativum pluralem Oscorum more positum censebant Bergkius in ephem. suis* 1851 *p.* 17 (*cf. symbol. I* 100 *sq.*) *et Huschkius monum. Osc. et Sabell. p.* 312; *nec ipse Ritschelius nov. excurs. Plaut. I* 117 *aspernatus est vetustas formas. Dialectum reddidisse poetam Atellanium opinatur Lindsay in gramm. lat.* 398, *quocum consentio. A transitivo verbo* inrepsere *accusativos pendere censuit Bue decl. lat.* 17, *idemque suspicatur Pottius in ephem. compar. ling. dicatis I* 321; *pro soloecismo habebat Bernhardy hist. litt. Rom. adn.* 334 *p.* 434

X

Ego dédita opera té, pater, solúm foras
Sedúxi, ut ne quis ésset testis tértius
Praetér nos, tibi cum túnderem labeás lubens.

Nonius 210, 24 'labeae rursum feminini ... Nouius Macco exule ... idem Praecone posteriore: ego' e. q. s. Errasse Nonium in referendo poetae nomine statuit Ritschelius Parerg. I 134, excidisse alia Pomponii exempla (ut v. 156. 158) coniecit x.

1 ego *Junius* ergo ω 2 testis: *obscenum subesse sensum suspicatur Bue mus. Rhen.* 18, 388. *Praeteriit hunc locum Skutschius de voce* testis *disputans in Bezzenbergeri Symb. ad linguas indogerm.* 23, 100 *sqq.* 3 tunderem L^1, *Junius* tonderem φ

PRAEFECTVS MORVM

I

ut sí quis est
Amíci amicus, gaúdet si cui quíd boni
Euénit, cuii amícus est germánitus.

Nonius 118, 14 'germanitus, fideliter, dictum a germanitate.'

2 amici (*vel ut solitum* amico) amicus *scripsi* amicus amici ω, *tuetur Leo Pl. F.* 235 amico amicus *Junius* amicus animo *Bue* si cui quid *Duebnerus* sicut quid *Ba M* sicui qui F^2H^1 sicut qui φ ut si qui est ... boni *septenarium olim dederam; possit etiam iambicus octonarius* ut sí quis est *e. q. s. fuisse* 3 *Post* éuenit *olim trium syllabarum lacunam statueram* cuii *scripsi ut Caecil.* 261 cui ω cuius *ed. a.* 1476 *An* sit? *Varia ausus est Leo p.* 115 *et* 235

II

.. pater adést. — Negato esse híc me. ego operibó caput.

Nonius 507, 31 'operibo pro operiam.'

adest *C*, *Bentinus* atest φ *Senarium* pater ádest *e. q. s. metitur Muellerus prosod. Plaut.* 86. *Septenarium licet* eccum *praemittendo explere.* páter adest. — ⟨At tú⟩ negato *Bue* páter adest. — Adest? negato *x*, *non male*

PROSTIBVLVM

I

Vt núllum ciuem pédicaui pér dolum,
Nisi ípsus orans últro qui oquinísceret.

Nonius 146, 22 'oquiniscere est proprie inclinari.'

1 at *Bothius* pedicaui ω: *cf. Bue mus. Rhen.* 18, 386
2 ipsius *W* ultroque EF^1H^1

II

Sí ualebit, púls in buccam bétet: sic dixín schema? 150

Nonius 224, 33 'schema feminino genere dici ueterum usurpat auctoritas . . . Pomponius Prostibulo: si' e. q. s.

ualebit plus ω ualebit puls, *Palmerius* betet *idem* uetet ω uertet *Fruterius* sic dixin? *scripsi* si dicin ω sic dicin' (*vel* dicam) *Bothius* siticinis *Onions* si u. pulsu, buccam pultet fidicinis s. *Bue* (*cf. ann. philoll.* 1872 *p.* 566 *et coroll.* LXXXI)

III

'Ego quod comedim quaéro, his quaerunt quód cacent:
contráriumst.

Nonius 84, 1 'comedim pro comedam .... Pomponius Prostibulo: ego' e. q. s.

ego quod comedim quaero *scripsi* ego quaero quod edim ω, *quibus servatis olim initio v.* nam *suppleri volebam, sed lemma* comedim *recte videtur restituisse Munkius, quamquam defendi posse librorum memoriam coroll.* LXXXI *sq. demonstravi* his (*i. e.* hi) *scripsi* (*cf. v.* 141) has ω hi si *Bue* heisce *x* quod *edd.*: *cf. Nov.* 6 quos ω contrarium est *Munkius* contrarius est ω

IV

'Ego rumorem párui facio, dúm sit rumen qui ímpleam.

Nonius 18, 15 'rumen dicitur locus in uentre, quo cibus sumitur et unde redditur; unde et ruminare dicitur.'

V

Cóntinuo ad te cénturiatim cúrrent qui paném petent.

Nonius 18, 12 'centuriatim dictum est abundanter et copiose: a centuriis, quae suffragium in comitiis ferebant.'

petunt *Vrbin.* 307

VI

quaé peditibus núbere
Póterant, equites spérant spurcae.

Nonius 394, 15 'spurcum significat obscenum et impurum et lutulentum . . . Pomponius Prostibulo: quae' e. q. s.

1 peditibus *ms. Casauboni* pedibus φ 2 non poterant (*vel* numquam nubere | póterant) x

VII

Quis híc est? quam obrem hic próstat? rictum et lábeas cum consídero —

Nonius 456, 1 'rictum ferarum dici uolunt, cum Titinius auctor sit etiam hominis dici debere . . . item Pomponius Prostibulo: quis' e. q. s.

quís hic est *alii praeferant* hic *alterum suprascr. L*

VIII

Iámne abierunt? iám non tundunt? iámne ego in tùtó satis?
Núnqui hic restitát, qui nondum lábeas lirarít mihi?

Nonius 18, 1 'delirare est de recto decedere: lera' (lira BLMP) 'est autem fossa recta, quae contra agros tuendos ducitur, et in quam uligo terrae decurrit. Pomponius Prostibulo: iamne . . . . mihi? id est, confoderit.'

1 ego FH^1L ego sum EH^2PW *Vrbin.* 307 2 nunquis ω restitat *scripsi* resistit ω restat *Bothius* lerarit W^2

PYTHO GORGONIVS

Titulum iam Scaliger sat probabiliter explicavit: cf. Munkius p. 41.

'O hominem beátum, quo illae péruenibunt díuitiae!

Nonius 508, 4 'peruenibunt. Pomponius Pintone Gorgonio: hominem' e. q. s. (Pythone Scaliger Gorgone x Pythogorgo coni. Hertzius)

o *initio septen. troch. iam Bentleius, om.* ω quod *W, notabile* illae *edd.* ille ω diuitiae *in creticum contrahendum*

QVINQVATRVS

Vénit nos rogátum, quando nóstrae essent Seplásiae 160

Nonius 226, 18 'Seplasia feminini . . . Pomponius Quinquatribus: uenit, inquit, rogatum' e. q. s.

uenit nos rogatum *Bothius* uenit inquit rogatum nos ω sint *Bothius* seplasiae *E* seplesiae φ 'uenit' inquit, 'rogat nos quanto n. e. s.' (*h. e. merces unguentariae*) *Bue* uenit, inquit, nos r. *x* uénit, inquit, rogatum [nos] *Onions Vnguenta nimirum rogavit eos* (*vel eas*) *quorum totas Seplasias esse per iocum fingit; ac latere in illo* inquit *ipsum* unguenta *olim suspicatus sum, quamvis versus effici vix possit nisi transpositis audacius verbis*

RVSTICVS

Quid núnc uis fieri? — Vérrem sume dápsile ac dilúcide

Nonius 513, 26 'dapsile.'

hunc *BaC* huc *HLPW* uerre *Madvicus* sumen *Bue* *cf. Hor. sat.* II 7, 106

SARCVLARIA

Cf. Caecili Rastraria.

Altér amat potat pródigit, patrém suppilat sémper.

Nonius 13, 1 'suppilare est inuolare uel rapere, a pilorum raptu, unde et furtum passi compilati dicuntur . . . Pomponius Sarcularia: alter' e. q. s.

alter amat potat *Gulielmius* alteram adportat (apportat FH^1L^2) ω

SATVRA

I

Cuiusuís leporis Líber diademám dedit.

Priscianus p. 679 P. 'Pomponius in Satura: cuiusuis . . . dedit, pro diadema.' (Pompinius Reg. Pompinius Halb. Erl. a)

II

Blánda fallax superba ínpotens
165 Discórdis

Priscianus p. 726 P. 'discors discordis ... antiquissimi tamen solebant genetiuo similem proferre in his nominatiuum. Caecilius ... Pomponius in Satura: blanda' e. q. s.

1 *Creticos cum baccheis vel iambis constitui Septenarium* blánda fallax ínpotens supérba discordís mala *Bue commendat*

III

Non frústilatim néc minutatím dari

Nonius 112, 9 'frustatim et frustilatim, per frusta, ut minutatim. Pomponius Verre aegroto [I] Saturarum: non' e. q. s. (Lucilius Saturarum Junius Ennius Sat. Planckius Pomponio ascripsi. idem in antecedenti prandium (v. 177) haustum videri monui in coroll. LXXXII.

In saturarum *scriptura tituli vide an praeter* satura *lateat textus vocabulum, e. c.* cibum, *quod in antecedentis senarii fine positum fuisse potest* minutim EH^2L^1PW

SPONSA PAPPI

Pól magis curabo, úbi cognorint, ómnes una adséntiant.

Nonius 275, 24 'cognoscere est audire, aestimare ... Pomponius Pansa Pappi: pol' e. q. s. Idem 469, 20 'adsensit est et passiuum' ('pro adsensus est, et actiuum positum pro passiuo' x) ... Pomponius Sponsa Pappi: pol' e. q. s. (pansa pappipole Gen. p. 275 Papi W p. 469)

magi *C p.* 469, *bene* e magis *ω p.* 275 curabo *om. ω p.* 469 ut ubi *Duebnerus, Lachmannus in Lucr.* 362, *qui* ut *omitti posse exemplis satis probavit. In iamb. octon. hiatum etiam* cubi *tollat adlitteratione acceptum* cognorit *ω p.* 469 *nisi quod* cognoris *P* omnis *ω p.* 275

SYNEPHEBI

167[1] incolume illo

Charisius p. 108 P. 'incolume Cicero ... quo stante et incolume. Pomponius quoque in Synephebis: incolume illo.' Cf. Ritschelius Parerg. I 133.

SYRI

Vel servorum genus vilissimum vel scopas intellegi posse monuit Munkius collato Nonio p. 46, 4: 'syrus a Graeco magis tractum est ἀπὸ τοῦ σύρειν. has nos scopas, rustici eo nomine syrus' (sc. σύρους) 'uocant. Varro Marcipore' fr. 271 B. Syros duos expilaturos triclinium introduxit Petronius sat. 22.

I

⟨'Is⟩ quidem apud forúm praesente téstibus mihi
uéndidit.

Nonius 154, 16 'praesente, coram uel praesentibus. Pomponius Syris: quidem' e. q. s.

is *Bue, om. ω, haustum titulo* quidam *Junius* apúd forum *semel in Plauti Epid.* 422, *sed cf. Leo Pl. F.* 227

II

Lápatium nullum útebatur, lárdum lurchabát lubens.

Nonius 11, 3 'lurcones (lurchones Ba^2) dicti sunt a lurchando: lurchare est cum auiditate cibum sumere ... Pomponius Syris: lapatium' e. q. s. Omissus hic locus in Bamb.

nullus *Fruterius* ute *P* lurchabar H^1

VACCA vel MARSVPPIVM

Cf. Ritschelius Parerg. I 156. 168.

. . simul intró ueni, accessi ád patrem, prendí manum:
'In terram, ut cubábat, nudam ád eum ut conquexi,
ínterim
Múlieres conspíciunt.

Priscianus p. 885 P. 'teste Capro conquinisco conquexi. est autem conquinisco caput inclino. Pomponius in Vacca uel Marsuppio ait: simul' e. q. s. (baccha Bamb., quod non repudiavit Hertzius. bacca Lips. 1)

1 *sqq. numeros perspexit Scaliger* 1 simul in utroquo ueni *Sang.* *Vide num integri versus tale fere fuerit initium*: símul intro quom uéni, ibi accessi *e. q. s.* *An* manu? 2 terra *Carolir.* nuda *Bamb. Halb. Sang. Grut. Carolir.* *Hiatus*

medela varia et dubia est: ad éum ubi *vel* me *ante* interim *inserendum proposuit Muellerus prosod. Plaut.* 592; *ipse* dum *post* nudam *inseri atque* ut *deleri suasi*

VERNIONES

Vernniones a verna appellati, ut vernulae (cf. coroll. LXXXII) legiturque Vernio nomen et alibi et in CIL II n. 2361. Conieceram Vespillones, Hertzius Herniones.

I

a perîbo, non possúm pati:
Pórcus est, quem amáre coepi, pínguis, non pulchér puer.

Nonius 506, 30 'aperibo pro aperiam. Pomponius Vernionibus: aperibo' e. q. s. (Vermionibus Ba H^1 Par. m. pr. hermionibus corr. idem) Fallitur grammaticus.

1 a peribo *Fleckeisenus annall. philoll.* 1861 *p.* 142 aperibo *Nonius* possum ciuem pati *ed.* 1476 2 poreus *Scaliger* orcus ψ, *quod olim probabam.* or sus *P* ortus *C* hortus *Munkius*

II

Séd qui utrosque errór uos agitat, éxpedibo . . .

Nonius 505, 21 'expedibo pro expediam . . . Pomponius Vernionibus: sed' e. q. s. Cf. Ed. Becker stud. I 312.

se H^2W utrosque *vir doctus in margine Junii* utroque ω, *'in utramque partem' interpr. Bue* atque eloquar *habes in fine Enniani v. trag.* 135 *qui statim sequitur*

VERRES AEGROTVS

I

Vérum illi ualént, qui ⟨ui⟩ luctántur cum leónibus:
Eís tete obiectés frustatim pásserinum prándium?

Nonius 112, 4 'frustatim et frustilatim, per frusta, ut minutatim. Pomponius Verre aegroto: uerum' e. q. s. Cf. coroll. LXXXII. Passerinum prandium tangit Bue mus. Rhen. 35, 394.

1 uadent *F* ualeant *x* *An* ualentne? ui *inserui* nunc *mavult Bue* 2 eis tete *scripsi* ei te F^2H^1 et te φ eis ted *Bothius* obiectas F^1 frustulatim *Onions*

II

Iám istam caluam cónminuissem cólafis testatím tibi.

Nonius 178, 25 'testatim.'

caluam EF^3H^1, *om.* φ colafis conminuissem ω, *quae transposui*

VERRES SALVOS

VERRES SALVOS titulum restitui.

nolo párciter. —

Támquam frater míhi sis, medium abdómen tecum 180
díuidam.

Nonius 515, 5 'parciter pro parce. Pomponius Verres albeolo parciter' e. q. s. uarres alueolo L^1 uerre (uere BaC) salbeolo ψ salue! te uolo x saluo : nolo correxi.

2 abdomen tecum *Bothius* abdomericum *Ba* abdomen (abdomei *C* abdomum *P*) cum φ

Etiam ATREVM non tragico (p. 267), sed Atellanarum poetae adscribi vult A. Dieterich Pulcinella p. 103.

EX INCERTIS FABVLIS

I

. . poema plácuit populatim ómnibus.

Nonius 150, 19 'populatim, per populos. Pomponius magnius poema p. p. o.' (magus Vrbin. 307 Maccis geminis Junius Macco: cuius Maehly Maccis: cuius Bue An Maccus poema in textu?)

magnus poeta *ante Junium* cuius poema *Maehly* huius p. *x* Maccis poeta (*i. e. Plautus*) *Bergkius*

III

. . quo pacto cáream tam pulchrá penu? 183

Cledonius CGL V 40 K. 'haec penus. Pomponius: quo pacto' e. q. s. Charisius p. 113 P. 'p[enu Pomponius] .....

e careo tam pulchra penu.' Supplementa Keilii sunt. Cf. Dotalis.

careo *Charisii cod.* peno *Cledonii cod.*

V

negas

186 Núptam quaquam

Charisius p. 192 P. 'quaquam Sallustius: tametsi haud quaquam par gloria sequitur . . . Pomponius quoque in * negas nuptam quaquam.' (Conieceram in ergastulo: nuptam aut vero: in . . . negas n. q. hoc praetulit Keilius.)

quamquā *cod.*

VI

187/8 Cum ínterim neque mális molui néque palatis pínsui.

Diomedes p. 370 P. 'pinso . . . pinsui, ut est apud Pomponium: cum' e. q. s. Priscianus p. 902 P. 'pinso pinsui facit praeteritum, quod Probus usu Pomponii comprobat: neque malis' e. q. s.

Septenarium senariis cum i. Neque *praetuli* molis *ω, nisi quod* moles *Grut. Sang. Carolir. m. pr. Prisciani* moliui *Diomedis Pariss. A B Monac.* palatis *Diomedis codd.*, *ψ Prisciani* palatis, atis *in ras.* 6 *litterarum*, *Prisc. Reg.* palmis *edd. Diomedis* pilatim *Bothius* pistillis *Munkius*

VII

ínterim

190 Dúm contemplor órcam . . . taxillos pérdidi.

Priscianus p. 615 P. 'talus taxillus. Pomponius: interim' e. q. s. thes. in Mai auct. cl. VIII 584 'taxillus . . Pompinius: dum' e. q. s.

2 orcam] pugnam *thesaur.*, *corruptum ni f. ex glossemate* pyrgum dum orcam contemplor tax! taxillos p. *Bothius. Ego lacunam quam notavi his expleverim*: illorum, meos ínterim dum contemplo o. cum taxillis p. *Bue Cf. coroll.* LXXXII *sq.*

VIII

Nísi nos pauci rétineamus glóriam antiquam 'Atticam.

Cicero ad fam. VII 31 'uides enim exaruisse iam ueterem

urbanitatem, ut Pomponius noster suo iure possit dicere: nisi' e. q. s.

IX?

Quídam adeo in latebrás fugerunt, út putent in túrbido
'Esse quidquid ést in luce.

Seneca epist. 3, 6 'itaque hoc quod apud Pomponium legi, animo mandabitur: quidam' e. q. s.

1 fugerunt *Bern.* effungerunt *Erl.* transfugiunt *Vatic.* $\alpha\gamma$ *Palat. Alex. Ottob.* refugerunt *boni omnes* refugere *Haasius* turpi loco *Erl.* 2 in luce est ω, *transposui cum Haasio* *Non Atellanici poetae dictum, sed ex philosophi velut Pomponi Secundi ad Thraseam libro depromptam sententiam prosaicam esse nunc* (*cf.* coroll. LXXXIII) *sibi persuasit Bue*

XI

dicteria

Macrobius Sat. II 1, 14 'Nouius uero Pomponiusque iocos non raro dicteria nominant.' (neuius Bamb.)

XII

murcidus 195

Augustinus de civ. dei IV 16 'deam Murciam, quae praeter modum non moueret ac faceret hominem, ut ait Pomponius, murcidum, id est nimis desidiosum et inactuosum.'

NOVIVS

AGRICOLA

Neque *Ἀγροικος* vel *Ἀγροικοι* neque *Γεωργοί* Graecorum huc pertinent.

I

Edepól, paternam quí comest pecúniam

Nonius 81, 24 'comest pro comedit . . . Nouius Fullonibus feriatis [I] idem Agricola: edepol' e. q. s.

II

Quíd ita? quia enim répuerascis, fúgitas personás, pater.

Nonius 165, 25 'repuerascere, in puerum redire.'

quid *Vrbin.* 308, *Aldus* quod ω *Post* ita *fortasse alter respondit* fugitas F^1 fugit has φ personis F^1

III

3/4 Licétne, leno, dúo uerbis? — Etiám? primo et postrémo

Nonius 500, 28 'nominatiuus pro datiuo. Nonius Agricola: lecnete ... postremo idem Plautus' e. q. s. idem fortasse alteri Novii exemplo quod interciderit a grammatico praemissum esse conieci coroll. LXXXIII.

licetne, leno *scripsi* lectene H^1 lecnete φ, *nisi quod* lenete *ms. Fabri* licetne *Bothius* leno te *Munkius* duobus uerbis *Bothius* duo uerba *scripseram*: *ceterum cf. coroll.* LXXXIII etiam *utrum interroget an adnuat dubium* et postremo *om. Ba* idem, *si Novii est*, idem ero (*scil. surdus*) *fort. supplendum.* fidem *cum Bothio olim scripsi* quidem *Kochius* léno, te duo uerbis. — Etiam? — Primo et postremo: fidem *Buemus. Rhen.* 29, 195

ANDROMACHA

4ª Quod tú, mi gnate, quaéso ut in pectús tuum

4ᵇ Demíttas tamquam in físcinam uindémitor.

Servius Dan. in Verg. ge. I 266 'fiscina genus est uasis ....' Naevius Commelinus

2 in fiscinam uindemitor *Bothius* uindemiator in fiscinam *Servius*

ASINVS*

5 'Age nunc, quando rhétoricasti ⟨sátis⟩, responde quód rogo.

Nonius 476, 3 'rhetoricasti' (om. ω, add. Junius) 'Nouius Asinio: age' e. q. s. (Nouius ... quando om. Harl. asimio Par. P Asino Junius)

satis *addidi*, *om.* ω rogo *scripsi* te rogo ω respondeto quod rogo *Bothius*

BVCCVLVS

Quód editis, nihil ést: si uultis quód cacetis, cópia est.

Nonius 507, 5 'edim pro edam ... Nouius Bucculo: quod' e. q. s. (neuius Vrbin. 307 bacculo W bucculo BaH²L buccolo H¹ buculo P Buculo sive Bucula Duentzerus Bucculum interpreteris Bucconem parvum. In proecdosi Bubulcus titulum posui; praeterea varia conieci: in coroll. LXXXIII Baucalo)

editis *Bentinus* edisti ω si *om. Ba*

BVBVLCVS CERDO

Cum ád lupam nostrám tam multi crébro conmetánt lupi

Nonius 89, 30 'conmetare, conmeare. Nouius Bubulco Cerdone: cum' e. q. s.

lopam *EH²L¹PW*

DAPATICI?

I

prímum quod dicébo,
Recté, secundum quód dicebo, est mélius . . . .

Nonius 507, 1 'dicebo pro dicam. Nouius Depaticis: primum' e. q. s. (Pathicis Bentinus Hepaticis vel Depactis Bothius)

1 quo *BaL¹* 2 quo *Ba* est *Gerlachius* et *W* eo φ

II

Tíbi, cum uiuebó, fidelis éro 10

Nonius 509, 2 'uiuebo' (sic H² uidebo φ) 'Nouius Dapaticis: tibi' e. q. s.

dum *malim* uiuebo *H²*, *Lipsius* uidero (uideis *teste Onions*) *Ba* uidebo φ fidebo *Bentinus*

DECVMA

DECVMA an DECVMAE? Decuma unice probat Bergkius annall. philoll. 1870 p. 844, sed vide Naevii Col. I.

I

Si ignótis inpertíbis, fient fácilius.

Nonius 37, 23 'inpertire est participare et partem dare ... Nouius Decuma: si' e. q. s.

impertibis *Mercerus* inpertibus *ω* fient *scripsi* flent *ω*, *nisi quod* flen *P* flant F^1 flebit *Scaliger* flebunt *Quicheratius*

II

Me nón uocabit; ób eam rem hanc fecí falam.

Nonius 109, 19 'fallam pro fallaciam. Nouius Decumis: me' e. q. s. (falaricam x Decuma : is Onions) Ineptit Nonius; cf. Leo Herm. 18, 569.

uocabis P^1 uocauit *Junius* falam *Bothius* fallam *Nonius*

III

Iam égo illi subiens súblabrabo ésui illud sínciput.

Nonius 170, 9 'sublabrare, cibum intra labra mittere. Nouius Decuma: iam' e. q. s. Immo 'labris surripere' intellego.

esui illud *ω* morsui (*h. e. ipsis dentibus et labris*) illud *conicio* bene suillum *Bue* uescus illud *x*

IV

quód profanauí modo,
Sí tris mensae sínt in aede, ut páriter ⟨eis⟩ dispértiam.

Nonius 374, 31 'pariter, ex aequo. Nouius Decuma: quod' e. q. s.

1 quod, *scil.* epulum profanaui *Bothius* profanari *ω* *De* profanare *verbi notione cf. Varro de l. l. VI* 54, *Festus s. v.* Potitium p. 237 *M.*, *Macrobius Sat. III* 6, 11 2 mensae sint in aede *scripsi* mense simine de *G* menses im in ede *φ*, *nisi quod* menssesim *H* menses sim in aede *edd.* si sim tres

menses in aede *Bothius* si tris menses absim, in aede *Bergkius* pariter ut *Bothius* dispertiant *Bergkius*

DOTATA

I

'Artiuit linguam ín palatum, coépit labia súgere.

Nonius 505, 29 'artiuit pro artauit.'

surgere *CP* suggere H^1

II

. . meam penúm componam sátius est. 16[1]

Nonius 219, 30 'penus generis feminini. Lucilius . . . masculini . . . Nouius Dofacta: meam' e. q. s. defacta F^1 Dotata Palmerius ceterum audacius h. l. grassatus.

meam penum L^1W^1 meam poenum (in poenum *m.* 1) *H* mea in (im W^2) penum EFL^2W^2 meam in penum *Ald.* farta in meam p. (*vide supra*) *Bue*

DVO DOSSENNI

Séquimini; ⟨i tu⟩ praé, mi nate; séquere, temetí timor!

Festus p. 364 M. 'temetum uinum — — Nouius in Duobus Dossenis: sequimini' e. q. s.

i prae *Scaliger* pre *cod.*

ECVLEVS

. . oleas caépe ficos . . . . . .

Priscianus p. 681 P. 'hae cepae harum ceparum. Quamuis antiquissimi in a quoque singulare feminino genere hoc recte protulisse inueniuntur . . . frequentior tamen usus hoc cepe protulit. Naeuius in Apella [I] Nouius in Eculeo: oleas c. f. (Neuius, e corr. in o, Vat. Neuius Amien. Reg. Bamb. Vind. Halb. Barb. aeculeo Reg., om. Vind. aculeo Barb.)

olea[s] *Reg.* caepe *Reg. Bamb.* coepe *Grut.* cepe φ ficos *Amien. Sang. Vat. Grut. Carolir.* ficus φ

EXODIVM

I

Patí dum poterunt, ántequam pugaé pilant.

Nonius 39, 28 'pilare dictum est ut plumare, pilis uestiri . . . Nouius Exodio: pati' e. q. s.

potuerunt H^1

II

Púerum mulierí praestare noénu scis, quantó siet
Mélior cuius uox gállulascit, cuíus iam ramus róborascit?

Nonius 116, 25 'gallulare, pubescere.'

1 noenu scis *scripsi.* nemo scit (sit P^1) ω nemo nescit *Bothius* nempe scit *x* quanto siet Melior *Bothius* quanto melior sit ω *Octonarios vel dimetrorum periodum* púerum m. p. | némo nescit, quanto melior | sít cuius u. g. | cuíus i. r. r. *commendat Bue*

III

Hí molis non lúdunt raptim, píla datatim † morso

Nonius 96, 20 'datatim, id est inuicem dando .... Nouius Exodio: in' e. q. s.

hi *scripsi* in ω scholis *vel* choris *Lipsius* morso *quid faciam nescio* *Vno versu* ín molis non lúdunt raptim, píla datatim móris est *Bue*

IV

Múltum ames, paulúm des, crebro uénias, rarentér ⟨feras.⟩

Nonius 515, 25 'rarenter... Nouius Exodio: multum' e. q. s.

describo *P* uenies *Colb.* rarenter *om. P* feras *Bue*, *om.* ω petas *x*

V

Quándo ad ludos uénit, alii cúm tacent, totúm diem
'Argutatur quási cicada.

Nonius 245, 28 'argutari dicitur loquacium' ('loquacius' H^2) 'proloqui ... Nouius Exodio: quando' e. q. s. (Neuius

B M) Cf. Theophrasti char. 7: *κωλῦσαι . . συνθεωρῶν θεάσασθαι.*

1 alii *om.* H^1 taceant *B M*

FICITOR

'Omnes capiunt fícitatem, mérs est sine moléstia.

Nonius 109, 22 'ficitatem dictum ut oliuitatem, id est fructus fici. Nouius ficitores omnes' e. q. s. (Ficitore: si omnes Munkius)

cupiunt *in proecdosi dederam* captant *x An* sapiunt? mers *formam veram esse probavit Ritschelius opusc. II* 656 *sq.* merx *Junius*

FVLLONES

Cf. Tertullianus de pallio 4 'pugil Cleomachus post Olympiae cum incredibili mutatu de masculo fluxisset, intra cutem caesus et ultra, inter fullones iam Nouianos coronandus.'

. . . . . testas pátinas pistillós mihi
Cántant

Nonius 221, 3 'pistillus masculino Nouius Mania medica [II] idem Fullonibus: testis' e. q. s. (pestillus F^1L pastillus x)

1 testas *Bothius* testis *ω, tuetur Bue* pestinas F^1L pastillos *x* 2 cantent *EF*H^1

FVLLONES FERIATI

I

Vortít se in omnis béstias, comest quídquid tetigit 30/1
tántum.

Nonius 81, 24 'comest pro comedit . . . . Nouius Fullonibus feriatis: uortit' e. q. s.

quod tetigit totum *coni. Bue*

II

Nihil ést pericli: dábo tibi ualidúm uirum,
Animósum.

Nonius 233, 18 'anima iterum significat iracundiam uel furorem, unde et animosi dicuntur iracundi .... Nouius Fullonibus fereatis: nihil' e. q. s.

1 *sq.* uerum ualidum uerum *ω* (uirum *bis Aldina*) *quae hac distributione servaveris*: ualidúm uirum. — Verum ánimosum? ualidum uirum, Virum animosum *Bothius* ualidum u., acrem, animosum *x*

FVLLONICVM

Fvllonicvm (Fullonium? cf. CGl. II 263 G. *γναφεῖον* fullonium).

Non múlto post sonárium accepit, ábsdedit.
Conséquitur paenulárium, cilotrúm petit.

Nonius 148, 31 'paenularium, quasi theca et uagina paenulae. Nouius Filonico: non' e. q. s. (Fullonico Vrbin. 307 Philonico post Junium tuetur Mercerus. Fullonia x. Cf. Laberii Fullo II)

1 sonarium, *h. e. ζωνάριον*, *scripsi* sonarum *ω* zonarium *iam Scaliger* absdedit *scripsi* absedet *quod Stowasser 'obscura verba' illuminans p.* 6 *sq.* absidet, *scil. tristis est*, *interpretatur* abscidit *Munkius* 2 paenularium *item correpta* a, *quasi Graecum deminutivum sit*, *formatum* cilotrum *ω*, *i. e. χιλωτῆρα* (mulioniam paenulam *Cicero pro Sestio* 38, 82 *commemorat: omnino mulionis apparatus describi videtur*, *cf. coroll.* LXXXIV) psilothrum *H mg.*, *ed.* 1476

FVNVS

. . . . ágite exigite, témulentum tóllite!

Festus p. 364 M. 'temetum uinum — — Nouius in duobus Dossennis — idem in Funere: agite' e. q. s.

exigite *Vatic. R* exite *ceteri testes* temulentam *Vat. S*

GALLINARIA

I

'Operaeque actor cántor cursor . . senium sónticum!

Nonius 2, 20 'senium ipsum positum sic ... Nouius Gallinaria: operaeque' e. q. s.

opere que Ba^2FH^1 opere quae Ba^1EH^2LPW operuereque *vel* oprepsereque *Bue* actor, auctor (auctor W^1) *Onions* operae coactor *Lipsius* o operae coactor *Munkius* *De* actore *cf. Marquardti antiq. Rom. V* 1, 137 *Suppleri varia possunt: e. g.* tonsor unctor structor carptor: *nam de servorum multitudine queritur aliquis*

II

'O pestifera pórtentifica trúx tolutiloquéntia!

Nonius 4, 3 'tolutim dicitur quasi uolutim uel uolubiliter ... Nouius Gallinaria: o' e. q. s. 'id est, uolubilis locutio.'

portentifica (*s.* portentifera) *scripsi* pontica fera $EHLPW^2$ ponti**ca fera F^1W^1 ponticum fera φ Pontica, Afra *Bothius* sontica fera *Gulielmius* Ponticum (*i. e* Ponticorum, *phasianorum scil.*) *ut Mithridatici belli aetati proprium oblitterandum non esse arbitratur Bue*

III

Mácto te his uerbénis, macta tú illanc infortúnio.

Nonius 342, 9 'mactare malo adficere significat ... Nouius Gallinaria: macto' e. q. s.

macto te] macte *W* his *Bothius* hisce (isce LW) ω uerbenis BGH^1 uerg L uirgt H^2W uirgilius P uergulis *Mercerus* uirgis uerbenaceis *coni. Quicheratius* illanc *Bothius* illam ω infortuito L

GEMINI

'O domus paráta pulchrae fámiliae festíuiter! 40

Nonius 510, 13 'festiuiter pro festiue. Nouius Geminis: o' e. q. s.

pulchre ψ familia $BaCHLW$ pulchre a familia *Quicheratius*

HERCVLES COACTOR

Auctionum coactorem intellexit Mommsenus comm. acad. Berol. 1864 p. 86, decumae suae ego interpretatus sum, reducem sibi fingit A. Dieterich Pulcinella p. 104. 108. 192.

tristimóniam 40^1

Ex ánimo deturbáuit et uecórdiam.

Festus p. 372 M. 'uecors est turbati ac mali cordis. Pacuuius — — et Nouius in Hercule coactore: tristimoniam' e. q. s. Herculem coactorem Mommsenus in comm. acad. Berolin. 1864 p. 86 interpretatur 'lucrorum ita potentem, ut ipse auctionem faciat et bonis diuenditis summas redigat.'

2 deturbauit *Bergkius* deturbat *cod., seruandum in septen. troch. integro censet Bue, epularem intellegens hilaritatem*

HETAERA

41 Gnátus artiuít ⟨suae⟩ matri intérfeminia fórtiter.

Nonius 505, 31 'artiuit pro artauit. Nouius Dotata . . . idem Hetaera: conatus artiuit' e. q. s. (ethera W ethra Ba aethra HL Hetaera Bentinus)

gnatus *scripsi* conatus *ω* cum natus *Palmerius* cognatus *ed. Ven.* quóm natust *Muellerus prosod. Plaut.* 592 *sq.: melius* ártiuit cum natust *scriberes* interfeminia *Palmerius* inter femina (feminas *C*) *ω*

LIGNARIA

I

Signáre oportet fróntem calida fórcipe.

Priscianus p. 657 P. 'forceps, auceps: quae tamen ueteres etiam feminino genere protulerunt . . . Nouius in Lignaria: signare' e. q. s. (Nouius Reg. Neuius Grut. Barb. lignario Erl. b signaria Lips. b, unde Signario Krehlius Liciniaria Spengelius)

II

Quía supellex múlta, quae non útitur, emitúr tamen.

Gellius XV 13 'Nouius in Lignaria uerbum, quod est utitur, ex contraria parte dicit: quia' e. q. s. 'id est, quae usui non est.' (ligat archa iam in lignariā Lugd. ligat archiam in lignariam Paris. Liciniaria in mg. Magl. ligatarca Dan. Magl. ligatarcha Petav. ligot tarca Voss. Legataria coni. olim M. Hertzius) Etiam in cod. Cusano p. 118 K. extant, sed nullo addito nomine.

MACCVS

I

Scálpes dentes dérepente, in scaéna si peccáueris.

Nonius 518, 14 'derepente ... Nouius Maccho: scalpis' e. q. s.

scalpes *Bothius* scalpis *ω* derepente *utrum ad sequentia an ad priora pertineat ambiguum* scena *ω* cena *ed. a.* 1471, *fort. recte* *An* peccauerit?

II

pecúnia

Quíd? bonum breue ést, respondi, Sárdiniense cáseum.

Nonius 200, 9 'caseus neutri Nouius Maccho: pecunia' e. q. s.

2 quid bonum quid bonum respondi F^1L Sardiniense *Onions* sardis ueniense EF^3HL sardis ueniens F^2H^2W sardi ueni F^1 e Sardis ueniens *Munkius*

MACCVS COPO

Actútum scibis, cum ín neruo nictábere.

Festus p. 177 M. 'nictare et oculorum et aliorum membrorum nisu saepe aliquid conari dictum est ab antiquis — — Nouius in Maccho copone: actutum' e. q. s.

scibis *Scaliger* scrib *cod.* scribes *Vrsinus* nictabere *vulgo* nectabere *cod.*

MACCVS EXVL

I

Em: díxin itúrum hominem in Túscos tolútim?

Nonius 4, 9 'tolutim dicitur quasi uolutim uel uolubiliter ... Nouius Gallinaria [II] idem Macco exule: edixi' e. q. s.

em dixin *scripsi* ē dixi *HW* est dixi *BaL* edixin *Bothius*, *qui baccheos agnovit: pro septenarii iamb. frusto alii habent*

II

Límen superum, quód mei misero saépe confregít caput,
'Inferum autem, dígitos omnis úbi ego diffregí meos.

Nonius 336, 13 'limen non solum, quod sub pedibus est, dicitur, sed etiam quod superius est ingressu. Nouius Macco exule: limen' e. q. s. Vale dicit proficiscens.

1 mei ω, *quam dativi formam Lachmannus in Lucr.* 246 *tuetur* mihi *Aldina* miser *G* misae *B* 2 digitos omnis ubi ego *Bothius* ubi ego omnis digitos ω, *quem ordinem servans* saepe *post* digitos *inserit Quicheratius* (*alii alia*) diffregi *x* defregi ω

III

Vérberato pópulus homini lábeas pugnis caédere

Nonius 210, 25 'labeae rursum feminini . . . Nouius Macho exule: uerberatio' e. q. s.

uerberato *Bentinus* uerberatio ω

IV

Cúr istuc uadimónio assum? — Véstimentum uésceris

Nonius 416, 2 'uesci etiam significat uti . . . Nouius Macco exule: cur istuc' e. q. s.

cur istuc GH^1L^1P curis istuc φ uadimonio (*P?*) *scripsi* uadimonia ω: *an* uadimonium? assum *scripsi* sum GH^1L^1 suum φ uadimoniorum uestimentum (*sc. togam*) *Bue: an forte* uadimoniosum u.?

MALIVOLI

I

Si pércontassem, hoc praéterisset mé malum.

Nonius 474, 4 'perconta. Nouius Maleuolis: si' e. q. s. (Maliuolis Ba)

nisi *Passeratius, fortasse recte* hoc praeterisset me malum *scripsi* (*fort. interrogat*) malum hoc me praeterisset ω. *Septenariorum iambicorum frusta* si p. Malum *e. q. s. olim constitueram, trochaici sex pedes numerat x*

II

. . . . . unde hóc tam repénte
Iucúndum indaudíui melúm? . . . .

Nonius 126, 21 'inaudire, audire ... Nouius Maliuolo: unde' e. q. s.

2 indaudiui *scripsi* inaudiui ω únde hoc tam r. tam iucundum i. m. *Bothius* unde h. t. repente Iucúndum i. m. *iambice Munkius*

MANIA MEDICA

Mania (an Mima?) Medica.

I

Té uolumus donó donare púlchro praesente ómnibus.

Nonius 154, 22 'praesente, coram uel praesentibus .... Nouius Mania medica: te' e. q. s.

dona H^1

II

lacrimaé cadent,
Calét pistillus.

Nonius 221, 1 'pistillus masculino. Nouius minia medica: lacrimae' e. q. s. (cf. Fullones. nouris F^1L nominia W^1 mima medicas Vrbin. 308 Mania Junius)

1 cadunt *W* calent *x* cadet pastillus *ms. Cuiacii, probat x*

MILITES POMETINENSES

I

Válgus uentriósus, genibus mágnis, talis túrgidis

Nonius 25, 11 'ualgum est proprie intortum. Nouius Militibus Pometinensibus: ualgus' e. q. s.

uentriosus *Bue conl. Plauti merc.* 639 ueternosus ω ueterinosus *Bothius*

II

'Instat mercatúram: spero rém faciet: frugi ést homo.

Nonius 212, 30 'mercatura feminini . . . Nouius in Militibus Pometinensibus: instant' e. q. s.

instat *Par. Q, Scaliger* instant ω ista mercatura x spero rem EF^3H^1 perorem L^1 periorem H^2L^2 peiorem F^1W

III

Tú pueri pausílli simile es, quía enim ad os fers quíc-
quid nanctu's.

Nonius 224, 28 'simile est pro similis est, pro masculino positum neutrum Titinius Fullonibus [XIII] Naeuius Gymnastico [VIII] Nouius in Militibus Pometinensibus: tu' e. q. s.

simile est ω: *cf. Leo Pl. F.* 258 simile es *Bentinus* simili's *Ritschelius opusc. II* 616, *sed idem* simil es, *quod posueram, probabat p.* 617 nanctu's *scripsi* nanctus est L^1 noctus est F^1 natus est W nactus est φ nactus es *ed.* 1526 nactu's *Munkius*

MORTIS ET VITAE IVDICIVM

Ita uóbis otiósus sum, ut mi algébo et mi esuríbo.

Nonius 479, 7 'esuribo pro esuriam . . . Nouius Mortis et uitae iudicio: ita' e. q. s.

ut *Palat., om.* φ mihi (*bis*) ω et ψ ut *Palat.* esuribo *Palat.* seruibo φ

OPTIO

64/5 Quí me miserum míseriorem réddidit quam pánus
puerum.

Nonius 149, 27 'panus ..... tumor quoque inguinum ex formae similitudine sic uocatur . . . Nouius Optione: qui' e. q. s. 'quod pueri aegrius patiantur hoc genus morbi.'

Octonaríum agnovit Bue: senariorum frusta olim dederam, e quibus priorem vel qui mé miserulum *vel* qui quídem me miserum *scribendo suppleri posse statuebam* me *om.* F^1

PACILIVS*

Vt sóle orescit, cérae castra crébro catapulta ínpulit.

Nonius 552, 15 'catapulta iaculum celer uel sagitta ... Nouius paceuo: ut' e. q. s. (Naeuius L? Pacio Junius Pacilio vel Bacillo vel Racemo Bothius Faceto coni. Hertzius Phaselo vel Paxillo aliquando in mentem venit. Paccio Bergkius De Naeuii Paulo an cogitandum sit dubitat Grauertus: ne Pacuio quidem longius absit. Pacuuius Paulo x) Poeta scribendi studio insanus luditur, qui ab exoriente sole stilum in tabulis cereis exercet.

sole orescit (horescit *P* horrescit *H*), *h. e.* aurescit *ω* sol coruscat *Junius* cerae *scripsi* cerea *ω* terra *Muellerus prosod. Plaut.* 612 aethra *Quicheratius*: aër *proposueram*. *Ad* cerae castra *cf. Titin.* 160 *et Attae v.* 13 cebro H^1LP

PAEDIVM

I

nec úmquam
Vidít rostrum ⟨in⟩ tragoédia tantúm Titi ⟨theátrum⟩.

Nonius 455, 14 'rostrum hominis dici non debere consuetudo praesumpsit ... nonbis Pedio: nec' e. q. s. (Nouius Mercerus)

uidi *olim proposui* tit' *CO* dici *Merceri ms.* theatrum *supplevit Bue Coni. Lat.* 3

II

. quod res uis húnc priuari púlchras quas utí solet.

Nonius 500, 16 'priuatur illam rem, pro illa re priuatur. Nouius Pedio: quod' e. q. s. (Poedio Ba)

o *initio add. x* quod *h. e.* quot, *ut scr. Stephanus* quo tu *Bothius* quoniam *Bergkius* quando *Bue* hanc *W* ut *Ba* ti *C* solent *C*

III

Súpparum purúm Melitensem línteum, ⟨em⟩ escám
meram

Nonius 540, 11 'supparum est linteum femorale usque ad talos pendens, dictum quod subtus appareat. Plautus in

Epidico ... Nouius Pedio: supparum' e. q. s. (Nouius ed. 1480 Neuius BaP Naeuius φ)

purum *om. P* Melitensem, *ut extat in mg. Junii, Marquardtus antiquitatt. Rom. priv.* 467. 474 belliensem (pelliensem *C*) ω Veliensem *vel* Velenensem *Lipsius qui conferri iussit Isidorum orig. XIX* 22, 21 'Velenensis tunica est quae affertur ex insulis' linteum *Munkius* interim ω em *addidi* a *personam mutans x* aescam *W* Oscam *Lipsius: cf. Varro de l. l. V* 131 eam *C* omnem escam meam *Munkius*

IV

Mólucium crocótam chiridótam ricam rícinum

Nonius 539, 20 'rica est, quod nos sudarium dicimus. Plautus in Epidico .... Nouius Pedio: mollicinam' e. q. s. Idem 540, 23 'mollicina' (fort. molucium) 'uestis a mollitie dicta. Nouius Epidico: mollicinam' e. q. s. (Praecedit ex Plauti Epidico locus) Idem 548, 25 'caltulam et crocotulam, utrumque a generibus florum translatum, a calta et a croco ... Plautus in Epidico ... Nouius Pedio: molicinam' e. q. s. De his vestimentorum muliebrium nominibus dixi in coroll. p. LXXXIV sq.

molucium, *i. e.* μολόχιον *vel* μαλάχιον, μαλάκιον *scripsi.* (*cf. coroll. l. l.*) molucinam *Ba p.* 539 molicinam *W p.* 548 molicina *W mg. p.* 539 mollicinam φ molochinam *Guietus* molucium *in fine senarii praefert Bue* crocatam *BaHLW p.* 539, *BaP p.* 540, ψ *p.* 548 crocatulam *Ba* crocotium *W mg. p.* 548 chiridotam *Aldina* uridotam ψ *p.* 548 ciridotam *L p.* 548 ceridotam ω *p.* 539. 540 ricam *om. p.* 540 richam ω *p.* 548 dricam Ba^1 *p.* 539 ricinum ω *p.* 539 ricinium ω *p.* 540 *et* 548 ricam cheridotam *x*

V

Récta amussim em uíde diploidi ut récta grassatúr uia.

V. VI Nonius 316, 4 'grassari etiam dicimus ambulare ... Nouius Pedio: cretanus' e. q. s. 'Idem Pedio (om. AB GH^1): nunc' e. q. s. Vt de fabula dubitari possit.

recta amussim em uide diploidi ut recta *conieci* cretanus (errat anus *BGH*^{1}*P*) sime deploidi (diploidi *P* deploide *B* deploida *GH*^{1}) a recta (arrecta *P* recta *BGH*^{1}) ω errabundus sine (sine *Junius*) diploide *Bentleius* Caeretanus sine diploidi:

a recta *Lachmannus Lucr. p.* 49, *sed muliebris vestis est διπλοΐδιον* (*Poll.* 7, 49): *cf. coroll.* LXXXV Cerretanus sine diploma recta *Bue*

VI

Núnc res me ipsa réprimit, saepe eadem hác sum 73/4
grassatús uia.

ipsa GH^1MP ipsam φ me nunc res (*om.* ipsa) *B* repraemit *L* hac (haec $BGHMP$) eadem sum grassatus uia ω, *transposui ut Bue* hac sum eadem g. u. *Munkius*

PAPPVS PRAETERITVS

Parum veri simile dicit Ritschelius Parerg. I 141 et Novium et Pomponium huius nominis Atellanas scripsisse.

. . dum istos ínuitabis súffragatorés, pater, 75
Príus in capulo quam ín curuli sélla suspendés natis.

Nonius 4, 28 'capulum dicitur quicquid aliquam rem intra se capit: nam sarcofagum, id est sepulchrum, capulum dici ueteres uolunt, quod corpora capiat . . . Nouius Pappo praeterito: dum' e. q. s.

1 isto ω: *num* istoc? inuitabis *Mercerus* inuitauis ω
2 suspendes *Mercerus* suspendis ω

PARCVS

Quód magno opere quaésiuerunt, íd frunisci nón
queunt. —
Quí non parsit ápud se . . . . . frunítus est.

Gellius XVII 2, 8 'Nouius in Atellania, quae Parcus inscripta, hoc uerbo' (frunisci) 'ita utitur: quod magno . . . frunitus est.' (Nouus corr. in Neuus Voss. partus Lugd. parens Paris.) Nonius 113, 10 'frunisci pro frui . . . Nouius pareo: [1].'

1 non nequeunt W^1 non non queunt W^2 2 *Respondere parcum* qui n. p. apud se ⟨partum, fructus non⟩ frunitus est *conieci in coroll.* LXXXV

PHOENISSAE

Cf. A. Dieterich Pulc. 112.

Sume árma, iam te occídam claua scírpea.

Festus p. 330 M. 'scirpum est id, quod in palustribus locis nascitur leue et procerum, unde tegetes fiunt . . . Nouius in Phoenissis: sume' e. q. s.

iam te *Augustinus* i. anite *cod.* scirpea *Dacerius* scirpia *cod.*

PICVS

Quíd ego facerem? ⟨ut⟩ ótiosi ródebam rutábulum.

Festus p. 263 M. 'rutabulum est, quo rustici in proruendo igne panis coquendi gratia. Nouius in Pico: quid' e. q. s. (Parco O. Muellerus)

ut *inserui cum Buechelero* otiosi *cod.* otiosus *Augustinus.* *Temptabam praeterea* enim otiose

QVAESTIO

81/2 Mámmas teneas, pédes extollas, sáuies, congénicules.

Nonius 474, 14 'sauies . . . Nouius Quaestione: mammas' e. q. s. (questionem H^1L Gastrione vel Gastrone Scaliger)

ammas H^1L penem *olim conieci* congenicules *scripsi.* congemit ω cum gemit *Munkius* cum congemit *Quicheratius*

SANNIONES

'Inlino cretám cerussam púrpurissum . . .

Nonius 218, 25 'purpurissum genere neutro . . . feminino Neuius Sannionibus: inlino' e. q. s. (Nouius Mercerus) Atellanarum personam sannionem esse docet Cicero ad fam. IX 16 extr.

inlicino E cretam EF^3W cretum H^2 creto F^1H^1L purpurissum $EFHLW^2$ purpurissam W^1, *quod quamvis testimonio Nonii firmari videatur, tamen verum esse non credo*

SVRDVS

fílias

⟨Bínas⟩ habeo témulentas, séd eccas uideo incédere. 85

Festus p. 364 M. 'temetum uinum — — Nouius in duobus Dossenis — idem in Funere — et in' ('sine' cod.) 'Surdo: filias' e. q. s.

1. 2 fílias alo témulentas *Bue*

TABELLARIA

Naeuii fortasse fuit.

I

Qui hábet uxorem síne dote, ⟨eï⟩ pánnum positum in púrpura est.

Nonius 218, 22 'pannus usu generis masculini. Neutro Nouius Tabellaria: qui' e. q. s. (neuius Vrbin. 308)

Non placent quí habet uxorém *trochaei* positum] opsutum *Bue*

II

. . . . . dótem ad nos nullam áttulas

Diomedes p. 376 P. 'quamquam et id perfectum quod est attuli ex alio uerbo proficisci reperimus apud ueteres, ex eo quod est attollo' (attulo Paris. B m. 2, Putschius), 'ut Naeuius in Tabellaria: dotem' e. q. s. (neuius Monac. naeuius Parr. AB Nouius Bothius)

attulas *Par. B Monac.* attollas *Par. A* attollat *edd. vett.* attulat *Putschius*

TOGVLARIA

De Novio dubitat Woelfflinus mus. Rhen. 43, 308.

Abúnde deturbáte saxa, homónum quisquiliaé! — Quid est?

Festus p. 257 M. 'quisquiliae dici putantur quidquid ex arboribus minutis surculorum foliorumue cadit, uelut quidquidcadiae — Nouius in Togularia: abi' e. q. s.

abunde *nunc conieci* (abite *vel* agite *olim*) abi *cod.* abi abi *Scaliger* deturba te *cod.* deturba te de *O. Muellerus* saxa *nunc scripsi* saxo *cod.* homonum *scripsi* homo non *cod.* hominum *Maehly* non homo *Bue Cf. Cicero ad Att. I* 16, 6. *Nescio quis priscum sermonem imitari videtur*

TRIPERTITA

An Triperdita?

I

Postquám se uidit ⟨ésse⟩ heredem, désubito diuórtium
90 Fecérunt.

Nonius 517, 24 'desubito ..... Nouius Tripertita: postquam' e. q. s.

1 heredem sese uidit *Munkius* sese heredem uidit *Quicheratius* sese uidit herem *x. Temptari praeterea varia possunt* diuortio *P*

II

Si aútem pinguest, mále cubandum est: . . putent
pántices

Nonius 218, 15 'pingue est pro pinguis est, neutrum pro alio genere positum. Nouius Triperdita: si' e. q. s. (neuius Vrbin. 308 Tripertita Mercerus)

pingue (pinguae H^1W) est ω: *cf. Leo Pl. F.* 259 male cubandum est: *cf. Plauti Asin.* 937 *Inserendum fortasse* putridi pantices *Junius* panticas $EFHL$ ponticas *W*

VINDEMIATORES

I

Quid stás? age moue te! mánen? — I primus: praégredi!

Nonius 473, 25 'progredi (praegredi x). Nouius Vindemiatoribus: quid' e. q. s.

Senarium iam Munkius notaverat quid stas? age *Junius* quidiscas ege ψ quidicas ege *Ba* (istas *pro* stas *scriptum fuit*) quid hic stas *mg. Junii* manen'? *Vossius* manem ω inanem *cod. Junii* *Sequentia quoque vulgo eidem personae continua-*

bantur primus *L?* prius, *sup.* m, *W* prius φ praegredi *priori personae tributum x, de quo iudicium ambiguum est.* progredi ω, *nec caret omni defensione*

II

. . coepit únum quemque praélumbare fústibus.

Nonius 156, 11 'praelumbare, lumbos perfringere.'

coepi *senarium facere monet Bue*

VIRGO PRAEGNANS

I

quánto ego

Plús sapiui, quín fullonem cómpressi quinquátrubus. 95

Nonius 508, 20 'sapiui pro sapui. Nouius Virgine praegnante: quando' e. q. s. Priscianus p. 879 P. 'Nonius tamen Marcellus de mutatis coniugationibus sic ponit: sapiui pro sapui. Nouius Virgine praegnante: quando' e. q. s. (Noeuius Bamb. Nouius, e m. alt., Reg. Neuius Barb. Neuius Bong. Barb.)

1 quanto *Mercerus* quando ω, *prob. Bue* ergo *Bong.* uero *Sang. Prisciani* 2 sapui W^1 quin, *i. e.* quine *Nonius, nisi quod* quiin H^1P *habent* qui *Priscianus* quae *Bothius Intellegendum autem est* pugnis compressi, *nam ludit servus aliquis in verbo ambiguo: cf. Plauti Rud.* 1125 *coroll.* LXXXV *sq.*

II

séquere me!

Púriter uolo fácias: ⟨puro⟩ igni átque aqua uolo húnc accipier.

Nonius 516, 20 'puriter . . . Nouius Virgine pregnante: sequere' e. q. s. Iocum explicavi coroll. LXXXVI.

1 me *om. O(xford.)*[1] 2 puriter *om. P* uolo hunc accipiter *Ba Leid.* 116 uolo hunc accipere φ accipere hanc uolo *Munkius* hunc igni atque aqua uolo accipi *Muellerus prosod. Pl.* 610

ZONA

I

'Atqui facilitátem, uideo, ⟨haut⟩ úteris uulgáriam.

Nonius 481, 21 'libertatem uti pro uti libertate . . . Nouius Zona: atque' e. q. s. Idem 488, 25 'uulgariam pro uulgarem. Nouius Zona: atque' e. q. s. (zona W^1 zeno φ)

atqui (*vel* atquei) *scripsi* aquile *W p.* 488 aquae *BaCHL p.* 488 atque ω *p.* 481, *P p.* 488 facilitate *P p.* 488

II

dúriter me habére,

Vigilásse

Nonius 512, 3 'duriter pro dure . . . Nouius Zona: duriter' e. q. s. (tona P)

EX INCERTIS FABVLIS

Fr. I Dotatae, II Herculi Coactori restitui.

III

olim expectáta ueniunt séptem Saturnália.

Macrobius Sat. I 10, 3 'licet et apud ueteres opinio fuerit septem diebus peragi Saturnalia, si opinio uocanda est quae idoneis firmatur auctoribus. Nouius enim, Atellanarum probatissimus scriptor, ait: olim' e. q. s.

Praecessit fortasse tandem ueniunt expectata *Munkius*

IV

Pér deam sanctám Lauernam, quaé ⟨mei⟩ cultrix quaéstuist

Nonius 483, 20 'quaesti uel quaestuis dictum pro quaestus . . . Nouius: per deam' e. q. s.

sanctam *HP* sancta φ Lauernam H^2, *Aldina* labernam (libernam *P*) φ quae cultrix quaestuisit ω (*sed* quae c. *om.* L^1 sit *om. Ba*): *vel* mei *vel* huius *inserendum conicio*. quae sit cultrix quaestuis *Bothius* quae cultrix quaesti siet *Quicheratius*

V

. huíc puellae praécoquis libído inest.

Nonius 150, 17 'praecox et praecoca, quod est immatura . . . Nouius: huic' e. q. s.

hercle *praemittas* huic *bisyllabum metitur Onions* praecoqui *Lachmannus ad Lucil. v.* 111 libido *edd.* liuido ω *Septenarii vel octonarii partem esse vult x*

VI

Est pédis unus íngens in nasó . .

Nonius 220, 25 'pedis, quem nos pediculum dicimus, generis masculini est. Nouius: est pedis' e. q. s. (neuius Vrbin. 308)

Recte dimensus est Fleckeisenus situs *versum concludat*

VII

mília

Sex númmum in arcam démisi nummáriam.

Nonius 495, 25 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali . . . Accius Eurysace . . . idem Epinausimache . . . Nouius Eurysace: milia' e. q. s. (Erisace W Eurysacis nomen librarii errore positum esse vidit Munkius, cui frustra adversatur A. Dieterich Pulcinella p. 105)

2 demisi *Passeratius* dimisi ω

VIII[a]

Faúces foui 109[1]

VIII[a. b] Frontonis epist. IV 6 p. 69 Nab. (M. Caesar Frontoni) 'aqua mulsa sorbenda usque ad gulam et reiectanda fauces foui potius quam dicerem gargarissaui: nam est apud Nouium credo et alibi . . . . deinde uuis metendis operam dedimus et consudauimus et iubilauimus et aliquot, ut ait auctor, reliquimus altipendulòs uindemiae superstites.' Cf. Vindemiatores. Non gargarissare, sed fauces foui pluraque alia, e. c. aquá sorbenda faúces foui usque ád gulam e Novio sumpta esse putat Buechelerus.

VIII[b]

110. . . . . áliquot altipéndulos
Relíquimus uindémiae supérstites.

1 *sq. Numeros indicavi*

Fr. IX inter Naevianas quaere reliquias com. inc. XXIX.

X

113 quid plorás, pater? —
Mirúm ni cantem . . condemnátus sum.

Cicero de orat. II 69, 279 'me quidem hercule etiam illa ualde mouent stomachosa et quasi submorosa ridicula, non cum a moroso dicuntur; tum enim non sal, sed natura ridetur. In quo, ut mihi uidetur, persalsum illud est apud Nouium: quid' e. q. s.

1 *sq.* Quíd? ploras, pater? ‖ mirum ni (*vel* mirum quin *conl. Plauti Trin.* 495) cantem: condemnatus sum *septenarius placuit anonymo in Leutschii ind. philol.* 1870 *p.* 392, *item Bergkio. Inseri ego quidem* causa *vel* capitis *velim* 2 mirum *om. codd. mutili*

XI

115 Quánti addictust? — Mílle nummum. — Níhil addo:
ducás licet.

Cicero de orat. II 63, 255 'notissimum ridiculi genus cum aliud expectamus, aliud dicitur. Hic nobismet ipsis noster error risum mouet. Quod si admixtum est etiam ambiguum, fit salsius, ut apud Nouium uidetur esse misericors ille, qui iudicatum duci uidens percontatur ita: quanti . . . nummum. Si addidisset tantum modo ducas licet, esset illud genus ridiculi praeter expectationem, sed quia addidit nihil addo, ducas licet, addito ambiguo, altero genere ridiculi, fuit, ut mihi quidem uidetur, salsissimus.' Naeuium Laudun.

addictust *mutili, nisi quod* adductust *Harl.* addictus *Laudun.* est adducta χ

XII

. . . . . sápiens si algebís, tremes.

Cicero de orat. II 70, 285 'praeter expectationem accidit, ut testem omnium risus obrueret. Huius generis est plenus

Nouius, et iocus est familiaris: sapiens ... tremes, et alia permulta.'

XIII

⟨Si⟩ sálliturus ístaec est, mittám salem.

Priscianus p. 910 P. 'sallio sallitum facit, sallo salsum ... Lucilius in VIII: sallere ... Inde etiam participia futuri salliturus et salsurus. Nouius: salliturus ... salem. Mummius' e. q. s. (Nouius Bamb. neuius Halb. Barb. lucuius, del. et sup. neuius, Reg. incui' Bong. lucius Grut. liuius Carolir. lucilius Sang., de quo tamen in editione Hertzius nihil testatur)

istec ē salliturus *Barb.* *Vtrum* est *an* es *verius sit dubito*

Fr. XIV Naevio reddidi, cuius inter inc. com. fr. extat XXVIII.

XV

dicteria

Macrobius Sat. II 1, 14 'Nouius uero Pomponiusque iocos non raro dicteria nominant.' (Neuius Bamb. Gud.)

Nescio unde hauserit Scaliger quod ex 'Vincentii epistola' Bernaysius p. 249 libri sui descripsit: 'concacare lectum barbarum est. percacare dicendum erat, ut Nouius Atellanarius dixit permerdare aliquem; Graeci *καταχέζειν τινός*.'

MVMMIVS

EX INCERTIS FABVLIS

I

†riunius

'Ad spectacula ést uidere, in téstu quantum sít caput.

Charisius p. 118 P. 'testu, ut genu Flauius Caper ueteres ait uti solitos. Mummius in atellania riunius ad spectacula' e. q. s. (Atellana Junius ed. pr. Atellania riunius edidit Keilius A. Ricinius coni. Hertzius Riuinus coniecceram, sed Riuino expectares. Cf. Onomast. 'riuinus, *ἀντίζηλος*'.

In Asinariae Plautinae argum. v. 6 'riuinus amens' seruaverunt libri. Iunius titulum tenet A. Dieterich Pulcinella p. 106. 108.

uiri unius | ad *prop. Bue*

II

nóstri maiorés uelut
Bene múlta instituere, óptime hoc : a frígore
Fecére summo séptem Saturnália.

Macrobius Sat. I 10, 3 'Mummius quoque, qui post Nouium et Pomponium diu iacentem artem Atellaniam suscitauit: nostri, inquit, maiores' e. q. s. (mĩmius Par. Eyssenhardto teste. 'et Pomponium' om. Bamb.)

2 hoc optime *ω, transposui* 3 facere *Bamb. Par. f Borb. Gud. m. pr.* summo dies septem *ω, eieci glossema*

III

. . . . . ístaec sum multó sale
Salsúrus

Priscianus p. 910 P. 'salliturus et salsurus. Nouius . . . Mummius: istaec' e. q. s.

APRISSIVS (?)

Io búcco! — Quis me iúbilat? — Vicínus tuus antíquus.

Varro de l. l. VI 68 M. 'ut quiritare urbanorum, sic iubilare rusticorum; itaque hos imitans Aprissius ait: io bucco!' e. q. s. (chrisippus Vindob. Attius Scaliger. Conieci Aprodisius Aquisius, Buechelerus Apussius proposuit)

Septenarium iambicum dimensus sum, pro trochaico habuit x io *interiectione extra versum posita. Alia proposuit Spengelius* io *pyrrichium aequat in Plauti Pseud.* 703 uicinus antiquus tuus *x*

INCERTI NOMINIS RELIQVIAE

I

Varro de l. l. VII 95 M. 'dictum mandier a mandendo, unde manducari, a quo in Atellanis Dossennum uocant Manducum.'

Dossenum O. Muellerus ad obsenum Flor. ad obscenum (obscoenum) Goth. Haun. Guelf. obesum L. Spengel Cf. Festi p. 128 'manduci effigies'. Plauti Rud. 535 Isidori gloss. (CGl. V 633 G.) 'dorsennus, persona parasitorum.'

II

Hospés, resiste et sóphiam Dossenní lege.

Seneca epist. 89, 6 'sapientia est, quam Graeci σοφίαν uocant. hoc uerbo Romani quoque utebantur, sicut philosophia nunc quoque utuntur. quod et togatae tibi antiquae probabunt et inscriptus Dossenni monumento titulus: hospes' e. q. s.

sophiam *Rehd.* sophisma *Guelf.* sophian φ

III

Venít Dorsennus á uilla . . . . .

Suetonius vita Galbae 13 'quare aduentus eius non perinde gratus fuit: idque proximo spectaculo apparuit. Siquidem Atellanis notissimum canticum exorsis uenit Dorsennus a uilla cuncti simul spectatores consentiente uoce reliquam partem rettulerunt, ac saepius uersu repetito egerunt.' Chori seu catervae canticum hoc esse dicit G. Hermannus opusc. I 298.

De numeris cantici certi nil ausim adfirmare: initio versus fortasse post uénit *interiectio aliqua, fortasse* heu, *secuta est* Dorsennus *GA Schmidt in ephem. Darmst.* 1840 *p.* 1232, *item Lachmannus* ione simus ω, *nisi quod* oñsimus *Viterb.* io, Onesimus *Muretus Dactylicum carmen* uénit Onésimus á u. *commendat Bue*

IV

Hírcus uetulús capreis náturam ligúrrit.

Suetonius vita Tiberii 45 'unde nota' ('mora' Rothius ex optimis libris) in Atellanico exodio proximis ludis assensu maximo excepta percrebruit: hircum uetulum capreis naturam ligurrire.'

Sotadium notavi, senarium ligúrrit naturam hírcus uetulus Cápreis *Bue proposuit*

V

'Υγίαινε πάτερ, ὑγίαινε μῆτερ . . .

* * *

Orcús uobis dúcit pedés . . . .

Suetonius vita Neronis 39 'Datus Atellanarum histrio in cantico quodam ὑγίαινε πάτερ, ὑγίαινε μῆτερ ita demonstrauerat, ut bibentem natantemque faceret, exitum scilicet Claudi Agrippinaeque significans: et in nouissima clausula: Orcus uobis ducit pedes, senatum gestu notarat. Histrionem et philosophum' (Isidorum Cynicum, de quo sermo fuerat) 'Nero nihil amplius quam urbe Italiaque summouit uel contemptu omnis infamiae uel ne fatendo dolorem irritaret ingenia.'

1 *sq. Versus prioris numeri iambici, alterius bacchiaci videntur esse*

VI

Si quíd monumenti nácta est qui eum requíreret. — Est úngulus, quem ei ⟨uí⟩ detraxit ébrio.

Festus p. 375 M. 'ungulus Oscorum lingua anulus, ut . . . . . si quid' e. q. s. 'Pacuuius in Iliona [XVI].' Inter Atellanae fragmenta reliqui, quia Oscum esse vocabulum dicit Festus; quamquam minime certum id esse testimonium neminem fugere potest.

1 qui eum *Lindemannus* qui eorum *cod.* quor *O. Muellerus* 2 ei ui *scripsi* ei *cod.* ennius *Vat. R*

VII

casnar

Varro de l. l. VII 29 M. 'cascum uetus esse significat Ennius . . . item ostendit Papini (l. 'Pompili') ἐπιγραμμάτιον, quod in adulescentem fecerat Cascam . . . item ostendit quod oppidum uocatur Casinum . . . item significat in Atellanis ali-

quot Pappum senem quod Osci' ('Osce' Mommsenus) 'casnar appellant.' Cf. Festus Pauli p. 47 M. 'casnar senex Oscorum lingua.' Placidus in CGl. V 13 G. 'casinar, senex.' 15: 'casnari, seni Oscorum lingua.' Vaticana gl. ibidem IV 28 'casinar, senex' Isidori gl. 'canier, leuo' (immo 'casnar, leno') cf. Loewe Prodrom. 306 et carm. lat. epigr. 17 B.

VIII

Mesius

Varro de l. l. VII 96 M. 'in pluribus uerbis A ante E alii ponunt, alii non . . . ac rustici Pappum Mesium, non Maesium.' (Maesium Spengelius moesium Flor.)

IX

pellicula

Varro de l. l. VII 84 M. 'in Atellanis licet animaduertere rusticos dicere se adduxisse pro scorto pelliculam.' Cf. Festus p. 330 M.

X

Cicero de divin. II 10, 25 'totum omnino fatum etiam Atellanio uersu iure mihi esse inrisum uidetur, sed in rebus tam seueris non est iocandi locus.'

XI

Terentianus Maurus 2394 (CGL VI 396 K.) 'frequéns in usu est tale metrum comicis uetustis, Atélla uel quis fabulis actus dedit petulcos, Quia fíne molli labile atque deserens uigorem Sonúm ministrat congruentem motibus iocosis.'

MIMVS

DECIMVS LABERIVS

ALEXANDREA

Quíd est ius iurandum? émplastrum aeris álieni . . . . .

Gellius XVI 7, 14 'sed enim in mimo, quem scripsit' (Laberius) 'Alexandream, eodem quidem quo uulgus, sed probe Latineque usus est Graeco uocabulo: emplastrum enim dixit *οὐθετέρως*, non genere feminino, ut isti nouicii semidocti. Verba ex eo mimo adposui: quid est' e. q. s.

Baccheos dimensus erat in M. Hertzii editione Fleckeisenus, iambos in epist. crit. p. 40 *hosce*: quid est iús iurandum? emplástrum alieni aerís . . *proposuit. Ego olim iambici octonarii frustum proposueram, tum trochaeos praetuli* quid est] quidem *Voss.*

ANNA PERANNA

Cf. Ovidii Fast. III 675 sqq.

I

Cónlabella ósculum.

Nonius 90, 21 'conlabella. Laberius annalium peranna: c. o.' (Anna Perenna Junius)

Creticos agnovit Bothius

II

gubernus. planus. nanus.

Gellius XVI 7, 10 'Laberius ... praeterea in Anna Peranna gubernum' (sic correxi coroll. LXXXVI gubernium ω) 'pro gubernatore et planum pro sycophanta et nanum pro pumi-

lione dicit, quamquam planum pro sycophanta M. quoque Cicero in oratione scriptum reliquit, quam pro Cluentio dixit.'

AQVAE CALDAE

I

. . . et iam hic me óptimus somnús premit,
Vt prémitur glis.

Nonius 119, 24 'glis, nominatiuus ab eo, quod sunt glires. Laberius in Aquis caldis: etiam' e. q. s. Laudat aliquis salutarem aquarum effectum.

1 opimus *Passeratius, quo ad supplendum senarium uti possis, si ante* optimus *inseras* 2 ut premitur F^2, *ms. Fabri* opprimitur φ eo premitur *Bothius. Coniciebam* quo premitur, *ut scripsit Passeratius*

II

podagricus

Charisius p. 58 P. 'podagrosus a podagra bene dicitur, sed et podagricus a pedum aegritudine, cuius exemplum apud Laberium est in Aquis . . . . . ‖ Aeditumus' e. q. s. Sic cod. teste H. Keilio, qui adnotavit litteras a pe, aegri. in Aquis ab ipso quidem iam legi non potuisse, sed editionis princ. auctoritate satis defendi. Quod apud Putschium fertur exemplum podagricus non recessit, item in ed. pr. et apud Fabricium desideratur.

ARIES

Cf. inc. fab. XX.

Víx sustineo lássas clunes

Charisius p. 78 P. 'clunes feminino genere dixit Melissus, et habet auctorem Laberium, qui in Ariete sic ait: uix sustineo clunes scęuola et Horatius et lassas clunes.' (Sic cod. Neap. 'clunes melissus femī dixit oratius et lassos culunes et melius mas̄ dicitur' excerpta Paris. Collato anonymi de dubiis nom. apud Keilium GGL V p. 575 testimonio hoc 'clunes generis feminini, ut Scaeuola: lassas clunes' M. Hauptius in Ovidi Halieut. p. 74, quem Keilius secutus est, sic scripsit: vix sustineo clunes . . . . et Horatius: pulchrae clunes [sat. I 2, 89], et Scaevola: lassas clu-

nes: de Scaevola poeta lascivo disputavit idem in soc. Saxon. annall. 1846 p. 49 sqq.)

AVGVR

lárgiter fecí lucri 8/9

Charisius p. 183 P. 'largiter idem Modestus ait quantitatis. Denique Laberius in Augure: làrgiter, inquit, lucri feci.'

lucri (luti *cod.*) feci *Charisius, transposuit Bue*

AVLVLARIA

Homo ébriatus sómno sanarí solet. 10

Nonius 108, 8 'ebriolare, ebrium facere, et ebriacus' (ebriatus H^1, Bentinus) 'ebrius. Laberius in Hetaera [I] idem in Aulularia: homo' e. q. s. Ex Plauti, cuius frustum aliquod antecesserit, Aulularia sumptum arbitratur Ritschelius Parerg. I 142, cui adsentitur Woelfflinus mus. Rhen. 43, 308 in Augure coni. Stephanus.

ebriatus H^1? *Bentinus: cf. v.* 52 ebriacus *ω, vocalem a longam metitur x* ebriosus *G. Fabricius*

BELONISTRIA

. . . domina nóstra priuignúm suum
Amát efflictim.

Nonius 104, 25 'efflictim, uehementer . . . Laberius Bellonistria: domina' e. q. s. (Belonistria Junius) Cf. inc. fab. X.

1 *sq. Septenarii frustum* dómina nostra p. s. ámat e. *praefert Bue Cf. coroll.* LXXXVI

CACOMNEMON

Hic est ílle gurdus, quem égo me abhinc mensés duos
ex 'Africa
Aduénientem excepísse tibi narráui . . . . .

Gellius XVI 7, 8 'Laberius in mimis, quos scriptitauit, oppido quam uerba finxit praelicenter . . . item in Cacomnemone: hic est, inquit, ille' e. q. s. Cf. Quintilianus I 5, 57 'gurdos, quos pro stolidis accipit uulgus, ex Hispania duxisse originem audiui.' CGl. IV 84 G. 'gurdus, ineptus uel inutilis.' Loewii Prodr. 82: 'brutus, gurdus'.

1 *Fortasse* hic ílle est menses duos *Bothius* duos menses *ω* 2 aduenientem *vel* huc uenientem *conieci* uenientem *ω*, *quod servabat Fleckeisenus numeros trochaicos disponens*

CAECVLI

15/6 Non íntellexi. — ⟨Crédidi⟩ te Maúricatim scíre.

Charisius p. 184 P. 'mauricatim Laberius in Caeculis: non' e. q. s. Nomen fabulae Gaetulis voluit esse Bergkius opusc. II 751, contra mimi argumentum ex schol. Veron. Verg. Aen. VII 681 repeti posse monet Bue.

non intellexi *Putschius ex cod. Dousae, om. notata lacuna ed. pr.* ñ int . . . . . *linea extrema cod.* credidi *inseruit Bergkius, om. cod. Idem personas distinxit numerosque constituit*

CANCER

Nec Pýthagoream dógmam doctus . . .

Priscianus p. 679 P. 'neutra eiusdem terminationis' (a) 'Graeca sunt et addita tis faciunt genetiuum . . . haec tamen antiquissimi secundum primam declinationem saepe protulerunt et generis feminini . . . . Laberius in Cancro: nec' e. q. s. Anonymus Bernensis in Hageni analectis Helveticis p. 98, 33 'Laberius Pythagoream dogmam doctus pro dogma posuit.' Idem p. 109, 3 'Laberius uero dixit: P. d. doctus est.' Cf. inc. fab. XXI.

doctus est *anon. Bern. p.* 109, *ut fortasse* doctust *fuerit, nisi primo pede mancum senarium habemus*

CARCER

Hómo frugi, quod tíbi relictum est rétines miserimúnium.

Nonius 214, 20 'miseria, ut saepe, generis feminini. Neutri Laberius Carcere: homo' e. q. s.

retines miserimonium *Bothius* (retine *idem* 2) miserimunium retines *ω*, *nisi quod* miserimunium *vocabulum varie deturpatur*. miserimonium obtines *Quicheratius*

CATVLARIVS

CATVLARIVS, sc. mimus interprete Ritschelio.

I

⟨Et⟩ égo mirabar quó modo mammaé mihi
⟨Sic⟩ déscendiderant.

Gellius VI (VII) 9, 18 'Valerius Antias in libro historiarum LXXV uerba haec scripsit: deinde funere locato ad forum descendidit. Laberius quoque in Catulario ita scripsit: ego mirabar' e. q. s.

1 *sq. Trochaei Bergkio, iambici septenarii* (modo | mammaé) *placuerunt Buechelero* descendiderant *edd., om. Vat. Reg. Guelf.*

II

Numne áliter hunce pédicabis? — Quó modo? —
Video, ádulescenti nóstro caedis hírulam.

Nonius 122, 11 'hillas intestina ueteres esse dixerunt ... Laberius [inc. fab. XII] idem Catulario: neue' e. q. s. Cf. Scylax.

1 *sq. senarios constitui, personas distinxit Bothius* numne *scripsi* neue *ω* nonne *Quicheratius* hunce *scripsi* hunc *ω* genialiter nunc *prop. Bue* 2 hirulam *scripsi* hillam FH^1 hilla *L* illa EH^2PW ilia *Bue* hillas *Junius* hirulas *x*

CENTONARIVS

Laberiani tituli non meminit Marquardtus vitae priv. Rom. 567. 698. Cf. CIL V 1019. 3411 Bormannus inscr. Sassin. 26. 29. 30 sqq.

quare tam árduum
Ascéndas? scindere án concupiisti eúgium?

Nonius 107, 32 'eugium, media pars inter naturalia muliebria ... Laberius in Centonario: qua re' e. q. s.

2 ascen *om. ceteris P* ascendis *Junius* ascendisti *Bothius* scindere an concupiisti eugium *scripsi* an (aut *Vrbin.* 307) con-

cupisti eugium scindere *ω* an concupiuisti e. Scíndere *Bothius* *Trochaeos* áscendas an cóncupisti eúgium ⟨per⟩scíndere *metitur A. Brock quaestt. gramm.* (*Dorpat.* 1897) *p.* 152

COLAX

Figúra humana nímio ardore ignéscitur.

Nonius 481, 7 'ignescitur pro ignescit. Laberius Colace: figura' e. q. s.

figurae humanae *Bothius* nimio ardore *Bothius* inimici ardore *ψ*, *tuetur Bue* nimo nelore *Palat.* uini ardore *coni. x* animi candore *conicio*

COLORATOR

Colorator: cf. IN 4260 CGl II 103, 21 (cf. 27) G.: colorator *στιλβωτής*.

itaque léni pruna cóctus
Simúl sub dentes múlieris uení, bis ter memórdit.

Gellius VI (VII) 9, 4 'sed Q. Ennius in saturis memorderit dixit per e litteram, non momorderit. . . . Item Laberius in Gallis . . . Item idem Laberius in Coloratore: itaque' e. q. s.

1 coctus *scripsi* percoctus *ω* quasi percoctus *Bue*

COMPITALIA

I

. núnc tu lentu's, núnc tu susque déque fers:
Matér familias tua ín lecto aduersó sedet,
Seruós sextantis útitur nefáriis
Verbís.

Gellius XVI 9, 4 'significat autem susque deque ferre animo aequo esse et quod accidit non magni pendere atque interdum neglegere et contemnere et propemodum id ualet, quod dicitur Graece *ἀδιαφορεῖν*. Laberius in Compitalibus: nunc' e. q. s.

1 nunc *nolui, ut versum explerem, bis ponere:* a *vel* em *vel aliam interiectionem excidisse puto* tu lentu's *Fleckeisenus* tu lentus est *Thuan.* tu lentus es φ tu lentescis *Bothius* lentus es tu *Scaliger* nun *Reg. Magl.* non *Voss.* fers *om. Lugd.* 2 sanatur familiã *Paris.* tua (*ras. sup.* a) *Paris.* 3 sextantis: *cf. Cicero de or.* II 62, 254 sex tantū *Thuan.* uerbis nefariis utitur ω, *transposuit Bothius*

II

quó quidem
Me á matronalí pudore prólubium meretrícium
Prógredi coégit. 35

Nonius 64, 11 'prolubium . . . Laberius Conpitalibus: quo' e. q. s.

2 ad prolubium *Guietus* meretricis ω, *correxi*

III

Séquere ⟨me⟩ in latrínum, ut aliquid gústes ex Cynica haéresi.

Nonius 212, 9 'latrina . . . neutro Laberius Conpitalibus: sequere' e. q. s.

seque F^1 me *Bothius, om.* ω gustes H^2, *ed.* 1526 gustus φ

IV

malas malaxaui

Gellius XVI 7, 7 'Laberius . . . item in Compitalibus: m. m.'

malaxauit *Paris. Lugd.* *An* málas malacissáui?

COPHINVS

I

cum prouíncias
Dispóliauit, colúmnas monolitás, labella e bálineis

Nonius 544, 32 'lineas' (lenas Aldina lenis Junius) 'uasi genus Afranius Fratr. XXI: labella lenis. Laberius in Cofino: cum . . . labella lenis.'

2 despoliauit *Bothius* molitas *Ba* e balineis *scripsi* lenis *ω* lineis *vel* lineas *Nonius legisse videtur.* labella lenis *ex Afranii loco huc translata esse adfirmat x*

II

manuatus est

Gellius XVI 7, 1 'Laberius in mimis, quos scriptitauit, oppido quam uerba finxit praelicenter. Nam et mendicimonium dixit et moechimonium et adulterionem adulteritatemque pro adulterio et depudicauit pro stuprauit et abluuium pro diluuio et quod in mimo ponit, quem Cophinum scripsit, manuatus est pro: furatus est. et item in Fullone [I] multaque alia huiuscemodi nouat.' Itaque quo in mimo mendicimonium et moechimonium et adulterio et adulteritas et depudicauit et abluuium locum habuerint, e Gellio quidem non elucet. Nonius autem quae tradit p. 140, 31: 'mendicimonium et moccimonium' (moechimonium Bentinus) 'Laberius in libro quem Cropium' (Cophinum Mercerus) 'inscripsit. in eo uerba haec inueniet qui doctrinae studium putauerit adhibendum. in eo libro quoque maustus' (manuatus Bentinus), 'quod est furatus, inuenire est.' Itemque p. 70, 3 'adulterionem pro adultero Laberius quoprino:' (coprino BaH^2 quo primo W^1 quiprino F^1 Caprino Mercerus Cophino Junius) 'quem si quis legere uoluerit, ibi inueniet et fidem nostram sua diligentia adiuuabit' ex nullo alio fonte nisi ex eodem Gellio hausit eiusque de uno vocabulo testimonium temere ad reliqua transtulit. Cf. Hertzius annall. philoll. 1862 p. 724.

CRETENSIS

40 fármacopoles símium

Deamáre coepit.

Charisius p. 84 P. 'simiam auctores dixerunt etiam in masculino, ut Afranius ... Laberius tamen in Cretensi ait: farmacopoles' e. q. s.

2 deamare *Putschius* te amare *cod.* occipit *Putschius* *Vnum senarium* deamáre coepit phármacopoles símium *Bue effinxit*

EPHEBVS

I

Licéntiam ac libídinem ut tollám petis
Togátae stirpis.

Macrobius Sat. VI 5, 15 'decenter et his epithetis Vergilius usus est ... pro Romanis gentemque togatam, quorum altero Sueuius, altero Laberius usus erat .... ac .. Laberius in Ephebo [I] idem infra [II].'

1 petis *om. Par. a*

II

Idcírco ope nostra dílatatum est dóminium
Togátae gentis. 45

1 opera *Med. a*

FVLLO

I

. . manuarí, pudorem pérdidisti.

Gellius XVI 7, 3 'Laberius . . . item in Fullone furem manuarium appellat. Manuari, inquit, pudorem perdidisti, multaque alia huiusce modi nouat.'

II

. . . utrum tu húnc gruem Baleáricum an homi-
ném putas
'Esse?

Nonius 208, 19 'grues ... masculino Laberius in Fullonicis: uirum' e. q. s. Fullonica vel Fullonia x Cf. Novii Fullonicum. De cirris gruis Balearicae Plinius n. h. XI 122.

1 *An senarius est* utrum tu húnc *e. q. s.? Cf. Muelleri prosod. Plaut.* 152 utrum *Scaliger, Gulielmius* uirum *ω* tum *Par. Q* 2 esse *del. Quicheratius* utrum húnc gr. B. an hominém putas? *Bue* uérum (*s.* át utrum) tu gruem B. hunc esse anne h. p.? *x*

GALLI

de íntegro património
Meó memordi númmum centum mília.

Gellius VI (VII) 9, 3 'Q. Ennius in saturis memorderit dixit per e litteram, non momorderit . . . item Laberius in Gallis: de integro' e. q. s. Nonius p. 140, 24 'memordi peposci pepugi spepondi in ueteribus lecta sunt . . . Laberius in Callis: de integro' e. q. s.

2 meo memordi nummum centum milia *Bothius* meo centum milia nummum memordi ω, *sed* nummum *om. P Minus probabilis ordo* centum nummum milia, *vel haec numerorum distributio*: de íntegro Património meo céntum nummum mília Memórdi. *Septenarium* de íntegro p. memórdi centum mília *Bue commendat*

GEMELLI

Nón putaui hoc eám facturum . . . . . .

Gellius I 7, 12 (in hisce verbis Ciceronis ex oratione quinta in Verrem: hanc sibi rem praesidio sperant futurum, neque mendum esse neque uitium) 'item Laberius in Gemellis: non putaui, inquit, hoc eam f. Non ergo isti omnes soloecismus quid esset ignorarunt, sed et Gracchus dicturum et Quadrigarius futurum et facturum et Antias processurum et Plautus occisurum et Laberius facturum indefinito modo dixerunt.'

HETAERA?

I

'Ebriulati méntem hilaria arrípuit . . . . .

Nonius 108, 4 'ebrulare, ebrium facere, et ebriatus, ebrius. Laberius in there: ebriulati' e. q. s. (ebriolare Carrio Emend. I 2 e ms. Parisino ebriulare edd. thore P^1 Cithera Junius Hetaera Carrio e 'libris sanctioribus')

ebriolati *Carrio Emend. I 2 ex ms. Paris.* ebruilati φ hilaria F^3, *Bothius* hilariam φ hilaram *edd.* arripiunt *edd.*

II

Nec pálmularum púlsus nec portísculi

Nonius 151, 28 'portisculus' (postisculus Bamb. pertisculus ms. Fabri) 'proprie est hortator remigum, id est qui eandem perticam tenet, quae portisculus dicitur, qua et cursum et exhortamenta moderatur . . . Laberius Cythera: nec' e. q. s. (Hetaera Carrio Emend. I 2 e 'sanctioribus' libris)

palmularum *Carrio* palmarum *ω* porticuli L^1

IMAGO

. . . genius géneris ⟨est⟩ nostrí parens.

Nonius 119, 29 'genius generis.' Laberius Imagine: genius' e. q. s. (genus L^1 genius *φ*)

geniusque parens generis nostri *Bothius* genus nostri parens *senarii exitum deleto* generis *x* (*cf. coroll.* LXXXVII)

LACVS AVERNVS

I

Versórum, non numerórum numero stúduimus. 55

Priscianus p. 712 P. 'uersi quoque pro uersus Laberius in lacu Auerno: uersorum' e. q. s.

numerorum *scripsi ut Bue* numerum *ω*, *quod suppleto olim initio* tot *ita tueri conabar, ut* numero *pro adverbio haberem et* numerum studuimus *coniungerem*

II

Scínde una exoléto ⟨huic⟩ patienti ⟨hánc⟩ catulientém lupam.

Nonius 90, 32 'catullire' (immo catulire, ut scripsit Guietus) 'esurire' ('est surire' Gesnerus) 'uel libidinari. Laberius in Lacu balerna: scinde' e. q. s. (lacuba . . elerna P^1 Lacu Auerno Bentinus)

una una *W* una cum *Quicheratius in septenario iambico* exoleto *Aldus* exculeto F^3H^1 excoleto *φ* exolete *Bothius* huic patienti *scripsi* inpatientem *W* inpatienti *φ* exsoletum inpatientem ac *Bue* catulentem F^1L^1

III

amorabunda

Gellius XI 15, 1 'Laberius in Lacu Auerno mulierem amantem uerbo inusitatius ficto amorabundam dixit. Id uerbum Caesellius Vindex in commentario lectionum antiquarum ea figura scriptum dixit, qua ludibunda, ridibunda et errabunda dicitur ludens et ridens et errans.'

LATE LOQVENTES

Latine loquentes suspicatus est Ritschelius Parerg. I 143: sed cf. CGl. II 409 G. '*πλατυλόγος* latiloquens.' Medicus quidam ineptus in anthol. XI 382, 5 *πλατυλέσχης* dicitur. Academicorum *πλατυρημοσύνη* ridetur a Timone sill. fr. XXXXII W.

I

sed dum populária
Agimús per ludum

Nonius 150, 26 'populatia, ut nugalia uel puerilia. Laberius Late loquentibus: e dum' e. q. s.

1 sed *scripsi* et FH^1 e φ haec *Scaliger: alia ariolari facile est* popularia *Gesnerus* puerilia ω populacia *Aldina*

II

Quí pedem ex tabérna tulimus, tántus cum instarét pluor.

Nonius 220, 32 'pluuia . . . masculini Laberius Late loquente: qui' e. q. s.

instaret *Hauptius* staret ω

NATAL

I

cippus. obba. camella.

1 sq. Gellius XVI 7, 9 'Laberius . . . item in mimo, qui inscribitur natal, cippum dicit et obbam et camellam. et pittacium et capitium. Induis, inquit, capitium, t. p.'

natal Par. Q Dan. Magl. Voss. Z m. 2 (nata m. 1) nata. l. Voss. X nata. L. Petav. Natalicius Fleckeisenus Natalis vel Natta Bothius pittacium Reg., om. Lugd. pittaciu Magl. pictacium Petav. capitatiū Par. Q

II

'Induis cápitium, túnicae pittácium.

capitium *Par. Q m.* 2 captiū *Voss. X* captiuū *Par. Q Voss. Z Reg. Magl. Voss. X m.* 2 induis Cápitium tunicae pittacium *ordinavit Fleckeisenus: mihi tetrameter creticus catalecticus videtur*

NECYOMANTIA

Propter fr. II non ante annum 710 actam fuisse monuit Fleckeisenus epist. ad Hertzium p. 39. Inlustraverunt idem Mommsenus hist. Rom. III^{8} 591 et Bergkius opusc. I 408 sq.

I

Dum diútius retinétur, nostri oblítus est.

Gellius XX 6, 6 'non paucis in locis nostri atque uestri dictum, non nostrum aut uestrum. . . . Laberius in Necyomantia: dum' e. q. s. (necromantia Magl. recentt.)

detinetur *Magl. Reg.*

II

Duás uxores? hércle hoc plus negóti est, inquit cócio: Séx aediles uíderat.

Gellius XVI 7, 12 'item in Necyomantia cotionem peruulgate dicit, quem ueteres arillatorem dixerunt. Verba Laberi haec sunt: duas' e. q. s. (necromantia Magl.)

1 hercle hoc *Bothius* hoc hercle (*s.* hercule) ω negocii *Paris.* negotio *Reg.* est inquit ψ, *recte defendit Bergkius opusc.* I 408 eet. Quid *Paris.* eēn quid *Lugd.* cocio (*ut CIL* IV 2416) ω coctio *praecipit Pauli Festus p.* 51, *ita Plautus Asin.* 203: *cf. Fleckeisenus mus. Rhen.* 8, 231 *Corssenus symb. crit.* 16 *Loewii Prodr.* 285 2 Qui sex *Bergkius: retinui sermonem proverbialem, cuius exempla praeter alios Hauptius ind. lectionn. Berol.* 1868/9 *quaedam composuit.*

NVPTIAE

Aequum ánimum indigna iníquat contumélia.

Nonius 126, 30 'iniquat.'

indigna *Passeratius et Fruterius* indignat BaH^1L^2M indignant CF^1 indignanti EH^2PW indignatione *Onions*

PARILICII

Parilicii, ludi scilicet.

Foríolus esse uidére: in coleós cacas.

Nonius 114, 13 'foria, stercora liquidiora ... Lauerius in Panilicis: foriolus' e. q. s. 'foriolus, qui foria facile emittat, soluti scilicet uentris.' (Paliliciis Bothius: Pariliciis ad Compitaliciorum exemplum conieci. Paliliis vel Pariliis x)

uidere *olim scripsi* uideres $EFHLW^1$ uideris PW^2 foriolu's ut uidere *proposuit* CFW *Muellerus* in coles *Bue* coleos, *del.* in, *olim scripsi. Cf. Priap.* 69, 4 fóriolus uideris esse, quia c. in c. *Luchs stud.* I 70

PAVPERTAS

I

Nihílne refert, móllem e lanitia 'Attica
An pécore ex hirto ⟨dúrum⟩ uestitúm geras?

Nonius 212, 21 'lanitium genere neutro ... feminino Lauerius Paupertate: nihil' e. q. s.

1 nihilne *scripsi* nihil ω nil *Bothius deficiente primo pede* enim nil *Bergkius* 2 pecore ex hirto *Marquardtus vitae Rom. priv. p.* 460 pecore ex hircorum ω, *in quibus vide an* pecore ex hirto hirsutum *lateat* ex hircorum pecore *Muretus* tergore ex hircorum *Bergkius* pectore ex hircorum *olim scripseram* durum *Bue*, crassum *inseruit Marquardtus* uestitum *Lipsius* uestium ψ uestigium *W*

II

Vísus hac noctú bidenti ⟨sum Hérculi⟩ proptér uiam
Fácere.

Nonius 53, 25 'bidentes qui aestimant ob eam causam oues a Vergilio dictas, quod duos dentes habeant, pessime ac uitiose intellegunt . . . melius intellegi potest, si biennis dixerit auctoritate . . Pomponius in Atellana [Gall. Transalp.] Laberius in Paupertate: uisus' e. q. s. (paupere Vrbin. 307) Cf. Gellius XVI 6.

1 noctu *Quicheratius* nocte ω nocte ego *Bothius* bidenti *scripsi* bidentis ω bidente *Leopardus* sum Herculi *addidi, om.* ω: *cf. Festus p.* 229 'propter uiam' *et Macrobius Sat. II* 2, 4 facere sum propter uiam *clausulam versus fuisse non improbabiliter coniecit Quicheratius*

III

. . . . . meó licentiátu

Nonius 212, 5 'licentiam feminino. Masculino Laberius in Paupertate: meo l.'

licentiatu *Guietus* licentatus ω

PISCATOR

pugillar 71[1]

Beda de orthogr. GGL VII 285 K. 'Laberius in Piscatore singulariter hoc pugillar dixit.' Charisius p. 75 P. 'item laber . . . singulariter hoc pugillar dicit.' (Ita enim cod.; 'item * singulariter' ed. pr.) Cf. GGl IV 152, 32 G.

RESTIO

I

Demócritus Abderítes physicus phílosophus
Clipeúm constituit cóntra exortum Hyperíonis,
Oculós effodere ut pósset splendore aéreo.
Ita rádiis solis áciem effodit lúminis, 75
Malís bene esse né uideret cíuibus.
Sic égo fulgentis spléndorem pecúniae
Volo élucificare éxitum aetatí meae,
Ne in ré bona esse uídeam nequam fílium.

Gellius X 17 'Democritum philosophum in monumentis historiae Graecae scriptum est, uirum praeter alios ueneran-dum auctoritateque antiqua praeditum, luminibus oculorum sua sponte se priuasse, quia existimaret cogitationes commen-tationesque animi sui in contemplandis naturae rationibus uegetiores et exactiores fore, si eas uidendi inlecebris et ocu-lorum impedimentis liberasset. Id factum eius modumque ipsum, quo caecitatem facile sollertia subtilissima consciuit, Laberius poeta in mimo, quem scripsit Restionem,' (resti-tionem, rectionē, rectiorem codd., correxit Fruterius) 'uersibus quidem satis munde atque graphice factis descripsit, sed causam uoluntariae caecitatis finxit aliam, uertitque in eam rem, quam tum agebat, non inconcinniter. Est enim persona, quae hoc aput Laberium dicit, diuitis auari et parci, sumptum plurimum asotiamque' (cf. Ritschelius opusc. II 397) 'adulescentis uiri' (immo filii aut severe, uiuide Bothius) 'deplorantis. Versus Laberiani sunt: Demo-critus' e. q. s. Nonius 106, 20 'elucificare, dictum a luce. Laberius [77 sq.].' Cf. Menandri fr. 83 M. *τυφλὸν ὁ πλοῦτος καὶ τυφλοὺς Τοὺς ἐμβλέποντας εἰς ἑαυτὸν δεικνύει.*

1—8 *Disposuit hos versus Fruterius Veris. II* 13 6 ego] ito *Nonii ω* cito *vett. edd.* fulgenti *Gellii ψ praeter Voss., Nonii ψ praeter E W* splendorem *Gellii ed. Torn.* splendore in *Gellii ω* splendore *Nonii ω* pecunia *Gellii Voss.* 7 uolo elucificare *Nonius* uelo (euolo *Voss.*) lucificare *Gellii ψ* aeta-tis *Nonius* 8 ne *om. Lugd.* uideam esse *Gellii ψ praeter Voss.*

II

talabarriunculi

Gellius XVI 7, 6 'Laberius ... item in Restione tala-barriunculos dicit, quos uulgus talabarriones.' (Sic libri omnes, calabarriunculos vulgo. Num caballariunculos an tabellariunculos ut Falsterus?) Cf. gloss. Vatic. in A. Mai auct. class. VIII 590 'tabelliones, aleones. taber-niones, tabernae sectatores.'

SALINATOR

80 Nón mammosa, nón annosa, nón bibosa, nón procax

Gellius III 12, 4 'bibosum dictum nondum etiam usquam repperi, nisi apud Laberium; neque aliud est quod simili in-clinatu dicatur. Non enim simile est ut uinosus aut uitiosus

ceteraque, quae hoc modo dicuntur: quoniam a uocabulis, non a uerbo inclinata sunt. Laberius in mimo, qui Salinator inscriptus est, uerbo hoc ita utitur: non' e. q. s.

annosa] *Cf. M. Hertzius exped. philol. clin.* 13 anosa *R. Klotzius* pannosa *Studemundus conl. Martiale* III 72, 3.

SATVRNALIA

botulus. homo leuenna. 80[1]

Gellius XVI 7, 11 'Laberius . . . atque item in mimo, qui Saturnalia inscriptus est, botulum pro farcimine appellat, et hominem leuennam pro leui.' (bortulum Paris. leuennem susp. Bothius)

SCYLAX

Eundem mimum esse quem Catularium statuit Scaliger nec adversatur Ritschelius Parerg. I 158. Cf. Petronius c. 64

. . . . lubídinitate lábitur

Nonius 491, 4 'lubidinitas pro lubidine. Laberius in Scylace: l. l.' (Colace coni. Junius)

libidinitate *Ba* (*etiam in lemmate*), L^1

SEDIGITVS

Grúndientem aspéxi scrofam . . . . . .

Nonius 114, 29 'grunnire dicuntur porci, quod eorum proprium uocis est . . . Laberius in Sedicito: g. a. s.' Idem 465, 1 'grundire cum sit proprie suum, ut Laberius in Sedicit: grundientem a. s.' (Sedigito Bentinus) Cf. Plinius n. h. XI 244.

grundientem et *O p.* 465 scrofum *Ba p.* 465

SORORES

I

Hoc uóluit clipeum cóntra peluem próici.

Nonius 196, 24 'clipeus generis masculini . . . neutro

Vergilius: et clipeum super intonat ingens. Licinius Macer . . . clipea portant. Lauerius Sororibus: hoc' e. q. s.

clypeum *edd.* clipeus *ω* proici contra peluem *x propter Velium Longum CGL* VII 65 *K. cf. v.* 94 *Caecil.* 134. contra p. Próici *Onions*

II

84/5 Laus nómine gloria aléscit.

Nonius 248, 4 'adolescere (alescere x) crescere, unde adulescentem dicimus. Lucretius lib. II: donique adulescendi' ('alescendi' Lachm.) 'summum tetigere cacumen. Laberius in Sororibus: laus' e. q. s.

Paroemiacum agnovit Lachmannus Lucr. p. 140 nomine H^2LW nomine agendi nomine GH^1 nomen *Lachmannus. An* nomini'*?* alescit GH^1L^1, *Lachmannus* adolescit H^2L^2W dolescit *P* laus cúm adolescit, nominatur gloria *Bothius: eadem sententia eis quae in textu posui exprimitur. Iambos* laus nomen g. Adoléscit *olim metiebar*

III

. . . .

Ecástor mustum . . . . . somniculósum.

Gellius IX 12, 11 'item C. Caluus in poematis laboriosus dicit, non ut uulgo dicitur qui laborat, sed in quo laboratur . . . eadem ratione Laberius quoque in Sororibus: ecastor, inquit, m. s.' (soporibus Bern. Lugd. Par.) Nonius p. 172, 30 'somniculosus, quod ad somnos uocet.' (sic Mercerus. 'uacet' libri)

mustum *Mercerus* multum *ω* *Ludere possis* ecástor mustum ⟨praébuit⟩ multúm s. *Displicent trochaei*

STAMINARIAE

Nihil lucis titulo aut Petronii verbis c. 41 'staminatas duxi' aut Buecheleri apud Friedlaenderum commentario (aliter idem in Ritschelii opusc. II 510) accedit. De mimo Staminario cogitat Woelfflinus mus. Rhen. 43, 308.

Tóllet bona fidé uos Orcus núdas in catómium.

Gellius XVI 7, 4 'Laberius . . . neque non obsoleta quoque et maculantia ex sordidiore uulgi usu ponit, quale est in Staminariis: tollet' e. q. s. Cf. Cicero ad fam. VII 25 'uereor ne in catamum Catoninos.' De locutione 'in catomum' disseruit

Roensch ann. philoll. 1883 p. 211 sqq. cf. CGl V 594 G. 'catamaiti, ergastulum.' 595 'catomain, ergastulum' ('catomium' Scaliger. Fort. 'catomoin' = *κατ' ὤμοιν*)

Iambicum octonarium cum Bothio Bergkius commendavit ortus *Magl. Lugd.* corus *Aem. Baehrens* catomium *Juntina, prob. Prellerus myth. Rom.* II 63 catonium *Gellii Lugd. X, tuebatur Salmasius* catomum φ, *Turnebus.* Charonium *Ascens., Loensis Misc. epiph. III* 5

STRICTVRAE?

Sine língua caput pedárii senténtia est.

Gellius III 18, 9 'uersum quoque Laberi, in quo id uocabulum' (pedarius) 'positum est, notari iussimus, quem legimus in mimo, qui Stricturae inscriptus est: caput' e. q. s. scripturae χ scriptura Ascens., Bergkius opusc. I 391: ariolando proferri multa possunt, e. c. secturae structurae al.

sine lingua caput *Fleckeisenus* caput sine lingua ω pedani χ pedaria *vulgo* cáput ut sine lingua (*vel* sine lingua caput) pedari ⟨nimirum⟩ sententiast *Bergkius* capút sine lingua ⟨in curia⟩ sententiast pedari *coni. Bue* sine l. aput pedarium s. est *Lachmannus ad Lucil. v.* 1098

TAVRVS

. . . . . hietantúr fores

Diomedes p. 336 P. 'hiare et hietare . . . Laberius etiam in Tauro passiuo modo enuntiauit: hietantur fores, inquit, pro eo sane, quod est hietant, id est patent.'

TVSCA

I

. . . . . dóminus ⟨est⟩ nostér tua 90

Lúculentitáte captus.

Nonius 135, 3 'luculentitatem a luculento . . . Lauerius Tusca: dominus' e. q. s. (Thucca H^1L^1 Tucca H^2 L^2W)

noster] nt L^1 est *ante* tua *inseruit Bergkius,* nunc *ante* noster x dóminus luculentitate captus ⟨est⟩ noster tua *Bothius*

II

Cóncitata móbilitatam ménte maestas . .

Nonius 137, 27 'mestas pro mestifices' ('moestificas' Junius) 'Laberius Tusco: concitatam' e. q. s.

concitata F^1H^2 concitataą L concitatam H^1W mobilitatam *Bothius, om.* F^1H^2L mobilitata φ mentem *Vrbin.* 307 mente me *Bothius* maesta P *Fortasse* mulierem *in exitu versus fuit, nisi forte* mente me maestas magis *praestat*

III

. . . . . bípedem bliteam béluam

Nonius 80, 25 'blitea, inutilis, a blito, herba nullius usus . . . Laberius in Tucca: b. b. b.' (Tusca Bothius)

IV

. . . . . inridentér petit

Charisius p. 181 P. 'inridenter: Laberius in Tusca: inridenter petit.'

VIRGO

I

Amóre cecidi támquam blatta in péluim.

Nonius 543, 26 'peluis, sinus aquarius, in quo uaria' ('uasa' x) 'perluuntur' ('pelluuntur' Colb.), 'unde ei nomen est. Lauerius Virgine: amore' e. q. s.

peluim *trisyllabum: cf. Caecil.* 134

II

95 Sí quidem meá colustra frúctus fecissét . .

Nonius 84, 13 'colustra, lac concretum in mammis Lucilius . . . Lauerius in Virgine: siquidem mea colustra fretus terris studere fecisset sumere aquam ex fonte.' Ex quibus [cre]terris sumere aquam ex fonte verba Naevii Lycurgo (XVII) restitui.

fructus *scripsi* fretus ω fartus x

III

álienum appetónibus
Viae éxpeditae déuerticula s⟨únt⟩ . .

Nonius 74, 8 'appetones ab adpetendo dicti. Laberius in Virgine: alienum' e. q. s. (apetones H²L apectones HP apeditones Colb. Dan. appeditones Ba Liberius Ba)

1 apetonibus ϖ 2 expeditae *Bue* perditae (perdite *Ba*) ϖ paratae *x* deuerticulas (diuerticulas *Ba*) ϖ: sunt *in ultima littera* s *latere olim animadverti* mala *suppl. Bue* bona *x*

EX INCERTIS FABVLIS

I

Prologus

Necéssitas, cuius cúrsus transuersi ímpetum
Voluérunt multi effúgere, pauci pótuerunt,
Quo mé detrusit paéne extremis sénsibus!
Quem núlla ambitio, núlla umquam largítio,
Nullús timor, uis núlla, nulla auctóritas
Mouére potuit ín iuuenta dé statu:
Ecce ín senecta ut fácile labefecít loco
Viri éxcellentis ménte clemente édita
Summíssa placide blándiloquens orátio!
Etenim ípsi di negáre cui nil pótuerunt,
Hominém me denegáre quis possét pati?
Ego bís tricenis ánnis actis síne nota
Equés Romanus é Lare egressús meo
Domúm reuertar mímus. ni mirum hóc die
Vnó plus uixi míhi quam uiuendúm fuit.
Fortúna, inmóderata ín bono aeque atque ín malo,
Si tíbi erat libitum lítterarum laúdibus
Floréns cacumen nóstrae famae frángere,

Cur cúm uigebam mémbris praeuiridántibus,
Satis fácere populo et táli cum poterám uiro,
Non mé flexibilem cóncuruasti ut cárperes?
Nuncíne me deicis? quó? quid ad scaenam ádfero?
Decórem formae an dígnitatem córporis,
Animí uirtutem an uócis iucundaé sonum?
Vt hédera serpens uíres arboreás necat,
Ita mé uetustas ámplexu annorum énecat:
Sepúlcri similis níl nisi nomen rétineo.

I—III Macrobius Sat. II 7 'Laberium asperae libertatis equitem Romanum Caesar quingentis milibus inuitauit, ut prodiret in scaenam et ipse ageret mimos, quos scriptitabat. Sed potestas non solum si inuitet, sed etiam si supplicet cogit: unde se et Laberius a Caesare coactum in prologo testatur his uersibus: Necessitas' e. q. s. 'In ipsa quoque actione subinde se qua poterat ulciscebatur inducto habitu Syri, qui uelut flagris caesus praeripientique se similis exclamabat: [II] et paulo post adiecit [III]. Quo dicto uniuersitas populi ad solum Caesarem oculos et ora conuertit, notantes inpotentiam eius hac dicacitate lapidatam. Ob haec in Publilium' (sic Par. 'Publium' vulg.) 'uertit fauorem.' Narraverat eadem Gellius in libro VIII, cuius capitulum 15 hoc est: 'quibus modis ignominiatus tractatusque sit a C. Caesare Laberius poeta: atque inibi appositi uersus super eadem re eiusdem Laberii.' Adlusit Cicero de off. I 31, 114 'suum quisque igitur noscat ingenium . . . ne scaenici plus quam nos uideantur habere prudentiae. illi enim non optimas, sed sibi accommodatissimas fabulas eligunt . . . . ad quas igitur res aptissimi erimus, in eis potissimum elaborabimus. sin aliquando necessitas nos ad ea detruserit, quae nostri ingenii non erunt, omnis adhibenda erit cura meditatio diligentia, ut ea si non decore at quam minime indecore facere possimus' e. q. s.

1 impetu *Ba m. pr.* 3 me] modo *Regin.* detrusti *Scaliger, qui Graece vertit hunc prologum* 4 nulla inquam *Gud.* nulla quem *Bothius* 6 in iuuenta potuit *Par.* 8 clementi *Heinsius* 10 de *Ba* 11 quis] qui *susp. H. Meyerus* 12 trecenis *Par.* 13 e *Fruterius, om.* ω ex *Scaliger* 15 *om. Par.* 16 Forma *Ba m. pr.* 18 florens *Lipsius* floris ω 21 flexibilem me ω, *transposuit Muretus (mus. Rhen.* 33, 245) flexilem me *Bue* 22 nuncine *Schneidewinus*

nunc *ω* *An* quor? 24 iocundae *ω* 25 ʰedera *Par.* 26 enecat *Par.* necat *φ* 27 sepulchris *Ba*

II

Porró, Quirites! líbertatem pérdimus. 125

III

Necésse est multos tímeat quem multí timent.

Seneca de ira II 11, 3 'occurrat hoc loco tibi Laberianus ille uersus, qui medio ciuili bello in theatro dictus totum in se populum non aliter conuertit, quam si missa esset uox publici adfectus: necesse' e. q. s. Cf. Syri sent. 338 et fals. 217 p. 127 W. Pseudoseneca de moribus 61 et cod. Cusanus p. 113 'qui a multis timetur, multos timet.' Ausonius septem sap. sent. 4, 5 p. 150 W. 'multis terribilis timeto' (al. 'caueto') 'multos.' Solon apud Anton. Meliss. serm. *περὶ βασιλέως* (Orelli opusc. Graec. sent. I 162, 19) *ὁ πολλοῖς φοβερὸς ὢν πολλοὺς φοβείσθω* et alii. Cf. Macrobius laudatus ad fr. II.

IV

Non póssunt primi esse ómnes omni in témpore.
Summum ád gradum cum cláritatis uéneris,
Consístes aegre, níctu citius décidas.
Cecidi égo, cadet qui séquitur: laus est pública. 130

Macrobius Sat. II 7, 7 (Publilius Syrus) 'cum mimos componeret ingentique adsensu in Italiae oppidis agere coepisset, productus Romae per Caesaris ludos, omnes qui tunc scripta et operas suas in scaenam locauerant prouocauit, ut singuli secum posita inuicem materia pro tempore contenderent. Nec ullo recusante superauit omnes, in quis et Laberium. Vnde Caesar adridens hoc modo pronuntiauit: fauénte tibi me uíctus es, Laberi, á Syro: statimque Publilio palmam et Laberio anulum aureum cum quingentis sestertiis dedit. Tunc Publilius ad Laberium recedentem ait: quícum contendísti scriptor, húnc spectator súbleua. Sed et Laberius sequenti statim commissione mimo nouo interiecit hos uersus: non possunt' e. q. s. (Publilius nomen exhibet Paris. ubi Publius vulgatur.)

3 consistentes *Palat.* agere, *sup.* egre, *Gud.* nictu *scripsi* nec *Med. a b* neç *Angl. Med. c* et *φ* citius quam

ascendas *Par.* citius quam descendas *Ba* citius quam escendas *Schneidewinus* decidas *Ba* decides *Par.* cades *Schraderus* nimio citius decides *conl. Plauti Trin.* 387 *Bue*

V

Autúmno, ubi caurus pópulis decídua folia pándit.

Nonius 100, 9 'decidua, quae decidant, ut occidua, quae occidant. Laberius: in altum non' e. q. s.

autumno *scripsi* in altum non F^2HW sin altum non *E* sinalitum non *P* sin alium non F^1L in autumno *Bothius* caurus populis *scripsi.* caput a foliis (folis *L*) *ω*: *de* cauro *cf. Plin. n. h. II* 47, 124 *et Lucretius VI* 135 in aútumno ubi frondéns caput (*al.* coma árboris) d. f. p. *coni. Bue. Violentius septenarium trochaicum* út (*vel* síc) in autumno, ubi caúrus folia pándit decidua ín solo *effinxeram*

VI

túus amor

Tám cito crescít quam porrus, tám quam palma fírmiter.

Fronto epist. II 9 p. 30 Nab. 'et quod ait Laberius de amore, suo modo *καὶ ἐπὶ ἰδίᾳ μούσῃ*, amor tuus' e. q. s. 'hoc igitur ego ad desiderium uerto, quod ille de amore ait.'

1 amor tuus *cod., transposui Senarii* amor tuus tám cito Crescít *e. q. s. praeplacent Buechelero* 2 tam firme quam palma *Fronto*

VII

134/6 Ad amorem iniciendum delenimenta esse deleramenta, beneficia autem ueneficia.

Fronto epist. in M. Caesarem I 6 p. 19 Nab. 'uerum est profecto, quod ait noster Laberius, ad amorem iniciendum delenimenta esse deleramenta, beneficia autem ueneficia.' Cf. Apuleius apol. 102 p. 112 K. 'o graue ueneficium dicam an ingratum beneficium?'

deliramenta *suadere non audebat Buttmannus* deliberamenta *cod.* delibamenta *Jacobsius Ad numeros sententiam sic fere redigas*: ád amorem delénimenta méra deleraménta sunt, Nón beneficia, séd ueneficia . . . . . .

VIII

'Incipio adulescénturire et néscio quid nugárum facere.

Nonius 74, 15 'adulescenturire. Laberius: incipio' e. q. s.

IX

Quae nám mens, quae deléritas uos súppolitorís facit
Cum cáno . . eúgio puéllitari . . .?

Nonius 490, 20 'deleritas, deleratio' (ita W in mg., Leid. Bamb.) 'Laberius: quae nam' e. q. s.

1 deleritas *BaLW in mg.* deliritas *φ* subpolitoris *vel* suppolitoris (sopp. *P* sup. *Ba*[1]) *ω* (*cf. coroll.* LXXXVIII) suppilatores *Aldina* 2 puellari H^1 uellitari *ed. pr.* uelitari *ed.* 1480 puellitarier *Scaliger* anilique *post* cano, turpiter *in fine versus supplet Bue: pro illo etiam* uxoris *cogitari potest.*

X

uxorém tuam 141
Et meám nouercam cónsectari lápidibus
A pópulo uideo.

Priscianus p. 791 P. 'Laberius: uxorem' e. q. s. 'consectari passiue posuit, *διώκεσθαι*.' Cf. v. 11 sq. . . .

1 *sqq. Versus restituit Bothius*: uxorem tuam et (et *om. Bamb., fort. recte*) meam nouercam a populo lapidibus consectari uideo *ω*, *quo servato ordine trochaeos* úxorem . . . lapidibus Cónsectari u. *parum numerosos Hertzius proposuit*

XI

. . . . . frustrámur inridémur

Priscianus p. 793 P. 'frustratus *ματαιωθείς*. Laberius: f. i.'

XII

Láuite item hillam! cócus si lumbum adússit, caedetúr 145
flagris.

Nonius 122, 10 'hillas intestina ueteres esse dixerunt;

unde Bohillae, oppidum in Italia, quod eo bos intestina uulnere trahens aduenerit. Laberius: labit' e. q. s.

lauite item *scripsi* lauititem H^2 labitatem F^1H^1L labitem φ illam FH^1L coque *Vrbin.* 307 caedetur flagris *scripsi* flagris ceditur *W mg.* fragilis ceditur EFH^1LP fragulis caeditor *coni. x* (*Probus CGL* IV 198, 9 '*flagellum, non fragellum*')

XIII

Plinius n. h. IX 17, 28 'postea praecipuam' (inter pisces) 'auctoritatem fuisse lupo et asellis Nepos Cornelius et Laberius poeta mimorum tradidere.'

XIV

. . . . . [áliqua parte] euúlserat

Diomedes p. 369 P. 'uello uellis uulsi, sed melius uelli .. Laberius: aliqua parte p.'

aliqua parte *grammatico reliquit Keilius* euulserat *Bue* euulserat *corr.* p̄uulserat *Monac.* praeuulserat φ

XV

. . . . coícior in fullónicam

XV sq. Gellius XVI 7, 5 eis quae ad XVII transcripsimus haec subiecit: 'et coicior inquit in f. et [XVI^a].'

XVI^a

Quid próperas? ecquid praécurris Calidóniam?

ecquid *Petav.* &q̄d *Germ.* quid φ p̄curris *Lugd.* Calidoniam *scripsi, scil. Atalantam* caldonia ω

XVI^b

Maéreo: mens íncorrupta míseriter corrúmpitur.

Nonius 517, 1 'miseriter pro misere. Laberius mereo' e. q. s. (mareo Ba L^1 Marco pro titulo fabulae ed. princ. eademque opinione ducti ceteri: Macco Bentinus Nereo

Bothius Mario vel Morione ipse conieci, quamquam dubitanter; maereo in poetae textum intulit Quicheratius, marceo x)

mereo *HPW* mareo *BaCL*[1] macreo *L*[2]

XVII

mendicimonium. moechimonium. adulterio. adulteritas. depudicauit. abluuium. elutriare lintea. lauandaria.

Gellius XVI 7, 1 'Laberius in mimis, quos scriptitauit, oppido quam uerba finxit praelicenter. Nam et mendicimonium dixit et moechimonium et adulterionem adulteritatemque pro adulterio, et depudicauit pro stuprauit et abluuium pro diluuio ... et elutriare lintea et lauandaria dicit, quae ad lauandum sint data.' Cf. Nonius p. 140, 31 ad Cophini II exscriptus. (eleutriare Paris. eleutriare [e eras.] Reg. Cf. Roensch ann. philoll. 1883 p. 214 labandaria Paris. Lugd. labrandria Voss. labandria φ lauandria vulgo)

XVIII

arra

Gellius XVII 2, 21 'nunc arrabo in sordidis uerbis haberi coeptus ac multo uidetur sordidius arra, quamquam arra quoque ueteres saepe dixerint, et compluriens Laberius.'

XIX

dictabolaria

Fronto de orat. p. 156 Nab. 'neque ignoro — — — ut Laberius, dictabolaria, immo dicteria potius eum' (Senecam) 'quam dicta continere.' Cf. Novius inc. fab. XV.

XX

arietem reciprocicornem, lanicutem, testitrahum

Tertullianus de pallio 1 'nam et arietem non quem Laberius reciprocicornem et lanicutem et testitrahum,' (testitrabum Vindob. Leid., ed. pr. textrabum Laur.) 'sed trabes machina est, quae muros frangere militat' e. q. s. Vnde Salmasius uersum fecit hunc: Recíprocicornis lánicus

testítrahus. Graece: *ἀνακαμψικέρατος ἐριόθριξ ὀρχεισύρος*. Cf. Aries mimus.

XXI

Tertullianus apolog. 48 'age iam, si qui philosophus adfirmet, ut ait Laberius de sententia Pythagorae, hominem fieri ex mulo, colubram ex muliere, et in eam opinionem omnia argumenta eloquii uirtute distorserit, nonne consensum mouebit et fidem infiget etiam ab animalibus abstinendi propterea? persuasum quis habeat, ne forte bubulam de aliquo proauo suo obsonet?' Cf. Cancer.

Senarium sic (vel ait) hóminem fieri ex múlo, colubram ex múliere notavit Bue

XXII

155 [dextrabus]

Nonius 493, 19 'dextrabus pro dexteris. Laberius in Odissia: deque manibus dextrabus.' Aut Livius cum Bentino scribendum aut lacuna statuenda huius modi: 'Laberius ... Liuius in Odissia' e. q. s.

XXIII

sobrior

Charisius p. 64 P. 'sobrius, quod nomen comparari non debet. neque enim sobrior neque sobrissimus dici potest, quamuis Laberius sobrior dixerit.'

XXIV

aluus

Charisius p. 61 P. 'aluum Vergilius feminino genere saepe dixit, sed masculine Caluus ... et Heluius Cinna ... et Laberius et Accius frequenter, quod magis usus celebrauit.'

XXV

obiter

Charisius p. 187 P. 'obiter diuus Hadrianus sermonum primo quaerit an Latinum sit: quamquam, inquit, apud Laberium haec uox esse dicatur' e. q. s.

XXVI

Cicero ad fam. VII 11, 2 (Trebatio a. 701) 'sed heus tu, quid agis? ecquid fit? uideo enim te iam iocari per litteras . . . . si cito te rettuleris, sermo nullus erit; si diutius frustra afueris, non modo Laberium, sed etiam sodalem nostrum Valerium pertimesco. mira enim persona induci potest Britannici iure consulti. haec ego non rideo, quamuis tu rideas; sed de re seuerissima tecum, ut soleo, iocor.' Cf. 10, 1.

VALERIVS

VALERIVS, iure consultus et Ciceronis familiaris, quem ut Laberium mimos scripsisse evincere videntur Ciceronis ad fam. VII 11, 2 verba modo laudata. Dixerunt de eo Schwabius quaest. Catull. 25 sq., et R. Schoellius legis XII tabb. rell. p. 38, cf. praeterea coroll. LXXXVIII.

PHORMIO

PHORMIO utrum palliata fuerit et ab alio nescio quo Valerio facta an huius Valerii mimus, sane incertum, quamquam titulo ipso mimus certe non excluditur.

Quid híc cum tragicis uérsis et syrmá facis?

Priscianus p. 679 P. 'Valerius in Phormione: quid' e. q. s. 'pro syrmate.' Idem p. 712 P. 'uersi quoque pro uersus.

Laberius ... Valerius in Phormione: quid' e. q. s. (ualirius Sang. Terentius Reg. Terrent. Halb. Terr̃ Barb. in mg. Cf. Iuvent. inc. fab. I. II)

PVBLILIVS SYRVS

De nominibus disseruit Woelfflinus in Philol. XXII p. 439 sqq. et in prolegomenis p. 3 sq.

MVRMVRCO

Thesaur. nov. Lat. in A. Mai auct. class. VIII 362 'mumurcones' (murmurones Hildebrandus gloss. Par. p. 214), 'murmuratores mugissores mussitatores.' (Placidus CGl V 33 G. 'murgissor, irrisor lusor.' p. 85: 'murgiso, callidus murmurator.' Cf. ibid. IV 260. 366. 539 V 312 'murgisso') Gloss. Vat. CGl IV 117 G. 'mirmidones, dolosi.'

Céllas seruorúm conuerri . . . . . .

Priscianus p. 900 P. 'uerro enim secundum Seruium uersi facit, secundum Charisium autem uerri, quod et usus comprobat ... Publius in Murmunthone: cellas s. c.' (puplius Sang. Carolir. muromunthone Halb. Barb., om. Sang. muromuntone Carolir. moro munthone Grut. muro muṇnthone Bong. muromonthones, corr. mauromonthones, Bamb. murmurithone Reg. murmunthone Zwicc. a Darmst.[a] Krehlii. Mimo Mutone Niebuhrius in margine exemplaris sui. Moro mentone vel Murrhinone vel *Μορμομόθωνι* propoṣuit Ritschelius, Murmidone Hertzius, Murmillone Bernhardy. Cogitavi ipse olim de Muto Mutuno vel Muro Mutuni vel Murco mutone.) Hesychius: *μόρκος· ὁ καθόλου μὴ δυνάμενος λαλεῖν. Συρακούσιοι. ἐνεός, ἄφωνος.* Cf. *μυρικᾶς.*

PVTATORES

Progrédere et ne quis látibuletur, próspice.

Nonius 133, 7 'latibulet et latibuletur pro lateat. Neuius Erotopaegnion ... Publilili putatoribus: progredere' e. q. s. (Publilius ed. a. 1476)

praegredere *Quicheratius* prospice P^1? *Vrbin.* 307 perspice φ

EX INCERTIS FABVLIS

I

[Luxúriae rictu Mártis marcent moénia.
Tuó palato claúsus pauo páscitur
Plumáto amictus aúreo Babylónico,
Gallína tibi Numídica, tibi gallús spado:
Cicónia etiam gráta peregrina hóspita
Pietáticultrix grácilipes crotalístria
Auis, éxul hiemis, títulus tepidi témporis,
Nequítiae nidum in cáccabo fecít modo.
Quo márgaritam cáram tibi, bacam 'Indicam,
Smarágdum ad quam rem uíridem, pretiosúm uitrum,
Quo Cárchedonios óptas ignes lápideos,
Nisi út scintilles? próbitas est carbúnculus.
An út matrona ornáta phaleris pélagiis
Tollát pedes indómita in strato extráneo?
Aequum ést induere núptam uentum téxtilem,
Palám prostare núdam in nebula línea?]

Petronius 55 'rogo, inquit' (Trimalchio) 'magister, quid putas inter Ciceronem et Publilium interesse? ego alterum puto disertiorem fuisse, alterum honestiorem. quid enim his melius dici potest? luxuriae' e. q. s. Bernhardyo hist. lit. Rom. 460 exemplum Publilianae artis imitari magis quam exprimere videntur hi versus.

1 ritu *Tragur.* 2 pascitur *Scaliger* nascitur *Tragur.* 6 pietaticultrix *Leid.* pietatis cultrix φ 8 modo *Jacobsius, Bue* meo ω 9 margaritam caram *scripsi* margarita cara ω tibi, bacam Indicam *Heinsius* tibi baca (bacça *Leid.*) indica *Bern. Leid.* tribaca indica φ uitribaca Indica *coni. Bue* *Post hunc versum quaedam excidisse olim putaveram: miscuisse Trimalchionem quos meminerat Syri versus credit Bue, huic versui apte continuari v.* 14, *et v.* 12 *sq. post v.* 15 *sq. sequi debuisse* 10 uiride p. u. *coni. Bue* 11 portas *malit Heinsius* aptas *Jacobsius* 12 scintilles *Heinsius* scintillet ψ scintille *Voss.* scintillent χ est ψ e *Bern.* *'nisi forte probitatem carbunculum habueris qui scintillare debeat' interpretatur Bue, si sana*

sit scriptura. carbunculas *Trag.* carbunculos *Bern.* scintillet probitas e carbunculis *Bue*[2] 14 tollas *conieci* 15 induere *Leid.* inducere φ 16 linea *Leid.* lune (lunae) φ

II

Quid érgo in uentre parti sarabaras tuo
Suspénderit?

Isidorus orig. XIX 23 'sarabarae sunt fluxa ac sinuosa uestimenta, de quibus legitur in Daniele ... et Publius: ut quid' e.q.s. (plūpl, del. upl, suprascr. m. 2 t plublius Mon. Puplius Wolfenb.) σαράβαρα anaxyrides qualibus Persae utebantur: Antiphanes in Scythis apud Poll. 7, 59. 10, 168. Ergo apud Syrum quoque Persae nescio cuius bracae rideri videntur.

1 ut quid ω: *delevi* ut *corruptum fort. ex* ait in uentre parti sarabaras tuo *scripsi* in uentre tuo parti (parthi *Wolfenb.* parthis *Mon.*) sarabara *Wolfenb. Germ. German. duo* parthi in uentre tuo sarabaras suas *Gu.* 1 in uentre tuo parthi sarabaras suas *Gu.* 2. 3 2 suspenderit *scripsi* suspenderint *Germ.* 1 *et* i *suppuncta Germ.* 2 suspenderunt φ quid ergo? in uentre Parthi (*vel* Parthi in u.) sarabaras tuo suspenderant *Bue*

CATVLLVS

LAVREOLVS

I

Iuvenalis sat. VIII 187 'Laureolum uelox etiam bene Lentulus egit Iudice me dignus uera cruce.' scholiasta 'hoc ideo quia in ipso mimo Laureolo figitur' ('fingitur' Dziatzko mus. Rhen. 31, 380) 'crux: unde uera cruce dignus est Lentulus, qui tanto detestabilior est, quanto melius gestum imitatus est scaenicum. hic Lentulus nobilis fuit et suscepit serui personam in agendo mimo et deprehensus in falso cruci fixus est.' Iosephus antiq. XIX 1, 13 μῖμος εἰσάγεται, καθ' ὃν σταυροῦται λῃστῶν ἡγεμών.

Cf. Martialis de spectac. 7 'qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus Adsiduam nimio pectore pauit auem, Nuda Caledonio sic uiscera praebuit urso Non falsa pendens in cruce Laureolus' e. q. s. Tertullianus adv. Valentin. 14 'ita depulsa quo minus pergeret nec habens superuolare crucem, id est Horon, quia nullum Catulli Laureolum fuerit exercitata' e. q. s.

II

Suetonius Calig. 57 'et cum in Laureolo mimo, in quo actor proripiens se ruina sanguinem uomit, plures secundarum certatim experimentum artis darent, cruore scaena abundauit.'

PHASMA

Iuvenalis VIII 185 'consumptis opibus uocem, Damasippe, locasti Sipario, clamosum ageres ut Phasma Catulli.' schol. 'nomen est mimographi, et Phasma nomen est fabulae.'

INCERTVS MIMVS

Iuvenalis XIII 109 'nam cum magna malae super est audacia causae, Creditur a multis fiducia. mimum agit ille, Vrbani qualem fugitiuus scurra Catulli.' schol. 'talis est enim mimus, ubi seruus fugitiuus dominum suum trahit.'

LENTVLVS

CATINENSES

Tertullianus de pallio 4 'sed et qui ante Tirynthium accesserat pugil Cleomachus post Olympiae cum incredibili mutatu de masculo fluxisset, intra

cutem caesus et ultra inter fullones iam Nouianos coronandus meritoque mimographo Lentulo in Catinensibus commemoratus utique sicut uestigia cestuum uiriis occupauit, ita et endromidis solocem aliqua multicia synthesi extrusit.' Cf. Furii Bibaculi in schol. Iuven. 8, 16 versum 'Osce senex Catinaeque puer, Cumana meretrix.'

LENTVLI. HOSTILII

Hieronymus adv. Rufin. II p. 414 'et quasi mimum Philistionis uel Lentuli ac (l. aut) Marulli stropham eleganti sermone confictam'. Cf. Tertullianus ad nationes I 10 Mercator in Marium p. 9 B. (mus. Rhen. 44, 530) Anubidis personati sc. adulterium aliquod ipso aerae nostrae initio Romae commissum Iosephus antiquit. XVIII 3, 4 narrat; de Luno Carris culto Spartianus in Caracalli vita c. 7.

Tertullianus apolog. 15 'dispicite Lentulorum et Hostiliorum uenustates utrum mimos an deos uestros in iocis et strophis rideatis: moechum Anubin et masculum Lunam et Dianam flagellatam et Iouis mortui testamentum recitatum et tres Hercules famelicos inrisos.'

MARVLLVS

De Marvllo testimonia composuit Hauptius Herm. I 43: adde S. Paulini epigr. in corp. eccl. lat. 16, 499 v. 79, de quo Manitius in mus. Rhen. 50, 153.

INCERTI NOMINIS

I

. . . . tu Hectórem imitare: ab Ílio
Numquám recedis.

Servius in Aen. VII 499 'perque ilia] hoc ile et haec ilia facit. hinc et Iuuenalis: uis frater ab ipsis Ilibus? nam quod Marullus mimographus dixit: tu' e. q. s. 'cum de guloso diceret, allusit ad ciuitatis nomen. nam ab ili debuit dicere.' Idem in ecl. VII 26 'rumpantur ut ilia] sicut etiam in Aeneide diximus, hoc ile et haec ilia facit . . . nam Marullus mimographus contempsit artem ad iocum mouendum, et parasito dixit: tu ut Hector ab Ilio numquam recedis. est autem hoc dictum per amaritudinem rusticam.'

Marulli verba in senarios redegit Bothius imitare *G. Hermannus* imitaris *Servius loco priore: altero usus testimonio* ut Héctor tu recedis numquam ab Ilio *commendavit Bue*

II

Iulius Capitolinus in vita Antonini philosophi c. 8 'adepti imperium ita ciuiliter se ambo egerunt, ut lenitatem Pii nemo desideraret, cum eos Marullus sui temporis mimographus cauillando inpune perstringeret.' Cf. praeterea anon. mim. fr. XI.

L V C I L I V S

Seneca epist. 8, 9 'alienum est omne, quicquid optando euenit [Syri sent. 1]. hunc uersum a te dici non paulo melius sed adstrictius memini: non est tuum' e. q. s. 'Illud etiam nunc melius dictum a te non praeteribo: dari bonum' e. q. s. Rettulerunt inter Publilianas sententias: cf. sent. fals. 41. 243 W.

INCERTI NOMINIS

I

Non ést tuum, fortúna quod fecít tuum.

II

Darí bonum quod pótuit, auferrí potest.

ANONYMI

FABA

Cicero ad Att. I 16, 13 'uidesne consulatum illum nostrum, quem Curio antea ἀποθέωσιν uocabat, si hic factus erit, Fabam mimum futurum?'

Seneca apocoloc. 9 'olim, inquit, magna res erat deum fieri, iam famam mimum fecistis.' Cum apud utrumque ἀποθεώσεως mentio fiat, argumentum mimi vix aliud fuisse potest quam Pythagorei de migratione animae dogmatis praeceptorumque ad victum pertinentium inrisio (hist. poes. Rom. I² 226). Fabae reverentia quantam ridendi materiam praebuerit, causarum quibus abstinentia eius e. c. in Porphyrii vita c. 44 firmatur ineptiis satis declaratur. Novam nuper ariolationem inanibus exstructam argumentis pro certa vendidit Th. Birt in Dieterici Pulcinella 277 sq. eiusque adsensum tulit p. 91. Nec fatuum mimum probo, quod O. E. Schmidt Philologi n. s. X 554 proposuit.

LASERPICIARIVS

Petronius c. 35 'atque ipse etiam taeterrima uoce de Laserpiciario mimo canticum extorsit.'

TVTOR

Cf. anon. mim. IV—VI.

Cicero de orat. II 64, 259 'non insulsum genus' (ridiculi) 'ex eo, cum ad uerbum, non ad sententiam rem accipere uideare, ex quo uno genere totus est Tutor, mimus uetus oppido ridiculus.'

ALIVS MIMVS

Vxoris partes Thymelen, mariti Corinthum egisse conlegerunt ex Iuvenalis VIII 197 'mortem sic quisquam exhorruit, ut sit Zelotypus Thymeles, stupidi collega Corinthi?' Ceterum cf. Horatii sat. II 7, 59 sq. Martialis I 4, 5 II 72, 3 sq. V 61, 11 sq. et infra fr. XXXIV.

Iuvenalis VI 44 'si moechorum notissimus olim Stulta maritali iam porrigit ora capistro, Quem totiens texit perituri cista Latini.' scholiasta 'qui totiens superueniente marito sub cista celatus est, ut in mimo.'

ANONYMORVM MIMORVM RELIQVIAE

Aliquot inter palliatae fragmenta receptos versiculos ad mimum potius videri pertinere suo loco monui.

I

Rhetorica ad Herennium I 14, 24 'mimus quidam nominatim Accium poetam compellauit in scaena: cum eo Accius iniuriarum agit. hic nihil aliud defendit nisi licere nominari eum, cuius nomine scripta dentur agenda.'

Cf. II 13, 19 'C. Caelius iudex absoluit iniuriarum eum, qui Lucilium poetam in scaena nominatim laeserat, P. Mucius eum, qui L. Accium poetam nominauerat, condemnauit.' Fictam ad Graecum exemplum controversiam statuit Marx prol. p. 109.

II

Cicero ad fam. IX 16, 7 'nunc uenio ad iocationes tuas, quoniam tu secundum Oenomaum Acci non ut olim solebat Atellanam, sed ut nunc fit mimum introduxisti. quem tu mihi pompilum, quem denarium narras? quam tyrotarichi patinam? facilitate mea ista ferebantur antea, nunc mutata res est: Hirtium ego et Dolabellam dicendi discipulos habeo, cenandi magistros . . . . quod si perseueras me ad matris tuae cenam reuocare, feram id quoque. uolo enim uidere animum, qui mihi audeat ista quae scribis adponere

aut etiam pompilum miniati Iouis similem. . . . tu uero . . . ad tyrotarichum antiquum redi . . . . salis enim satis est, sannionum parum.' Cf. XIV.

Repetii locum, quamvis magnopere dubitem num certum mimum respexerit Cicero: nihili est Krahneri coniectura in ephem. Marb. 1852 p. 396 sqq. prolata, Popilium, Denarium, Tyrotarichi patinam exodiorum (Accianorum adeo!) nomina esse: ultimam, scil. tyrotarichi patinam Dieterich Pulc. 75. 109 saturam interpretatur. Ceterum cf. ad Att. IV 8a, 1. XIV 16, 1. pompilum Rutilius (idem infra scripsi, ubi polypum Med.) popillium Med. polypum Corradus popellum Bue thynnarium Rutilius (cantharum Mendelssohn naritam Fr. Schoell). Immo ne unum quidem denarium se in olla habere lamentatus erat Paetus (cf. 18, 4). miniani cod., corr. Lambinus: tenet illud Mendelssohn.

III

Cicero Phil. II 27, 66 'in eius igitur uiri copias cum se subito ingurgitasset, exultabat gaudio, persona de mimo: modo egens, repente diues.'

Cf. Cicero pro Quinctio 17, 55 'uetus est de scurra multo facilius diuitem quam patrem familias fieri posse.' Petronius c. 80:

'grex agit in scaena mimum: pater ille uocatur,
filius hic, nomen diuitis ille tenet.
mox ubi ridendas inclusit pagina partes,
uera redit facies, dum simulata perit.'

(In v. 3 pro pagina expectes capsula: reponebantur enim in capsula chartae, quae scriptas partes exhibebant, cum peracta fabula esset. machina ci. Bue pergula nescio quis)

IV

Cicero pro Caelio 27, 64 'uelut haec tota fabula ueteris et plurimarum fabularum poetriae quam est sine argumento! quam nullum inuenire exitum potest! . . . mimi ergo est iam exitus, non fabulae: in quo cum clausula non inuenitur, fugit aliquis e

manibus, deinde scabilla concrepant, aulaeum tollitur.' Cf. XXX.

V

Fátuus homo post quám rem habere coépit, est emórtuus.

V—VII Cicero de orat. II 67, 273 'acutum etiam illud est, cum ex alterius oratione aliud excipias atque ille uult . . . sunt etiam illa subabsurda, sed eo ipso nomine saepe ridicula, non solum mimis perapposita, sed etiam quodam modo nobis. [1—5] Genus hoc leuius et, ut dixi, mimicum, sed habet non numquam aliquid etiam apud nos loci, ut uel non stultus quasi stulte cum sale dicat aliquid.' Laberii esse fr. VII suspicatur Bergkius annall. philoll. 1870 p. 845, et cogitavit de eiusdem poetae Aquis caldis Vsenerus.

fatuus homo *septenarii initio scripsi.* homo fatuus ω, *quod lacuna indicata olim prioris senarii frustum esse statuebam* emortuus *Lambinus* mortuus ω

VI

. . . . . quid est tibi ísta mulier? — 'Vxor. — Similís medius fídius.

Disposuit et explicavit Lachmannus in Lucr. 227.

VII

⟨Is⟩ quám diu ad aquas fúit, numquam est mórtuus.

quod diu *Lag.* 2. 36 aquam *Lag.* 2. 36 *Fortasse* non umquam *aut pro illo* fuit *vel* uixit *vel* mansit *scribendum* emortuus *Lambinus* quam díu ad aquas f., numquam quisquam (iste numquam *Bue*) est mortuus *Bergkius*

VIII

Varro apud Augustinum de civ. dei IV 22 'ex eo enim poterimus, inquit, scire quem cuiusque causa deum inuocare atque aduocare debeamus: ne facia-

mus, ut mimi solent, et optemus a Libero aquam, a Lymphis uinum.'

Ibidem VI 1 'ne absurditate turpissima, qualis ioculariter in mimo fieri solet, peteretur a Libero aqua, a Lymphis uinum . . . quod cum fit ab scientibus mimis, digne ridentur in theatro.'

IX

. . . . . o dominum aequum ét bonum!

Suetonius Oct. 53 'domini appellationem ut maledictum et opprobrium semper exhorruit. cum spectante eo ludos pronuntiatum esset in mimo: o dominum' e. q. s. 'et uniuersi quasi de ipso dictum exultantes comprobassent, et statim manu uultuque indecoras adulationes repressit et insequenti die grauissimo corripuit edicto.' Idem narrat Orosius VI 22.

X

7 Vopiscus Aureliani c. 42 'ut bene dictum sit a quodam mimico scurra Claudii huius temporibus, in uno anulo bonos principes posse perscribi atque depingi.'

Vnde versus effecit Salmasius hos: in ánulo uno príncipes possúnt boni Scribi átque pingi. *Aliter transpositis verbis alia effici possunt.*

XI

8 Iulius Capitolinus de vita M. Antonini 29 'crimini ei datum est quod adulteros uxoris promouerit Tertullum et Vtilium et Orphitum et Moderatum ad uarios honores, cum Tertullum et prandentem cum uxore deprehenderit. de quo mimus in scaena praesente Antonino dixit: cum stupidus nomen adulteri uxoris a seruo quaereret et ille diceret ter Tullus et adhuc stupidus quaereret, respondit ille: iam tibi

dixi ter Tullus dicitur.' Stupidi Graeci comme morantur in CIL VI 1063 sq.

Mimus fortasse Marullus fuit, cuius vide fr. II.

Fortasse exitus versus hic fuit: iam tibi díxi ter, Tullús fuit; *nam neque* ter Tullus *neque* dixi ter *separanda numeris esse sentio.*

XII

⟨Vos⟩ uíli uultis émere et caro uéndere.

Augustinus de trinit. XIII 3 'unde illa cuiusdam mimi facetissima praedicatur urbanitas, qui cum se promisisset in theatro quid in animo haberent et quid uellent omnes aliis ludis esse dicturum, atque ad diem constitutam ingenti expectatione maior multitudo conflueret, suspensis et silentibus omnibus dixisse perhibetur: uili uultis emere et caro uendere. In quo dicto leuissimi scaenici omnes tamen conscientias inuenerunt suas, eique uera ante oculos omnium constituta et tamen inprouisa dicenti admirabili fauore plauserunt.'

[XIII

Iulius Capitolinus de Maximinis duobus c. 9 'cum immortalem se prope crederet ob magnitudinem corporis uirtutisque, mimus quidam in theatro praesente illo dicitur uersus Graecos dixisse, quorum haec erat Latina sententia: et qui ab uno non potest occidi, a multis occiditur. elephans grandis est et occiditur, leo fortis est et occiditur, tigris fortis est et occiditur: caue multos, si singulos non times. et haec imperatore ipso praesente iam dicta sunt. sed cum interrogaret amicos, quid mimicus scurra dixisset, dictum est ei quod antiquos uersus cantaret contra homines asperos scriptos; et ille, ut erat Thrax et barbarus, credidit.']

XIV

Cicero de orat. II 61, 251 'atque hoc etiam animaduertendum est, non esse omnia ridicula faceta. quid enim potest esse tam ridiculum quam sannio est? ore, uultu, imitandis moribus, uoce, denique corpore ridetur ipso. salsum hunc possum dicere atque ita, non ut eius modi oratorem esse uelim, sed ut mimum.' ('imitandis moribus' incl. Harnecker) Cf. II et Nonius p. 61 v. sanniones. Zielinski quaest. com. 57.

XV

Nonius 6, 25 'caluitur dictum est frustratur, tractum a caluis mimicis, quod sint omnibus frustratui.'

XVI

Horatius epist. I 18, 10 'alter in obsequium plus aequo pronus et imi Derisor lecti sic nutum diuitis horret, Sic iterat uoces et uerba cadentia tollit, Vt puerum saeuo credas dictata magistro Reddere uel partis mimum tractare secundas.' Cf. XVII.

XVII

. . . . . sálua res: cantát senex.

Festus p. 326 M. 'salua res . . . . . senex quare parasiti Apollonis in scaena dictitent, causam Verrius in l. V., quorum prima est P littera, reddidit. quod C. Sulpicio C. Fuluio cos., M. Calpurnio Pisone pr. urb. faciente ludos subito ad arma exierint nuntiato aduentu hostium uictoresque in theatrum redierint solliciti, ne intermissi religionem adferrent instaurandique essent: inuentum esse ibi C. Pomponium libertinum mimum magno natu, qui ad tibicinem saltaret. itaque gaudio non interruptae religionis editam uocem nunc quoque celebrari. at in hoc libro refert Sinni Capitonis uerba, quibus eos ludos Apollinares Claudio et Fuluio cos. factos dicit ex

libris Sibyllinis et uaticinio Marcii uatis institutos, nec nominatur ullus Pomponius: ridiculeque de ipsa appellatione parasitorum Apollinis hic causam reddit, cum in eo praeterisset. ait enim ita appellari, quod C. Volumnius, qui ad tibicinem saltarit, secundarum partium fuerit, qui fere omnibus mimis parasitus inducatur.' Cf. XVI. Servius Verg. Aen. III 279 'nam cum Romani iracundia matris deum laborarent et eam nec sacrificiis nec ludis placare possent, quidam senex statutis ludis circensibus saltauit, quae sola fuit causa placationis, unde et natum prouerbium est: omnia secunda, saltat senex.' Adde Macrobii Sat. I 17, 25 sqq. Factum est quod narravit Verrius P. Sulpicio Galba Cn. Fulvio coss. anno 543/211, M. Calpurnio Pisone praetore urbano ludos Apollinares curante anno praeterito Ap. Claudio Pulchro Q. Fulvio Flacco coss. primum institutos, quo ipso anno parasitos Apollinis, h. e. artificum scaenicorum sodalitatem, institutos esse coniecit Merkelius ad Ovidii fast. p. CCXXXIV. Suspicor non in scaena, sed in cena parasitos istos Apollinis proverbio illo usos fuisse, cum re bene gesta epulis se recrearent.

XVIII

cata carisa

Placidus CGl V 15 (cf. p. 52) G. 'carisa, uetus lena percallida, unde et in mimo fallaces ancillae catacarisia (catacarisiae p. 52) appellabantur.' Cf. V 596 IV 28 G. Loewii Prodrom. 304 sqq. H. Jordan Krit. Beitr. 80 sqq.

catae carisae *Hildebrandus*

XIX

strutheum

Festus p. 313 M. 'strutheum in mimis praecipue uocant obscenam partem uirilem, a salacitate uidelicet passeris, qui Graece struthos dicitur.' Cf. schol. Iuvenal. VI 66.

XX

familiares

Seneca epist. V 6 (47), 14 'dominum patrem familiae adpellauerunt' (maiores nostri), 'seruos, quod etiam in mimis adhuc durat, familiares.' Cf. Macrobius Sat. I 11, 11.

XXI

ingluuiae

Gloss. Amplon. CGl V 367 G. 'in mimo ingluuiae, quod tantum ad mimarios et mimographos pertinet.'

XXII

monopticus

Scalig. gloss. in CGl V 603 G. 'monopticus, mimus . . .'

XXIII

exodiarius

Placidus CGl V 67 G. 'exodiarius, in mimis turpitudo delectabilis.' Cf. Loewii gloss. nominum p. 84.

XXIV

podiarius

Gl. Scal. in CGl V 608 G. 'podiarius, inter mimos.'

XXV

ludosi.

Gloss. Vatic. in CGl IV 112, 7. 9 V 464 G. 'ludosi, mimosi.' (ludos, mimos IV 112, 7)

XXVI

choragium

Gloss. Paris. p. 284 H. 'choragium ornatus mimicus, id est tiara.' Cf. Pauli Festus p. 52 M. 'choragium, instrumentum scenarum.' Diversa est glossa in CGl IV 45, 6 V 593, 49 G.

XXVII

choraula

Gloss. Vatic. CGl IV 44 G. 'choraula, mimus.' Gl. Scal. V 594 G. 'choraula, iocularius.' Sang. 'coraula mimus, cantator.' Plura collegit Hildebrandus.

XXVIII

strigio

Gloss. Scal. in CGl V 610 G. 'strigio, mimarius scenicus.' An strio vel istrio, i. e. histrio?

XXVIII*

Varro de l. l. VI 61 'dico . . . . hinc appellatum dictum in mimo ac dictiosus.'

XXIX

Augustinus de civ. dei VI 7 'numquid Priapo mimi, non etiam sacerdotes enormia pudenda fecerunt? an aliter stat adorandus in locis sacris quam procedit ridendus in theatris?' Cf. XIX. Seneca nat. qu. I 16, 1 'Hostius fuit Quadra obscenitatis in scaenam usque productae' e. q. s.

Eadem fere 'numquid enim Priapo mimi ac poetae, non etiam sacerdotes' e. q. s. habet Boethius de dis et praesensionibus in scholl. Cicer. ed. Orelli II p. 392, 37.

XXX

Seneca epist. 114, 6 'qui' (Maecenas) 'in omni publico coetu sic adparuerit, ut pallio uelaretur caput exclusis utrimque auribus, non aliter quam in mimo fugitiui diuitis solent.' Cf. III et IV.

diuitis Lipsius, Bue diuites Bamberg. dautes Argent. milites Hauptius Herm. VII 182.

XXXI

Ovidius trist. II 497 sqq. 'quid si scripsissem mimos obscena iocantes, Qui semper ficti crimen amoris habent?

In quibus assidue cultus procedit adulter, Verbaque dat stulto callida nupta uiro. Nubilis hos uirgo matronaque uirque puerque Spectat, et ex magna parte senatus adest. Nec satis incestis temerari uocibus aures: Assuescunt oculi multa pudenda pati. Cumque fefellit amans aliqua nouitate maritum, Plauditur et magno palma fauore datur.'

Cf. Valerius Maximus II 6, 7 Ael. Lampridius in vita Heliogabali c. 25 Minucius Felix 37, 12. Cyprianus ad Donatum c. 8. Alia testimonia similia vide in Grysari l. l. 18 sq.

XXXII

Arnobius adv. nat. IV 36 'etiam mimis et scurrilibus ludicris sanctissimorum personae interponuntur deorum . . . iocularibus feriuntur cauillationibus numina, conclamant et assurgunt theatra, caueae omnes concrepant fragoribus atque plausu.'

XXXIII

Arnobius adv. nationes VII 33 'mimis nimirum di gaudent, et illa uis praestans neque ullis hominum comprehensa naturis libentissime commodat audiendis his auris, quorum symplegmatibus plurimis intermixtos se esse derisionis in materiam norunt. delectantur, ut res est, stupidorum capitibus rasis, salapittarum sonitu atque plausu, factis et dictis turpibus, fascinorum ingentium rubore' e. q. s.

Conferri iussit Bue Aristophanis nub. 537 sqq.

XXXIV

Seneca controv. II 4 (12) p. 154 M. 'uere mimicae nuptiae, in quibus ante in cubiculum riualis uenit quam maritus.'

nuptiae, in Madvicus nustis, nustus, nostis, natis codd. Cf. Iuvenalis VI 44.

XXXV

Seneca de breuitate uitae 12, 8 'i nunc et mimos multa mentiri ad exprobrandam luxuriam puta. plura mehercules praetereunt quam fingunt et tanta incredibilium uitiorum copia ingenioso in hoc unum saeculo processit, ut iam mimorum arguere possimus neglegentiam.'

Mimum Vespasiano praesente in Marcelli theatro actum narrat Plutarchus de soll. anim. 19 p. 973 E. 'Ex Atellana mimove aut comoedia' sumptum a Frontone fer. Als. 3 p. 226 Nab. de Hadriano senarii frustum

. prândiorum opímorum esorem óptimum

coniecit Bue mus. Rhen. 35, 394.

Idem in actis martyrum Theodorici Ruinart opera ac studio collectis (Veronae 1731 p. 236 sq.) quae de Sancto Genesio 'magistro mimithymelae artis' Christiana mysteria per mimos irridente narrantur indicavit. Sed et haec et alia, quibus mimorum lascivia describitur, testimonia hic, ubi non id agitur, ut generis universi natura et historia adumbretur, praetereunda esse censui.

INDEX POETARVM

Fabulae Palliatae

Aquilius *p.* 38
Atilius *p.* 37
Caecilius Statius *p.* 40
Quintipor Clodius (*Varronis sat. fr.* 59 *B. et epistula ad Fufium p.* 259 *R. cf. Buechelerus mus. Rhen.* 14, 447)
Q. Ennius *p.* 5
Fundanius (*Hor. sat.* I 10, 42)
Aristius Fuscus '*scriptor comoediarum*' (*Porphyrio Hor. epist.* I 10)
Iuventius *p.* 94
Licinius Imbrex *p.* 39
Livius Andronicus *p.* 4
Luscius Lanuvinus p. 96
T. Maccius Plautus
Cn. Naevius *p.* 6
Plautius (*Gell.* III 3, 10)
M. Pomponius Bassulus (*cf. Ritschelius opusc.* IV 16 *sqq. Buechelerus carm. lat. epigr.* I *n.* 97)
P. Terentius Afer
Trabea *p.* 36
Sextus Turpilius *p.* 98
Vatronius *p.* 131 (*Buechelerus mus. Rhen.* 33, 310)
Vergilius Romanus (*Plin. epist.* VI 21)

Togatae

L. Afranius *p.* 193
T. Quinctius Atta *p.* 188
Aelius Lamia? *Pseudoacr. Hor. a. p.* 288
Antonius Rufus? *ibid.*
Titinius *p.* 157

Trabeatae

C. Melissus (*Suet. de gramm. ill.* 21 *cf. schol. Hor. a. p.* 288)

Atellanae

Aprissius (?) *p.* 332
L. Cornelius Sulla (*Athen.* VI *p.* 261 *c cf. Welckerus de trag. Gr.* 1362)
Mummius *p.* 331
Novius *p.* 307
L. Pomponius Bononiensis *p.* 269

Mimi

Aemilius Severianus, Tarraconensis (*CIL* II *n.* 4092)
Atticus (*Martialis* II 7, 3)
Catullus *p.* 370
Hostilius *p.* 372
Decimus Laberius *p.* 339
Lentulus *p.* 371
Lucilius *p.* 373
Marullus *p.* 373
Publilius Syrus *p.* 368
Valerius *p.* 367

INDEX FABVLARVM

Palliatae

ACHARISTIO Plauti
ACONTIZOMENOS Naevi
ADDICTVS Plauti
ADELPHOE Terenti
ADELPH . . Anonymi *p.* 131
AETHRIO* Caecili
AGITATORIA Naevi
AGROECVS Plauti (?)
AGRYPNVNTES Naevi
AMPHITRVO Plauti
ANAGNORIZOMENE Iuventi *p.* 94
ANDREA Caecili
ANDRIA Terenti
ANDROGYNOS Caecili
ANVS Plauti (?)
APPELLA Naevi
ARIOLVS Naevi
ARTEMO Plauti
ASINARIA Plauti
ASOTVS Caecili
ASTIOLOGA* Naevi
ASTRABA Plauti (?)
AVLVLARIA Plauti
BACARIA Plauti (*cf. Loewius Prodr.* 292)
BACCHIDES Plauti
BIS COMPRESSA Plauti (?)
BOEOTIA Aquili an Plauti? *p.* 38
BOETHVNTES Turpili
BVRRA Vatroni (*cf. Buechelerus mus. Rhen.* 33, 310 *cf. CGL* V 8, 20. 51, 3)
CAECVS *vel* PRAEDONES Plauti
CALCEOLVS Plauti
CANEPHORVS Turpili
CAPTIVI Plauti
CARBONARIA Naevi Plauti
CASINA Plauti
CAVPVNCVLA* Enni
CESISTION (†) Plauti (CACISTION *Ritschelius Parerg.* 151 COCISTRIO *LoewiusProdrom.* 291)
CHALCIA Caecili
CHRYSION Caecili
CISTELLARIA Plauti
CLAMIDARIA *i. e.* CHLAMYDARIA Naevi
COLAX Naevi Plauti
COMMORIENTES Plauti (?)
COMMOTRIA* Naevi
CONDALIVM Plauti (?)
CORNICVLA (*an* CORNICVLARIA?) Plauti
COROLLARIA Naevi
CVRCVLIO Plauti
DARDANVS Caecili
DAVOS Caecili
DEMANDATI Caecili
DEMENTES Naevi
DEMETRIVS Naevi Turpili
DEMIVRGVS Turpili
DOLVS Naevi
DYSCOLVS Plauti (?)
EPHESIO Caecili
EPICLEROS Caecili Turpili
EPIDICVS Plauti
EPISTATHMOS Caecili
EPISTVLA Caecili

EVNVCHVS Terenti
EX HAVTV HESTOS Caecili
EXVL Caecili
FAENERATOR (= OBOLOSTATES) Caecili
FAENERATRIX (*s.* FENERATRIX) Plauti
FALLACIA Caecili
FIGVLVS Naevi
FRETVM Plauti (?)
FRIVOLARIA Plauti
FVGITIVI Plauti
GAMOS Caecili
GEORGOS Anonymi *p.* 131
GLADIOLVS Livi
GLAVCOMA Naevi
GVMINASTICVS Naevi
HARPAZOMENE Caecili
HEAVTON TIMORVMENOS Terenti (*cf. Dziatzko mus. Rhen.* 27, 159 *sqq.*)
HECYRA Terenti
HETAERA Turpili
HORTVLVS Plauti
HYDRIA Anonymi *p.* 131
HYMNIS Caecili
HYPOBOLIMAEVS (= SVBDITIVOS) Caecili
HYPOBOLIMAEVS AESCHINVS Caecili
HYPOBOLIMAEVS CHAERESTRATVS Caecili
HYPOBOLIMAEVS RASTRARIA Caecili
IMBRII Caecili
KARINE Caecili
LAMPADIO Naevi
LEMNIAE Turpili
LENONES GEMINI Plauti (?)
LEON Naevi (*Gell.* III 3, 15)
LEVCADIA Turpili
LINDIA Turpili
LIPARGVS? (LVPERCVS *conieci* HARPAGVS *Loewius Prodr.* 292 *cf. Ritschelius opusc.* II 729 *sqq.* LEPARGVS *Buechelerus apud Winterum*) Plauti
LVDIVS Livi
MENAECHMI Plauti
MERCATOR Plauti
MERETRIX Caecili
MILES GLORIOSVS Plauti (*cf. Fleckeisenus mus. Rhen.* 14, 628 *sq. A. Riese ibid.* 22, 303 *sq.*)
MISOGYNOS Atili *p.* 37
MOSTELLARIA Plauti
NAGIDO Naevi
NAVCLERVS Caecili
NAVTAE? Naevi
NEAERA Licini *p.* 39
NERVOLARIA Naevi Plauti
NOTHVS NICASIO Caecili
OBOLOSTATES (= FAENERATOR) Caecili
PAEDION Turpili
PAELEX Naevi
PAGON? Plauti (*cf. coroll.* CIII *sq. Ritschelius Parerg.* 151 *opusc.* II 731 *Loewius Prodr.* 292)
PANCRATIASTES Enni
PARASITVS MEDICVS Plauti
PARASITVS PIGER Plauti
PARATERVSA Turpili
PATRVOS (= POENVLVS) Plauti
PAVSIMACHVS Caecili
PERSA Plauti
PERSONATA Naevi
PHASMA Plauti (= MOSTELLARIA) Lusci *p.* 96
PHILOPATOR Turpili
PHILVMENA Caecili
PHORMIO Terenti
PLOCINVM Plauti
PLOCIVM Caecili
POENVLVS Plauti
POLVMENI Caecili
PORTITOR Caecili
PRAEDONES Plauti (*cf.* CAECVS)

PROGAMOS Caecili
PROIECTVS Naevi
PSEVDVLVS (*an* PSEVDOLVS?) Plauti
PVGIL Caecili
QVADRIGEMINI Naevi
RVDENS Plauti
SATVRIO Plauti
SCEMATICVS? (*cf. Ritschelius Parerg.* 168 *sq.*) Plauti
SITELLITERGVS? (SVILLITERGVS *Buechelerus*) Plauti
SORTIENTES = CASINA Plauti
STALAGMVS* Naevi
STICHVS Plauti
STIGMATIAS Naevi
SVBDITIVOS = HYPOBOLIMAEVS Caecili
SYMBOLVM Caecili
SYNARISTOSAE Caecili
SYNEPHEBI Caecili
SYRACVSII Caecili
TARENTILLA Naevi
TECHNICVS Naevi
TESTICVLARIA Naevi
THENSAVRVS Lusci *p.* 96
THRASYLEON Turpili
TITTHE Caecili
TRIBACELVS* Naevi
TRIGEMINI Plauti
TRINVMMVS Plauti
TRIPHALLVS Naevi
TRIVMPHVS Caecili
TRVCVLENTVS Plauti
TVNICVLARIA Naevi
VERPVS* Livi
VIDVLARIA Plauti

Togatae

ABDVCTA Afrani
AEDILICIA Attae
AEQVALES Afrani
AQVAE CALDAE Attae
AVCTIO Afrani
AVGVR Afrani
BARBATVS (?) Titini
BRVNDISINAE Afrani
BVCCO ADOPTATVS Afrani(?) *cf. p.* 274
CAECVS Titini
CINERARIVS Afrani
COMPITALIA Afrani
CONCILIATRIX Attae
CONSOBRINI Afrani
CRIMEN Afrani
DEDITIO Afrani
DEPOSITVM Afrani
DIVORTIVM Afrani
EMANCIPATVS Afrani
EPISTVLA Afrani
EXCEPTVS Afrani
FERENTINATIS (= PSALTRIA) Titini
FRATRIAE Afrani
FVLLONIA Titini
GEMINA Titini
GRATVLATIO Attae
HORTENSIVS Titini
IDA (?) Afrani
INCENDIVM Afrani
INIMICI Afrani
INSVBRA* Titini *p.* 183
IVRISPERITA Titini
LIBERTVS Afrani
LVCVBRATIO Attae
MARITI Afrani
MATERTERAE (*an* MATERTERA?) Attae
MATERTERAE Afrani
MEGALENSIA Attae Afrani
NVRVS Attae*
OMEN Afrani
PANTELIVS* Afrani
POMPA Afrani
PRIVIGNA Titini
PRIVIGNVS Afrani
PRILIA* Titini

PRODIGVS Afrani
PRODITVS Afrani
PROMVS Afrani
PROSA (?) Afrani
PSALTRIA sive FERENTINATIS Titini
PVRGAMENTVM Afrani
QVINTVS Titini
REPVDIATVS Afrani
SATVRA Attae
SELLA Afrani
SETINA Titini
SIMVLANS Afrani
SOCRVS Attae
SORORES Afrani
SVPPLICATIO Attae
SVSPECTA Afrani
TALIO Afrani
TEMERARIVS Afrani
THAIS Afrani
TIBICINA Titini
TIRO PROFICISCENS Attae
TITVLVS Afrani
VARVS* Titini
VELITERNA Titini
VIRGO Afrani
VOPISCVS Afrani

Atellanae

ADELPHI Pomponi
AEDITVMVS Pomponi
AGAMEMNO SVPPOSITVS Pomponi
AGRICOLA Novi
ALEONES Pomponi
ANDROMACHA Novi
ANVLVS POSTERIOR Pomponi
ARIADNE Pomponi *Porphyr. ad Hor. a. p.* 220 *cf. Welckerus de trag. Gr.* 1363, *Vahlenus mus. Rhen.* 16, 473
ARMORVM IVDICIVM Pomponi
ARVSPEX vel PEXOR RVSTICVS* Pomponi
ASINA Pomponi
ASINVS* Novi
[ATALANTE Pomponi *Porph. ad Hor. a. p.* 220 *cf. Welckerus de trag. Gr.* 1363]
AVCTORATVS (*cf.* BVCCO AVCTORATVS) Pomponi
AVGVR Pomponi
AVTONOE Anonymi *Iuven.* VI 71
BVBVLCVS CERDO Novi
BVCCO ADOPTATVS Pomponi
BVCCO AVCTORATVS (*cf.* AVCTORATVS) Pomponi
BVCCVLVS Novi
CAMPANI Pomponi
CAPELLA Pomponi
CITHARISTA* (*an* HETAERISTA?) Pomponi
COLLEGIVM Pomponi
CONCHA Pomponi
CONDICIONES Pomponi
CRETVLA vel PETITOR Pomponi
DAPATICI Novi
DECVMA Pomponi Novi
DECVMA FVLLONIS Pomponi
DIVES* Pomponi
DOTALIS* Pomponi
DOTATA Pomponi Novi
DVO DOSSENNI Novi
ECVLEVS Novi
ERGASTILVS* Pomponi
EXODIVM Novi
FICITOR Novi
FVLLONES Pomponi Novi
FVLLONES FERIATI Novi
FVLLONICVM Novi
FVNVS Novi
GALLI TRANSALPINI Pomponi

GALLINARIA Novi
GEMINI Novi
HERCVLES COACTOR Novi
HERES PETITOR Pomponi
HETAERA Novi
HIRNEA PAPPI Pomponi
KALENDAE MARTIAE Pomponi
LAR FAMILIARIS Pomponi
LENO Pomponi
LIGNARIA Novi
MACCI GEMINI Pomponi
MACCI GEMINI PRIORES (?) Pomponi
MACCVS Pomponi Novi
MACCVS COPO Novi
MACCVS EXVL Novi
MACCVS MILES Pomponi
MACCVS SEQVESTER Pomponi
MACCVS VIRGO Pomponi
MAIALIS Pomponi
MALIVOLI Novi
MANIA MEDICA Novi
MARSVPPIVM (= VACCA) Pomponi
MARSYA Pomponi
MEDICVS Pomponi
MEVIA Pomponi *p.* 284
MILITES POMETINENSES Novi
MORTIS ET VITAE IVDICIVM Novi
MVNDA Pomponi
NVPTIAE Pomponi
OPTIO Novi
PACILIVS* Novi
PAEDIVM Novi
PANNVCEATI Pomponi
PAPPVS AGRICOLA Pomponi
PAPPVS PRAETERITVS Pomponi Novi
PARCI Pomponi
PARCVS Novi
PATRVOS Pomponi
PETITOR (= CRETVLA) Pomponi
PEXOR RVSTICVS* (= ARVSPEX) Pomponi
PHILOSOPHIA Pomponi
PHOENISSAE Novi
PICTORES* Pomponi
PICVS Novi
PISCATORES Pomponi
PISTOR Pomponi
PLACENTA Pomponi
PORCETRA Pomponi
PRAECO POSTERIOR Pomponi
PRAEFECTVS MORVM Pomponi
PROSTIBVLVM Pomponi
PYTHO GORGONIVS* Pomponi
QVAESTIO Novi
QVINQVATRVS Pomponi
RVSTICVS Pomponi
SANNIONES Novi
SARCVLARIA Pomponi
SATVRA Pomponi
SISYPHVS Pomponi *Porphyr. ad Hor. a. p.* 220 *cf. Welckerus de trag. Gr.* 1363
SPONSA PAPPI Pomponi
SVRDVS Novi
SYNEPHEBI Pomponi
SYRI Pomponi
TABELLARIA Novi (*an* Naevi?)
TOGVLARIA Novi
TRIPERTITA Novi
VACCA vel MARSVPPIVM Pomponi
VERNIONES (?) Pomponi
VERRES AEGROTVS Pomponi
VERRES SALVOS* Pomponi
VINDEMIATORES Novi
VIRGO PRAEGNANS Novi
ZONA Novi

Mimi
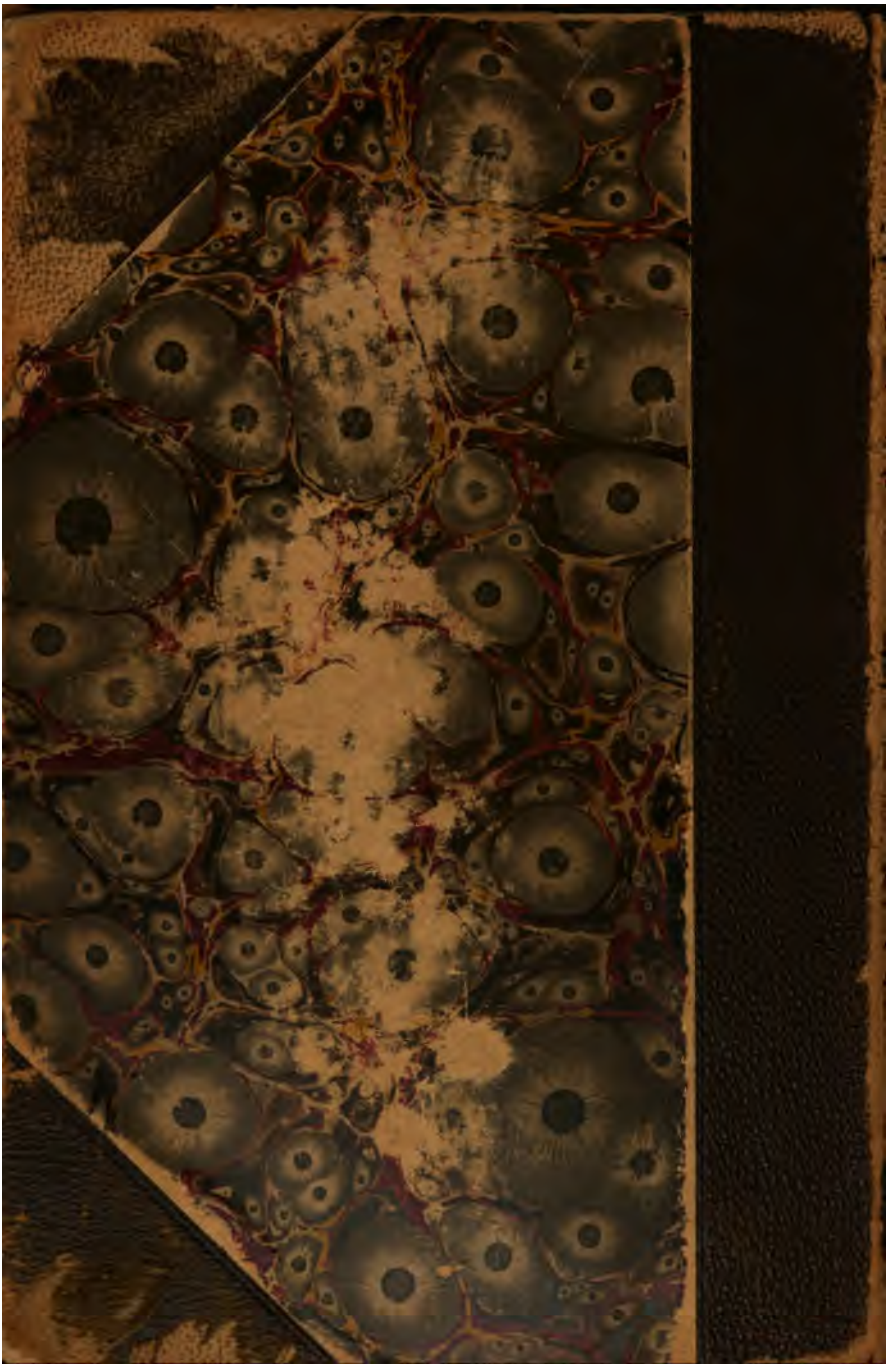
ALEXANDREA Laberi
ANNA PERANNA Laberi
AQVAE CALDAE Laberi
ARIES Laberi
AVGVR Laberi
AVLVLARIA Laberi
BELONISTRIA Laberi
CACOMNEMON Laberi
CAECVLI Laberi
CANCER Laberi
CARCER Laberi
CATINENSES Lentuli *p.* 371
CATVLARIVS Laberi
CENTONARIVS Laberi
COLAX Laberi
COLORATOR Laberi
COMPITALIA Laberi
COPHINVS Laberi
CRETENSIS Laberi
EPHEBVS Laberi
FABA Anonymi *p.* 374
FVLLO Laberi
GALLI Laberi
GEMELLI Laberi
HETAERA? Laberi
IMAGO Laberi
LACVS AVERNVS Laberi
LASERPICIARIVS Anonymi *p.* 374
LATE LOQVENTES Laberi
LAVREOLVS Catulli *p.* 370
MVRMVRCO* Publili
NATAL Laberi
NECYOMANTIA Laberi
NVPTIAE Laberi
PARILICII* Laberi
PAVPERTAS Laberi
PHASMA Catulli *p.* 371
PHORMIO Valeri *p.* 367
PISCATOR Laberi
PVTATORES Publili
RESTIO Laberi
SALINATOR Laberi
SATVRNALIA Laberi
SCYLAX Laberi
SEDIGITVS Laberi
SORORES Laberi
STAMINARIAE Laberi
STRICTVRAE Laberi
TAVRVS Laberi
TVSCA Laberi
TVTOR Anonymi *p.* 374
VIRGO Laberi